

Már történelem...

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem
alapítástörténetének narratívái

Szerkesztette

Kis Péter – Petrik Iván – Toldi Lóránt

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Már történelem...

Már történelem...

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem alapítástörténetének narratívái

Szerkesztette

Kis Péter – Petrik Iván – Toldi Lóránt

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Budapest, 2023

Szerkesztők
Kis Péter – Petrik Iván – Toldi Lóránt

Kiadja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Ludovika Egyetemi Kiadó
A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

Felelős szerkesztő: Pordány Katalin
Olvasószerkesztő: Kalcsics Ildikó
Korrektor: Tomka Eszter
Tördelőszerkesztő: Tihanyi József

Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

ISBN 978-963-531-935-0 (nyomtatott)
ISBN 978-963-531-936-7 (ePDF) | ISBN 978-963-531-937-4 (ePub)

Borítófotó © Petrik Iván
Portréfotók © Szilágyi Dénes

© A szerkesztők, 2023
© A kiadó, 2023

Minden jog védve.

Tartalom

<i>Rektori köszöntő</i>	7
<i>Előszó</i>	9
<i>I. rész Interjúk</i>	11
Interjú Gál András Leventével	13
Interjú Kis Norberttel	23
Interjú Janza Frigyessel	41
Interjú Szarka Gáborral	67
Interjú Padányi Józseffel	93
Interjú Imre Miklóssal	103
Interjú Sárkány Istvánna	117
Interjú Patyi Andrással	131
Interjú Horváth Józseffel	153
<i>II. rész Tanulmány</i>	165
Toldi Lóránt: Integráció és politika – Védelmi-közszerológati egyetemsservező kísérletek a rendszerváltás után, az NKE születéséig	167
<i>Rövidítések jegyzéke</i>	188
<i>Felhasznált irodalom</i>	189
<i>Függelék</i>	195

Vákát

Rektori köszöntő

Tisztelt Olvasó! Ön egy különleges intézmény egyedi módon feldolgozott alapítástörténetével ismerkedhet meg jelen kötet sorait olvasva. A Nemzeti Közszerológiai Egyetem (NKE) 2012-ben kezdte meg működését a *Nemzeti Közszerológiai Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény* életbe lépésével a magyar közszerológát legfontosabb oktatási intézményeként. Az Egyetem célja a hazai és nemzetközi közigazgatási szféra, a honvédelmi és a rendvédelmi szervek számára szakemberek, továbbá vízügyi szakértők képzése. Ahhoz, hogy hallgatóink megfelelő szakmai felkészültséggel és korszerű tudással tudják megkezdeni hivatásukat, modern és színvonalas képzési környezetet és oktatástechnikára, folyamatos fejlődésre és a világ változásaira való hatékony reakciókészségre van szükség. Fontos feladatunk ugyanakkor a Ludovika hagyományainak és a köz szerológatára értékékként tekintő hitvallásának megőrzése is. Egyetemünk különlegességét és célirányait így a hagyomány- és értékörzés, valamint az innováció együttes jelenléte adja. Intézményünk abban is egyedi, hogy a társadalmi igények, a nemzetstratégiai célok és az egyetemi autonómia közötti együttműködés modelljét testesíti meg.

Az NKE a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetemből kiváló Közigazgatástudományi Kar és a Rendőrtiszti Főiskola átalakulásával jött létre, majd 2017-ben a bajai Eötvös József Főiskola vízügyi képzéseinek átvételével megalakult az NKE Vízstudományi Kara is. A köz és a haza szerológatátat középpontba állító misszióknak ugyanakkor régre visszanyúló hagyományai vannak, az Egyetem a Ludovika Akadémia eszmei örökségét viszi tovább.

Jelenleg négy kar gondoskodik arról, hogy minden tehetséges hallgatónk megtalálja hivatását a köz szerológatban. A hallgatók tehetséggondozását kilenc szakkollégium, valamint a közigazgatási vezetőképzésre koncentráló Ludovika Collegium biztosítja. A tudományos pályára készülők számára négy doktori iskola nyújt lehetőséget tudományos karrierjük megkezdéséhez. A köz szerológati tisztviselők továbbképzését végző programunk biztosítja a köz szerológátat továbbbi minőségfejlesztését. Az Igazságügyi Minisztériummal együttműködésben megvalósuló Nemzetek Európája Karrierprogramunk a megfelelő szakpolitikai ismeretekkel bíró és Magyarország hatékony uniós érdekérvényesítését erősíteni képes szakembereket támogatja és készíti fel karrierútjukra az európai uniós intézményeknél, míg a Külgazdasági és Külügyminisztériummal közös diplomataképzésünk, a Magyar Diplomáciai Akadémia a magyar diplomáciai szerológátat számára biztosítja az utánpótlás-nevelést. Képzési portfólióink, illetve Magyarország egyik legmodernebb és legszebb egyetemi campusa biztosítja, hogy az Egyetemünkön képzett hallgatók

jól felkészült és széles látókörű, valamint Magyarország nemzeti értékeihez hű szakemberekké váljanak.

Az egyetem tudományos hátországát adó Eötvös József Kutatóközpont a magyar állam számára stratégiai fontosságú kutatások folytatásával nagyban hozzájárul hazánk versenyképességéhez. Egyetemünk az elmúlt több mint tíz év alatt egy eredményes, ugyanakkor folyamatosan fejlődő tudásbázissá vált jellegzetesen a közigazgatás, a diplomácia, a biztonság, a katonaság, a rendvédelem és a vízgazdálkodás területén. Mindezt azonban nem érhattük volna el azok nélkül, akik az Egyetem megalapításában kulcsszerepet vállaltak.

Jelen kötet arra vállalkozik, hogy az egyetem alapítástörténetét néhány főszereplő közvetlen elmesélései alapján mutassa be. Hálával tartozunk mindazoknak, akik a kezdetektől hittek az Egyetem céljaiban. Múltunk, jelenünk és a folyamatos fejlődési törekvésünk, tettekészségünk mentén kirajzolódó jövőnk alapján meggyőződésem, hogy a köz szolgálata iránti elköteleződésünk mind az intézmény, mind a magyar állam számára hasznos eredményeket hoz.

Bízom benne, hogy a kedves olvasó haszonnal olvassa a kötetet.

Deli Gergely
a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora

Előszó

Tisztelt Olvasó, 2011. március 16-án fogadta el az Országgyűlés a Nemzeti Közszerológati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvényt, amelyet március 28-án hirdettek ki. 2012. január 1-jén kezdte meg Egyetemünk a működését, és 2012 szeptemberében indultak az első „teljesen saját” évfolyamok. Az Egyetem alapításának körülményei köthetők dátumokhoz, kiemelkedő eseményekhez, az alapítástörténetet (annak bonyolult összefüggésrendszerét) azonban az abban részt vevők visszaemlékezései alapján láthatjuk teljes egészében. Jelen kötet arra vállalkozik, hogy a Nemzeti Közszerológati Egyetem (NKE) alapításában főszerepet vállalók közül kilenc személyiség visszaemlékezéseit adja közre. Mint minden jelentős történelmi eseménynek, így ennek is vannak olyan részletei, amelyek hagyományos iratanyagokból sosem kerülnének felszínre. A szándékok, lehetőségek, kényszerek szövevényéből bontakozik ki az a történet, amely immár tíz éve a Nemzeti Közszerológati Egyetem története. Ha meg akarjuk ismerni ennek minden lényeges összetevőjét, a főszereplőkhöz kell fordulnunk. Egy egyetem története alapvetően az egyetemi polgárok személyes történeteiből épül fel, így az alapítás kapcsán megkerülhetetlen az „alapító atyák” elbeszélése. Az interjúk során tehát az alapítástörténetre összpontosítottunk, de szinte minden esetben szóba került az elődintézmények és az interjúalanyok sorsa az NKE integrációjáig, illetve kitekintettünk az alapítás óta eltelt időre is, az Egyetem első tíz évére.

Tisztában vagyunk vele, hogy az interjúalanyok körét tovább lehetne bővíteni, hiszen jóval többen vettek részt az NKE integrációjának a munkájában, a döntés-előkészítésben, a különböző szakbizottságok tevékenységében, akik mind-mind értékes információkkal tudnának szolgálni a kérdésre vonatkozóan. Jelen kötetben a kilenc – megítélésünk szerint – legfontosabb szereplővel készített interjút adjuk közre (a Fenntartói Testület első tagjai, az elődintézmények utolsó és az új Egyetem első vezetői), nem mondván le arról, hogy a későbbiek során folytatjuk az alapítástörténeti interjúk készítését.

Hangsúlyozni kell, hogy az itt olvasható interjúk két periódusban készültek: öt (Gál András Leventével, Horváth Józseffel, Janza Frigyessel, Kis Norberttel, Sárkány Istvánnal) még 2017-ben, a másik négy (Imre Miklóssal, Padányi Józseffel, Patyi Andrással, Szarka Gáborral) 2022-ben. A két időpont között több jelentős változás is bekövetkezett az NKE életében, amelyek nyilvánvalóan megjelennek az interjúkban. A legjelentősebb a fenntartói struktúra megváltozása volt. A Fenntartói Testület 2018-ban megszűnt. 2018. augusztus 15-től az Egyetem fenntartói jogait a Miniszterelnökség kizárólagosan gyakorolja. Ezzel egyidejűleg létrejött az Egyetem mellett működő Tanácsadó Testület, amelynek tagjai az igazságügyért, a honvédelemért, az oktatásért, a külpolitikáért és a rendészetért felelős miniszterek. A miniszterek

képviselétét (az egykori Fenntartói Testülethez hasonlóan) az általuk kijelölt megbízottjuk is elláthatja. A 2017-es interjúkban, értelemszerűen, a Fenntartói Testületre még mint működő intézményre utalnak az interjúalanyok – e tényre a szövegekben külön nem utaltunk, csupán itt, a bevezetőben szeretnénk felhívni rá a figyelmet. A két interjúsorozat között eltelt öt év ugyan nem hosszú idő, egy alakulóban lévő, pontos határait kereső Egyetem életében mégis jelentős. A struktúraváltás nyomai mellett a gondos olvasó további, a mai viszonyoktól eltérő állapotokra utaló megjegyzéseket is találhat a beszélgetésekben. Ahol az értelmezés megkönnyítése céljából szükségesnek találtuk, szögletes zárójelben utaltunk az események időpontjára.

A címek után minden esetben megadtuk az interjú készítésének helyszínét és időpontját, valamint az interjúalanyok az egyetemalapítás idején betöltött, ahhoz kapcsolódó funkcióit. A pályafutások további részletei rendszerint szóba kerültek a beszélgetések során. Egyéb jegyzetekkel csak nagyon indokolt esetben törtük meg a szöveget. Amennyiben egy-egy kérdésre a szöveggörnyezet megadja a választ, eltekintettünk a további magyarázó megjegyzések hozzáfűzésétől. A sokszor használt rövidítésekhez rövidítésjegyzéket készítettünk.

Az interjúkban többször szóba kerülnek azok a jogszabályok, amelyek révén létrejött és megkezdte működését az NKE: a 1278/2010. (XII. 15.) kormányhatározat; a 2011. évi XXXVI. törvény; a 2011. évi CXXXII. törvény. Azon túlmenően tehát, hogy ezek az egyetemalapítás alapidokumentumai, az is indokolta a kötetben való újraközlésüket, hogy az interjúk értelmezéséhez fontos segítséget nyújthatnak.

A 2022. január 1-jétől immár közlevéltárként működő egyetemi levéltárnak nem titkolt célja, hogy egyetemtörténeti kutatóműhelyként is szerepet vállaljon az NKE életében. Ennek első produktuma e kötet, és benne Toldi Lóránt kollégánk tanulmánya, amely a védelmi és közszolgálati felsőoktatás 1990 utáni integrációs kísérleteinek tudományos igényű feldolgozását nyújtja, elsődlegesen a politikaképzés helyeire és fórumaira koncentrálna.

Az interjúgyűjtemény létrejöttében elvülhetetlen érdemei vannak az NKE (akkor még az egyetemi könyvtár keretein belül működő) levéltára néhány egykori dolgozójának. Mindenekelőtt Szécsényi Mihálynak, aki a kötet egyik kezdeményezője, első koncepciójának megalkotója volt. A 2017-es interjúkat (Toldi Lóránttal közösen) ő készítette, majd nyugállományba vonulása után, az ügy és a téma által inspirált oltahatatlan munkakedvvel a 2022-es folytatásban is részt vett. Köszönet illeti a levéltár egykori munkatársait, Cserhádi Katalint és Üveges Bencét, akik az interjúk gépeléséből vették ki a részüket. Végezetül köszönettel tartozunk a Nemzeti Közszolgálati Egyetem mindazon munkatársainak – különösen a tudományos rektorhelyettesnek és a Ludovika Egyetemi Kiadónak –, akik segítették e kiadvány elkészítését!

A szerkesztők

I. rész

Interjúk

*„[K]ialakult az a modell, ...amelynek lényege
az intézményi autonómia és a közszolgálati
HR-igény összhangja volt.”*

Interjú Gál András Leventével¹

Jogászként hogyan alakult ki érdeklődése a politika és a közigazgatás iránt?

Egyetemista koromban az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) jogi karán nem voltak különösebben népszerűek a közigazgatási tantárgyak. Engem is sokkal inkább vonzott a polgárjog, ezért Vékás Lajos professzornak, az ELTE akkori rektorának tanítványaként alapvetően civilistának készültem. Hozzá írtam a szakdolgozatomat 1994-ben, amely azt a kérdést vizsgálta, hogy az általános szerződési feltételeket miként lehet szoftverszerűen kezelni. Ezt a kutatási irányt ma jogi mechatronikának nevezhetnénk. Ugyanakkor neveltetésem hatására, hiszen édesapám '56-os volt, már diákként is foglalkoztatott a közélet, így lettem 1991-ben az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, majd az egész ELTE Hallgatói Önkormányzatának első elnöke és egyben az országos hallgatói érdekképviselő, az Országos Felsőoktatási Érdekvédelmi Szövetség elnökségi tagja, 1994-ben pedig – már ügyvédjelöltként – alapító elnöke voltam a Doktoranduszok Országos Szövetségének. Mindezek mellett foglalkoztatott a felsőoktatás-politika is: 1991-ben a felsőoktatási törvény előkészítő bizottságának tagja voltam Király Tibor akadémikus, az ELTE jogi kara nagy tekintélyű professzorának irányítása mellett.

Hogyan került kapcsolatba a politikával?

1998-ban, miután leköszöntem a DOSZ elnöki tisztségéről, megkerestem Pokorni Zoltánt, a Fidesz oktatási kabinetjének vezetőjét, és – kicsit széchenyis pózzal – felajánlottam egyéves munkámat ellenérték nélkül egy leendő nemzeti kormány részére. Úgy éreztem akkor – huszonhét-huszonnyolc évesen –, hogy ismerem a magyar felsőoktatást, és annak átalakításában sikeresen tudnék közreműködni. Láttam azt is, hogy az akkori közigazgatás tele van olyan bürokratákkal, akik nem akarnak bizonyos feladatokat érdemben elvégezni, rossz alkumechanizmusok működnek és így tovább. Később kineveztek a Pokorni Zoltán vezette Oktatási Minisztérium miniszteri biztosává és a Magyar Állandó Értekezlet (Máért) oktatási

¹ Gál András Levente 2010–2011-ig a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) közigazgatási államtitkára, 2011–2012-ig kormánybiztos és ennek keretében a Fenntartó Testület elnöke volt. Az interjú 2017. szeptember 13-án készült, a budapesti Edutus Főiskolán.

szakértői bizottságának elnökévé. Hozzám tartozott a Professzorok Háza, a Márton Áron Szakkollégium és a Nyitott Szakképzésért Közalapítvány. Munkám során igyekeztem a magyar közigazgatást és tudománypolitikát néha akadályozó tekin-
télytisztelést visszaszorítani.

Szerintem nagyon sikeres és jó dolgokat sikerült összerakni, a Professzorok Házának átszervezése is nagyon jó eredménnyel járt. Valójában számomra ez kiváló iskola volt. Utólag azt tudom mondani, sokkal jobb, hogy kívülről jöttem be a minisztériumba, mert egy ott szocializálódott vezetőhöz képest jobban ráláttam a dolgokra, és rugalmasabban tudtam kezelni azokat. Észrevettem az intézményi problémákat, hogy a háttérintézményi rendszerben nagyságrenddel több erőforrás és ember van, mint egy minisztériumnál. Például az egészségügy sem egyenlő az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egészségügyért Felelős Államtitkárságával, hanem látni kell mögötte egy nagyon kiterjedt egészségügyi háttérintézményi rendszert is. A magyar államapparátusban – amit már Magyary Zoltán is jól látott – a minisztérium csak egy szűk politikaképző elit, az igazi hadtestet a minisztériumi háttérintézmények jelentik. Utóbbiaknak ezért tulajdonított nagyon fontos szerepet a Magyary-jelentés, vagyis az első magyar közigazgatási szervezetkataszter. 1999 végén Pálinkás József, az Oktatási Minisztérium parlamenti államtitkára felkért, hogy afféle technokrataként, technológusként vegyek részt a Gazdasági Minisztériumtól az Oktatási Minisztériumhoz áthelyezett Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) átszervezésében. Az OMFB akkor egy bonyolult hivatal volt, a hírszerzéstől kezdve sok minden tartozott oda, és én kaptam a feladatot, hogy rövid időn belül egy meglehetősen nagy hivatalból csináljak egy kisebb, áramvonalasabb miniszteri államtitkárságot, ami egy elég karakteres változást jelentett. A munkát rendesen elvégeztük, és ez olyan referencia volt, hogy Pokorni Zoltán megkért, jöjjenek be a minisztériumba, mert neki erre a szervezeti hatékonyságra és közigazgatási tevékenységre van szüksége. Igent mondtam, és 2000. június elsejével kineveztek az Oktatási Minisztérium közigazgatási államtitkárának, tisztségemben 2002. május 29-ig teljesítettem szolgálatot.

Ezekben az években napirenden volt a felsőoktatási intézmények integrációja vagy valamilyen mértékű átszervezése. Erről milyen emlékei vannak?

1999-ben gondot jelentett, hogy túlterheltek voltak a felsőoktatási intézmények. Akkoriban évente 150-160 ezren jelentkeztek, és nem az volt a probléma, mint manapság, hogy konganak az intézmények az ürességtől, mert nincs elég hallgató, hanem az, hogy fel tud-e szívni annyi hallgatót a felsőoktatási rendszer. Az 1990-es évek végén hihetetlen egyetemalapítási konjunktúra volt, az integrációt valójában üzemszervezési szempontból kellett végrehajtani. Látszott már

ugyanis, hogy ekkora intézményrendszert az akkori tudományos-egyetemi elit nem tud működtetni. Az oktatókat és a felsőoktatási adminisztrációt néhány egyetemre akartuk koncentrálni. Az akkori koncepció lényege az volt, hogy a fejlődőképes, gazdaságilag erős városokban ne főiskola legyen, hanem egyetem. Lényegében ebben a szellemben alapította az első Fidesz-kormány a Széchenyi István Egyetemet Győrben. Sok vita folyt 1999-ben az agrár- és egészségügyi ágazat felsőoktatási intézeteinek integrálásáról Debrecenben és Pécsen. Az agrárszféra számára ez máig fájó seb, és azóta is újra meg újra felmerül, hogy ezek beolvasztása hiba volt. Én azonban ma is úgy látom, hogy észszerűbb, ha egy városban egy nagy tudományegyetem van, mint ha a felsőoktatási rendszer nagyon tagolt, intézményi és földrajzi szempontból egyaránt.

Ezek szerint két irányban haladt a felsőoktatás átalakítása ekkor? Az ágazatiság oldása, az egyes minisztériumokhoz kötött felsőoktatási intézményrendszer integrálása felé, valamint az elitképző egyetemek létrehozása felé? Milyen minták hatottak az integráció tervezése során?

Igen, ez a két irány létezett. Sokat számított, hogy az első Orbán-kormányban melyik minisztériumnak erősebb a pozíciója a Pokorni Zoltán vezette minisztériuméhoz képest. Ettől függően sikerült végrehajtani a három vidéki orvosi egyetem integrációját, kevésbé viszont az agráregyetemek, főiskolák esetében. Persze én nem voltam jelen a kormányüléseken, csak az eredményt láttam. Úgy gondoltuk, és én ma is így gondolom, hogy a felsőoktatás olyan, mint egy flotta, kellenek anyahajók, meg kellenek naszádok, és mindegyiknek megvan a maga dolga. A lokális munkaerőpiaci igényeket a főiskoláknak kell kielégíteniük, mint Németországban a Hochschulennek. Ezzel szemben mindenhol hatalmasra duzzadt főiskolák jöttek létre, mindenhol médiaképzéssel. Ez nagy hiba. A Dunaújvárosi Főiskolának eredendően az lett volna a célja, hogy kielégítse a helyi Dunaferr munkaerőpiaci igényét, ehelyett ott is média és kommunikáció szakokat tartottak fenn. A Széchenyi Egyetemet viszont mind a mai napig az ottani ipar húzza, az Audi. Ezeken a főiskolákon, kisebb egyetemeken kívül vannak a nagy tudományegyetemek, történelmi előzménnyel, Pécsen, Szegeden, Debrecenben, amelyeket multipotenssé kellett tenni az integrációval. Szerintem ez jól működik ma is. Miskolc kakukktojásnak számított, mert Miskolcon volt egy nehézipari egyetem, ahol létrejött a jogi kar meg a bölcsészkar, de vitatható színvonallal. Az volt a lényeg, hogy a nagy magyar városokban a helyi értelmiség megtartása érdekében legyenek erős tudományegyetemek.

Ekkor felmerült a későbbi Nemzeti Közszerológati Egyetem integrációjához hasonló ötlet?

A Nemzeti Közszerológati Egyetemmel kapcsolatban érdekes előzménynek tekinthető az Andrásy Gyula Német Nyelvű Egyetem megalapítása ebben az időben. 2001-ben a magyar, a bajor, a baden-württembergi és az osztrák kormányfő által kiadott ulmi nyilatkozat aláírása után elkezdődött az egyetem szervezése. Az ulmi nyilatkozathoz hasonló regionális politikai ambíciók hozták létre korábban a Közép-európai Egyetemet, a CEU-t Budapesten, amely egyfajta idegen testként működött a magyar felsőoktatás rendszerében. Az én feladatom az volt, hogy egyrészt a német–magyar együttműködést tető alá hozzam, ebben segített német háttérrel, mert diákkoromban több ízben kaptam németországi és svájci ösztöndíjat. Másrészt itt egy teljesen új intézményt kellett összerakni, az egyetem elhelyezésétől kezdve. Ez utóbbinál volt olyan elképzelés, hogy épüljön meg valamelyik németek lakta településen, mondjuk Budaörsön, de szóba került a Ludovika épülete is. Nekem viszont az volt az álláspontom, hogy a pesti belvárosban legyen az egyetem, ahonnan a hibás várospolitika miatt az értelmiségi elit kiköltözött a kertvárosokba. Azt akartam tehát, hogy a komoly építészeti értéket képviselő épületek kapjanak megfelelő funkciót, ez valamennyire segíthette volna az elhanyagolt belső pesti kerületek újjáéledését is. Ott volt például az akkor az ELTE Szociológiai és Szociálpolitikai Intézetének otthont adó, igen rossz állapotú, régóta felállványozott Festetics-palota a Pollack Mihály téren, amelyről akkoriban az a vicc járta, hogy lassan már maga az ácsolat is védetté válik. A kormányzati döntés a leendő egyetemnek ezt az épületet adta, és 2001 decemberében én kaptam meg a feladatot a felújítás irányítására, valamint a tanulmányi rend, a curriculum kidolgozására. Az Andrásy Egyetem rendeltetéséről máig ható vita folyt. Az egyik lehetőség az lett volna, ha a bajor, osztrák, magyar stb. akadémiai-egyetemi életből kikerült személyek, emeritusok parkoló pályája lesz. Én ezzel szemben azt támogattam, hogy az egyetem váljon a szovjet Nemzetközi Kapcsolatok Intézetének (IMO), a híres diplomataképzőnek egy érdekes ellenpontjává, egyszersmind a magyar külpolitikában több mint száz éve létező nyugat-balkáni külpolitikai orientáció egyik bázisává, amely gyakorlatorientált, mély bölcséleti megalapozottságú képzést nyújt. Az járt a fejemben, hogy csináljunk egy olyan laboratóriumot, ahol arra képezzük ki a jövő diplomátáit, hogy éles helyzetben, például egy sajtótájékoztatón miként kell reagálni, mit kell mondani, különös tekintettel a médiaképességre. Csak utalni szeretnék arra, hogy egy külügyminiszter kvalitását nem a történelmi műveltség adja, hanem az, hogy tud-e röviden fogalmazni. Az Andrásy Egyetem indulása sajnos késett, már a Medgyessy-kormány adta át, aztán át is lényegült, és a 2003-ban létrehozott Habsburg Történelmi Intézettel kezdett rivalizálni. Az alap gondolat tehát az volt, hogy a magyar állam hozzon létre egy olyan intézményt, amely a közvetlen közszol-

gálai szakemberszükségletét, HR-igényét elégíti ki nemzetközi összefüggésben is értelmezhető módon, szimbolikus környezetben. Az Andrássy Egyetem a Palota-negyedben, a „mágnásnegyedben” kapott reprezentatív épületet, a kora dualizmus kori országgyűlések helyszínei, az Olasz Intézet és a Nemzeti Múzeum közelében. Ennek üzenetértéke volt.

A miniszteri biztosi, illetve államtitkári ideje alatt voltak-e integrációs kísérletek a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel, a Rendőrtiszti Főiskolával és az Államigazgatási Főiskolával kapcsolatban?

Az Államigazgatási Főiskola 2000-ben beolvadt a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetembe. Én 1999 és 2002 között a nemzetvédelmi egyetemmel, a Rendőrtiszti Főiskolával nem foglalkoztam. Pokorni Zoltán és Pálincás József vettek részt a felsőoktatás átalakításáról folytatott parlamenti vitában, erről ők rendelkezhetnek információval. Akkor az volt a kiindulási pont, hogy egy autonóm felsőoktatási intézményrendszer kielégíti a magyar állam HR-igényét, így a jogi karok a közigazgatás, a rendőrtisztképzés a rendvédelem, a honvédtisztképzés pedig a honvédelem számára gondoskodik az utánpótlásról. Számunkra kicsit idegen test volt a felsőoktatásban a Belügyminisztériumhoz, illetve a Honvédelmi Minisztériumhoz tartozó Rendőrtiszti Főiskola és a nemzetvédelmi egyetem, ezekhez akkor mi az oktatási tárcánál nem is nyúltunk. Ami a rendőrtisztképzést illeti, ebben az időben Pintér Sándor belügyminiszter közreműködésével a magyar és az amerikai kormány kötött megállapodásokat az 1996-ban alapított Nemzetközi Rendészeti Akadémia működési feltételeinek biztosításáról. Szerintem Pokorni Zoltán reálisan felmérte, hogy első körben az agrár- és egészségügyi felsőoktatás területén lehet megvalósítani az integrációt. Ha ezt kiterjesztette volna a honvédelemre és a belügyre is, akkor a két tárca szembekerült volna az Oktatási Minisztériummal, és ez talán az egész folyamatot megakasztotta volna. Lehetséges, hogy ha 2002-ben a Fidesz maradt volna kormányon, ott is létrejött volna az integráció.

A 2002-ben megalakult Magyar Zoltán-törzsasztal milyen szerepet játszott a 2010 utáni integrációs törekvésekben?

2002-ben egy kicsit úgy éreztem, hogy a kormányváltás után, a közigazgatási szakemberek lecserélésével minden szempontból minőségi romlás állt be. Sokakkal folytatott beszélgetést követően 2002 októberében összejöttünk Cséfalvay Zoltánnal, Bártfai Bélával és másokkal a Magyar Zoltán-törzsasztal alakuló ülésére a Magyar Tudományos Akadémián, ahol jó viszonyban voltunk az akkori elnökkel, Vizi E. Szilveszterrel. Azt hiszem, hogy a közigazgatás szakmai elitje jött össze ott, kár lett volna, ha szétszéd. Nyolc év alatt ötvenhárom ülést élt meg

a Magyar-törzsasztal, közel száz tagja volt. Fürjes Balázstól kezdve hosszasan sorolhatnám, ki mindenki tartott ott előadást. Kicsit a Rotary Clubot vettük mintaként, egy laza szalon jellegű forma volt ez. Több hozadéka volt a törzsasztalnak. Egyrészt bizonyos embereket mentális és szakmai értelemben – az egyébként is kis méretű – közigazgatási elitben tartottunk, és ez a Fidesz 2010-es hatalomra kerülése után segítette a közigazgatási munkát. A másik következmény az volt, hogy a törzsasztal keretében, 2005–2006-ban Navracsics Tiborral elkezdtünk közösen dolgozni a polgári kormányzás programján. Ennek során felvettem, hogy a gazdaságfejlesztési Széchenyi-terv mintájára a közigazgatást is brandelni kellene, főleg a közigazgatás önbecsülése végett. Az a véleményem, hogy a nagy történeti sorsfordulók – háborús vereség, gazdasági válság, politikai összeomlás után – a névtelen hősök elkezdték működtetni a magyar állam gépezetét, és csodát tettek. Erről tartottam is előadást a törzsasztal egyik összejövetelén. A magyar önképbe beépült az, hogy háborút Mátyás király óta nem nyertünk, és ez kudarcúró képességünkre is negatívan hatott. Pedig a magyar közigazgatásnak nincs miért szégyenkeznie, mert 1867, 1920, 1945 tanulságai mind arról szóltak, hogy a magyar államapparátus nagyon nehéz helyzetből fel tudott állni, és fel tudott építeni egy olyan hátteret, amelyből a gazdasági prosperitás el tudott indulni. Elhatároztuk, hogy elkészítjük a Magyar-jelentést. Akkor fogalmazódott meg az állami szervezetkataszter terve. 2006-ban nem nyert a Fidesz, így még négy évünk lett felkészülni a feladatra, dolgoztunk tovább. 2009-ben már látszott, hogy a Fidesz fog győzni, ezért elkezdtük Navracsics Tiborral élesíteni a koncepciót. Arra gondoltunk, hogy egy komplexebb dologt kellene csinálni. Nagyjából kialakult a fejemben, hogyan nézne ki, ezt később a Magyar-programnál le is írtam. Ez egy rugalmas értelmezési keret volt, már nemcsak feladat- és szervezetkataszter, hanem szó volt benne a közigazgatási eljárásokról és a személyzetről is. Utóbbival kapcsolatban kezdtünk el azon gondolkodni, hogy honnan jön a személyi állomány a magyar közigazgatásba. Meg kellett nézni, hogy mit tudunk a helyzet javításáért tenni. Kis Norberttel nagyon jó, baráti viszonyt ápoltam, folyamatosan jelezte nekem, hogy a Corvinus Közigazgatástudományi Karán milyen munka folyik. Mondtam, hogy valahogy a kart jobban be kellene vonni a folyamatokba. Valahol itt jöhetett elő egy közszolgálati-közigazgatási egyetem ötlete.

Hogyan jött az ötlet a honvéd- és rendőrtisztképzés idecsatolására?

A helyzet úgy hozta, hogy a 2010-es kormányváltás után nagyon erős Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium jött létre, a ciklus elején a miniszterelnök tudatosan felértékelte a közigazgatás szerepét. Nekem is nagy hatásköröm volt kifogásolási joggal rövid regnálásom idején. Ez egy rendkívüli jogrend logikájából következett.

Korábban a közigazgatás belügyi területnek számított, most folyamatosan voltak közös ügyek Pintér Sándor belügyminiszterrel, aztán a közszolgálati képzésnél szóba jött a rendőrtisztképzés kérdése is. Így nagyjából kialakult az a modell, amelyről az Andrássy Egyetem kapcsán már beszéltem, és amelynek lényege az intézményi autonómia és a közszolgálati HR-igény összhangja volt. A kormány megrendelőként lép fel közvetlenül, és nem a professzorokkal tárgyal a képzés tartalmáról, hogy ne torzuljanak az információk. Összeállt a háromtagú liga, a Honvédelmi Minisztérium, a Belügyminisztérium és Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, ahol az első kettő rendelkezett önálló felsőoktatási intézménnyel, ezért leginkább az államigazgatás-tudományi területen volt tennivaló, amely a Corvinus Egyetemhez tartozott.

Hogyan jött szóba a Ludovika a közszolgálati egyetem épületeként?

Szarka Gábor 2009-től beszélt erről, és én is jól ismertem a Ludovikát. Külföldön járva gyakran irigykedtem, hogy egyik vagy másik épület ma is azt a funkciót szolgálja, mint akkor, amikor megépült, például Bécsben a Kunsthistorisches Museum vagy a Naturhistorisches Museum. Ilyenkor mindig úgy éreztem, hogy a csodával határos módon megmaradt Ludovika érdemtelenül rossz helyzetben van, pedig sokkal többre lenne hivatott. Ugyanarra gondoltam, mint a Festetics-palota és az Andrássy Egyetem esetében: ez egy kiváló lehetőség az egyetem campusa számára és a városrehabilitációra is. Az ötlet Hende Csaba honvédelmi miniszternek is tetszett.

Az ötlet mikor merült fel?

2010 nyarán.

Amikor a tárcaközi egyeztető bizottságok elkezdtek dolgozni?

Igen, amikor elkezdődött ez a munka, kidolgoztattam a Ludovika épületére vonatkozó koncepciót, amely eltért attól, ami most megvalósult. Nekem más volt az álláspontom, nagy campust szerettem volna. 2010 nyarán bejártam a Ludovikát, nagyon nagy hatást gyakorolt rám, hogy mi minden maradt meg, milyen lehetőségek rejlenek ebben az ingatlanban. Ezeket egy egyszerű halandó nem láthatja, mert nem jut be a BKV autóbuszgarázsába. Takács Viktor barátommal, a XI. kerületi főépítésszel meg is terveztettem a Ludovika Campust. A terv 2010 nyarának végére – Kocsis Máté VIII. kerületi polgármesterrel egyeztetve – el is készült. Én akkor úgy képzeltem, hogy az a rész, ahol most a kollégium épült, maradjon park, a mögötte lévő szlömös, rossz állapotú Korányi utcai házakat kellett

volna aránylag olcsón megvenni, és helyükre a kollégiumot felépíteni. Megvolt tehát az elhelyezés és a tanulmányi rend, a curriculum koncepciója. Elmentem a Rendőrtiszti Főiskolára, a Sárkány ezredes úr által tartott értekezletre, és ellátogattam a nemzetvédelmi egyetemre is. Utóbbit ismertem a Doktoranduszok Országos Szövetségének elnökeként, de a Tavaszi Szél konferencia miatt is. Mindkét helyen jól látszott, hogy erős karakterrel bíró intézmények: a nemzetvédelmi egyetemnek volt tudományos beágyazottsága, de morális és orientációs válsággal küszködött, a Rendőrtiszti Főiskolán pedig a tudományos színvonalat kellett emelni. Ez állt a Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Karára is, ahol a jogi oktatást akadémiai szempontból fel kellett húzni. Az ott oktató Kis Norbert kapta ezt a feladatot, és kinevezték a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium miniszteri biztosává. Ő koordinálta a folyamatot, széles látókörrel és nagy munkabírással. Azt hiszem, komoly gesztust tett a belügyminiszter és a honvédelmi miniszter azzal, hogy beadták a közösbe a Rendőrtiszti Főiskolát és a nemzetvédelmi egyetemet, mert az integrációt a KIM dominálta. Szerintem Pintér Sándor és Hende Csaba is komoly konfliktust vállalt fel ezzel a tárcáján belül. A tényleges integráció részleteinek irányítására aztán létrejött a Fenntartói Testület, ahová a Honvédelmi Minisztérium Szarka Gábort, a Belügyminisztérium Janza Frigyeszt, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium pedig engem delegált. Érdekesség, hogy a külügy is szeretett volna beszállni a közszolgálati integrációba. Próhle Gergely a diplomataképzést szeretete volna ide bevinni. Én ezzel nem értettem egyet, mert az volt a benyomásom, hogy az echte közszolgálati fegyelemben kinevelt diplomatákat nem fogadja be a külügyi elit. Inkább azon dolgoztam volna, hogy az Andrássy Egyetemet visszatérítsük arra, amire létrejött, tehát a korszerű, digitális világban is otthonosan mozgó, a Facebookot, a Twittert is jól kezelő diplomaták képzésére, mert az Andrássy Egyetem kissé bölcsész jellegűvé vált. Ennek is megvan persze a maga értéke, de akkor mi nem ezt néztük.

A Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetemen és a Rendőrtiszti Főiskolán az oktatók és a hallgatók, illetve az intézmények vezetői hogyan fogadták az integráció hírére?

A Zrínyin 2010-ben drámai helyzet állt elő Szabó rektor úr ügye miatt, ott inkább örültek, hogy új történet tud elkezdődni, és Hende miniszter úr is erősen beavatkozott. Ott nem éreztem problémát a fúzióval kapcsolatban. A Rendőrtiszti Főiskolán voltak, akik nem örültek, azonban a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium elég erős volt, és Pintér Sándor is az integráció mellé állt. Onnantól pedig a parancsot végre kellett hajtani. Az biztos, hogy komoly ellenállás alakult ki, de ennek részleteit teljes egészében nem ismerem, mert az integrációból 2011 végétől fokozatosan kiszáll-

tam. Patyi András rektorra történt kinevezése után, nagyjából 2012 augusztusáig kormánybiztosként leginkább őt segítetttem úgy, hogy közben háttérbe húzódtam.

| **Köszönjük a beszélgetést!**

Az interjút készítette: Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt

*„[S]zöveget kötöttünk arra, hogy lennie kell
Nemzeti Közzolgálati Egyetemnek.”*

Interjú Kis Norberttel¹

Professzor úr, milyen emlékei vannak, mikor indult el történelmileg az integrációs gondolat? A 2000-es évek elején történt kísérletekről volt-e tudomása, van-e valamilyen emléke?

A 2000-es évek eleje helyett inkább visszamennék a '90-es évekre, hiszen a felsőoktatási intézmények első nagy integrációs hullámának előkészítése 1998–1999-ben zajlott. Az akkori Oktatási Minisztériumban jogi főosztályvezető voltam, és annak a munkacsoportnak a vezetője, amelyik az intézményi, egyetemi, főiskolai integrációkat megvizsgálta, előkészítette. Arra tekintettel volt erre szükség, hogy azt megelőzően nem volt a magyar felsőoktatásban ilyen átfogó integrációs kormányzati intézkedés, tehát nem nagyon voltak előzményei annak, hogyan kell ilyet csinálni. Abban az időszakban az Államigazgatási Főiskola, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtiszti Főiskola külön, egymástól függetlenül létezett. Olyan koncepció az Oktatási Minisztériumban nem volt, amelyik az akkor még önálló felsőoktatási intézményeknek bármilyen kombinációban történő integrációjára vonatkozott volna. Szintén nem volt olyan koncepció, amelyik a közzolgálati felsőoktatás integrált modelljét vizsgálta volna.

A Belügyminisztériumban, bár erről én hivatalos dokumentumokat nem láttam, 1990 után megvizsgálták azt, hogy az Államigazgatási Főiskola és a Rendőrtiszti Főiskola egyesítése megtörténhet-e. Akkor a Rendőrtiszti Főiskola a BM által felügyelt felsőoktatási intézmény volt, az Államigazgatási Főiskola viszont – hasonlóan más általános szabályok szerint működő egyetemekhez, főiskolákhoz – autonóm, pontosabban az Oktatási Minisztérium gyakorolta a fenntartói jogokat. A vizsgálódás tehát megtörtént, de nem vezetett eredményre, a BM végül is nem kezdeményezte az Oktatási Minisztériumnál ezt az egyesítést.

1998–1999-ben az OM-ben voltak olyan felsőoktatásitörvény-módosítási verziók, amelyek egy bizonyos idő vagy moratórium után egyes főiskolák önállóságát

¹ Kis Norbert 2010-ben az NKE előkészítéséért felelős miniszteri biztos, 2010–2011-ben a Nemzeti Közigazgatási Intézet főigazgatója, 2011–2012-ben az NKE Fenntartói Testületének (FT) tagja volt; később, 2013–2017-ig az NKE továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettese, 2017–2019 között az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karának (ÁNTK) dékánja, 2019–2022 között pedig az NKE fejlesztési rektorhelyettese. Az interjú 2017. július 5-én készült, az NKE Államtudományi és Közigazgatási Kar (ÁKK) Dékáni Hivatalának tanácstermében (Budapest, Ménesi úti campus).

megszüntették volna. Leginkább azokat a főiskolákat, illetve egyetemeket, amelyek csak egy tudományterületen működtek. A BM-ben ennek hatására megszületett egy olyan elgondolás, miszerint ez azt jelentheti, hogy a szakfőiskoláknak valamit csinálniuk kell, valamilyen integrációba bele kell menekülniük. Mindenki valamilyen integrációs utat keresett magának, amelyben multidiszciplináris intézményként létezhetett volna tovább, mert ebbe az irányba mutattak a törvény előkészületei. A Rendőrtiszti Főiskola meg tudott maradni önállóan, mert rájuk külön szabályozás vonatkozott, vagyis ez az Államigazgatási Főiskolának lehetett volna egyfajta túlélési opció, hogy ne egy nagyobb egyetem integrálja magába. Ezért más egyetemi partnerek után nézett, amelyek között felmerült a Műegyetem, majd az ELTE neve is. Végül a Közgazdaságtudományi Egyetembe integrálódott, így jött létre 2000-ben a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem. Ezt a történetet az akkori integrációs helyezkedés egyik epizódjának tekintem, és nem mondanám azt, hogy ez már a Nemzeti Közszolgálati Egyetem modelljének az előkészítése lett volna.

Ennek az integrációs törekvésnek volt-e valami nemzetközi trendje, vagy ebben a formában magyar sajátosságnak tekinthető?

Az egyetemek integrációja különböző időszakokban és hullámokban, de gyakorlatilag a legtöbb európai országban elkezdődött. Van, ahol az 1990-es években, másutt a 2000-es években. Mások a felsőoktatási rendszerek, más az állami intézmények helye, a kormány hatásköre a felsőoktatással kapcsolatban, tehát mondhatjuk azt, hogy mindenhol másként történt. Végso soron az az intézményszervezési, költséghatékonysági racionalitás, hogy ne aprózódjon szét az intézményrendszer, hanem valamilyen rendezőelv szerint integrálódjanak intézmények, mindenhol érvényesült.

Magyarországon ez megkezdődött 2000-ben, aztán a szocialista kormány idején is volt egy integrációs hullám, 2006 és 2007 környékén, és kisebb integrációk vannak folyamatosan, tehát, mondjuk így, áramvonalasabb lett a felsőoktatás intézményrendszere.

Az első Orbán-kormány időszakában egy védelmi vagy nemzetvédelmi karakterű, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtiszti Főiskola bevonásával végbemenő integrációs kísérlet vagy elképzelés is napirenden volt. Mindez a tárcaközi egyeztetések szintjéig is eljutott, de igazából egyik tárca sem támogatta.

Én erre részleteiben nem emlékszem, de az 1998–1999-es felsőoktatási intézményi reformnak a része lehetett. Addig a minisztériumi ágazati felügyelet eléggé szétszabdalta a felsőoktatást. Például egyes főiskolák, egyetemek az agrárminisz-

térium, míg például az orvosi egyetemek az egészségügyi minisztérium felügyelete alatt működtek. Tehát egy olyan lépéssorozat is volt, hogy az ágazati felügyelet alól egységes oktatási minisztériumi felügyelet alá kerüljenek az intézmények, ne az ágazati felügyelet legyen a főszabály. Néhány kivétellel, de egységes irányítás volt a cél. Ilyen kivétel maradt a Rendőrtiszti Főiskola, de rövid ideig még ezzel kapcsolatban is szóba került, hogy az OM általános felügyelete alá tartozzon. Úgy gondolom, hogy az említett integráció is ebben az összefüggésben merülhetett fel: tehát ha a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem esetleg általános felügyelet alá jön be, akkor ez milyen intézményi integráció keretében történjen.

A felsőoktatás rendszerét még 2000 után is az intenzív változások levegője vette körül, hiszen lement egy integrációs hullám, amely egy rendkívül bonyolult rendszerből egy másik bonyolult rendszert hozott létre. Ez új intézményi hálót szőtt, és mindennek nyilván utánkötetése is volt. 2001-ben felmerülhetett még az új intézményrendszer korrekciója, de a választásokkal 2002-ben lezárult ez a történet.

2002 után lett mindennek folytatása?

Nem tudok arról, hogy ezt követően 2010 júliusáig felmerült volna a honvédelmi, a rendvédelmi és az államigazgatási felsőoktatási intézményeknek valamifajta integrációja és egy ilyen integrált intézményi modell elkészítése. Az akkor hivatalba lépő szocialista kormányban lehetett erről szó, de erről semmi biztosat nem tudunk.

A kormányzati készülődésben, tehát a 2010 júliusa előtti néhány évben felmerült-e koncepció szintjén, hogy kormányzati pozícióban egy ilyen lépéssorozat elindulna?

A Pokorni Zoltán által vezetett oktatáspolitikai műhelyben tudomásom szerint nem merült fel ez az ötlet, hasonlóképp Navracsics Tibor műhelyeiben sem. Tehát nem volt készülődés a Nemzeti Közsolgálati Egyetemhez hasonló felsőoktatási megoldás vagy modell létrehozására. Nem értesültem minden műhelyben folyó munkáról, így elképzelhető, hogy biztonsági, közbiztonsági, rendvédelmi felsőoktatási vagy más műhelyekben ez a gondolat felmerült. Mindenesetre annak lehetőségéről, hogy megtervezhetünk egy egységes közsolgálati felsőoktatást, 2010 júliusában hallottam először.

Akkor úgy kerültem bele a folyamatokba, hogy 2010. június 8-án, néhány nappal a kormány hivatalba lépése után, miniszteri biztos lettem a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban, azzal a feladattal, hogy a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ nevű háttérintézményt szervezzem át. Emlékeim szerint – a Nemzeti Közigazgatási Intézet előkészítésén túl – már benne volt a határozatban néhány kormányzati, humánpolitikával,

humánstratégiával kapcsolatos előkészítő feladat is. Még abban a hónapban felállt az új apparátus, az új államtitkárok hivatalba léptek, és örületesen gyors szabályozási munka indult a megyei kormányhivatalok kialakításáról, az új közszolgálati szabályozást tekintve a kormánytisztviselői rendszer felállításáról, tehát elképesztő intenzitással és tempóban zajlott a jogalkotás.

A KIM-ben akkor mi elkezdtünk beszélgetni Navracsics Tibor miniszterrel és Gál András Levente akkori közigazgatási államtitkárral arról, hogy a közigazgatási továbbképzés és vezetőképzés, az előmeneteli vizsgák, valamint a Corvinus Egyetemen működő Közigazgatástudományi Kar közös platformja tekintetében egy, a francia École nationale d'administrationhoz hasonló intézményi konstrukció érdekes lenne. Ennek kapcsán nem merült fel akkor, hogy a rendvédelmi és a honvédelmi felsőoktatással való hármas integráció valósuljon meg. Némileg meglepetésszerűen jött elő júliusban egy kormányülésen Hende Csaba honvédelmi miniszter úr ezt megalapozó felvetése, de én nem voltam ott, ezt már csak Navracsics miniszter úr és Gál András Levente elmondásából tudom.

Tehát a kormányülésen merült fel az, hogy a közszolgálat megerősítését célzó, egységes egyetem gondolatát meg kellene vizsgálni. Jegyzőkönyveket nem láttam, de az ötlet és a feladat a KIM-ben nálam landolt. Az indító instrukció, amivel el kellett kezdenem dolgozni, az volt, hogy a nemzetvédelmi egyetemet, a Rendőrtiszti Főiskolát, illetve a Corvinus Közigazgatástudományi Karát érintené az összevonas. Augusztus első napjaiban hívtam össze a KIM-ben az első egyeztetést ebben az ügyben, amelyen részt vett a három intézmény vezetése.

Az RTF részéről ott voltak a főiskola rektora, Sárkány István mellett többen is. A Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetem megbízott vezetője, Deák János vezérezredes Hende miniszter úr megbízásából volt jelen, hiszen az előző rektort előzetes letartóztatásba helyezték korrupciós ügyek miatt. Ott volt a későbbi megbízott ZMNE-vezető, Lakatos László tábornok, a BM részéről Pintér miniszter úr megbízásából Janza Frigyes tábornok, a HM részéről pedig a személyügyi főosztály-vezető és a személyügyi helyettes államtitkár. Én képviseltem a KIM-et, és ahogy említettem, ott volt még az érintett felsőoktatási intézmények részéről a Corvinus Egyetem vezetése Mészáros Tamás rektor, illetőleg Imre Miklós akkori kari dékán képviselőjében.

Egy hosszú asztalnál sokan ültünk, itt beszéltük át először a tárcák álláspontjait az ötlettel kapcsolatban. Az érintett intézmények inkább hallgattak, figyeltek, hogy mi lesz velük, a BM és a HM emlékeim szerint óvatosan nyilatkozott az ügyben, és végül is azzal váltunk el, hogy én fogjam össze ezt a munkacsoportot. Készítsek elő anyagokat, majd lépésről lépésre haladunk tovább a feltérképezéssel, illetve az előkészületekkel.

Janza tábornok úr már a kezdetektől aktív, és óvatosan, de támogató volt, ehhez az attitűdhöz pedig rövidesen csatlakozott Szarka Gábor ezredes, a honvédelmi

miniszter kabinetfőnöke. Egy idő után alapvetően ebben a háromszögben egyeztetünk az előrehaladás kérdéseit – illetőleg a HM részéről még aktív volt Deák János vezérezredes, de ő egy kicsit távolabbról nézte az eseményeket. Úgy haladt a munka az ezt követő három-négy hónapban – a tárgyalások kezdeti szakaszát jellemző hangulatot felidézve –, hogy az volt az érzésem, amennyiben nem támogatjuk konstruktív és bátor, néha vakmerő anyagokkal az együtt gondolkodást, akkor elalszik az ügy.

Nem volt nyomás egyik oldalról sem, hogy siessék az előkészítő munkával. A júliusi ötlet ott maradt a levegőben azzal, hogy Kis Norbert miniszteri biztosként vigye az ügyet. Az ütemezésre és a kormányzat felé történő visszacsatolásra vonatkozóan nem volt konkrét elvárás. Viszont az volt a benyomásom, hogy ha nem gyorsítom ezt az előkészítő munkát, akkor széteszlik a csapat.

Tehát a HM-ben a minisztert és az apparátust vagy a minisztériumot képviselő személyeket illetően valamelyest kinyílt az olló. Hende miniszter úr volt a kezdeményező, és ehhez képest – az imént elhangzottak szerint – a HM részéről delegált tagok nem mutattak túlzott aktivitást.

Inkább úgy fogalmaznék, hogy az akkori kormányzati munkamegosztásban a KIM egyfajta szuperminisztériumként működött, Navracsics Tibor volt a miniszterelnök-helyettes, Gál András Levente vezette a közigazgatási államtitkári értekezletet, tehát eléggé koncentrált volt a kormányzati előterjesztésekkel kapcsolatos felelősség a KIM-ben. Úgy gondolom, hogy ez is közrejátszott abban, hogy a HM és a BM ügy gondolkodott: ha a KIM ezt az ügyet kézbe vette, akkor vigye végig, mi ott állunk mellette, és a döntési pontokon majd meglátjuk, hogy támogatható-e a javaslata.

Tehát a három minisztérium és erőforrás nem szimmetrikusan állt fel, a KIM-nek csúcsmisztériumként kellett előkészíteni az ügyet. De ismét hangsúlyozandó: olyan nyomás sem a kormány, sem az érintett minisztériumok részéről nem volt, amely az ügy meghatározott rend szerinti előrehaladását vagy záros határidőn belül kormányhatározat születését írta volna elő. Elég sok ügy akkoriban így alakult, 2010 második felében elképesztő kormányzati döntési dömping volt. Tehát nem szerepelt kiemelt ügyként vagy egyáltalán csak fontos ügyként sem az agendában. Az ősz ügy zajlott, hogy én időről időre összehívtam ezt a munkacsoportot, és az ilyenkor megszokott módon kormány-előterjesztéseket készítettem arról, hogy a három minisztérium javaslatára milyen döntések meghozatalát kéri a kormánytól.

Ez igencsak kreatív munka volt. Azt tudni lehetett, hogy egy törvény kell róla, de arra előzmény és példa sem volt, hogy három minisztérium hogyan csinál egy közös felsőoktatási intézményt, amely nem az oktatásért felelős tárca fenntartásában van. Nem volt ugyanis sem akkor, sem azóta olyan intézmény a költségvetési

szervezetrendszerben, amelyet három minisztérium irányítana. Tehát egyfajta minisztériumi irányítási integrációról is szó volt.

Emellett intézményegyesítő törvényre is szükség volt, de még azt megelőzően – ha jól emlékszem – két kormányhatározat volt az ügyben. Ezeknek az előkészítéséről, egyeztetéséről szólt igazából az ősz. Valamint a három felsőoktatási intézmény ügyét is kezelni kellett. Hiszen a szellem már kibújt a palackból, s ennek megfelelően mind a három intézmény, így a Corvinus esetében is érzékelhető volt a nyugtalanság. Mivel a három bizonytalankodó intézményt is irányban kellett tartani, összoktatói és dolgozói értekezleteket tartva mindenkit tájékoztatnunk kellett, hogy éppen mit csinálunk az ügyben, milyen kormánydöntést készítünk elő. Legalább egy évre előre kellett látni, menetrendet is össze kellett rakni, sorra véve, mikor mi fog majd történni. Kicsit olyan volt, mint amikor az ember jár az erdőben, ahol neki kell az ösvényt kitaposnia, csak nem tudni, hogy merre megy ez az ösvény.

Kérdések sokasága merült fel: az új egyetem indulása 2012. január elseje legyen-e, előkészíthető-e addig egyáltalán, mit kell mindehhez megtenni? 2011-ben egy új felsőoktatási törvényt készítettünk a KIM és a Nefmi közös bizottságában, amelyben magam is benne voltam. Viszont még a korábbi felsőoktatási törvény volt hatályban, amely sok mindent előírt a három intézmény összeolvadásához. Kétséges volt, hogy egy év alatt létrejöhet-e egy nemcsak jogilag és költségvetésileg összerakott, hanem szervesen összeillesztett, nemcsak működőképes, hanem jól működő integrált közösség. Továbbá kérdéses volt az NKE fizikai elhelyezése, a különböző intézményi szabályozások, jogállások harmonizálása, a közös testületek és alapok megeremtése, az informatikai rendszerek összeillesztése. Az első kormányhatározat 2010 decemberében nagy lökést jelentett mindehhez.

Izgalmas lenne visszaneézni a kormány-előterjesztést, hogy milyen jövőképet adtunk erről a projektről a kormány számára. Amikor a kormányhatározat elkészült, illetőleg elfogadták, akkor már a törvény-előkészítésnek is előrehaladott fázisban kellett lennie, hiszen a javaslat 2011. januárban lett benyújtva, és ez lett az NKE-t létesítő 2011. évi XXXVI. törvény. A parlament március 16-án az esti órákban fogadta el, 27-én jelent meg a közlönyben, és 28-án lépett hatályba a nagy része, néhány rendelkezése később.

Nagyon érdekes visszaneézni a parlamenti bizottsági vitákat, négy vagy öt bizottság is dolgozott ezen, nyilván az oktatási bizottság Pokorni Zoltán vezetésével, azonkívül a honvédelmi bizottság, a rendvédelmi bizottság (mivel a nemzetbiztonsági felsőoktatásról is szó volt), lehetséges, hogy a nemzetbiztonsági bizottság is tárgyalta – erre pontosan nem emlékszem –, aztán nyilván a törvény-előkészítő bizottság. Tehát elég aktív február volt a bizottsági tárgyalásokkal, az általános vita előtti tárgyalással, a módosítók tárgyalásával. Érdeemes visszaneézni, hogy milyen módosítókkal bombázta az ellenzék akkor a törvényjavaslatot. Ezeket mind-mind meg kellett válaszolni. A Nemzeti Közigazgatási Intézetben, amelynek 2011-ben

vezetője voltam, működött a „kodifikációs központunk”, amely hivatalosan 2011. január elsejével jött létre. Tehát nem egyik, másik vagy harmadik minisztériumban, hanem az intézetben létrejött egy kis csapat, amelyet akkor még el sem neveztünk talán, és abban például Horváth József, a későbbi főtitkár, valamint Nászné Brózsely Tünde, a későbbi gazdasági főigazgató, meg Csanády Szabolcs, Hegyi György és számos ma is az NKE-n dolgozó kolléga már benne volt. A BM és a HM is delegált munkatársakat ebbe a kis munkacsoportba, így például a majdani nemzetközi rektorhelyettes (akkor még őrnagy), Nagy Judit érkezett a BM RTF részéről. Jártunk a Parlamentbe és jártunk mindenhol, rengeteg előkészítő munka volt. Mindenekelőtt jártunk a három minisztériumba, hiszen az ő szempontjaikat koordinálni kellett ebben a munkában. Olyan közös ügyről volt szó, ahol tulajdonképpen egy zsákba varrva kellett „ugrálnunk”. Tehát az, hogy jó legyen a három minisztérium kooperációja ebben az ügyben, létfontosságú volt. A három minisztérium elfogadta a koordinatív szerepünket, ami a kiegyensúlyozottság és az együttműködés szempontjából kritikus elem volt.

Az emberi és a bizalmi faktor rettenetesen fontos ezekben az ügyekben is. Tehát az, hogy engem elfogadtak olyan szereplőnek, aki igaz, hogy a KIM miniszteri biztos, de a három tárca érdekeit ki tudja egyensúlyozni, az nagyon fontos volt. Arra a három tárca is nagyon odafigyelt, hogy egyik se nőjön a másik fölébe. Érzékeny pont volt egyúttal, hogy nem valamelyik minisztérium volt a logisztikai központja ennek az előkészítő munkának, hanem egy háttérintézmény, a Nemzeti Közigazgatási Intézet. A kiegyensúlyozottságot azzal értük el, hogy ebbe a háttércsapatba az említett tárcák delegáltak embereket, de előzőleg is adva volt már mindez Janza tábornok úr, valamint Szarka Gábor kabinetfőnök, illetve Deák tábornok úr részvételénél. A háromszögben én a KIM-et, tehát egy minisztériumot is képviseltem, de elfogadták azt, hogy a másik két minisztérium érdekeit sem szorítom háttérbe a KIM érdekei miatt. Igyekeztem, hogy az együttműködés mielőbb formalizálva legyen, tehát valamikor januárban, amikor a törvényjavaslat készült, még emlékszem, hogy egy szalvétafélére rajzoltam le a többieknek, hogy legyen egy közös Fenntartói Testület az NKE irányítására. Megbeszéltük Janza Frigyessel és Szarka Gáborral, hogy ha megszületik a törvény, akkor már az előkészítő munkának is formális rendben kell majd zajlania. Márciustól a törvénnyel mindent, amit lehetett, próbáltunk formalizálni úgy, hogy ne menjen a hatékonyság rovására, és ha az egyetlen megalakul, és működésbe lép, akkor az irányítását is ez a testület végezze.

Egyebek mellett az a kérdés merült fel, hogy ebben a miniszterek személyesen vegyenek részt, vagy delegáljanak valakit a feladatra. Amennyiben delegálnak, akkor nagyon erős hatáskörrel kell felruházni a tagokat, különben a Fenntartói Testület nem fog tudni működni. Döntési jogosítvány nélkül, tehát ha mindent egyenként a miniszterrel egyeztetni kell, az irányítás nem lesz működőképes. Ha pedig olyan modellben gondolkodnánk, hogy a minisztérium döntés-előkészítő rendszerébe kell

a testület ügyeit becsatornázni, az megint csak működési zavarhoz vezetne: a nagy, kövér akták végigfuttatása az apparátuson az ügy végét jelentené.

Ezekben a hónapokban a felsőoktatásban puszkaporos hangulat volt. Ha visszanezünk akkori cikkeket, arról lehet olvasni, hogy rendszeresek voltak a válságtanácskozások a rektori konferenciánál. Navracsics Tibor összehívta a konferencia vezetőségét, hogy a krízist kezelje. A kormány ugyanis sorra visszadobta a Nefmi felsőoktatási stratégiáját, nem készült el az új felsőoktatási törvény, csökkent a felsőoktatás költségvetése. A miniszterelnök-helyettesnek be kellett avatkoznia, hogy ne fadjon el a helyzet, és ő vette át a felsőoktatási ügyek válságmenedzsmentjét. Engem akkor egyébként, 2011. júniusban a KIM-ből kirendeltek a Nefmibe a felsőoktatási törvény előkészítésére. Erre a feladatra be kellett ülnöm az oktatási államtitkárságra, Hoffmann Rózsa és Dux László helyettes államtitkár mellé. 2011 őszére kicsit megnyugodott a rektori konferencia is, sokat egyeztetünk velük, és őszre elkészült az új felsőoktatási törvény.

Közben az NKE egyik jogelődjét le kellett választani a Corvinus Egyetemről, amely 20 milliárdos költségvetésű egyetem volt akkoriban, és ebből egy költségvetési, vagyoni, hallgatói létszámbeli és informatikai tekintetben szintén nagy egységet, a Közigazgatástudományi Kart függetlenné kellett tenni. Az érintett három felsőoktatási intézményt pedig fel kellett készíteni arra, hogy mi fog történni, mit csináljanak, hogyan dolgozzanak. Előkészítő bizottságok, albizottságok, munkabizottságok hálózata jött létre – részben azért, hogy a törvényi előírás szerint intézményfejlesztési stratégia készüljön –, és ezek egyik feladata az volt, hogy az oktatás és kutatás adminisztratív részével foglalkozók végezzék el az egységes stratégia létrehozásának előkészítő munkáit, továbbá meg is kellett ismerkedniük egymással a vezetőknek és a munkatársaknak. Vegyes bizottságok voltak a három érintett intézményből: volt oktatási bizottság, kutatási bizottság, gazdasági bizottság, utóbbit Horváth József, a későbbi egyetemi főtitkár vezette.

2011 május–júniusában zajlottak tehát a munkacsoportos egyeztetések, készült egy egységes stratégia, már működött a Fenntartói Testület, amely a létesítő törvény március 28-ai hatályba lépése után alakult meg hivatalosan, és az üléseit az Alkotmány utcában, a Nemzeti Közigazgatási Intézet egyik termében tartotta. Nagyon fontos volt, hogy minden döntést egyhangúlag hozzunk meg. Hogy ezek mögött milyen viták voltak, megint egy külön történet lenne. Mindenesetre az, hogy létrejött a magyar államigazgatásban vagy kormányzásban egy olyan intézmény, amelyet három miniszter együtt irányít, akik egyhangúlag hoznak döntést, példa nélküli volt. Ez a konszenzuskényszer biztosítani tudta azt, hogy valóban integrált szemlélet vezesse a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet, és ne tudjon eluralkodni fölötte sem a honvédelmi, sem a rendvédelmi, sem a civil érderendszer.

A minisztériumok 2014-es átalakulása után négy fenntartó miniszter lett, de az alakuló Fenntartói Testület háromtagú volt. Ez sorra hozta a határozatokat,

hajtotta végre a törvényt, s elkezdte a működésről szóló új, részletesebb speciális törvénytervezet előkészítését. Ezzel júniusra elkészültünk, ősszel beterveztettük, szeptember végén tárgyalta az Országgyűlés.

2011. július elején adott hírt a sajtó az Ideiglenes Szenátus megalakulásáról.

Igen, a harmadik emeleten volt az alakuló ülés, a Ménesi úton. Mint rangidős, Sárkány István, az RTF rektora lett ennek az elnöke. A szenátus ügyrendjét emlékeim szerint az FT hagyta jóvá, és munkatervet is el kellett fogadnunk az Ideiglenes Szenátus számára. Már 2012. január elsejére meg kellett lenniük az új egyetemi vezetőknek. Időben el kellett fogadni új szervezeti-működési rendet. Időben kiírni az összes pályázatot az új vezetői helyekre – párhuzamosan szabályozási, intézménypolitikai szempontok figyelembevételével és a hivatásrendi hármasság betartásával.

Ebben az időben már a kommunikációnak egyre nagyobb szerepe volt. A belső kommunikációban a három intézmény állományának felkészítése élvezett elsőbbséget annak érdekében, hogy ne uralkodjon el a bizonytalanság. Elkezdődött a 2011/2012-es tanév, amelynek a második fele már egy új egyetemen folytatódott. Az érintett intézmények mellett a hallgatók felé is megnyugtató üzenetet kellett közvetíteni: most még indultok az elődintézményben, de a második félévben egy vadonatúj intézményben lesztek, amelynek az építése lépésről lépésre halad. Ezerfelé kellett egyszerre figyelni, és menedzselni ügyeket.

Fontos epizód volt még véleményem szerint – kulcselem a személyzetpolitikában – az új vezetők kiválasztása, amit egyeztetünk a Fenntartói Testületben. Az új rektor személyének kérdése 2011 első hónapjaiban vált aktuálissá. Elviekben egyetértettünk, hogy olyan vezetőre lenne szükség, aki a felé irányuló bizalom mellett a három hivatásrendi érdeket érti, és jól ki tudja egyensúlyozni. A hivatásos vagy civil dilemmára adott válasz inkább a civil rektor irányába mutatott. Nyilván elvárás volt az akadémiai kiválóság, a közigazgatási ismeret, a hivatásrendek ismerete, tehát adva volt, hogy nagyjából milyen személyre lenne szüksége ennek az egyetemnek.

A kiválasztás úgy történt, hogy Patyi Andrással, aki 2011 elején a győri Széchenyi István Egyetem docense volt, és tanszékvezető az egyetem jogi karán, régóta ismertük egymást a felsőoktatásból, a győri egyetemről, illetve felsőoktatási grémiumokból. Ő akkoriban már a Nemzeti Közigazgatási Intézet néhány testületének munkájában is részt vett: meghívtam a közigazgatási továbbképzési kollégiumba, valamint a *Magyar Közigazgatás* című szakfolyóirat szerkesztőbizottságába, tehát igyekeztem őt mindinkább bevonni a Nemzeti Közigazgatási Intézet munkájába.

Oktatói munkája mellett a Legfelsőbb Bíróságra is kinevezték, tehát az ideje egy részében ott dolgozott. 2011. januárban kezdődtek el azok a beszélgetések közöttünk között, amelyek egyúttal a feladattal való ismerkedésnek is tekinthetők, addig ugyanis nem volt bevonva az előkészületekbe. Igyekeztem beavatni abba, hogy mi

fog történni, milyen lesz ez az egyetem, és ennek a beszélgetéssorozatnak a végén állapodtunk meg abban, hogy lépünk szintet, és mutassam be őt a fenntartóknak. A megbeszéltek szerint először Janza Frigyes és Szarka Gábor ismerkedett meg velem, majd Navracsics, illetőleg Pintér és Hende miniszter uraknak is bemutatam. Áprilistól meghívtuk a Fenntartói Testület üléseire, és bizonyos mélységben, kívülről megfigyelőként, már a bizottsági munkákban is részt vett.

A honvédelem, illetve a belügy részéről milyen visszhangot kapott Patyi András professzor személye, volt-e esetleg saját jelöltje ezeknek a minisztériumoknak, vagy volt-e egyáltalán több jelölt?

Ebben kérdésben nagyon fontos volt, hogy az FT-ben Janza és Szarka urakkal nagyon szorosan együtt gondolkodtunk, hogy mi lenne az egyetem érdeke. Úgy tűnt, hogy ők az első jelöltállítás jogát meghagyták nekem, azzal, hogy meglátjuk, hogy az illető megfelelő-e – amennyiben nem, más megoldást keresünk. Az ismerkedési folyamat fontos volt, bár Patyi Andrást ismerték jogász felsőoktatási körökben, s valamelyest az önkormányzati szakmán belül is, hiszen jegyző volt korábban Budapest XII. kerületében.

Az első rokonszenv és bizalmi jelzések megjöttek Pintér Sándor és Hende Csaba részéről, és Navracsics miniszter úr is azt mondta, oké, induljunk így. Az „induljunk így” azt jelentette, hogy a jelölt vegyen részt a munkában. Tehát az, hogy Patyi András úr ott volt a Fenntartói Testület ülésein, hozzászólhatott, és egyre inkább bevontuk őt az előkészítő munkákba, ez maga volt az ismerkedési folyamat. Ennek a végére alakult ki az – valamikor a nyárra, miután kiderült, hogy személye mindenki számára elfogadható –, hogy fenntartóként előzetes igenlő döntést hoztunk. Persze ezt végig kellett vinni, tehát a jelöltállításban az Ideiglenes Szenátusnak volt véleményezési joga, de ez a pályázati folyamatban történt.

Patyi András megkapta az Ideiglenes Szenátus bizalmát is, és 2012. január elsejétől ő lett az egyetem rektora. Azonban mindenhol párhuzamosan le kellett bonyolítani a vezetőválasztási folyamatot. A központi és a kari vezetők szintjén egyaránt sok pályázatot kellett kiírni.

Az ősz további fontos eseménye volt a költségvetés ügye, amely hatalmas kihívást jelentett. A Széll Kálmán-terv 2011-ben a költségvetési támogatások jelentős mérséklését irányozta elő a felsőoktatásban. Így a Nemzetgazdasági Minisztériummal, ahol Naszvadi György államtitkár irányította a költségvetési előkészületeket, nagyon komoly vitáink voltak. Mi nagyon precízen kiszámoltuk, hogy az egyesült intézményeknek mennyi lenne az induló költségvetése – az aggregált költségvetést a három elődintézmény összesített költségvetésénél alacsonyabb összegre terveztük –, eszerint 7,4 milliárd forint lett volna az induló költségvetési év szükséglete. A BM és a HM nem volt igazán erőpozícióban az akkoriban nagyon

erős Matolcsy-minisztérium ellenében. Navracsics miniszter úr próbálta képviselni az ügyet, de a Széll Kálmán-terv kíméletlenül visszaszorította a költségvetési igényeket, így a 7,4 milliárd helyett 4,7 milliárddal – igen, a számokat megcserélték, ezt némi szomorúsággal azóta is emlegetjük –, nagyon nagy költségvetési hátránnyal indult az egyetem.

Volt valami komolyabb indoka annak, hogy ha az aggregált költségvetés alacsonyabb volt, akkor miért csökkentették még tovább?

A 2010 előtti kormányzás és a globális pénzügyi válság recessziós hatásait nyögte az államháztartás, a nagy makroköltségvetés-számítási logika mentén a sokadik iteráció 4,7 milliárdot dobott ki. Ennyi van, ennyit kaptok, lehet magasabb a költségvetés, de azt akkor saját bevételből oldjátok meg. Tehát az NKE költségvetési szempontból nem volt előnyösebb helyzetben, mint bármelyik másik magyar egyetem, sőt, előkerültek olyan érvek is, hogy járjon jó példával elől a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, mutasson példát minden más állami felsőoktatási intézménynek, hogy még az övéknél is szikárabb költségvetéssel képes működni.

Patyi rektor úr – a további kulcsszereplőkkel együtt – azzal vállalta a megmérettetést, hogy már látta, az első költségvetési évünk rettentően nehéz lesz, mert nagyjából a 70 százalékát sem kaptuk meg a szükségesnek ítélt forrásnak. Ezzel egy időben háttértárgyalások folytak arról, hogy hogyan lehet az egyetem költségvetési kiadásait mérsékelni. Ennek része volt, hogy Hende miniszter úr felajánlotta a Hungária körüti campust ingyenes használatra. További pénzügyi támogatások is körvonalazódtak, de nagyon nehéznek ígérkezett az indulás.

Ezek szerint az a közvélemény egy részében meglévő álláspont, hogy az NKE már az indulástól kezdve kivételezett helyzetben volt, nem igaz, ami a költségvetést illeti?

Nem voltunk kivételezett helyzetben, sőt nekünk kellett példát mutatni a szigorú költségvetési gazdálkodásból. A Ludovika Campus felújítása beleillett abba az állami beruházássorozatba, amely minden nagy egyetemen infrastruktúra-bővítéshez vezetett a 2000-es évek elejétől. A Ludovika-épület vonatkozásában 2010-ben meghozott első kormányhatározat még nem kötődött annyira szorosan a Nemzeti Közszolgálati Egyetemhez. Aztán az ügy hozzánk került, és nagy örömmel valamikor 2011 nyarán Fürjes Balázst visszahívta a kormány az ingatlanberuházási terület feladatainak vitelére. Vele régről ismertük egymást, és szépen lassan átadtam neki ezt az ügyet, amely akkor már nemcsak épületfelújításról szólt, hanem az egész Orczy-kert felújítását tervbe vette a Ludovika campusa számára.

Az egyetemi központ elhelyezésére sok érdekes javaslat felmerült: a Pázmány Péter Katolikus Egyetem piliscsabai központja, ahol már leépülőben volt az aktivitás, a Belügyminisztérium által rendészeti továbbképzésre fenntartott adyligeti ingatlanegyüttes, illetve a Ménesi út is, amely a civil intézményi jelleg és az elhelyezkedés miatt tűnt ideálisnak. Állami ingatlanokat néztünk, s ha visszaidézem, elég sok akkor üresen álló, állami vagyongazdálkodásban lévő ingatlant vizsgáltunk meg. Nagy casting zajlott a kérdéssel kapcsolatban.

A Ludovika 2011-ben még 70 százalékban romos épület volt, tehát az szóba sem jöhetett abban a fázisban egyetemi központként. Megint csak hangsúlyoznám, hogy a Széll Kálmán-terv évében vagyunk, tehát akkor nem volt ötmilliárd forint a felújításra. Azonban az a gondolat, hogy egyszer valamikor jó lenne a Ludovika, már akkor is felmerült. A központ elhelyezésének kérdését az döntötte végül el, hogy Hende miniszter úr felvetette: a Hungária körúti ingatlanban van elég hely, és ott – tekintettel a szűkös költségvetésre – ingyenesen és rezsiköltségmentesen megoldható a kezdeti működés. Alapvetően tehát a költségvetési nehézségek miatt indult egy laktanyaobjektumban az oktatás. Sok vita volt róla, úgy emlékszem, a Belügyminisztérium nagyon nehezen fogadta el az ötletet, de sietnünk kellett, szorított az idő.

A nemzetvédelmi egyetem akkor nehéz időszakon ment át, nagy átszervezést és leépítést kellett végrehajtani, sőt vezetői krízishelyzet állt elő. Szóval sok minden befolyásolta a választást, de végül is dűlőre jutottunk. Aztán viszonylag gyorsan, 2012-től már javult az állami költségvetés helyzete, és akkor megszületett a döntés, hogy induljon a Ludovika felújítása. Ekkortól láttuk azt, hogy majd valamikor 2014–2015-ben át lehet költözni a főépületbe.

Tehát az egyetem létrehozásával, elhelyezésével párhuzamos kormányzati szándék volt a Ludovika felújítása és fejlesztése, s a kettő úgy kapcsolódott össze, hogy az integrációban részt vevő intézmények rossz elhelyezési körülményeire is hosszú távú megoldást jelentsen a fejlesztés. Ez így helytálló?

Már 2011-ben elkezdtünk a Fenntartói Testületben olyan tervrajzokat csinálni, amelyek az egész Orczy-kertről, az ottani ingatlanokról szóltak, esetleg új építésekkel, bontással együtt. 2011 őszén már az RTF, a későbbi Rendészettudományi Kar leköltözésére vonatkozóan is készítettünk modellszámításokat, csakúgy, mint a Ménesi úti campus² elköltözésével kapcsolatban. Tehát folytak az előkészítő munkák, de a kormánydöntések, amelyek egyre komolyabbá tették a Ludovika-beruházást, csak később, 2012-ben születtek meg.

² A Közigazgatástudományi Kar.

A kari dékáni tisztségeket a folyamatosság, a karok stabil működésének biztosítása érdekében nem pályáztatta meg az egyetem, a szenátus, ez világos. Viszont az egyetem vezetéséből az első dékánok nagyon hamar kikerültek, szinte mindegyik, és a gazdasági főigazgató úr is csak ideiglenesen, négy hónapig látta el tisztségét. Ez összefügg azzal, hogy az egyetem költségvetése nagyon alacsony lett? Esetleg személyes problémákkal vagy eltérő koncepciókkal áll kapcsolatban? Hogyan csiszolódott össze az egyetem vezetése?

Egy frissen létrejött egyesült intézmény első éve volt 2012. Mégsem lehet az első működési évet teljesnek tekinteni, hiszen a törvény is azt mondta, hogy az egyes elemek még ideiglenes jelleggel működnek. Ez egyszerűen az átállás időrendjéből adódik. Ideiglenes Szenátus működött még 2012-ben is, az „igazi” szenátust 2012 végéig kellett megválasztani. Ezt másként nem lehet megoldani. Új szenátus felállításához először meg kell alakulnia az egyetemnek, fel kell vennie a működést és le kell bonyolítani egy szenátusi választást. Ezt meg lehet csinálni egyébként három vagy hat hónap alatt is, de végül is egy évet jelöltünk ki arra, hogy „alakítsa ki magát” az egyetem, addig az Ideiglenes Szenátus hozza meg a döntéseket. A vezetők esetében is hasonló volt a személet, itt is legyen konszolidációs első év, amelyben a három jogelőd három új karként az első évet még ideiglenesként kezeli, tehát az előző vezetők, dékánok maradnak. Esetükben átminősítés történt, egyéves megbízatással, tehát az év végéig kellett kiírni az új pályázatot.

2012 januárjában folytattuk a működést a Fenntartói Testületben, amelynek ügyvezetője voltam, de egyik napról a másikra felsőoktatási helyettes államtitkárnak neveztek ki a Nefminél. Az FT-ben Gál András Levente kormánybiztos vette át a helyemet. Onnantól az egyetem napi működésébe nem nagyon láttam bele, nekem felsőoktatási helyettes államtitkárként kevés ügyem volt az NKE-vel. Pontosabban maradt még néhány el nem varrt finanszírozási szál, hiszen a Corvinus költségvetésének egy részét 2012. január elsejével át kellett adni a KIM-nek, mert a KIM-ben volt az NKE költségvetése. Mindez még nem zárult le, tehát sok szempontból jó volt, hogy akkor már hivatalosan átmentem a Nefmihez, mert viszonylag gyorsan el tudtunk intézni költségvetési átszervezési ügyeket. Patyi rektor úr már emlékeztetett jó néhányszor, hogy az igazán nehéz időszakban nem voltam ott az NKE-n, és nem éltem át, amit neki át kellett élnie – de jó kezekben volt az egyetem, és drukoltam a sikeréért.

Akkoriban sokan szemünkre hányták, hogy ránk külön törvények és szabályok vonatkoznak. Csak azt hagyták figyelmen kívül, hogy olyan pluszkötelezettségei voltak ennek az intézménynek, amelyek más felsőoktatási intézménynek nem. Ilyenek a közigazgatási továbbképzés, a tisztjelöltek nevelése, és még egy sor olyan egyéb kötelezettség, amely indokolja, hogy külön törvényi szabályozása legyen. Ezek

a külön feladatok indokolták a fenntartói irányítás új modelljét, a finanszírozás sajátosságait, azaz a nem normatív, hanem működési finanszírozás alkalmazását, ami egyébként mindenki szerint egy jobb modell. Én próbáltam felsőoktatási helyettes államtitkárként az egész felsőoktatást átállítani teljesítményalapú működési finanszírozásra, de beletört a bicskám az akkori Nemzetgazdasági Minisztérium által képviselt felsőoktatás-finanszírozási politikával szemben. Nekik más véleményük volt, és ők voltak az erősebbek.

A Parlament üléstermében 2011-ben is többször előkerült, hogy a koncepció egyik lényeges pontja egy olyan típusú egységes tudásalapot megteremteni, amely szakembereket dinamizál, átjárhatóságot teremt a későbbiekre. A vita során voltak ellenzéki kételyek, hogy ez hogyan tud működni a gyakorlatban.

Hadd folytassam ezt a gondolatot. Ez egy jogos kétely. A legelején is jogos kétely volt, mindenki felvetheti: intézményeket összevonunk, épületeket összetolunk, próbálunk közös szabályokat, normákat meg értékeket mutatni. De valóban létrejön-e ebből egy közösség, nem maradnak-e meg a kulturális vagy értékbeli határok?

Azóta hogy látja, a különböző munkakultúrák most érintkeznek-e?

A különböző munkakultúrák igen. Felmerülhet az a szervezetszociológiai kérdés is, hogy a szervezetek szélesebb és intenzívebb együttműködésétől mi is lesz jobb. Nem 120-an működnek együtt itt a karon, hanem mondjuk 400 vagy 600 oktató, kutató. Azt gondolom, az egy nagyon racionális kérdés, hogy attól vajon nagyobb-e az együttműködő közösségek volumene, ha gyorsabb és nyitottabb ez az együttműködés. Igaz lehet-e, hogy ha három közösséget integrálok, és egy nagy közösségként működnek együtt, akkor az a három így együtt értékesebb, hatékonyabb és eredményesebb lesz, mint külön-külön? Egyre több feladata lett az egyetemnek, egyre nagyobb lett a költségvetése, egyre nagyobb lett az intézményi potenciál. Ez mind-mind azt jelzi, hogy egyre nagyobb volt a kormányzati bizalom, tehát egyre több feladatot kaptunk, ami eredményt és sikert jelentett. Ha értékelünk, akkor oda kell tenni egy kicsit szofisztikáltabb módozatot is. A módszer is más, ha a közösségépítésben, az együttműködő közösség építésében elért sikereket akarjuk vizsgálni.

Nyilván más perspektívát ad, ha a vezetési szintet nézem. A vezetési szinten nagyon szorosan, fegyelmetten együttműködik a katonai, a rendészeti, a katasztrófavédelmi, a nemzetbiztonsági és a civil vonal. Ez egyébként mindannyiunknak új élmény is, ahogy én látom, együtt csinálunk dolgokat, együtt találunk ki projekteket, együtt döntünk. Ez ilyen szinten működik, de az egyetem minden szintjén

működni kell, nyilván a hallgatói bázison is. Ezen a téren is egyre jobb a helyzet, a közszolgálati gyakorlaton együtt vannak a hivatásos és a civil hallgatók, együtt dolgoznak és együtt gondolkodnak.

Ezek szerintem mind-mind az együttműködő közösség építésének az eredményei. De ezt egy hosszabb értékelési perspektívára vagy idődiagramra kell majd rávetíteni. Így derülhetne ki ennek a minőségjavító hatása a közszolgálat különböző területein, bár kérdéses, hogy mihez képest és mivel mérjük ezt a minőségi javulást. Ez indított el minket néhány éve arra, hogy valamilyen mérőrendszert dolgozzunk ki, erre alkalmas rendszer ugyanis nem volt. Tehát mihez képest javul vagy romlik valami – ezt nagyon nehéz megítélni. Ugyanakkor meg akartuk tartani makroszinten a szolgáltatások minőségének a mérését, és erre készült az úgynevezett „jó állam”-jelentés. Adtunk egy eszközt a kormánynak és magunknak is, hogy idővel lássuk: a közigazgatás hatékonysága, a biztonsági dimenziók javulnak-e, milyen irányba változnak, és mi mindehhez az NKE hozzájárulása. Nagyon sokféle tényező befolyásolja ezeket, de a cél az, hogy legyen egy már négy-, öt-, hat-, nyolcéves trendben mérhető kép arról, hogy valami objektíve javul-e, vagy sem. A „jó állam”-jelentés próbált statisztikai adatokból levezethető értékelést adni.

Másik szempont, hogy a munkáltatók, megrendelők elégedettek-e a végzett hallgatóinkkal. Ez nyilván szubjektívebb dolog, és nem feltétlenül jelentkezik a szolgáltatás minőségében. Attól, hogy elégedettek a mi végzettjeinkkel, még nem biztos, hogy az adott szervezetnél javul a szolgáltatások színvonala. Ilyen mérést eddig nem végeztünk, most dolgozunk rajta, hogy elinduljon egy olyan rendszeres felmérés, amely arra irányul, hogy a közigazgatástól a honvédelemig a végzettjeink hogyan válnak be. Egyáltalán: sikerül-e bekerülniük az ágazati munkahelyekre, s amennyiben igen, a próbaidőt túlélnek-e, lesz-e belőlük vezető, olyan feladatkörben dolgoznak-e, ami a végzettségüknek megfelel? Ezt nem tudjuk az NKE előtti időkhöz mérni, mert akkoriban nem nagyon vagy egyáltalán nem készültek ilyen felmérések.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem mint elnevezés mikor lett végleges?

Töprengtünk a közszolgálat kifejezésen, a közszolgálat tudniillik lényegesen nagyobb, mint a közigazgatás, a honvédelem és a rendvédelem, hiszen a közszolgálatban benne van a közoktatás, az állami egészségügy és a szociális terület is. Tehát amit közszolgálatnak nevezünk, abban Magyarországon dolgozik 900 ezer ember, s ennek töredéke az a hivatásrend, amire mi képezünk. Nem kellene-e a rendvédelmet meg a honvédelmet beletenni – tehát voltak hosszú névváltozatok –, erről folytak viták. Téma volt, hogy nem kellene-e valakiről elnevezni, felmerült Szent László neve. Az is felmerült, hogy Nemzeti Közigazgatási Egyetem legyen. Számptalan

változat röpködött, inkább informális beszélgetéseken, viszont hivatalos előterjesztésekben az elejétől a Nemzeti Közszerológati Egyetemet használtuk.

Professzor úr, ön jó néhány éven keresztül látott el különböző vezetői megbízásokat a Corvinus Egyetemen, illetve a jogelődöknél. Világos volt-e az intézmények számára, hogy mire is számíthatnak az integráció során?

Ami a Corvinust illeti, ez egy nagyon személyes kérdés. Érthetően nehéz helyzet, hogy míg egyik nap még a Corvinus rektorhelyettese vagyok, pontosan 2010. július elsejéig, rá néhány napra már azon dolgozom, hogy a Corvinus Egyetem egyik karát leválasszuk. Mészáros Tamás volt a Corvinus rektora, akkoriban én négy évig az ő munkatársa voltam. Leültünk, és azt mondtam neki, hogy ennek a karnak az az évtizedes álma, amiről most itt beszélgetünk, tudniillik hogy olyan fenntartói legyenek, akik a közigazgatás nevében megrendelőként tudnak fellépni. Pontosan tudjuk, hogy milyen képzésekkel hova kell képeznünk, és azok a hallgatók, akik tőlünk kijönnek, azok menjenek be a közigazgatásba. A Nemzeti Közszerológati Egyetem ezt biztosítani fogja. Mészáros rektor úr végig konstruktívan támogatta az NKE alapítását.

Harmincévnvi hányattatás után – voltunk a BM alatt még főiskolaként, majd bekerültünk a Közgáz alá, ahol mindenféle egyesítési koncepciók voltak, amelyekben a társadalomtudományi és a közigazgatás-tudományi karral való összevonás is felmerült – végre a helyünkre kerültünk. Már akkor látszott, hogy kialakult egy olyan humánpolitika a közigazgatásban, amely a továbbképzést is nálunk kezelné idővel, és minden a helyére kerülne.

A Corvinus azért mindig híres volt arról, hogy a szabad gondolkodásnak vagy az eltérő véleményeknek elég nagy fóruma van, de nagy viták ezzel kapcsolatban nem voltak. Amikor elmentem a szenátushoz, a rektori tanácsra, a kari tanácsra, vagy elmentem más kari tanácsra az egyetemen, értő és támogató közegbe mentem. Nyilván ismertek, tudták azt, hogy nem vagyok rosszakaratú ember, és valami olyan ügyön dolgozom, amiben van olyan érdek és jószág, amit érdemes meghallgatni, megfontolni. Végül egyhangúlag támogatta a Corvinus szenátusa a Közigazgatástudományi Kar leválását és az NKE-be integrálását. Nagyon kevés olyan ügy volt ott, amiben egyetértés volt az ellenérdekeltek között, de ebben volt. Az árnyékolta be csak a dolgot, hogy sokan attól tartottak: ha ez elkezdődik, akkor szét lesz darabolva az egyetem. Utána ez a stressz sokáig jelen volt a Corvinuson, Lánzi András rektorságával azonban konszolidálódott a helyzet.

Ehhez kapcsolódóan merül fel a minisztériumok érdekérvényesítő képessége is. Az érintettek közül a BM tűnik a legjobban pozicionálnak, a HM talán kevésbé. Miképp emlékszik, történtek-e a különböző minisztériumok vagy érdekek felől a közszolgálati egyetem létrehozásával szembenő törekvések? Úgy tűnik ugyanis, hogy többé-kevésbé simán haladt a folyamat, a megszületett szándék szépen végigfutott.

Az első években nagyon kevés instrukció jött ki a kormányületről, ezért nagyon fontos volt, hogy a kemény mag, tehát Janza tábornok úr, Szarka ezredes úr, Deák tábornok úr, jómagam, Gál András Levente, és nyilván a mögöttünk álló miniszterek közös hitet és célrendszert alakítsanak ki, amely mögé odatesszük a politikai erőt, és azt végig is visszük. Úgy voltunk vele, hogy ezt az erőt mindenki látni fogja, a katonai vezérkar is – amely jól tudjuk, hogy nagyon erős érdekérvényesítő –, a rendvédelmi vezérkar és más minisztériumok úgyszintén. Tehát bárkik részéről érkezzen is ellencsapás vagy ellenlobbi, megrettenjenek ettől a hittől, amit ez a háromszög fel tud mutatni.

A bizonytalanság közepette szinte kódolva volt a történetbe, hogy rengeteg vita, konfliktus lesz, de valahogy az első megbeszélésen, augusztusban kimondva-kimondatlanul egy szövetséget kötöttünk arra, hogy lennie kell Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek. Biztosnak látszott, hogy a három tárca számos vitakérdést nyit, ellenszél lesz, de nem eshetünk szét, tehát ezt végig kell csinálnunk, mert hiszünk benne. Azért mondom, hogy hit, mert igazán racionális elemekkel nem volt még az elején ez körberakva. Az alapja pedig az volt, hogy ennek a három hivatásrendnek egy egyetemet kell alkotnia. Intézményi érdekek jönnek-mennek, ágazati érdekek jönnek-mennek, személyi érdekek, lobbik, a tárcáknál is lesznek mozgások, de ezt a koncepciót akkor is vigyük végig. Úgy mutattuk fel ezt mindenhol, hogy ez egy kőkemény kormányzati elhatározás, miközben az első kormányhatározat csak decemberben jött ki. Tehát úgy éltünk túl öt-hat hónapot júliustól decemberig, hogy még nem volt kormánydöntésünk, de minden irányba azt mutattuk, hogy ez egy nagyon erős, politikailag vasakarattal támogatott, jó koncepció.

Köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt

„[A] legszélesebb felkészítéssel rendelkező embereket szeretnénk állami szolgálatban látni.”

Interjú Janza Frigyessel¹

Tábornok úr, hogyan illeszkedett pályafutásába a Nemzeti Közszolgálati Egyetem megalakításában való részvétele?

1971-ben kezdtem a munkámat a Belügyminisztériumban, ahol az első pillanattól kezdve katedrán álltam, tehát különböző tantárgyakat tanítottam, 1983-ban pedig iskolaparancsnokká neveztek ki. Ezt megelőzően már részt vettem a belügyi oktatás szervezésében is, az oktatási csoportfőnökségen a szolgálati beosztásomtól függetlenül instruktori megbízásokat kaptam, például 1974-től a Belügyminisztérium Tudományszervezési Osztályát felügyeltem. 1998-ban Pintér Sándor felkérésére a minisztériumon belül létrehoztam az Oktatási Főigazgatóságot, amelyet 2004-ig vezettem. Ez a feladatrendszer nem annyira a felsőoktatásra irányult, hanem az alap- és középfokú rendvédelmi képzések teljes spektrumát átfogta, tehát a rendőrségi, büntetés-végrehajtási, katasztrófavédelmi, titkosszolgálati és egyéb képzések kezelését. Tulajdonképpen egy egységes, a képzési redundanciákat, párhuzamosságokat kiküszöbölő, lehetőség szerint moduláris, egymásra épülő elemekből álló szisztéma kialakítását jelentette, amely megalapozza a tudásalapú karrierrendszert és segíti a vezetővé válás folyamatát is. Az volt a legfőbb cél, hogy a képzési elemek oldalirányban, illetve hierarchikusan felfelé is kapcsolódni tudjanak egymáshoz. A 2002-es kormányváltást követően más szempontok váltak fontossá, és a szükséges pénzügyi támogatást csökkenteni akarták. Emiatt tiltakoztam, és feszült helyzet kezdett kialakulni. Végül a Belügyminisztérium és én is örültem, hogy 2004-ben a szolgálati életkor felső határát elértem, így aztán méltósággal nyugállományba tudtam vonulni, dísztőrrel, díszkarddal, ahogy illik. Ma már ugye tisztábban lehet látni, hogy akkoriban rendkívül nehéz volt az ország költségvetési helyzete, tehát a megszorítás nem általában az oktatás ellen irányult, hanem mindenhol elvonások történtek. Akkor ezt nem voltam hajlandó elfogadni, mert azt mondtam, hogy oktatást nem lehet kiszolgáltatni három-öt éves terveknek, hiszen tíz-tizenöt évbe telik, mire ott olyan eredményt lehet elérni, ami már hatni is tud.

¹ Janza Frigyes 2011–2018 között az NKE FT tagja volt. Az interjú 2017. szeptember 13-án készült az NKE FT vezetői irodájában (Budapest).

Az 1990-es években felmerült a Rendőrtiszti Főiskolával kapcsolatban valamilyen integrációs elképzelés?

Az 1990-es évek közepén szóba került a felsőoktatás megújítása, és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem megalakításával kapcsolatban felvetődött a katonai és a rendészeti felsőoktatás összevonása. 1996-ban egy törvényben szabályozták a katonai és a rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállását – a mai napig hatályban lévő 1996. évi XLV. törvényről van szó. Akkor a fúziót különböző okok miatt elvetették, a Rendőrtiszti Főiskola is ellenállt a tervnek. 2000-ben vagy 2001-ben a Honvédelmi Minisztérium részéről még egyszer elindult egy kezdeményezés, hogy a főiskolát beolvassák a nemzetvédelmi egyetembe, s ez eljutott az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságáig, amely egy albizottságot hozott létre, és engem nevezett ki a vezetőjévé. Sok egyeztetést lefolytattam a Honvédelmi Minisztériummal és másokkal is, majd a részletesen indokolt véleményemben nem találtam megalapozottnak az ötletet. Pár év elteltével, a bolognai rendszer bevezetését követően, 2005–2006 táján harmadszor is megkísérelték ezt az összevonást, anélkül, hogy komolyabban érveltek volna mellette. Ezt a próbálkozást is megakadályoztuk, ennek részleteit Sárkány István jobban tudja, a Rendőrtiszti Főiskola főigazgatójaként ezt ő élte meg.

Ekkor is a ZMNE vagy a Honvédelmi Minisztérium kezdeményezett?

Igen. 2010 júniusában–júliusában Hende Csaba honvédelmi miniszter ismét kezdeményezte az integrációt. A belügyi vezetők ezúttal beleegyezésüket adták, de azért kikérték a véleményemet, és kérésükre elvállaltam az integrációs folyamat lebonyolításában való részvételt. Kicsit furcsa utólag, hogy korábban két alkalommal is a fúzió megakadályozása volt a feladatomban, ekkor pedig a végrehajtása. Egyetlen tartalmi feltétel volt: a Rendőrtiszti Főiskola jogutódja egyetemi karként kell hogy létrejöhessen. Ugyanis a teljes belügyi életpályát kidolgozó korábbi koncepcióm lényege éppen az volt, hogy az inputtól outputig terjedő teljes képzési rendszer belügyi hatáskörben maradjon, tehát aki belép közlegényként és tábournokként távozik, az a szükséges képzéseket a belügyi rendszeren belül vagy a rendészeti miniszter által felügyelt képzési területen szerezzék meg. A koncepciónak megfelelően 2006-ban a Rendőrtiszti Főiskolán megindítottuk a mesterképzést, ezt az akkori szabályok lehetővé tették. Vagyis 2010-ben, a csatlakozásunk előkészítésének kezdetén már volt rendészeti mesterképzés, de egyetemi szintű még nem, márpedig személyzeti politikánkban szerettem volna elérni azt, hogy a rendőr tábournokok egyetemi végzettséggel rendelkezzenek. Ezzel szemben erős ellenállás volt, és hozzáteszem, van ma is. Azzal érveltek, hogy egy érettségizett ember, aki elvégzi a három- vagy négyéves Rendőrtiszti Főiskolát – vagy most a Rendészettudományi Kart –, élete végéig készen

áll a szakma gyakorlására. Erre én azt mondom, hogy azért nem áll készen, mert a szakmát ugyan tudja jól gyakorolni, de a műveltsége hiányos. Ezért ragaszkodtam ahhoz, hogy a teljes képzési rendszerünkben legyen egyetemi kimenet is. 2010 után nemcsak ezt a folyamatot felügyeltem, hanem – fő feladatombként – a teljes belügyi oktatási rendszer és a rendészeti életpályamodell kialakítását is. Úgy nézett ki tehát, hogy ha egyetemi kar leszünk, akkor sikerül a belügyi életpályamodellt, valamint a végzettségeket és a képzettségeket olyan szinkronba hozni egymással, hogy házon belül, ugyanakkor erős állami kontroll mellett tudjuk végigvinni a folyamatot. Mert ahhoz is mindvégig, az egyetem létrehozásának első pillanatától kezdve ragaszkodtam, hogy a Felsőoktatási Minőségbiztosítási Rendszer alól semmifajta kivétel nincs. Azok a közszolgálati egyetem elleni támadások, miszerint csak valamiféle hazafiságot oktatunk, teljesen megalapozatlanok. Éppen ellenkezőleg, nagyon erős szakmai oktatás van nálunk, amely még az általunk nem képviselt nézeteket is oktatja, mert ez felsőoktatás. Nekünk nem az a feladatunk, hogy minősítsük a világban meglévő tudományos eredményeket és nézeteket, hanem elsősorban az, hogy bemutassuk. Természetesen elmondjuk a véleményünket, ez nagyon helyes, sőt kívánatos, de az is nagyon fontos – miként a papneveldekben marxizmust is oktatnak –, hogy a mi hallgatóink megismerjék a liberális politika, a neoliberais gazdaságpolitika elméletét is. A nálunk végzők ne másod-, illetve harmadkézből szerzett információk alapján alakítsák ki a véleményüket, hanem olvassák el az eredeti könyveket, okmányokat. Emlékszem, valamikor az 1970-es évek első felében elővettek a pártbizottságban, mert azt mondtam, hogy addig nem vagyok hajlandó a Filozófiaórákon a Római Klub² jelentését elítélni, amíg eredetiben nem olvashatom el. A Római Klub jelentése nem volt publikus, de három hónap múlva megkaptam a szövegét. Ez az értelmi-ségi attitűd, ennek meg kell lennie mindig az emberben, ezért ragaszkodom ehhez mai napig is. Nem a belügyi érdekeket emeltem ki most sem, hanem a minőség-biztosítással kapcsolatos kérdéseket, mert ez a döntő az egyetem szempontjából. Azt mondják, hogy a közszolgálati egyetem egy janicsárképző, meg hogy az állam a saját agymosott embereit akarja betenni a különböző helyekre. Szó nincs erről. Éppen hogy a legszélesebb felkészítéssel rendelkező embereket szeretnénk állami szolgálatban látni. Olyanokat, akik az itt megszerzett államtudományi és egyéb tudásuk mellett széles körű műveltség birtokába is jutnak, így képesek az új jelenségekkel kapcsolatban önállóan kialakítani a véleményüket. Mert ki az első, aki találkozik az új társadalmi jelenségekkel? A rendőr az utcán vagy a köztisztviselő az államigazgatás területén. Tapasztalnak valamilyen új, trendjellegű – akár jó, akár rossz – szokást, amit a jog még nem tudott értelmezni, mert ahhoz előbb meg kell várni, hogy kialakuljon egyfajta közvélekedés az adott cselekménnyel

² 1968-ban Rómában magánkezdeményezésre létrejött szervezet, amely a nemzetközi politika és a világ általános fejlődési tendenciáival foglalkozik. 1972-től ad ki jelentéseket, tanulmányokat.

kapcsolatban. De nekik ezt megelőzően is intézkedniük kell, az adott pillanatban, ennek pedig az a feltétele, hogy az új jelenséget rögtön el tudják helyezni valahol, tudják kezelni ezt a valamit. A mi egyetemünk tehát az ehhez szükséges műveltséget is szeretné megadni.

| **Visszakanyarodva 2010 nyarára...**

Nos, 2010 júniusában valamilyen döntés megszületett – előttem nem ismert, hogy hol és mit döntöttek el, mert én nem voltam ott, ezt a történések derítse ki –, mindenesetre 2010. június második felében volt az említett beszélgetés, amikor elvállaltam a részvételt az egyetem megszervezésében. Először június 25-e körül ültünk össze Gál András Levente államtitkárnál, ahol elmondtam, milyen feltételekkel vesz részt az egyetemi integrációban a Rendőrtiszti Főiskola. Az egyik feltétel az volt tehát, hogy egyetemet csinálunk. Másik feltételül azt szabtam, hogy az alapító okiratokban meg a különböző erről szóló jogszabályokban továbbra is biztosítani kell az adott ágazati miniszter felelősségét oktatásigazgatási szempontból. Mondjuk, a mi esetünkben, létrejön egy rendészeti felsőoktatási terület, amelyért a rendészetért felelős miniszter felel, a honvédelmi, katonai felsőoktatásért a honvédelmi miniszter, és így tovább; ennek megfelelően pedig a saját büdzséjükben ilyen célokra tervezhetnek. Ezt az álláspontot következetesen érvényesítettük, és ez a felelősségi rendszer a mai napig is. Végigvittük azt is, hogy az egyetem fenntartásának kérdéseiben a három miniszter együttes döntésére van szükség mindenhez, tehát nincs többségi szavazás. A törvénynek ezt a részét is én írtam, és a mai napig tartom magam ehhez.

| **Ez a kompromisszumkényszer működőképes volt?**

Igen. Egészen addig dolgoztunk a döntéseken, amíg valamilyen egyezségre nem jutottunk. Zárójelben jegyzem meg, hogy a mai napig csak egyszer fordult elő, hogy kezdeményeztük a miniszterek egyeztetését, mert mi nem tudtunk egymással dűlőre jutni. Ehhez mindenekelőtt a másik fél véleményének tiszteletben tartása kellett, ilyen hozzáállással közelítettünk minden kérdéshez. Nekem ez nem esett, nem esik nehezemre, mert ilyen értelemben alapvetően demokrata vagyok, tehát tisztelem mások véleményét – nem feltétlenül fogadom el, de tisztelem. Volt még egy tartalmi probléma, mégpedig az, hogy hogyan is nézzen ki ez az egyetem. A 2010. július 5-i emlékeztető tanúsága szerint én már a Belügyminisztérium részéről megküldtem a koncepciót, ez alapján folyt a megbeszélés, mert akkor a másik két minisztérium még nem küldte el az elképzeléseit. Ami érdekessége az anyagnak, hogy önálló diszciplínaként fogtam fel az államtudományokat, számomra az egyetem ezt jelentette. Ezt a fogalmat nem ismertük még. Az állam- és jogtudományi karok nevében is

szerepel ugyan a kifejezés, de nálunk ez az egyetem feladatát jelenti. Hogy aztán mit értünk államtudományok alatt, és mit sorolunk ide, az egy más kérdés.

Hogyan fogadta ezt a koncepciót a ZMNE?

Elég nehezen tudtam megértetni a katonákkal, hogy ezentúl nem önálló egyetemként működnek tovább, mert ezt veszteségként élték meg. Azt mondták, hogy ők egyetem, a többiek meg csak főiskolák, illetve karok. Erre azt válaszoltam, hogy a nyolcvanezres belügyi összlétszámmal szemben a honvédség összesen huszonöt-ezer főt számlál, tehát megváltoztak a viszonyok, ezért képzési szempontból olyan kapacitások fenntartása már nem feltétlenül indokolt, mint amilyen korábban a ZMNE-nél volt. Én egyébként mindvégig a Zrínyi pártján álltam, akkor is, amikor elutasítottam a Rendőrtiszti Főiskola velük való integrációját. Részben az édesapám miatt, aki ugye katona volt, részben a testvérbátyám miatt, aki akkor honvédelmi helyettes államtitkárként tábornoki rendfokozatban szolgált. Ugyanakkor haragudtam a ZMNE-re, mert rosszul csinálták, amit csinálniuk kellett volna. Olyan tanfolyamokat indítottak, például CNC-esztergályosít, amelyeket egyáltalán nem kell egy katonai egyetemnek csinálni. Elindítottak tűzoltó- meg egyéb képzéseket, és amikor mondtuk, hogy ez alapvetően belügyi feladat lenne, azt válaszolták, hogy nem, mert a NATO-doktrína szerint a honvédségnek akár katasztrófavédelemmel is foglalkozni kell. Elindultak a pénz irányába, elkezdtek üzletelni, részben ebből adtak a tanároknak fizetékieskiegészítést. Tagja voltam a ZMNE egyik szakértői tanácsadó testületének, tehát ismertem a belső körülményeket, és 2002-ben már jeleztem nekik, hogy nagyon rossz irányba mennek. Nem véletlen, hogy kialakult ott egy fertőzésgyanús góc. Ezzel szemben én voltam az – és elnézést, hogy ezt kell mondanom, nem hiúságból vagy önteltségből teszem –, aki a mai napig küzd azért, hogy a Hadtudományi Karon, függetlenül attól, hogy a Magyar Honvédségnek milyen képességei vannak, a modern hadviselés összes ágát oktatni kell. Ha nincs harckocsija a magyar hadseregnek, akkor is kell harckocsi tanszék fenntartani, mert a világ hadseregeinek jelentős részében, a szövetségi erőknél viszont vannak harckocsik. A nagy repülőgép-szállító anyahajók navigálási és egyéb képességeit is meg kell tanítani a tisztjeinknek, mert szövetségi rendszerünkben szükség lehet arra, hogy fölgyalogoljon egy magyar zászlóalj egy ilyen hajóra, mert mit lehet tudni... Ilyenekkel annak idején mindenkit felidegesítettem, még Hende Csaba honvédelmi minisztert is. Egy hadsereg készüljön föl mindenre, azért tartjuk őket. Ha rekonstruálni kell egy igazi hadsereget, akkor minden szakterület számára álljon rendelkezésre négy-öt képzett ember. Ez a négy-öt képzett ember egy tanszék, függetlenül attól, hogy van-e ilyen tantárgy vagy nincs, mert az a feladata egy katonai felsőoktatási intézménynek, hogy kövesse a világ eseményeit. A mai napig is ezt mondom, de nem nagyon értik. Azt mondják, hogy ez pénzbe kerül, erre ők nem tudnak figyelni.

Adófizető magyar állampolgárként viszont én biztos szeretnék lenni abban, hogy katonai bajtársaim rendelkeznek mindenfajta olyan tudással, amelynek birtokában rövid idő alatt rekonstruálni tudnak egy hadsereget. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, miután a katonai vezetés és a Honvédelmi Minisztérium vezetése leszedett minden cafrangot és egyebet a hadtudományi képzésről, visszahoztuk azokat a tantárgyakat, tantárgyrészeket, amelyeket a honvédtiszteknek ismerniük kell. Folyamatosan jönnek létre új szakok, akár pénzügyi-logisztikai, akár egyéb területeken, tehát próbáljuk a szükséges képességeket helyreállítani. Ilyen terület például a műszaki képzés is most, amikor az Irinyi-tervvel³ fokozottabban előtérbe kerül a hadiipari háttérbázis megteremtése és a biztonsági szektorban tevékenykedő kis- és középvállalatok levegőhöz, innovációs lehetőséghez juttatása. Összességében azt tudom mondani, hogy paradox módon – és ez a kulcsmondata a mondanivalónak – az önállóságot a katonai felsőoktatás és a rendészeti felsőoktatás egyaránt úgy tudta megőrizni, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetembe integrálódott. A Rendőrtiszti Főiskola nem tudott volna olyan erős lenni a felsőoktatási rendszerben, mint amilyen erős most a Rendészettudományi Kar, és ez a helyzet a ZMNE, illetve a közszolgálati egyetem Hadtudományi Kara esetében is.

Hogyan fogadták a Belügyminisztériumban, hogy az integrációs folyamat a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium vezetése alatt kezdődött?

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium statútumából következett, hogy illetékeségből ez az ügy oda tartozott. A 2010-ben megindított Magyar-program, amely a teljes magyar államigazgatás megújítását tűzte ki célul, képzési részt is magában foglalt. Ne felejtjük el, hogy ekkor a közigazgatási és igazságügyi miniszteri posztot betöltő Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes is volt! Legfeljebb az vetődhetett fel, hogy miért nem vett részt ebben az oktatásért akkoriban felelős Nemzeti Erőforrás Minisztérium, hiszen itt egy felsőoktatási szervezetről volt szó. (Azért nem, mert elsősorban nem oktatási problémák miatt kellett létrehozni az egyetemet.) Tulajdonképpen a Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Karának és a Rendőrtiszti Főiskolának jól jött a Honvédelmi Minisztérium mániákus kezdeményezése, mert új, megfelelő elhelyezési körletet kaptak; a honvédség pedig nem vette észre, hogy egy zéró kimenetelű játék részese lett, ugyanis nem ők szereztek meg a rendvédelmi képzést, hanem a közszolgálati egyetem szerezte meg mind a honvédtisztképzés, mind a többiek irányítását. De még egyszer mondom, ez a katonai felsőoktatás helyzetét is megerősítette, mert tartalmilag számukra is előrelépést jelentett, még ha szervezeti értelemben a korábbi önállóságukhoz képest – legalábbis az ő szemükekből – visszalépésnek volt is nevezhető.

³ Az Irinyi-terv 2016 óta működő iparfejlesztési, iparstratégiai kormányzati program.

Akkor a Rendőrtiszti Főiskola járt a legjobban?

Mi nyertünk ezzel az egész folyamattal, kaptunk egy új elhelyezési körletet az apá-cakolostorból átalakított régi épület helyett, amely teljesen alkalmatlan volt arra, hogy ott rendőrtiszteket képezzünk. Egyébként nagyon jó hely volt az, friss levegő és a többi...

Csak infrastrukturális szempontból erősen hiányos...

Szóval kaptunk egy új kollégiumot, tavasszal [2018] elkezdik a katasztrófavédelmi központ és a hozzá tartozó, kétszázötven fős kollégium építését a Korányi utcai oldalon, tehát hallgatóink aránylag modern körülmények közé kerültek a korábbihoz képest.

Korábban említette az önálló diszciplínaként felfogott államtudományra épülő koncepciót, vagyis a közszolgálati egyetemmel kapcsolatos tartalmi kérdéseket. Kifejtené ezt bővebben?

Ennek lényege a közszolgálat helyes definíciója. Az, hogy ki tudjunk alakítani egy egységes logikai nézetrendszert, amelynek szellemében neveljük itt a fiatalokat. A köztisztviselők, kormánytisztviselők a közszolgálathoz tartoznak, csak nem egyenruhában és nem fegyverrel szolgálnak, de egyébként ugyanaz a funkciójuk, mint a rendőröknek, sokszor még durvább is. Például a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal ellenőrei vágóhidakat ellenőriznek, ahol gyakran atrocitásoknak vannak kitéve. Persze ez is rendészet, önkormányzati vagy éppen állami civil rendészet. Minden ország másképp határozza meg ezek helyét. Angliában a mentőszolgálat is a belügyhöz tartozik. Azok a köztisztviselők, akik az igazgatásban éles helyzetekben ott állnak a fronton, majdnem azonos értékűek egy rendőrtiszttel. A katona ugyan a közszolgálat része, de nem a közigazgatásé, csak egy szűk tartományban, a hadkiegészítés területén, ott is csak az 1920-as évektől, korábban a toborzás és az újoncállítás az önkormányzatok, az államigazgatás feladata volt. Ennek még a sorkötelezettség korában is a civil közigazgatáshoz kellett volna valójában tartoznia. A Honvédelmi Minisztériumnál mindenhez ragaszkodnak, ami egy kis hatalommal jár, hogy ne kelljen tiszteket elbocsátani. A katona és a rendőr alapvetően eltér egymástól – annak ellenére, hogy közeledik egymáshoz a hadtudomány és a rendészettudomány, mert a hadviselés megváltozott. Kiberterről, hibrid háborúról beszélnek. Ennek nagyon sok olyan eleme van, ami rendészeti elem, főleg a békefenntartó műveleteknél. Ma már nem kell elpusztítani a termelőüzemeket meg az embereket ahhoz, hogy kárt okozzanak, hogy tönkretegyenek egy nemzetgazdaságot. Ma már kevésbé a területszerzés

a lényeg, inkább a kereskedelmi pozíciókért folyik a küzdelem a világban. Mert mi a különbség a katona és a rendőr között? Huntington megírja *A katona és az állam* című munkájában, hogy a katonatiszt professziója az alárendelt csapatok vezetése az ellenség erőinek és eszközeinek megsemmisítésére. Azért, hogy ezt meg tudja tenni, ne rettenjen vissza semmitől, szigorú parancsuralmi rendszert kell kiépíteni, hogy semmifajta humanitárius megfontolás ne tartsa vissza az ellenfél megsemmisítésétől. A rendőr viszont nem semmisít meg, nem erre képzik ki, és nem parancsuralmi rendszerben szolgál. A rendőröknél is van parancs mint eszköz, de a rendőr nem arra tesz esküt, hogy az életét is feláldozza, mint a katona, hanem csak kockáztatja. Az esküben lévő egy szó különbségnek hihetetlen jogi következményei vannak: a katona nem tagadhatja meg a parancsot, a rendőr igen. Ezért meg kell tanítani a rendőrtisztet diszkrecionális jogának használatára. A rendőrtiszt ugyanis visszaélhet ezzel. Mondjuk, összeszed-e egy adott bűncselekmény kapcsán annyi bizonyítékot, amire vád alapozható? És ha nem akarja? Milyen parancsnoki felülvizsgálat képes kideríteni azt, hogy ő mit akart, és mit nem. Hogy valamiből bűncselekmény lesz, vagy sem, az kétlépcsős folyamat. Vagy a rendőrség képes összeszedni a bizonyítékot, és vádemelést javasol, majd a vádhatóság azt mondja, hogy ez elég vagy nem elég; vagy már eleve össze sem tudják szedni a rendőrök a bizonyítékokat. És most csak a bűnüldözésről beszéltem, egy szűk ágáról a rendészeti feladatnak. Tehát ide olyan becsületes emberek kellene, akik ezzel a diszkrecionális hatalmukkal a közösség érdekében élni tudnak. A rendőr egyenruhát visel, ez alaki követelményekkel is jár, de nem katona. Ezzel szemben a Btk. szerint a rendőr által szolgálatban elkövetett bűncselekmény is katonai bűncselekmény. A közszolgálatnál ki kell alakítani egy egységes logikai nézetrendszert. Más-hogy kell kiképezni a katonát, aki katonával fog találkozni, állampolgárral csak a legkritikább esetben. Csapatszellemre, az egymásért való helytállásra, a csapat becsületére kell megtanítani őket. A rendőr viszont általában nem csapatban dolgozik, teljesen másra kell felkészíteni. A rendőrnek meg kell szakítani egy bűncselekményt, törekednie kell az eredeti állapotok visszaállítására, amit vagy meg tud tenni, vagy törvénysértés esetén megindítja a büntetőeljárását. Legjobban a békebíró, a sheriff szó fejezi ki a valódi rendőri feladatrendszert. A Scotland Yard 1829-es alapító okirata szerint a rendőr nem más, mint a helyi polgári közösség egyenruhát viselő tagja, akit a többiek megbíznak azzal, hogy helyettük is eljárjon. Az angol jogrendszer az állampolgári jogokból vezeti le a rendészeti jogot, a kontinentális viszont az államjogból vezeti le az állampolgár jogait, tehát pont ellentétes megközelítésű a jogfejlődésünk. Ugyanakkor az európai jogrendszer sok tekintetben az angolszász jogrendszert próbálja meg ránk húzni, és állandó diszkrepancia van, mert a történetileg kialakult közjogi rendszerünk nem tudja elviselni az angolszász jogot. Itt nagyon súlyos elvi kérdések vannak, amelyek teljesen különbözővé teszik a katonai és rendészeti területet. Csak egy példát említek:

megcsináltuk a Diószeghy utcai kollégiumot, és az Országos Rendőr-főkapitányság javasolta, hogy itt négy évig bentlakással legyenek a rendőrtisztjeink. Jóformán üvöltönnem kellett, hogy ezt megakadályozzam.

Mi volt az ellenvetése?

A rendészeti képzés elején tényleg szükséges a zárt, bentlakásos forma, hogy a rendőrtisztjelöltek megtanuljanak csapatban gondolkodni, mert adott esetben, nagyobb összehívásoknál, tömegrendezvényeknél így kell dolgozni. Önmagában az, hogy összehívok száz rendőrt, attól még nem teszi őket századdá. Akkor válnak azzá, ha tudnak együttműködni – ami egy hosszú kiképzés eredménye. A közösségi szellem kialakítása után, az egyetemi képzés nagyobb részében viszont a rendőrtisztjelölteknek részt kell venniük Budapest kulturális életében, meg kell ismerniük a civilek világát. Művelt rendőrtisztekre van szükség, és nem olyanokra, akik csak parancsot tudnak végrehajtani. Erre a lakosságnak sincs szüksége. Emiatt is a Belügyminisztérium utánpótlási filozófiája az, hogy a rendőrtiszt állomány összetételének valamennyire le kell képeznie a társadalom összetételét is. A Rendészettudományi Karon nagyjából a rendőrtisztek egyharmadát képezik ki nappali tagozaton, egyharmadát, akik már aktív állományú rendőrtiszt-helyettesek, szolgálat mellett levelezőn, egyharmadát pedig, akik korábban más egyetemeken szereztek jogi, közgazdasági, pszichológusi stb. diplomát, átképzik, s szakbeosztásokba kerülnek. Ez egy állandó trend. Nem spontán folyamatok során történik a rendőrtisztek képzése, kiválasztása és rendszerbe állítása, hanem egy nagyon mély rendészettudományi megközelítés alapján.

A tartalmi oldaltól térjünk vissza az egyetemszervezés formai részére. Hogyan született meg a Fenntartói Testület?

A Fenntartói Testület mindhárom tagját egy-egy tárca bízta meg. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Kis Norbertet nevezte ki, aki egyúttal miniszteri biztos is volt, illetve felkérték a Honvédelmi Minisztériumot és a Belügyminisztériumot is, hogy küldjön egy-egy embert, s a két minisztérium Szarka Gábort és engem nevezett meg.

A Fenntartói Testület tagjainak delegálása formailag hogyan történik?

Az illetékes minisztereknek kell delegálniuk őket, megbízólevéllel, és ezt a megbízólevelet a Fenntartói Testület hivatalvezetőjének küldik meg, megnevezve benne az illető által ellátandó feladatkört. Ezt a Fenntartói Testület tudomásul veszi. Mi függetlenek vagyunk az egyetemtől.

Hogyan sikerült összecsiszolódnunk? Felmerültek-e problémák a Fenntartói Testület működésében? Kié volt a vezető szerep?

Mindenki csak egy volt a három közül, így készítettük elő 2010 őszén az egyetem létrehozásáról szóló 2011. márciusi törvényt. Először kijött a kormányhatározat, amely döntött a törvény megalkotásáról, részben ezt is mi készítettük elő. A törvényt pedig szövetszerűen is mi fogalmazzuk meg.

Mennyire sikerült a Rendőrtiszti Főiskola számára világossá tenni, hogy csak nyerhet az integrációval? Milyen vélekedések voltak ott erről?

Nyíltan elmondtuk, hogy a fúziónak a Rendőrtiszti Főiskola nemcsak nyertese lesz, hanem vesztese is. Az életben általában olyan döntésekkel találja szemben magát az ember, amelyekben 60 százalék a pozitívum, 40 százalék a negatívum. Ha döntök, akkor a 40 százaléknyi negatívum mellett is döntök, és ezt is képviselnem kell. Olyan nincs, hogy valamit veszteség nélkül megcsinálunk. A politika erről hallani sem akar, de az államigazgatásban egy etikus és becsületes vezetőnek ezt ki kell mondania. Éppen ezért a Rendőrtiszti Főiskola nem fogadta lelkesedéssel az átalakulást, hiszen az önállóságát ezzel elveszítette. Addig az állami költségvetésben a belügyminisztériumi fejezetben belül önálló cím volt a Rendőrtiszti Főiskola. Azt is nehezen élték meg emberileg, hogy aki rektor volt, az az integráció után dékán lesz, aki rektorhelyettes volt, az dékánhelyettes, és nem is kell majd annyi dékánhelyettes. 2010-ben kértem a belügyminisztert, hogy tartsunk egy állományértekezletet. Ott tulajdonképpen három dolgot mondtunk ki. Az egyik az volt, hogy mindenkit átviszünk magunkkal az egyetemre. A másik, hogy igyekezzon mindenki megfelelni a beosztásával szemben támasztott tudományos követelményeknek, mert adunk ugyan erre haladékot a törvényben 2016-ig, de aki addigra nem tudja teljesíteni őket, attól meg kell válnunk. A harmadik pedig, hogy a bérek az átszervezéssel nem csökkennek. Véleményem szerint úgy lett volna helyes, hogy van, akinek nő a fizetése és van, akié csökken, de nem óhajtottam veszélyeztetni az egész folyamatot bérkérdésekkel és munkaügyi vitákkal. Számomra sokkal fontosabb volt a Nemzeti Közszerződési Egyetem eszméje, amelyet nagyon támogattam. Amit én nem támogattam, az az volt, hogy a ZMNE kebelezzék be a Rendőrtiszti Főiskolát – de ez most minőségileg egy teljesen más helyzet volt. Némileg meg is nyugodott a főiskola állománya. Volt persze olyan vezető is, aki akkor azt mondta, hogy a követelmények teljesítése érdekében egy sort sem hajlandó leírni, aztán fél év múlva szólt nekem, hogy meggondolta magát. Nagyon türelmesek voltunk. Sokan azt nem értették meg, hogy 2012-ben csak a törvény erejénél fogva lettünk egyetemi kar. A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság viszont az akkreditációs eljárást tavaly [2016] ősszel lefolytatta

és idén jóváhagyta a Rendészettudományi Kar működését. Vagyis bekövetkezett az a pillanat, amikor a – minden felsőoktatási intézménnyel szemben támasztott – minőségi követelményeknek is megfeleltünk. Ez óriási dolog, amit elmondtam az oktatói értekezleten is. A tanévnyitón pedig arra hívtam fel a figyelmet, hogy ezzel a kegyelmi időszak véget ért, 2017 szeptemberétől szabad kezet kapnak az egyetemi vezetők, és azt az oktatót, aki nem teljesít, vagy nem az elvárt minőségben, azt felelősségre vonják.

| **Akkor ehhez évek kellettek...**

Hiába mondtam én azt, hogy így kell csinálni, ha nem támogatott volna engem ebben a belügyminiszter és közigazgatási államtitkára, Felkai László, akkor én nem tudtam volna végigcsinálni. Nem feltétlenül egyeztettünk minden kérdésben, de elvégre nem is erre szólt a megbízásom, sőt a Fenntartói Testület döntésével szemben nem vétőzhatnak a miniszterek sem, legfeljebb fölmentenek engem, és új embert neveznek ki helyettem. Sokszor kellett saját döntés alapján menni, és így jutottunk el odáig, hogy elindult a casting a rektor személyét illetően.

| **Mikor is volt ez?**

2011 tavaszán, hónapra pontosan nehezen tudnám megmondani. Ezt Navracsics Tiborék bonyolították le, tehát Kis Norbertnek volt benne elsősorban szerepe. Patyi Andrászt én nem ismertem. Adódtak problémák a rektori kinevezése körül, mert még nem volt egyetemi tanár, ami pedig feltétel volt. A habilitációs eljárása egyébként éppen abban az időszakban zajlott. Emlékszem, én nem engedtem megváltoztatni a jogszabály szövegét, hogy ezt mégis lehetővé tegyünk. Azt mondtam, ragaszkodunk ahhoz, hogy csak egyetemi tanár lehet rektor, legfeljebb megismételjük a pályázatot.

| **Több jelölt is volt a rektori pozícióra?**

Több név szóba jött, valódi jelölt azonban csak egy volt, Patyi András személyében. De mire oda eljutottunk, le kellett szűkíteni a kört: legyen rátermett és fiatal, értsen a közjoghoz és a rendszethez. Ezek mind szempontok voltak. Katonaviselt legyen, hogy a Hadtudományi Kar ügyeiről is legyen fogalma. És kívülről kellett jönnie, ez teljesen világos volt. A Fenntartói Testület elődjének tagjaként már 2010 nyarán azt képviseltem, hogy a három jogelőd intézményből senki ne legyen az új egyetem rektora.

Honnan jött az új egyetem elnevezése?

2010 nyarának végén ki kellett találnunk az egyetem nevét. Ekkor Sárkány Istvánéktól érkezett egy javaslat Budapesti Közigazgatási Egyetem munkacímen. 2010 októberében zajlott az elnevezésről egy vita, és az államigazgatási-közigazgatási-közszolgálati logikát alapul véve abban állapodtuk meg, hogy ne zárjuk ki a katonákat tartalmilag a közigazgatási szóval, legyen a jelző inkább közszolgálati. És ha már közszolgálat, akkor ne budapesti legyen, hanem nemzeti.

Milyen egyéb kérdések fordultak elő még, amelyeket alapvetően a Fenntartói Testület oldott meg? A Fenntartói Testület a bizottságok működését mennyiben koordinálta, vagy mennyiben szolt bele a bizottságok munkájába?

Erre egyszerű a válasz: a bizottságok a Fenntartói Testületnek jelentettek. Az egyetem teljes létrehozási folyamata a Fenntartói Testület kezében volt.

A miniszteri biztosnak, Kis Norbertnek vezető szerepe volt?

Akkor sem volt egyszemélyi döntés, amikor Norbert miniszteri biztos volt. Rá úgy tekintettünk, mint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium képviselőjére, függetlenül attól, hogy éppen miniszteri biztos volt, vagy sem. Esetében a miniszteri biztos feladat elsősorban technikai jellegű volt. A vezetése alatt álló Nemzeti Közigazgatási Intézet adta a háttérrel a tanácskozásokhoz, a háttérmunkákhoz, a jogszabályok megszövegezéséhez, illetve ezek nem túl jelentős kiadásait az intézet költségvetéséből fedezte. Még egyszer hangsúlyozom, minden napirendi pontnál vita volt, minden napirendi pontra valaki előadóként felkészült, és végig közös döntéseket hoztunk. Egyszer sem fordult elő, hogy miniszteri biztosként önálló döntést hozott volna, erre neki nem is volt felhatalmazása. Nem mintha ezt Norbi bármikor is akarta volna – nagyon demokratikusan, nagyon okosan, nagyon kulturáltan vitte ezt az egészet, jó volt vele együtt dolgozni. Eltekintve a kezdeti érzelmektől, amelyeket a jogelőd intézményeknél az önállóság, az egyes státuszok, beosztások elvesztése váltott ki, az egész megalakulási folyamatot majdhogynem érdektelennek tartom, simán végbement. Egy dolog számított problémásnak, hogy hol legyen az egyes karok pénze. Először kísérletet tettem arra, hogy a költségvetési kérdésekről a döntési jogkört a Miniszterelnökségre tegyük át, mert elfogadhatatlan lett volna számomra, hogy az akár a Belügyminisztériumnál, akár a Honvédelmi Minisztériumnál legyen, akkor ugyanis a főszabályok szerint a tárca, a költségvetési fejezet gazdája dönt. Márpedig a Rendészettudományi Kar pénzével szerintem más ne rendelkezzen. A Miniszterelnökség azonban jelezte, hogy nincs jogszabályi alapja a jogkör áthelyezéséhez. Kényszerűségből tehát el kellett fogadnom a Közigazgatási

és Igazságügyi Minisztériumot, de csak azzal a feltétellel, hogy a három egyenjogú részt vevő miniszter saját maga tervezhet a költségvetésnél a közszolgálati egyetemmel. Azt akartam elkerülni, hogy valaki belenyúljon az egyetem pénzébe, és ilyen módon megrövidítse akár a Rendészettudományi, akár a Hadtudományi Kart. Amikor az ember jogszabályokat ír, nem rosszindulat vagy jóindulat vezet, és én sem tartottam ettől, de hát láttam már ilyet, ezért ezt a helyzetet eleve ki kellett zárni.

Amennyire tudjuk, a tervezett évi 7,4 milliárd forintos induló költségvetésből több milliárdot lefaragott a Nemzetgazdasági Minisztérium, így végül 4,7 milliárdból gazdálkodhattak.

Igen, 4,7 milliárd lett, pont az inverze.

Ez reális volt, el tudta fogadni ezt a helyzetet?

Nem, az akkor sem volt reális, de megállapodtunk. Kevés volt a 4,7 milliárd, ezt mindenki tudta, a nemzetgazdasági tárca is, viszont akkor már jöttek ilyen-olyan uniós pénzek, és láttuk, hogy ezekből a működési likviditásokat majd valahogy ki tudjuk gazdálkodni. Szépen-lassan tehát elindult egy felzárkózási folyamat. Ez a 4,7 milliárd forint a három bejövő kar éves költségvetésének összege volt. Nekem a belügyminiszter azt szabta meg, hogy a Rendészettudományi Kar költségvetése több nem lehet, mint amit a Rendőrtiszti Főiskola bevisz, a másik feltétele pedig az volt, hogy az építkezéseknél nagyobb négyzetméterszámot, elhelyezést nem kérhetek, mint amit otthagytunk a Farkasvölgyi úton. Végül nem egészen így lett, de akkoriban úgy foglaltunk állást, hogy az összeolvadás költségvetését tegyük rendbe, az egyetem jövőjét pedig intézményfejlesztési tervben határozzuk meg, és annak megfelelően állítsuk össze a költségvetéseket. Én egyébként ennek egy kicsit örültem is, bár miután húsz évig önálló költségvetéssel gazdálkodtam, azt pontosan tudom, hogy a hatalom pénz nélkül keveset ér; de a Rendőrtiszti Főiskola személyi állományával kapcsolatban elköteleztük magunkat.

Hogy mindenkit átvisznek a Rendészettudományi Karra...

Átvittünk olyanokat is, akik egyébként nem voltak alkalmasak, de tudományos fokozattal rendelkeztek, és az akkori felsőoktatási törvény szerint az oktatók felének tudományos fokozattal kellett rendelkeznie az egyetemi karrá alakuláshoz. Az ilyen emberekhez nem nyúltunk, mert nagyobb érdek fűződött ahhoz, hogy a felsőoktatási szabályok szerint akkreditáljanak és elfogadjanak minket.

Ezért nem hajtottak végre szelekciót?

Igen. Majd eljön annak is az ideje, ahogy előbb említettem. Visszakanyarodva a pénzügyi részekhez, az előkészületi folyamat során a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium a 4,7 milliárd forintot – amit a három jogelőd összedobott, magával hozott – átcsoportosította a hozzá tartozó Nemzeti Közigazgatási Intézethez, mivel egy költségvetési fejezeten belül voltak. Néhány erős tétel a tárcáknál maradt. A katonák gyakorlati kiképzéséhez szükséges lőszerre vagy fegyverre szánt pénz nem került be az egyetem költségvetésébe, ott maradt a Honvédelmi Minisztériumnál. A rendvédelem se vitte magával az egyenruházat, az ösztöndíjak anyagi fedezetét, ezeket kint hagytuk a saját szerveinknél. A négy ösztöndíjtípus egyikébe tartozó speciális, rendészeti ösztöndíjról van most szó, ez nem állami ösztöndíj.

A költségvetéssel kapcsolatban más probléma akkoriban nem merült föl?

Dehogynem! Az igazi gondot az jelentette, hogy mivel csak az a pénz állt rendelkezésre, amit a három kar jogelődje behozott, fönnt kellett tartani a vezényléses állapotot, mert ugye a vezényelt létszámot nem az egyetem fizeti. A Hadtudományi Kar és a Rendészettudományi Kar állományának jelentős részét a mai napig [2017] a Honvédelmi Minisztérium, illetve a Belügyminisztérium fizeti. Nekünk ezt fönnt kellett tartani, mert nem volt meg a költségvetési fedezete annak, hogy saját egyetemi státuszban foglalkoztassunk embereket. Csak a már meglévő státuszokat tudtuk hozni a közszolgálati egyetemre, az áthozott pénzösszegnek megfelelően. Ez a státuszhiány és az egyetem kialakítása között meghúzóató ellentmondás igazi nehézséget okozott.

Hogyan működött együtt a Fenntartói Testület és a rektor?

A Fenntartói Testületnél az a szokás, hogy a rektor úr minden szenátusi döntést igénylő kérdést előzetesen behoz a Fenntartói Testület ülésére, tehát úgy nem kerülhet a Szenátus elé valami, hogy előtte mi ne döntöttünk volna róla, ne néztük volna meg. Ennek az a célja egyébként, hogy ne járassuk le egymást, és ne legyen közvetlen alá-fölé rendeltségi viszony, ami rossz hangulatot okozna az egyetemen. Természetesen nem mi döntünk, mert a jogszabály szerint a Fenntartói Testületnek saját hatásköre van: például a törvényességi felügyelet, a szervezeti és működési szabályzat, és valahogy úgy jött ki a lépés, hogy a Fenntartói Testület ügyvivőjeként mindig én voltam a rektor munkáltatója, ezért rá vonatkozóan a teljesítményértékelést és minősítést én készítettem el. A törvény úgy szól, hogy a Szenátus dönt, a döntések pedig a Fenntartói Testület jóváhagyásával válnak jogerőssé. Itt két lehetőség van.

Ha nem törvényességi jellegű a kifogásunk, akkor közöljük a rektorral, hogy valamit rosszul csinált, ha viszont törvényességi jellegű, akkor egyszerűen nem hagyjuk jóvá a döntést. Valójában azt a helyzetet szeretnénk elkerülni, amikor néhány ember jóhiszeműen dönt a Szenátusban, aztán hárman-négyen összeülünk a Fenntartói Testületben, és kifogásokat emelünk. Ez nem lenne jó senkinek, mert feszültséget generál. Ezért előre bejönnek a Fenntartói Testület elé a napirendi javaslatok, majd mi csak olyan határozatot hozunk, hogy meghallgattuk, tudomásul vettük a rektor jelentését. Az elmúlt öt évben egy-két konfliktushelyzet alakult ki, nem nagy horderejű, inkább technikai jellegű ügyekben, ezeket simán tudtuk koriggálni később, a szenátusi üléseken. Mondok egy példát. Az, hogy a hallgatói önkormányzat szervez-e gólyatábort, vagy sem, nem a mi hatáskörünk, még csak nem is a rektoré, ezt a hallgatók döntenek el. A gólyatáborok alatt tapasztalt botrányok miatt viszont megkértem az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnökét és a rektort: gondolkodjanak el azon, hogy jövőre nem tartanak gólyatábort. Háromnapos, nagyon kulturált csapatépítésre, ismerkedésre kiválóan alkalmas az Orczy-kert, kollégiumi épületekkel, sportpályákkal. Van olyan egyetem, amelyik nem tart gólyatábort. Én is voltam hallgató, én is civil egyetemen végeztem, tudom tehát, hogy miről szólnak az ilyen rendezvények.

Az egyetem fejlesztési terveiben, például a Víztudományi Kar⁴ átvételénél és a bajai részleg kialakításánál mi a Fenntartói Testület szerepe?

Itt volt egy megelőző kormányzati lépéssorozat, amely a korábban egységes vízügyi területet tulajdonképpen kétfelé bontotta, a vízi közműrendszer és szolgáltatás a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz, az összes többi pedig az árvízvédelemmel, a gátakkal együtt a Belügyminisztériumhoz került. A Belügyminisztérium – ha már felelős lett érte – azt szeretne volna elérni, hogy legyen ráhatása a vízügyi felsőoktatásra. Ezért a belügyminiszter kéréssel fordult a Fenntartói Testülethez, hogy vesse fel a bajai vízügyi képzés hozzátartozását a Nemzeti Közszerződési Egyetemhez. A belügyminiszter képviselőjében az ügyet előkészítettem és a Fenntartói Testületben a kérés előterjesztettem, majd a Fenntartói Testület hozott egy olyan határozatot, amelyben kértük a rektort, hogy vizsgálja meg a kérdést. Gondosan ügyelünk arra, hogy a belügyminiszter, a honvédelmi miniszter és bárki más csak kérheti a rektort, nem utasíthatja. Kizárólag a Fenntartói Testületnek vannak törvényben leírt bizonyos jogosítványai, belső ellenőrzésre a munkáltatói oldalon, a bérkialakítására, tehát hogy mennyi a rektor illetménye, ezt mi határozzuk meg, és hasonlókat. De utasítási joga a minisztereknek nincs.

⁴ Az NKE Víztudományi Kara 2017. február elsején kezdte meg működését Baján.

És ha a rektor nem tartana indokoltnak egy ilyen profilbővítést?

Előfordult, hogy mi is bizonytalanok voltunk. Amikor azt kérjük a rektortól, hogy vizsgáljon meg egy felvetést, akkor azt mi komolyan is gondoljuk. Volt olyan kérésünk, amelyiktől a rektor véleménye után végül elálltunk. Példa erre a békéscsabai pénzügyi képzés átvétele, ami a Szent István Egyetem kihelyezett kara volt, itt elvetettük a fúzió lehetőségét. Ugyanígy fel lehet hozni a tűzvédelmi mérnökképzés esetét is. 2011-ben – még az egyetem előkészítésének időszakában lemondunk a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karának – a korábbi Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskolának – az integrálásáról. Én kaptam a feladatot akkor, hogy megvizsgáljam a tűzvédelmi mérnöki képzés bevezetésének és a főiskola egyetemhez csatolásának a lehetőségét. Ott folyt ugyanis a civil szakma számára a tűzvédelmi mérnökök képzése, és korábban létesítettek már katasztrófavédelmi tanszéket és katasztrófavédelmi szakirányt is. A közszolgálati egyetem szervezősekor tehát ezen az Építéstudományi Karon folyt a belügyminiszter hatáskörébe tartozó képzés. Felmerült, hogy ne csak ezt a képzést hozzák át – mert ez barátságatlan lépésnek tűnt volna –, hanem az egész főiskolát, mert akkoriban, 2010 és 2014 között a kormány feladatmegosztása alapján az építésügyek is a belügyminiszterhez tartoztak, az örökségvédelmi hivatallal és más szervekkel együtt. Itt középszintű felkészültséget adó, de a tűzvédelem szempontjából különösen izgalmas képzésről volt szó, és nem olyanról, mint amilyen a műszaki egyetemen az építészmérnöki képzés. A kar átvétele tehát akkor logikus ötletnek tűnt. Az ikertornyok összeomlásának időszakában ugyanis nagyon élesen vetődött föl a katasztrófavédelmi képességek kérdése, az ilyen szakemberek képzési igénye. Az építkezéseknél a tűzvédelmi előírások hihetetlenül fontosak, és nagyon komoly szakértelmet igényelnek. 2011-ben tehát megnéztem az összes ilyen képzést Magyarországon, és azt tanácsoltam a miniszternek, hogy ne vegyük át a kart, egyelőre hagyjuk meg a Szent István Egyetemen. A bolognai rendszer bevezetésének hibái miatt került oda az Ybl kar, amivel nem is tudott mit kezdeni a Szent István Egyetem, mert az inkább mezőgazdász-állattenyésztő képzést nyújtott. Most [2017] újra megvizsgáltuk ezt a problémát, és kezdeményezem a tűzvédelmi mérnökképzésnek a közszolgálati egyetemre történő átvitelét. Az ügyet fölterjesztettem a belügyminiszter úrhoz, s ha majd döntött, akkor azt előadom a Fenntartói Testület ülésén. A Fenntartói Testület majd megvizsgálja a kérdést, és így tovább.⁵ Nagyon jó az együttműködés e tekintetben a rektor úr és a Fenntartói Testület között. Egyáltalán nem kritika nélküli, hanem baráti és éppen ezért kritikus.

⁵ Jelenleg az NKE Rendészettudományi Karának Katasztrófavédelmi Intézetén belül működik a Tűzvédelmi Műszaki Tanszék és a Tűzvédelmi Mérnöki Tanszék.

A jó személyes kapcsolatoknak köszönhetően lehet egy-egy döntés mellett érvelni, vagy azt éppen visszautasítani?

A Fenntartói Testületben sok katona cserélődött, hatan voltak már eddig, én vagyok az egyetlen, aki az első pillanattól kezdve folyamatosan itt vagyok a Belügyminisztérium képviselőjeként. Emiatt sokszor erélyesebben lépek fel a testületi üléseken, mert az újonnan érkezett tagok nem tudnak a korábbi döntésekről, ezért vigyázni kell a jogfolytonosságra. Szerencsére Csekei László, a hivatalvezetőnk is jó ebből a szempontból, ő 2011-ben érkezett, pont a kritikus első hat hónapban, amikor sok vita volt, hogy melyik tanszék hol legyen, mi hova kerüljön az egyetemen belül.

Melyek voltak a legvitatottabb kérdések a tanszékek felállításánál?

Az egyik heves vita a Katasztrófavédelmi Intézet megalakulásánál alakult ki. Korábban, a NATO-kompetenciák miatt a ZMNE-n is létrehoztak katasztrófavédelmi tanszéket, a Rendőrtiszti Főiskolán is volt ilyen, hiszen katasztrófavédelmi tiszteket kellett képezni. Az volt az álláspontunk, hogy a két tanszékből csináljanak egy intézetet. Ekkor Padányi József, a ZMNE megbízott rektora megkeresett engem azzal, hogy országos szinten nyolcszáz hallgató jár levelező tagozaton a biztonságvédelmi képzésükre, ami ugyan állami felsőfokú végzettséget jelentett, azonban ezt senki nem fogadta el. Úgy egyeztem meg Jóskaival, hogy létrehozzuk a Katasztrófavédelmi Intézetet, ami a Hungária körúti campuson fog működni. A közszolgálati egyetem átveszi ezt a nyolcszáz embert, de az intézetet az egyetemi felső vezetésből ő mint rektorhelyettes felügyeli majd, és ebben a kérdésben bajtársi együttműködésére számítok. A másik problémás pontot a titkosszolgálati képzés, a Nemzetbiztonsági Intézet jelentette. A katonáknál ugyanis folyamatosan volt ez a képzés, sőt ők akkreditálták a nemzetbiztonsági alapszak tananyagát a ZMNE-re. A Rendőrtiszti Főiskola azonban a rendszerváltozáskor politikai okok miatt beszüntette az állambiztonsági képzést. 1991-ben végzett az utolsó évfolyam állambiztonsági szakirányon, amit huszonvalahány évig nem indítottak újra, 2010-ben nem voltak tanáraink sem. Természetesen az egész idő alatt tudtuk, hogy szükség van a polgári nemzetbiztonság oktatására. 2011-ben azt javasoltam, hogy hozzunk létre egy intézetet két tanszékkal, egy katonai meg egy polgári nemzetbiztonsági tanszékkal, és az intézet vezetője katona legyen, és ne rendőr, mert a Rendőrtiszti Főiskolán titkosszolgálati képzés két évtizeden át nem volt. Ebben az esetben is a felsőoktatási logikát követtük, azt akartuk, hogy a nemzetbiztonsági gyakorlatot át tudjuk plántálni a rendőrtisztképzésbe. A Rendészettudományi Karon a titkosszolgálati felsőoktatáshoz értő ember nem volt, ezért én nem is erőltettem a paritást. Most [2017] éppen Resperger István honvéd ezredes úr pályázatát támogattam. Kértem a Szenátust is, hogy továbbra is ő legyen a Nemzetbiztonsági Intézet vezetője, annak

ellenére, hogy voltak szakmai természetű nézeteltéréseink. Igazából azokkal szeretek együtt dolgozni, akikkel komoly szakmai vitát tudok folytatni, és nem az olyanokkal, akik csak annyit tudnak, hogy „értve” és „igenis, főnök”. Szóval Resperger urat alkalmasnak tartom az intézet vezetésére, de abban már nem vagyok biztos, hogy ha letelik a mostani négy- vagy öt éves megbízatása, a következő kiírásnál már nem lesz belügyes pályázó. 2011-ben ennél a kérdésnél is Padányi tábornok úrral állapodtunk meg arról, hogy a Nemzetbiztonsági Intézet is alá fog tartozni. Fontos volt, hogy ne civil rektorhelyettes felügyelje a képzést a titoktartási és egyéb kötelezettségek miatt. Tehát a katonák adják az intézet vezetőjét, de az intézet közvetlenül a rektori vezetés alatt áll, és nem a Hadtudományi Kar része.⁶

A Fenntartói Testület követi vagy véleményezi a közszolgálati egyetemen bekövetkezett személyi változásokat?

A törvény szerint kizárólag a Fenntartói Testület hatáskörébe tartoznak a szervezeti változtatások az egyetemen, valamint az egyetem szervezeti és működési szabályzata is. A személyi kérdéseket azonban a rektor, a dékánok, az egyetemi tanárok döntenek el. Mondok egy példát, most [2017] létrejött valamilyen sportigazgatóság, és ezt a Fenntartói Testületben támogattuk, sőt egy kicsit generátora is voltam az ügynek, de a mai napig nem tudjuk, hogy kit neveztek ki oda igazgatónak.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen azért nincsen kancellár, mert a Fenntartói Testület egyébként még a kancellárnál is szélesebb körű jogosítványokkal rendelkezik?

Pontosan. Halkan jegyzem meg, folyosói pletykák szerint egy kicsit a mi modellünk inspirálta a felsőoktatásban a kancellári rendszer bevezetését. Annak idején a Nemzetgazdasági Minisztérium – tulajdonképpen a Pénzügyminisztérium – nyomására beírtuk a törvénybe, hogy a gazdasági igazgató kinevezéséhez a miniszter ellenjegyzése is kell. Ezt a kérésüket egyébként én is támogattam. Így akartam ugyanis megelőzni azt, hogy az egyetem költségvetése miatt ellentét legyen a pénzügyi tárcával. A tavaly [2016] kinevezett gazdasági igazgató, Nászné Brózsely Tünde esetében is kellett miniszteri ellenjegyzés.

Mennyire meghatározó a Fenntartói Testület az egyetemi költségvetés elkészítésében?

⁶ A jelenleg ügynevezett karközi intézetként, közvetlen rektori felügyelet alatt fennálló Nemzetbiztonsági Intézetben belül működik a Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék, a Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék és a Terrorrelhárítási Tanszék.

A költségvetést mi hagyjuk jóvá. A rektor folyamatosan beszámol az egyetem aktuális pénzügyi helyzetéről a Fenntartói Testület ülésén, általában két-három havonta, de félévente biztosan, amikor jelentéseket kell leadni az államnak. Ezeket megnézzük és ellenjegyezzük.

Még egy kérdés, ami a közszolgálati egyetem alapításához kapcsolódik. A Ludovika-projekt az egyetem létrehozásával párhuzamosan indult, vagy attól függetlenül is felújították volna az épületet és környezetét? Vagyis a Ludovika-projektet az egyetem generálta, vagy a kettő egymást segítette?

2010. júniusban még nem volt egyértelmű, hogy hol helyezik el az új egyetemet, és az sem dőlt el, hogy zöldmezős vagy nem zöldmezős beruházás lesz. Ezt valamikor 2010 második felében határoztuk meg, mert az egyetem indulásának céldátuma 2012. január 1. volt, és 2011-re már kész törvényekkel kellett előállnunk. Először különböző budapesti helyszíneken néztünk szét, és komolyan felmerült az a lehetőség, hogy a Budapesti Gazdasági Főiskola Markó utcai épületébe költözzünk, a mentőállomással szembe, de aztán Hende miniszter úr felajánlotta térítésmentesen a Hungária körúti objektum egy részét, amely nem laktanyaként szolgált. Nekem a korábbi verzió tetszett volna, de aztán a gazdasági főiskola mégsem ment át máshová. Nem akartuk egy másik felsőoktatási intézmény rovására megoldani a problémát, így végül elfogadtuk a Hungária körúti ajánlatot.

Ugyanez nem merült fel a természettudományi múzeum esetében?

Ott nem az a kérdés, hogy mi hogy kerülünk ide, hanem hogy a természettudományi múzeum hogy került a Ludovika épületébe. Na mármost, ha végre „magához tér” valamennyire egy nemzet, és csinálni akar egy ilyen egyetemet, hát nem az a normális, hogy ott csinálja meg, ahol van erre szolgáló épület és valahány hektár terület? Ezt annak idején erre a célra ajánlották föl. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy a Ludovika alapítása eredetileg, az 1808. évi VII. törvény alapján a váci Theresianum épületére vonatkozott, illetve 15 és 17 év közötti kadétkok képzésére. Az egy másik kérdés, hogy egy országnak van-e annyi ereje, hogy egy természettudományi múzeumnak tényleg méltó, önálló elhelyezést létesítsen. Amíg harmincvalahány-milliárd forintért folyik itt a teljes felújítás, az építkezés, addig nem lehet megterhelni az államot azzal, hogy közben ötvenmilliárd körüli összeget költsön az új természettudományi múzeum létesítésére. Itt feltétlenül meg kell említenem, hogy a többi egyetemet az elmúlt hetven évben folyamatosan fejlesztették, mindeközben például a rendőrtisztképzést nem. Tulajdonképpen a honvédtisztképzést sem. Visszakanyarodva az egyetem történetére, megkaptuk a Hungária körúti ingatlan egy részét, és 2012. január 1-jén ott kezdte el működését a törzs. Innentől kezdve a Fenntartói

Testület ülésein a rektorral is voltak összecsapásaim, tartalmi kérdésekről, nagyon élesen, de nem személyes jelleggel. Nagyon erős nyomulást éreztem a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium részéről meg a Honvédelmi Minisztérium részéről, az utóbbi az egyetemet a sajátjának tekintette, mintha ők hozták volna létre. Hende miniszter úr szinte minden folyamatra igyekezett rátelepedni.

Átnyúlva a Fenntartói Testületen?

Azt azért nem tette meg, de megbízottjai a tárcaközi bizottságban nagyon sok kérdésben folyamatosan egyeztettek velem. A Honvédelmi Minisztériumot képviselő tagok sokszor nem foglaltak állást, mondták, hogy egy kis időt kérnek, majd megbeszéltek a miniszterrel a döntést. Ezt pozitívan kell megközelíteni, Hende Csaba annyira a szívéen viselte az integráció egész folyamatát, hogy folyamatos tájékoztatást kért. A katonáknál pedig a függelmi rend nem engedi meg, hogy önálló döntéseik legyenek. Ez így volt Deák János vezérezredesnél is. Utódja, Lakatos László tábornok megtette, hogy önállóan hozott döntéseket. Ők ketten még 2010-ben a ZMNE részéről vettek részt az integrációs tárgyalásokon. A Fenntartói Testületbe aztán Szarka Gábor érkezett, akinek kabinetfőnökként szinte állandó bejárása volt a miniszterhez, ő már rövid úton tudta kezelni a felmerülő kérdéseket, és ezzel fölgyorsult a Honvédelmi Minisztériummal való együttműködés.

A működés során óhatatlanul is felmerülnek viták. Különösen egy egyetem működésének a kezdeti szakaszában. Nyilván voltak itt is ilyenek.

Az egyik ilyen vita volt, hogy az egyetemen centrális gazdálkodás legyen, vagy a karok önállóan gazdálkodjanak. Én utóbbi véleményen voltam, hogy a karok a tradíciójuknak megfelelően működhessenek, Patyi András viszont ragaszkodott a központosított gazdálkodáshoz. Én rugalmasnak mutatkoztam ebben a vitában, annak ellenére, hogy a 2011. márciusi törvény még megemlíti a karok önálló gazdálkodását. Hagytam magam meggyőzni, így ez a 2011. őszi törvényben már nincs benne. Időközben ugyanis, pár hónap alatt, kiderült, hogy a rektor nagyon is alkalmas az egyetem vezetésére – márpedig mi erős vezetőt akartunk –, így hajlandó voltam föladni az álláspontomat. 2011-ben még az volt a félelmem, hogy kapunk egy rossz rektort, ezért a törvénybe erős fenntartói jogosítványokat írtunk. Egy-két kérdést nyitva is hagytunk benne, mert bizonytalanok voltunk, hogy milyen lesz a vezetés. Nyitva is hagytuk, meg szigorúbbra is vettük, hogy bármelyik pillanatban a Fenntartói Testület át tudja venni akár az operatív irányítást is. Szerintem jó ez így, és nem azért, mert én vagyok a főnök, hanem mert néha még a szenátusi döntés után is találunk problémákat az anyagokban. Elmondom a legfrissebb példát, hogy érhető legyek. Múlt szerdán [2017. szeptember 6.] a Szenátus döntött néhány dolog-

ról, többek között a polgári nemzetbiztonsági mesterszak megalapításáról is, ami nekem régi vesszőparipám volt. Elolvastam az előterjesztés teljes anyagát, és észrevettem, hogy büntetőeljárásból kötelező tananyagnak a Pécsi Tudományegyetem tankönyvét vették fel, miközben a Rendészettudományi Karnak is van tankönyve ebből a tárgyból, amelyben a kar, illetve a Rendőrtiszti Főiskola mindig is erős volt szakmailag. Nézem, hogy ki a szakfelelős, látom, hogy olyan kolléga, aki Pécssett végzett, és a PhD-fokozatát is ott szerezte. Azzal érvelt, hogy az jó tankönyv, jól tudja oktatni. Vajon azért adtuk ki a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen a saját büntető-eljárási tankönyvünket, ami egyébként nagyon jó, hogy most a pécsiből oktassunk? Ez nem nagy kaliberű kérdés, de tökéletesen alkalmas arra, hogy nevétség tárgyává váljunk, ha bárki belénk akar kötni. Igen ám, de lefutott már a szenátusi ülés. Sőt lefutott már a fenntartói testületi ülés is, múlt pénteken [2017. szeptember 8.]. Ezek technikai kérdések, szóltam a dékának, hogy jelentse a rektornak, ez így nem jó, majd a rektor megtalálja a megoldást, ez most az ő problémája, de oldja meg, mert ez így nem maradhat. Amikor akkreditációra benyújtjuk a szakalapítási dokumentációt, akkor a rektor a következő szenátusi ülésen, az is lehet, hogy még ma kéri a korrekciót, a kötelező tananyag cseréjét. Nem tudom még, hogyan, de megoldja majd. Valóban lassú egy kicsit így, hogy oda-vissza véleményezzük az anyagokat, de előbb-utóbb ezeket a hibákat sikerül kiszedni a rendszerből, és azt kell, hogy mondjam, az elmúlt öt évben igazi nagy hiba nélkül működött az egyetem.

Úgy tűnik, az integráció előkészítésére, majd az egyetem működésére is az érdekelt felek konstruktív hozzáállása volt jellemző.

A magyar történelemre is jellemző kompromisszumokat kellett kötni az egyetem felállítása során, a sokkal nagyobb hozadékat tekintettük elsődlegesnek, szemben bizonyos részérdekekkel. Ahogy már említettem, nagyon sok belüleges részérdekről lemondtam, például arról, hogy a katasztrófavédelem a Rendészettudományi Karhoz tartozzon, ugyanez volt a nemzetbiztonsági képzésnél is. Legyenek önálló, karközi intézetek, Padányi József vezetése alatt. Majd az idő megoldja, mert ami logikailag összetartozik, az előbb-utóbb összenő. Arra törekedtem, hogy kiszedjem a rendszerből azokat az érzelmi sérüléseket, amelyek az egyetem létrehozásával jártak. Számomra az elmúlt hét év semmifajta traumát nem okozott, semmi olyan problémával a hét év alatt nem találkoztam, amit a legteljesebb rendben – legfeljebb több lépésben – meg ne tudtunk volna oldani. Egész egyszerűen nem látok semmi olyan feszültségpontot az elmúlt hét évben, amely bárminemű összetűzést eredményezett volna. Mindenkiről a legnagyobb jóindulattal a legjobbat tudom mondani.

Az egyetem szervezésekor megfogalmazódó szakmai, strukturális várankozások most, öt évvel később beigazolódtak, vagy azért ennél árnyaltabb a kép?

Minden tekintetben beigazolódtak, ez nem kérdés. Mi nem a piacra képezünk, hallgatóink zöme a közszolgalatban, az államigazgatásban helyezkedik el. A mai napig az illetékes tárcák határozzák meg a létszámot az egyetem számára. A jól meghatározott beiskolázási létszámkeretek alapján tudjuk követni a közszolgalati fluktuációt, a közszolgalati korlát, pontosan tudjuk, mikor hány tisztre lesz szükségünk. A közigazgatás egy kicsit nyitottabb, mert ott nincs olyan szigorú elhelyezési kényszer, mint a fegyveresek esetében. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar is az országot kell hogy kiszolgálja, teljesen mindegy, hogy hova megy dolgozni, aki nálunk végzett. Még akkor is, ha egy multinacionális cégnél helyezkedik el referensként, bár az mégiscsak a piaci szférát jelenti. Alapérdeklünk fűződik ahhoz, hogy olyan embereket képezzünk, akik tudják képviselni ennek az országnak az érdekeit. Franciaországban az École nationale supérieure de techniques avancées⁷ nevű oktatási intézményt Párizs mellett a francia hadügyminisztérium tartja fenn. Vagy ötven év óta a fél kormány Franciaországban ezt vagy a közigazgatási akadémiát⁸ végezte el. Az ENSTA négy évig tart – nulladik évfolyamból és három évből áll –, és csak az kezdheti meg a hároméves képzést, aki a nulladikon teljesíti a követelményeket, tehát kettős szűrőn át van belépés. Ott trombitaszóra van ébresztő és takarodó a mai napig, és a végzettek 99 százaléka nem a hadseregben helyezkedik el, hanem az iparban. Mérnökök lesznek tulajdonképpen, természettudományos képzettséggel: matematika, fizika, csillagászat, technológia meg egyéb ilyen szakokon végeznek. A nulladik évfolyamon matematikát és fizikát tanítanak. A hallgatók emellett megtanulnak síelni, bridzslni, keringőzni, quadozni, lovagolni és úgy viselkedni, ahogy egy igazi hírszerzőnek kell. Amikor végeznek, akkor megkérdezzük tőlük, hogy milyen kocsit szeretnének, milyen lakást; a katonai hírszerzés összekötői a világ számos pontján segítik az ENSTA-n végzett embereket. Persze ezek hitelből vannak, amelyeket vissza kell a képzés után fizetni, de úgy a hallgatót nem engedik ki, hogy kocsit meg lakást ne adjanak neki. Azért tartozik a hadügyminisztérium alá, hogy feszes rendet tudjanak tartani, hogy tényleg kiképzés legyen. Párizsban élő unokatestvérem férje az ENSTA-n végzett, és megkérdeztem tőle, hogy mi volt a felvételi vizsgán a fizikai alkalmassági követelmény. Azt mondta, odaültek egy két és fél méternél mélyebb medencéhez, amelynek az alján egy vekker volt. Aki második kísérletre föl tudta hozni az órát, azt fölverték. Nem kellett Cooper-tesztet futni, medicinlabdát dobni, akadályokon ugrani meg ilyeneket csinálni. Hosszú évek óta mondom, hogy mi nem izomra, hanem IQ-ra gyúrunk. A mostani hallgatókkal vannak problémáink, ez egy hópehely-generáció, kicsit megdörzsölöm, és elolvad. A kiképzést elkezdők több mint a 10 százaléka kiesett már. A fizikai megterhelést bírják, de azt nem képesek elviselni, hogy paran-

⁷ ENSTA.

⁸ École Nationale d'Administration, ENA.

csolnak nekik, hogy napközben nem nyomogathatják az okostelefonjukat. Visszakanyarodva a kérdésére, a közszolgálati egyetemnek van egy olyan missziója is, hogy ugyan független a kimeneti célirányosságtól, mégis az államérdek szempontjából fontos ismeretekkel rendelkező embereket bocsásson ki. Olyanokat, akik bárhol helyezkednek el, fegyveres testületeknél vagy kevésbé kötött területeken, képviselni tudják azt, amit itt tanultak. Mit is tanulnak? A beszélgetés elején már említett államtudományokat. Nem véletlenül kezdtünk el ezzel foglalkozni, amikor meg kellett határozni a közszolgálati egyetem tanulmányi tartalmát.

Mennyire tekinthetők fontosnak azok a jellegzetességek, amelyek a közszolgálati egyetemet a többi egyetemtől megkülönböztetik?

Van egy-két elem, amelyben felépítésünk eltér a felsőoktatásétól, például nincs kancellárunk, de van helyette Fenntartói Testületünk. Ami azonban a tartalmat és a minőségbiztosítást illeti, a legszigorúbban ragaszkodunk az általános felsőoktatási mércéhez, és ebből nem vagyunk hajlandóak kivonni magunkat. Sem én, sem a Fenntartói Testület olyan szabályozást nem fogadott el soha az elmúlt hét évben, amely arra irányult volna, hogy a rendőrtiszti vagy honvédtiszti képzés kivételt jelentsen. A minőség terén nekünk nem ugyanolyan, hanem jobbat kell produkálnunk. Csak el kellett tudnunk jutni odáig. Egy egyetem létrehozásának folyamata körülbelül tíz-tizenöt év. Ennyi idő kell, mire nagyjából megszilárdul a képzési struktúra, és kiépülnek annak háttérstruktúrái, például a tananyagok, jegyzetek. Ha most azt nézzük, mit sikerült öt év alatt elérnünk, elmondhatjuk, hogy időarányosan sokkal többet teljesített az egyetem, mint ami általában szerves fejlődés esetén elvárható. Egy képzés bevezetéséhez is idő kell. Például most [2017] szeptembertől van kibervédelmi tanszék a Rendészettudományi Karon, ami most még gyakorlatilag fikció. De felállítottuk a tanszéket annak érdekében, hogy föl tudjuk tölteni emberekkel, meg tudjuk határozni azt, hogy mit és hogyan oktassunk. Mindezt illeszteni kell a többi feltételhez, a teremszükséglethez és így tovább. Legalább két év, mire kialakítja a tanszék a maga struktúráját és tartalmát. Rengeteg felsőoktatási szabály van, és mindnek meg akarunk felelni. A belügyminiszter bármikor dönthet úgy, hogy létrehoz egy Kibervédelmi Intézetet, ez meg is történt a Nemzetbiztonsági Szolgálaton belül. De hogy a kibervédelmet oktassuk is, ahhoz az kell, hogy hajlandó legyen ide embereket vezényelni.

Milyen kérdések várnak még megoldásra?

A vízügynél elgondolkodtató a jelenlegi helyzet, mert ott katasztrófavédelmi helyzetek is kialakulnak. A vízügyi munkás parancsot kap, akkor is, ha nem hivatásos állományú. Általában be kell vonni a rendvédelmi képzésbe az államigazgatási szolgálatban álló szervezetek tagjait, ha azok rendészeti feladatot látnak el. Problémás területet jelent a magánbiztonsággal kapcsolatos képzés. Az első pillanattól kezdve ragaszkodtam ahhoz, hogy legyen ilyen a Rendészettudományi Karon. Volt, aki felvetette, hogy ez nem állami feladat, ez a nevében is benne van, miért képezzünk a magánszférának őrző-védőket? Erre azt válaszoltam, hogy ha a magánbiztonság erős, akkor a közbiztonság is javul, áttételesen ők segítenek nekünk. A biztonság szempontjából mindegy, hogy kinek a munkája révén javul. A biztonság megteremtésének a tananyaga egy és oszthatatlan. Így aztán civilek is vannak nálunk a karon, ami bizonyos pontokon, például a sorakozóknál megbontotta az egységet. Viszont az elmúlt években éppen a civilek fordultak hozzám kérvénnyel, hogy engedélyezzük nekik a gyakorló egyenruha viselését, s megígérték, hogy minden alaki szabályt önként elsajátítanak és betartanak, csak hogy ne érezzék magukat páriának. Az engedélyt megadtuk. Amikor diplomaosztó van, sokszor különb alakissággal veszik át ezek a civil gyerekek a diplomájukat, mint a végzett hivatásosok. Tehát lehet okosan is csinálni ezt, nem kell mindig a szabályokra figyelni. Magáncégek kerestünk meg, amelyek hajlandóak fizetni, és a nálunk végzetteket alkalmazni. A nyári és évközi gyakorlatok alapján állásajánlatokat kapnak hallgatóink, és most már nagyon jó kezdő fizetésekkel helyezkednek el a biztonságvédelmi területen. Miközben az nem állami feladat, hanem – az európai uniós norma és a törvény szerint – szolgáltatás keretében végzett magánbiztonsági tevékenység. Mégis sikerült meggyőzni előljáróimat, még a belügyminisztert is. A polgárőrséggel ugyanez a helyzet. Sok feladat van előttünk még, a hallgatói ösztöndíjaknál a második évfolyamtól a teljesítményalapúság felé kell elmozdulni a szociális és egyéb megfontolások helyett. A mostani törvény úgy szól, hogy a hallgató szociális helyzetének megállapításakor a vele egy háztartásban élők jövedelmét kell figyelembe venni, és nem a szüleiét. Nagyon sokan átjelentkeznek a nagymamához, csomó gazdag gyerek kap kollégiumi helyet és szociális segélyt. Itt finomhangolásra lesz szükség. Az egyetem építkezési folyamata még nem zárult le, lesz még egy-két termékfejlesztés. Hátravan még a Honvédtisztképző és Hadtudományi Kar elhelyezése. Pillanatnyilag az a furcsa helyzet, hogy a honvédelmi miniszter kezdeményezte az egyetem létesítését, és pont a katonák csak formálisan vannak jelen. Fizikai valóságukban igen, a hallgatók egymás közötti interakcióban azonban nem egészen. Bizonyos szempontból ez kívánatos, és megmondom őszintén, én is azt támogattam, hogy a területünkön kívül épüljön meg a katonák elhelyezési körlete. Ez már a katonai pedagógia része, de ez messzire vinne bennünket. Csak annyit szeretnék érzékeltetni, hogy ezek

a döntések nagyon alapos katonafilozófiai és rendészetfilozófiai gondolkodás alapján történnek. Döntéseinknek nagyon alapos szakmai háttere volt és van.

| **Köszönjük a beszélgetést!**

Az interjút készítette: Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt

„[A]z NKE megalapítása rendkívül innovatív és korszakalkotó megoldás volt...”

Interjú Szarka Gáborral¹

Kancellár úr, mik voltak pályafutásának az NKE-integrációt megelőző állomásai?

Ehhez vissza kell nyúlni az 1990-es évhez. A rendszerváltozáskor én a budapesti Piarista Gimnázium végzős diákja voltam, ott érettségiztem, és tulajdonképpen egy családi beszélgetésben merült fel, hogy esetleg a katonai pályát válasszam. Eredetileg tanár szerettem volna lenni, de aztán úgy alakult, hogy a katonai főiskola felé fordultam. A Kossuth Lajos Katonai Főiskolára vettek fel Szentendrére. Amikor az alapképzés folyt, mindvégig élt bennem egyfajta bizonytalanság a pályaválasztásommal kapcsolatban, hisz piarista diákként nem igazán erre a pályára készítettek fel. Azután szép lassan megtaláltam a helyem, és összességében nagyon szép és izgalmas három évet töltöttem a főiskolán. Megszerettem a fegyelmet és a rendet, rengeteget tanultam, aminek eredményeként végül 1993-ban kiváló hallgatóként, tehát főhadnagyként avattak tiszté. Abban az időszakban ugyanis a kitüntetéses oklevéllel végzeteket rögtön főhadnaggyá avatták, vagyis nálam így a hadnagyi rendfokozat kimaradt. Ezért az akkori rend szerint elsők között hívtak be elbeszélgetésre az első tiszti beosztással kapcsolatban, így katonai zsargonnal szólva „sókos” helyek közül is választhattam volna. Én azonban fontosnak tartottam, hogy egy végzettségemnek megfelelő kezdő csapatvezetői beosztás legyen az első kihívás. Így kerültem végül „kopasz” főhadnagyként Szombathelyre, az akkori Savaria Gépesített Lövészdandárhoz szakaszparancsnoknak, századparancsnok-helyettesnek. Kalandos három év volt, ugyanis a dandár akkoriban BMP–1 gyalogsági harcjárműre képezte a bevonult sorállományt, de én nem ide, hanem az egyetlen úgynevezett „harcoló” zászlóaljhoz kerültem, ami nagyon jó tapasztalatszerzésnek bizonyult. 1996-ban azután régi vágyam teljesült, és visszahelyeztek a tisztképzésbe, az alma materbe, a Kossuth Lajos Katonai Főiskolára, ahol hallgatói századparancsnok lettem. Később, 2001-ben a Honvédelmi Minisztériumba kerültem a Honvéd Vezérkarhoz, ahol először a Személyügyi Csoportfőnökségen, később a Haderőtervezési Csoportfőnökségen teljesítettem törzstiszti szolgálatot. 2008-ban lehetőséget kaptam, hogy elvégezzem a francia vezérkari tanfolyamot Párizsban, ahonnan

¹ Szarka Gábor 2010–2013 között honvédelmi miniszteri kabinetfőnök, 2011–2013 között az NKE FT tagja, 2016–2019 között pedig az NKE-campus főigazgatója volt. Az interjú 2022. április 7-én készült, a Színház- és Filmművészeti Egyetem kancelláriáján (Budapest, Infopark).

2009-ben ismét a tisztképzésbe tértem vissza, amikor is a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen kineveztek a teljes hallgatói katonai szervezetet és egyben a civil kollégiumot is vezető hallgatói tagozatparancsnoknak. Ennek a szervezeti egységnek a keretében később létrehoztuk a Ludovika Hallgatói Zászlóaljat, a jelenleg már katonai szervezetként működő Ludovika Zászlóalj elődjét.

Ami a tanulmányaimat illeti, időközben elvégeztem a jogi egyetemet, később jogi szakvizsgát is tettem, a ZMNE-n biztonság- és védelempolitikai szakértői oklevelet szereztem, a már említett francia vezérkari tanulmányaimmal párhuzamosan pedig a párizsi Pantheon Egyetem² biztonságpolitikai mesterképzését is elvégeztem. 2010-ig tehát alaposan „felvérteztem magam” egyetemi végzettségekkel, illetve a kapcsolódó szakmai ismeretekkel, ami pedig a nyelveket illeti, franciául jól tudtam, és angoltól is megvolt a felsőfokú nyelvvizsgám, de ez utóbbit sajnos kevésbé használtam, így a tudásom is passzívabb maradt, mint a francia.

A ZMNE-s munkakörömben ért 2010-ben Hende Csaba akkor újonnan kinevezett honvédelmi miniszter felkérése, hogy legyek a kabinetfőnöke. És pontosan ettől a pillanattól kezdve vált érdekessé az egyetem átalakításának az ügye is, hisz ott szolgáló tisztként és a tisztképzés ügyét egyébként is mindig kiemelten kezelő vezetőként különös felelősséget éreztem ebben a kérdésben. Ami az alaphelyzetet illeti, a korábbi katonai főiskolákat integráló ZMNE volt ekkorra már a tisztképzés egyetlen intézménye. A közös közszolgálati képzési koncepció kapcsán itt azonban muszáj a későbbi történések szempontjából nagyon fontos ügyre kitérni, amely körülbelül fél évvel korábbra nyúlik vissza.

A ZMNE akkoriban egy jól működő egyetem volt, amely alapvetően katonai irányultságú képzőhelyként kereste a lehetőségeket, hogy a felsőoktatási térben hogyan tudná civil képzésekkel kiszélesíteni oktatási portfólióját. Ez egyébként akkreditációs szempontból is fontos feladata volt a mindenkori egyetemi vezetésnek. Önmagában a tisztképzés és -továbbképzés nem adott ugyanis elegendő számú hallgatót ahhoz, hogy a stabil önállóság hosszú távon is fennmaradjon, mindenképpen fontosnak tűnt a nyitás a civil szféra felé. Azután az építkezés és a nyitás megtört, amikor az akkori rektort a rendőrség bilincsben vitte el az egyetemi irodájából. Az eset súlyos presztízavesztést okozott, amelyet az egyetem nem is nagyon tudott később kiheverni.

Igen, ez 2010 februárjában történt.

Ekkor közel voltak már a választások, így nagyon komoly kommunikációs csapás volt ez a ZMNE-nek, és természetesen ettől kezdve de facto nem volt rektora az intézménynek.

² Université Paris-Panthéon-Assas.

Hende miniszter urat még abból az időszakból ismertem, amikor Szombathelyen szolgáltam. Tudott rólam, én is tudtam róla, és ő úgy gondolta, hogy aktív ezredesként alkalmas lehetek a kabinetfőnöki feladatok ellátására. A pozíció jellege miatt én akkor formálisan leszereltem a honvédségtől, és civil kormánytisztviselő lettem. Mivel a ZMNE-ről jöttem, nyilván beszélgettünk, hogy milyen kiutak lehetnek a Zrínyi számára abban a kényes helyzetben, amelybe a rektor letartóztatásával került. Megkerülhetetlen kérdés volt, hogy ki legyen az új vezető, hogyan legyen egyáltalán tovább. Ismertem egy régi koncepciót, amely a ZMNE képzési portfóliójának bővítése érdekében arra irányult volna, hogy a Rendőrtiszti Főiskola valamilyen módon integrálódjon a Zrínyibe. Ezt az elképzelést – legalábbis én így tudom – a rendőri vezetés elutasította, mert az a rendészeti képzés szakmai önállóságának feladását jelentette volna az értelmezésük szerint. Nem beszélgettem akkor erről senkivel, csak a miniszter úrnak említettem ezt azt elképzelést, mint egy lehetséges irányt.

Ezekből a beszélgetésekből bontakozott ki egy még nagyobb szabású, átfogóbb koncepció, mely az RTF mellett a Corvinus Egyetem államigazgatási karának (vagyis a korábbi Államigazgatási Főiskolának) a bevonását is előrevetítette egy integrált egyetem megalakításába, a ZMNE bázisán. Én úgy tudom, hogy Hende Csaba ezek után vetette fel kormányülésen ezt az elég merész elképzelést, ahol nyitott fülekre talált az ötlet, a többi meg már történelem. Természetesen már akkor úgy gondolkoztunk, hogy az új egyetem a három terület (katonai, rendészeti, közigazgatási) egyenrangú együttműködése lesz, tehát nem szoros értelemben vett integrációra kerül sor. Ez az alapelv a rendészeti vezetést is megnyugtatta, hogy ebben a formában nem vesz el a képzésük szakmai önállósága.

Első lépésként a konkrét integrációs folyamat beindításában érdekelt három minisztérium (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, Belügyminisztérium, Honvédelmi Minisztérium) kijelölt egy-egy személyt, amivel megalakult egy előkészítő munkacsoport. Ez működött tovább az integrációt biztosító jogszabály elfogadását követően az új egyetem Fenntartói Testületeként. Hende miniszter úrtól miniszteri biztосként én kaptam a megtisztelő feladatot, hogy a HM-et képviseljem ebben a munkában, míg a KIM Kis Norbertet, a BM pedig Janza Frigyes tábornokot jelölte.

A kezdetektől világos volt, hogy a formálódó egyetem három teljesen egyenrangú partner együttműködésével valósul meg. Tehát az új intézmény nem vertikális, hanem horizontális integrációval jött létre a ZMNE jogutódjaként. És ebből következően már korán eldőlt az is, hogy három önálló karral fog működni.

Tehát a HM-ben, szakmai beszélgetések során fogalmazódott meg az egyetem létrehozásának az ötlete, ez lenne az eredettörténet?

Azt nehéz lenne elvitatni, hogy a HM-ből jött az ötlet, ugyanis nekünk volt egy működő, akkreditált egyetemünk, mi „dobtuk be” a közösbbe a legtöbbet, és a korábbi integrációs elképzelések is mindig a HM oldalán merültek fel. Azt hiszem, abban nincs is vita, hogy az elgondolást egyértelműen a honvédelmi miniszter vetette fel a kormányban. Igazából Hende Csabát lehet úgy tekinteni, mint aki az ötletet a legmagasabb szintre vitte. Nekünk valamilyen választ kellett adnunk a ZMNE morális válságára, melyet a rektor rendőrségi ügye idézett elő. Pusztá előremenekülésnek mégsem mondanám, ami történt, mert az idő egyértelműen minket igazolt. Olyan megoldással vágtuk át a ZMNE válságával kialakult „gordiuszi csomót”, amellyel végül minden érintett nyert.

Nyilvánvalóan aki belülről ismeri honvédséget, az pontosan tudja, hogy a ZMNE a katonák szemében mindig is amolyan állam az államban volt. Ez azt jelenti, hogy a maga működési törvényei szerint folytatta a képzéseket, miközben sokszor az volt a katonák érzése, hogy az egyetemnek nincs valós szakmai együttműködése a tiszteket végzés után befogadó alakulatokkal. Mindig is létezett egyfajta szakadék a honvédség és a mindenkorai tisztképzést végző intézmény(ek) között, ami a ZMNE időszakában tűnt talán a legmélyebbnek. Amikor annak idején kikerültem a Kossuth Lajos Katonai Főiskoláról, már akkor is azzal kezdtek a befogadó alakulatnál szolgálók, hogy „felejtsd el, amit a főiskolán tanultál, majd mi megmutatjuk, hogy működnek itt a dolgok a való világban”. Mindig is létezett tehát az a szemlélet, amely szerint a képző intézmények nem a tényleges tiszti létre készítik fel a hallgatókat, hanem úgymond „burokban” nevelik őket.

A ZMNE egyébként nagyon jól felépített egyetem volt, Szabó Miklós professzor úr remekül összerakta még annak idején, ez elvitathatatlan. Nem is lett volna semmi gond egészen odáig, amíg rektorutódának büntetőügye miatt a vezetési és morális válság ki nem alakult az egyetem körül. Még az is lehet, hogy minden ment volna tovább a ZMNE-vel, ha akkor, 2010-ben nem ezzel a helyzettel nézünk szembe.

Nyilvánvalóan alaposan áttekintették a Zrínyi helyzetét, és az új koncepciótól függetlenül is keresték a megoldást a „rektorválságra”.

A rektor nélkül működő egyetem felügyeletével Hende miniszter úr miniszteri biztосként Deák János nyugállományú vezérezredest, míg az egyetem operatív irányításával átmenetileg Lakatos László tábornokot bízta meg, ezzel igyekeztünk átmenetileg megoldást találni a helyzetre.

Azért is merülhet fel külön kérdésként a Zrínyi képzéseinek áttekintése, mert az integrációs folyamatban, beleértve a törvényhozási szakaszt is, fontos érv volt a profiltisztítás. Nyilván megtörtént a képzések karakterét vizsgáló helyzetértékelés.

Az mindenki számára ismert volt, hogy a ZMNE kereste azokat a képzésbővítési lehetőségeket, amelyekkel az egyetem az önálló létét igazolni tudja, és elindultak különböző útkeresések. Ennek során egy idő után olyan kritikák fogalmazódtak meg katonai oldalról, miszerint a katonai képzések egyre inkább háttérbe szorultak a sokszor profilidegen, ám a képzési palettát színesítő és még bevétel is jelentő képzésekkel szemben. A képzési portfólió bővítése egyfelől szükségszerű volt, egy kis egyetem természetes működéséhez tartozik ugyanis, hogy keresi a továbblépés és fejlődés lehetőségeit. Ugyanakkor a ZMNE alapfeladata mégiscsak a tisztképzés volt, vagyis meg kellett hallanunk a katonai vezetésnek a katonai képzések háttérbe szorulásával kapcsolatos kritikáit is. A közszolgálati képzések integrációja erre a dilemmára is választ adott, vagyis miközben az új egyetemen a rendészeti és a közigazgatási képzések bevonásával jelentős és „természetes” képzésiportfólió-bővülés történt, addig a megalakuló katonai karon végre lehetett hajtani egy jelentős profiltisztítást, aminek eredményeként itt legfőképpen a honvédség elképzelései szerinti tiszti felkészítést és továbbképzéseket lehet folytatni. A kép teljességéhez tartozik még a Ludovika Zászlóalj mint önálló katonai alakulat párhuzamos létrejötte is, amivel a tisztek katonai nevelése visszakerült a Magyar Honvédség feladatai közé.

Az igazsághoz tartozik ugyanakkor az is, hogy az átalakulást a katonák egy része visszalépésnek tekintette, miután a tisztképzés az önálló egyetemi lét helyett egy nagy közszolgálati egyetem egyik karává zsugorodott. A rendészeti vonal ezzel szemben úgy értékelte, hogy tisztképzésük a főiskolairól egyetemi szintre lépett tovább (bár önálló intézményi létüket ők is elveszítették). A civil kar esetében ugyanakkor a kari keret megmaradt, az ő szempontjukból ezért nem volt jelentős a változás, lényegében „csak” egyetemet váltottak. Azt tehát nehezen dolgozták fel katonai oldalon, különösen is a ZMNE környékén szolgálók, hogy az önállóságuk, ez a fajta kicsit állam az államban állapot megszűnt, és van egy kiterjesztett, immár a kormány által közvetlenül felügyelt egyetem, amelyben nemcsak katonai döntések megérdekek lettek a meghatározóak, hanem egy nagyobb kormányzati érték- és érdekrendszer is érvényesül(t). Amire az volt ugye a mi válaszuk, hogy ilyen kiemelt kormányzati figyelmet, anyagi erőforrást és lehetőséget még soha nem kapott a katonai képzés, mint ettől kezdve, miközben a katonai képzések feletti kontrollt nemhogy elveszítette volna a katonai vezetés, hanem éppen ezáltal tudott az megerősödni – és itt a Ludovika Zászlóalj megalakulására is gondolok.

A legelején persze még nem tudtuk, hogy ennek a merész koncepciónak milyen fogadtatása lesz. Az azonban, hogy egy ágazati minisztériumi érdek milyen

szinten tagozódik be az összkormányzati érdekebe, fontos kérdés. Én tizenkét év után úgy látom, hogy a konstrukció minden várakozást felülmúlóan sikeres lett, a kormánynak ugyanis ez egy megfelelő és hatékony konstrukció a közszolgálat teljes spektrumára vonatkozó képzési és továbbképzési elképzeléseinek érvényesítésére. Az egyetem egyre inkább bekerült a közélet és a felsőoktatás vérkeringésébe, és egyben fontos igazodási ponttá vált. Ha a történet logikáját nézzük, akkor tudja mindenki, hogy egy új egyetem alapítása és építése vagy akár egy modellváltás nem hoz – és nem is hozhat – rövid időtávot tekintve átütő eredményt, a tényleges sikerek egy hosszabb távú építkezés eredményeként érnek be. Alapvető és stratégiai jelentőségű átalakítások esetében véleményem szerint körülbelül öt-tíz év elteltével lehet ténylegesen értékelni az átalakítás sikerességét, amikor már kikerültek a munkaerőpiacra az első olyan végzett hallgatók, doktoranduszok, szakemberek, akik teljes képzési idejüket az átalakult intézmény keretei között töltötték.

Nézzük, hogy howá fejlődött az NKE ez alatt a tíz év alatt. Beszélhetnék számos nagy léptékű fejlesztésről – bár sajnos egy kicsit már kevésbé látok rá a jelenlegi helyzetre –, de azért kívülről nézve is jól látszik, hogy kis túlzással minden második nap nyilatkozik fontos társadalmi, biztonságpolitikai vagy közéleti témában egy olyan szakértő, aki a közszolgálati egyetemen tanít. Tehát élhet egy kép a társadalomban, hogy van egy egyetem, amely látható, amelynek vannak szakértői, civilek, katonák, rendőrök együtt készülnek választott hivatásukra a köz szolgálatára érdekében. Emellett pedig mindenki megtarthatta a saját szolgálati kultúráját, hisz éppen ez adja ennek az egyetemnek a mindentől különböző karakterét. Nem hiszem, nem gondolom, hogy ettől a katonatisztek képzése rosszabb lenne, sőt szerintem jobb lett, de ez már nyilván szakmai kérdés. Az elmúlt évtizedekben olyan irányba változott a világ, hogy egy katonatiszt feladatrendszere már bőven túlmutat a tiszta katonai feladatokon, a missziókban is együtt kell működnie helyi igazgatási emberekkel, rendőrökkel vagy éppen a helyi politika képviselőivel. De hozhatnám példaként a határvédelmet, a határőrizetet is, ami szintén egy tipikus közös „közszolgálati” feladat. Az, hogy a képzésben már megjelenik az együttműködés elve, és például közös közszolgálati modult végeznek (Ludoviceum), ahol megismerkednek egymás feladataival, vagy minden évben közös közszolgálati gyakorlaton vesznek részt, és így végzésük után is tudnak egymásról, mindez biztosan jó és pozitív, mivel növeli az állam működésének hatékonyságát. Minden állami feladat alapja egyre inkább az együttműködés, az együtt gondolkodás. E tekintetben az NKE megalapítása rendkívül innovatív és korszakalkotó megoldás volt, amelynek sikere szerintem minden előzetes várakozást felülmúlt.

A kezdeti kritikákat tehát megértem, minden változásnak – különösen, ha az ilyen mélyreható – mindig komoly ellenlábasai vannak. Értem a katonák kritikáját is, a ZMNE alapítóit is, értettem annak idején az azóta sajnos elhunyt Szabó Miklós tábornok úrét is. A ZMNE ugyanakkor fontos állomása volt az integráció-

nak, hisz annak előtte épp a ZMNE „olvasztotta magába” a korábbi katonai főiskolákat – megjegyzem, hasonló vagy még súlyosabb kritikák keresztüzében. Csak éppen a ZMNE nem a „történelem végének”, hanem egy köztes állomásnak bizonyult: egy nagyobb, szélesebb közszolgálati képzési integráció előszobájává vált még akkor is, ha az alapítók ezt egyáltalán nem így gondolták.

Mikor beszélt először Hende miniszter úrral, illetve mikor lett kabinetfőnök?

Az akkori kormány megalakításával egyidejűleg, tehát 2010 júniusában lettem hivatalosan a kabinetfőnök. A felkérés azonban már előbb megtörtént, kabinetfőnököt azért elég korán választ egy miniszter, vagyis a választások után nem sokkal már beszéltünk erről a beosztásról, tehát már jóval június előtt megkezdhettem a felkészülést a feladatra és a közös munkára miniszter úrral.

Az erről szóló első sajtóhír 2010. június 23-án került ki a nyilvánosság elé, a miniszter úr akkor beszélt erről először.

Így igaz. Ő a saját miniszterelnöki felkérése után nem sokkal, lényegében első kézből kérdezett meg engem, de beszélgetett Fodor Lajos nyugállományú vezérezredessel is, aki azután közigazgatási államtitkár lett, és konzultáltunk a már említett Deák Jánossal is. Nem mondom, hogy a közös egyetem gondolatát mindenki azonnal határozott lelkesedéssel fogadta, nyilvánvalóan egy idősebb tábornoknál vannak más szempontok is, de az biztos, hogy ez az ötlet viszonylag korán szóba került, és az is, hogy a koncepció formálódása során egyre nagyobb lett a támogatása.

Amikor én beszélgettem a miniszter úrral, mi akkor csak elvekről, megoldási lehetőségekről beszélgettünk, nem mondtuk ki, hogy ez egy közös „közszolgálati” egyetem lehetne, nem ez volt a legfontosabb kérdés. De hogy az hogyan fog létrejönni... Akkor még mindannyian a ZMNE-ben mint bázisban gondolkodtunk, sőt az NKE első rektora, Patyi András irodája is a ZMNE Hungária körúti campusán volt. Végül valóban ez a fajta jogutódlás valósult meg, hiszen a ZMNE volt az akkreditált egyetem, tehát más nem is lehetett a jogelőd.

Mi inspirálta éppen ezeknek a gondolatoknak a megfogalmazására, honnan merített? Esetleg a franciaországi tapasztalataiból?

Igazából a korábban már említett, de nem általam kitalált gondolat, a Rendőrtiszti Főiskolának az egyetembe történő esetleges integrációja volt a mag, amit én a miniszter úrnak vázoltam. Tehát ez részemről nem új ötletként merült fel, hogy lehetne egy ilyenfajta integráció. Tudom, mert a rendőr kollégák később el is mondták, hogy

ők ezt ebben a formában nem szerették volna, mert ez olyan integráció lett volna, amelyben ők a szakmai önállóságukat teljesen elveszítik. Vagyis nem ennek a típusú integrációnak a gondolata volt az újdonság. Az igazi innováció a közigazgatási rész beemelése volt a gondolkodásba, és az, hogy mi egyenrangú félként tekintettünk a két másik területre. Tehát amikor a Hende Csabával való beszélgetés során felmerült, hogy van egy ilyen elgondolás, ő ezt jónak tartotta, de hogy mi fog történni ezután, az nem volt előre megjósolható. Viszont elindult egy folyamat, elindult egy gondolkodás. Nem én találtam ki a közszolgálati egyetemet, véletlenül sem erről van szó, az már később a három minisztérium közös „terméke” lett, amely azután kormányzati támogatást kapott. De az biztos, hogy a későbbi döntések fonala ezekből a miniszter úrral folytatott beszélgetésekből indult ki.

A korábbi integrációs elképzeléseket a rendőri vezetés egyértelműen visszautasította. Hogyan sikerült ezt 2010-ben átvinni? Volt-e részükről ellenállás?

Hangsúlyozom: a kulcs az egyenrangúság elve volt mindvégig. Az, hogy „egyenruhás” szempontból egy független szereplőt – a KIM miniszterét, Navracsics Tibort – bízták meg az előkészítéssel, valamint az, hogy érezhető volt egy nagyon erős kormányzati támogatás is, együtt sokat nyomtak a latba. Ha például azt mondta volna ki végül a kormány, hogy ezt nem támogatja, akkor – gondolom – nem indult volna el a folyamat alulról kezdeményezve. De elindult, és egy idő után a rendőri vezetés is érezkelhette, hogy itt nem beolvadás történik, hanem egyenrangú szereplők közös projektje valósul meg. Janza Frigyes tábornoknak elvülhetetlen érdeme volt abban, hogy átlátta és a BM felé hitelesen tudta közvetíteni azokat a szempontokat, amelyek a rendőri vezetés számára is garanciát jelentettek.

A konkrét munka elindulásával számos megbeszélésre került sor, ahova mindenki behozta a saját szempontjait, és igyekezett az érdekeit artikulálni. Fontos feladat volt például megtalálni egy olyan rektort, aki mindenki számára elfogadható. Úgy gondoltuk – ez megint csak garanciális feltétel volt az „egyenruhások” közötti egyensúlyozásban –, hogy a rektor legyen civil. Nyilvánvalóan ez is egy kompromisszum volt. A fegyveres testületek között a világon mindenhol jelen van egyfajta rivalizálás, tehát ez nem magyar sajátosság. Az azonban, hogy az NKE megalakításánál egy magasabb cél érdekében ezeket félre tudtuk tenni, megítélesem szerint egy kegyelmi pillanat volt. Sem előtte, sem utána nem ment volna ez ilyen simán, azt hiszem.

Ennek a kegyelmi pillanatnak az is része volt, hogy a rektori válság az új honvédelmi vezetés figyelmét elsődlegesen irányította rá a Zrínyire. Ezért beszélgettünk róla ilyen gyorsan, mert az elsők között merült fel mint megoldandó probléma. Biztos vagyok benne, hogy ha ez az öröklött helyzet nem állt volna fenn, és például a ZMNE-nek idő szerint van rektora, akkor semmi sem indokolta volna,

hogyan az új honvédelmi vezetés prioritásként kezelje az intézmény helyzetét, és ez esetben az integrált egyetem gondolata sem merült volna fel, vagy legalábbis nem ilyen gyorsan. Ha minden rendben lett volna, nem a ZMNE sorsáról folytak volna ez első beszélgetések.

Ez nagyon fontos mozzanat, amely a folyamatban részt vevőkkel készített eddigi interjúink során még nem merült fel.

Ezek személyes eszmecsere volt, nem tudott róluk mindenki. De nem is különösebben érdekes, ha egy felkért kabinetfőnök a leendő miniszterrel beszélget ügyekről, és ha ez a konkrét téma nem kerül ilyen magas szintre, és nem indítja el a már ismert folyamatot. Az nyilvánvaló volt, hogy a rektori ügy miatt létezett egyfajta soron kívüli probléma, de hogy ennek milyen járulékos hatása lett, és hogy az új kormányzat honvédelmi minisztere kénytelen-kelletlen ennek megoldásával kezdte működését, az nem volt széles körben ismert. Nyilván lehetett volna más kimenetel is a Zrínyi ügyének, ha például nem talál egyetértésre az integráció ötlete, vagy felmerül egy alkalmas rektorjelölt, akinek a személyében konszenzus van, esetleg egyszerűen csak a megoldandó ügyek sokasága eltereli a figyelmet az egyetemről, hátrébb helyezi a prioritások sorában. Sok mindennek kellett tehát együtt állnia, hogy most az NKE megalakulásának 10. évfordulójáról beszélgethessünk.

Összességében a ZMNE egy jó koncepció alapján összerakott egyetem volt, amely biztosította a Magyar Honvédség tiszti utánpótlását, igaz, változó minőségben. Ha egy tárcának van egyeteme, az nagy érték, tehát azt senki sem vitatja el, hogy összehozni és integrálni a katonai főiskolákat nagy teljesítmény és hatalmas feladat volt. Kezdetben önálló katonai főiskolák voltak, amelyekből aztán a ZMNE főiskolai karai lettek, végül jött a teljes integráció. Ezt a folyamatot én belülről követhettem végig, ott voltam az integráció valamennyi állomásánál, amelyek eredményeképpen elértünk a teljes integrációig a ZMNE-vel.

2009-ben lezajlott a ZMNE-n egy akkreditációs eljárás, amelynek konklúziójaként azt állapították meg, hogy az adott keretekkel 2017-ig biztosítható a képzés minősége. Ez sem arra utal, hogy romokban hevert az egyetem.

Nem, azt valóban nem lehet mondani, hogy romokban hevert volna, sőt... Hogy kereste az útját, az igaz. A képzési portfóliót kellett bővíteni, stabilizálni a létszámokat – valószínűleg ez utóbbi vonatkozásban merült fel a Rendőrtiszti Főiskola integrációja is –, de véleményem szerint mindenképpen a vezetői válság, a rektor büntetőügye volt a kulcsmozzanat, amely soron kívül ráirányította az új honvédelmi vezetés figyelmét az intézményre, és áttételesen a tisztképzés ügyére.

A jelen konstrukciót kiváló szakemberek jó irányba vitték, a mindenkori fenn-tartók részéről pedig mindig kiemelt figyelmet kapott az NKE ügye. Mára egy nagyon erős, mondhatni meghatározó állami intézménnyé alakult, amelynek a képzési biztosítják a stabilitását és a közszolgálatban dolgozó, szolgáló szakemberek utánpótlását.

Ehhez kapcsolódóan: ahhoz, hogy ezt meg lehessen csinálni, szükséges elem volt a KIM mint csúcsmisztérium és annak delegáltjaként Kis Norbert jelenléte, aki ugyancsak fajsúlyos szereplője volt a 2010 augusztusában induló megbeszéléseknek.

Adva voltak a szereplők: ön, Janza tábornok úr és Kis Norbert. Kiket vontak még be az előkészítésbe?

Hogy ki kit hozott, kit hallgattunk meg – nyilvánvalóan a közigazgatási területen Imre Miklóst, az RTF részéről Sárkány Istvánt, illetve a ZMNE-ről Padányi Józsefet, akkor még ezredesként, vagy éppen a már többször említett Deák Jánost. Ha az NKE-hez vezető integráció nem jött volna létre, akkor esetleg Lakatos László tábornok úrnak lett volna legnagyobb esélye a rektori címre a ZMNE-n. Szervezeti és személyi téren is több elképzelés, lehetséges megoldás merült fel, miközben párhuzamosan folytak az egyeztetések az esetleges integrációról is.

Hogy emlékszik vissza ezekre a tárgyalásokra – a jellegükre, légkörükre, tartalmukra?

Azt tudom, hogy én az első pillanattól kezdve jól éreztem magam ebben a közegben. Mindenkin láttam, hogy egyfelől érti a feladatot és annak jelentőségét, másfelől pedig az is látszott, hogy ha lesznek is viták – mert rengeteg vita volt –, ebben a felállásban hatékonyan fogunk és tudunk egy cél érdekében dolgozni. Akár Janza tábornok úrra, akár Kis Norbertre gondolok, elképesztően jól működtünk együtt meglátásom szerint. Nyilván részletekbe menő viták voltak, de soha nem volt olyan pillanat, hogy akkor most felállunk az asztaltól, mert ez biztosan nem fog működni, ezt mi nem tudjuk megcsinálni, majd innentől valaki vegye ezt át tőlünk. Nagyon jó és nagyon termékeny időszakként éltem meg ezt. Soha nem volt olyan érzésem, hogy akár egyikkel, akár másikkal ne tudnék együtt dolgozni, hogy „Úristen, már megint itt fogok ülni ezekkel az emberekkel”. Nagyon jó volt a hangulat, és azt kell mondanom, hogy a mai napig baráti érzésekkel gondolok mindkettőjükre. És itt kell megemlítenem még egy kulcsfigurát, aki a KIM akkori közigazgatási államtitkáráként elképesztő hatékonysággal intézte az egyetem megalakulása körüli, sokszor elképesztően bonyolult ügyeket, ő pedig Gál András Levente volt.

Ha az alapkoncepcióban mindenki egyetértett, akkor miről folytak a viták? Mi volt az, ami súrlódást vagy ellentéteket okozott?

Ami a saját helyzetemet illeti, azért ott volt az ember mögött a teljes katonaszakma, a Magyar Honvédség, illetve a HM, akik persze árgus szemmel kísérték figyelemmel, hogy mi történik. Még egyszer hangsúlyozom, azt nem állítanám, hogy mindenki lelkes híve volt ennek a koncepciónak. A többiek helyzetét kevésbé ismertem. Mindig csak annyit tudtam a BM-ről, illetve a közigazgatási oldalról, amit ők elmondtak ott az asztalnál, de abba nem láttam bele, hogy például a rendőrség, a rendőri vezetés hogy élte meg ezt a folyamatot. Nálunk tehát nem volt teljesen feszültségmentes az ügy, sőt, néha elég súlyos kritikákat is kapott a koncepció, leginkább azért, mert a kritikusok értelmezése szerint ezzel az önálló tisztképzésnek vége lett. Ez mondjuk egy érdekes kritika volt, mivel már a ZMNE sem volt a katonai szervezet része, hiszen autonóm intézményként működött, a Szenátus által választott vezetőkkel.

Hárman között egyébként szervezeti, infrastrukturális, jogi és pénzügyi kérdések voltak a meghatározó témák: mi lesz az ingatlanokkal, hogy fog kinézni az egyetem, ki lesz a vezetője, hogy fog felállni a vezetés, hogy fog a belső szakmai egyensúly kialakulni, és főleg milyen lesz az intézményi finanszírozás, melyik tárca mit áldoz be a megalakulás érdekében. Ez utóbbi éles kérdésnek bizonyult, de mint minden mást, ezt is sikerült megoldanunk.

Nyilvánvalóan egy idő után már nem voltunk elegenden hárman. Ahogy egyre mélyebbre ástunk a munkába, a feladatok száma egyre csak szaporodott, egyik probléma hozta felszínre a másikat, és egyre több olyan kérdés merült fel, amelyekhez további szakembereket kellett bevonnunk, akik aztán alattunk összedolgoztak, és összerakták részleteiben az egyes döntés-előkészítő anyagokat.

Az új egyetem neve mikor, miképpen merült fel, hogy alakult ki a konszenzus?

Nem tudom pontosan visszaidézni, hogyan történt a névválasztás – nyilván a munkafolyamatban elérkeztünk ahhoz a pillanathoz, amikor a neveken gondolkodtunk. Egyértelmű volt, hogy a közszolgálat az a szó, ami jól lefedi az összes érintett területet. Közszolgálatra képzünk rendészeti és honvédtiszteket, közigazgatási szakembereket. Ennél jobbat és kevésbé szűkítő jellegűt kitalálni, mint hogy Nemzeti Közszolgálati Egyetem, nem nagyon lehet. Biztos, hogy ha felmerülne a változtatás gondolata, lehetőségeimhez mérten kardoskodnék amellett, hogy ez a név maradjon. Mostanra branddé vált az NKE név, amely brandhez időközben a „Ludovika” is csatlakozott. Szóval ezt nagyon jó iránynak tartom.

Ezeknek a tárgyalásoknak a lebonyolítását hogyan kell elképzelni? Egy-egy állomás előtt, gondolom, egyeztetés történt Hende miniszter úrral. Mennyire kapott ön kötött megbízást egy-egy tárgyalásra, vagy milyen mértékben volt szabad keze?

Ebben a projektben mindannyian teljesen ismeretlen területen mozogtunk. Nem volt olyan nemzetközi példa előttünk, amelyet követni lehetett volna. Úttörő szerep volt minden szempontból. Ennek következtében sem én, sem a miniszter úr, de egyik partnerem – Janza tábornok urat és Kis Norbertet is beleértve – sem rendelkezett világos ismeretekkel arról, hogy igazából hogyan kell ezt az egyetemet összerakni.

Ez egy intellektuális kihívás volt – nekünk is, a minisztereknek is, mindenkinek. Tehát azt gondolom, hogy elég nagy volt a felhatalmazás vagy inkább a bizalom mindannyiunk iránt, akik ott ültünk ebben a munkacsoportban, azzal kapcsolatban, hogy jól fogjuk csinálni, jó javaslatokkal fogunk élni. Amikor megalakult a Fenntartói Testület, annak vezetését rotációban félévente váltottuk. Hol én, hol Janza Frigyes, hol Kis Norbert volt az FT vezetője. Folyamatában adva volt, mi lehet a következő lépés, és mik a megvitatandó területek, amelyek feldolgozása egyre tervszerűbbé vált, ahogy egyre jobban kikristályosodott, hogyan is kellene ezt az egyetemet létrehozni. Bármikor konzultálhattam a miniszter úrral – akár kabinetfőnökként, akár miniszteri biztosként közvetlenül neki kellett referálnom. Ő természetesen meghallgatta Fodor Lajos államtitkárt, illetve a téma több alkalommal került miniszteri értekezlet elé, tehát volt egy világos munkafolyamat. De visszaemlékezve: nagy volt a felhatalmazás és a bizalom, tág volt a mozgástér. Én személy szerint is sokat konzultáltam Benkő Tibor akkori vezérkari főnökkel, Kovács József akkori összhaderőnemi parancsnokkal, tehát minden fontos vezető részese volt ennek. Amikor valamilyen szakmai elképzelés felmerült, minden alkalommal hívtam szakértőt, akinek támogatásával mindig eggyel tovább lehetett lépni.

A három intézmény nyilván rendelkezett önálló költségvetéssel, működése anyagi fedezetével. Miképp sikerült ebben megegyezni, ígért-e a kormányzat plusztámogatást? A másik fontos pont a Ludovika-projekt kérdése. Mindez mikor merült fel, és főképp: tartalmilag milyen megoldás merült fel pontosan? Hogyan öltött formát a projekt? Ebben az esetben a történetiség, a Ludovikához való ragaszkodás vagy a Ludovika imidzse játszott a főszerepet?

A költségvetés bonyolult dolog volt, nehéz volt egyáltalán meghatározni a szükséges kereteket. Logikus lett volna egyszerűen összeadni az egyes integrálódó intézmények aktuális költségvetését, és akkor lesz egy nagyobb összeg... Kezdetben nagyjából ez is történt. A gond az, hogy a későbbiekben az összeadott keretet tekintették

a tervezés bázisának. Ugyanakkor különösen a BM és a HM az egyes intézmények költségvetése mellett sok más címen is költött a tisztképzésre. Így a bázisalapú költségvetésről nagyon hamar kiderült, hogy nem elegendő az integrált egyetem fenntartására. Szerencsére a kormányzat soha nem állt ki a projekt mögül, tehát azt tudtuk, hogy ha baj van, akkor lesz majd megfelelő megoldás. Nagyon erős projekt volt, amelyben három, majd négy minisztérium volt érdekelt. Éreztük, hogy a kormány, sőt személy szerint a miniszterelnök úr is folyamatosan figyelemmel kísérte az egyetem ügyét, tehát innen is erős támogatás mutatkozott. Nem volt egyszerű, mivel nyilván a pénzügyminisztérium nem feltétlenül akart többet adni összesen, mint a megelőző években az egyes intézményekre külön-külön. Komoly dilemma volt ebből kezdetben, de fokozatosan „beérett” a költségvetés tervezése is, megoldódott a finanszírozás. Hasonló nehézségű volt a helyszín kérdése. Nagyon sok minden felmerült, de arra nem emlékszem, hogy valaki a zöldmezős lehetőséget felvetette volna. Elsősorban használaton kívüli állami épületek jöttek szóba, ezzel együtt egészen gyorsan eljutottunk a Ludovikáig.

Ez kinek az ötlete volt?

Jómagam dobtam be az ötletet, természetesen a miniszter úr egyetértésével. Katonaként engem lényegében a pályám kezdete óta foglalkoztatott a Ludovika szellemsége, illetve az épület mint fontos történelmi helyszín. Már főiskolásként, 1993-ban, mint törzsszászlós szakaszparancsnok a Ludovika-szobornál koszorúztunk – engedélyezett módon – az első éves szakaszommal. A Ludovika Fesztivált 2008–2009-ben találtuk ki, 2010 májusában rendeztük meg először. Akkor még Szekeres Imre volt a honvédelmi miniszter, de Ludovika Fesztivál volt az Orczy-parkban, igaz, nagyon szerény körülmények között. 2010 májusában még ezredesként álltam az Orczy-kertben, és vezényeltem le ott a 100 napos ünnepséget. Tehát 2009–2010-ben már jelen voltunk a helyszínen.

Még meg is kérdezte Hende miniszter úr tőlem, hogy Szekeres Imre időszakában ez hogyan valósulhatott meg. Nos, Szekeres miniszter úr kabinetfőnöke akkoriban Szeredi Péter volt. Az egyetem felügyeletét ellátó vezetőként tulajdonképpen tőle jött az engedély, de ő erre egyébként valamiért nyitott is volt, történészként talán nem is volt ellenére a dolog. Sőt, még a kormányváltás előtti időkben megalkult a Ludovika Hallgatói Zászlóalj is. De továbbmegyek, a hallgatói díszöltözetet – a sötétkék mentés piros-kék díszegyenruhát –, amelyet jelenleg is viselnek a hallgatók az ünnepi eseményeken, szintén ekkor engedélyezték. Még én szerveztem meg a belső felmérést, három egyenruha versenyzett, és úgy lett kiválasztva a jelenleg is használt változat.

Ez még a ZMNE-éra volt, nem volt az egyetemmel kapcsolatban semmilyen szervezeti kérdés, így még természetesen nem merült fel az integráció gondolata

sem, a dolog kizárólag a hagyományörzésről szólt. A Ludovika mint az új egyetem helyszínének ötlete már az integrációt előkészítő munkacsoportban merült fel a kormányváltás után. Ekkor dobtam be, hogy miért ne lehetne ott az új campus. Tudtuk, hogy amortizálódik, esik szét az épület, tudtuk, hogy néz ki a környezete, tehát az egész Orczy-kert inkább egy drogtanya volt a szó szoros értelmében akkoriban. Mindenesetre a Ludovika Fesztivál által kicsit bekerült a köztudatba, majd a helyszín kérdésének felmerültével megemlítettem a miniszter úrnak... És ő azt mondta: „dobjd be!” Elindult az ezzel kapcsolatos gondolkodás, mert ennél jobb ötlete senkinek sem volt. Azt nem mondanám, hogy nem volt bonyolult a dolog, Gál András Leventétől meg lehet kérdezni, hogy milyen munka volt a helyszínt jogi szempontból „kitisztítani”. Hihetetlen magántulajdonosok, a S.E.F.T. Kft.-től kezdve mindenféle érdekeltség, BKV-telephely, minden, amit csak el lehet képzelni. De ténylegesen nem volt igazán gazdája az egésznek, csak a közpark funkcionált valamelyest, és körülötte volt mindenféle társaság, épület, elég nagy volt a káosz. És ott volt (van) a természettudományi múzeum, amely a legstabilabb használó volt ezek közül. Így indult a dolog, megnéztük, megtetszett mindenkinek, és így lett aztán a Ludovika a helyszín. De az épület átadása idején én már nem voltam pozícióban a HM-ben, a dologból így sajnos kikerültem 2013 közepén. 2016-ig kint voltam Párizsban mint véderőattasé. Jómagam tehát ténylegesen csak az alakulás első két – igaz, legmeghatározóbb – évében vettem részt a történetben, a Ludovikára azután 2019-ben mint campus-főigazgató tértem vissza, akkorra pedig már lényegében szinte minden épület készen volt. 2013 és 2019 között tehát volt hat év, amikor én nem nagyon foglalkoztam a közszolgálati egyetemmel, csak távolról kísértem figyelemmel a történéseket.

2011 közepén elhangzott mint érv az integráció mellett, hogy az egyetem – induló költségvetését tekintve – körülbelül egymilliárd forinttal lesz olcsóbb, mint a három intézmény külön-külön. Az persze nem világos, hogy ez az induló szám aztán mennyire volt megfeleltethető a tényleges büdzsének, amellyel elindult a közszolgálati egyetem...

Én is emlékszem ilyesmire, hogy valaki azt állította, hogy olcsóbb lesz így, de igazából nem volt az elsődleges szempontok között az, hogy olcsóbb legyen. Költségvetési szempontja ennek az összevonásnak nem volt. Egyfelől azért sem lehetett, mert nem volt még campusunk, külön-külön volt mindenki, azokat a helyszíneket továbbra is fenn kellett tartani, így miért lett volna olcsóbb? Az, hogy egypár emberrel kevesebb van a vezetésben, a három intézmény integrációjából adódóan, ezek nem jelenthettek volna milliárdos megtakarítást, legfeljebb néhány tízmillióst. Amennyiben viszont közös képzéseket akarunk, akkor inkább drágább lehetett volna az új egyetem.

Ez leginkább a politikai vita során hangzott el, abban a közegben volt érv.

Igen, mert mindig jól hangzik egy ilyen érv, hogy az új még olcsóbb is ráadásul, de azt gondolom, esetünkben ez nem volt központi kérdés. A költségvetések ráadásul különböző minisztériumoknál voltak, a HM-nél és a BM-nél, és ott volt még a Corvinus is. Inkább azon ment a vita, hogy ki mennyi költségvetési összegről mondjon le. Mennyibe fog kerülni a HM-nek, a BM-nek, mi megy be az egyetem központi költségvetésébe, és mennyibe fog még kerülni a különböző minisztériumoknak pluszban például a hallgatók ellátása. Azt ugyanis soha nem mondta senki, hogy mindent az egyetem költségvetése fog tartalmazni, hanem például a különféle hallgatói juttatásokat a minisztériumok maguknál tartják. Tehát ezek vitatémák voltak, vagyis hogy mekkora összeget, költségvetési bázisösszeget ad át az adott minisztérium a későbbi fenntartónak. A költségvetést tehát nem volt egyszerű összerakni, de a pontos részletekre már nem emlékszem.

Annak, hogy a Ludovikára végül is épp a katonák nem jutottak be, mi volt a háttérében?

Egyfelől a katonai vezetés nem akarta „elengedni” a legkorszerűbb laktanyáját. Azt ne felejtjük el, hogy 2010. júniusban az addigi legmodernebb laktanya átkerült a BM-hez, ez volt a Zách utcai laktanya, amely a Terrorelhárítási Központé lett. Szomszédja egyik a másiknak, tehát volt egy félelem: ha mi esetleg azt mondjuk, hogy költözünk, akkor abban a pillanatban jelentkezhetett volna a Hungária körúti objektumra egy másik igény. Meg talán a katonák sem bíztak annyira ebben az egész NKE-történetben, hogy azt mondják, hogy akkor rögtön költöznénk is. Viszont a hegyen lévő Rendőrtiszti Főiskola meglehetősen lepusztult állapotban volt – aki ismeri, tudja, hogy volt egy központi épület, egy szép zárdaépület, körülötte pedig eléggé hektikus, szocreál épületek, borzasztó állapotban. Ők könnyen mondták azt, hogy szívesen jönnek, de végül ők is egy külső, új fejlesztésben kaptak elhelyezést.

Ez egy taktikai döntés volt, lehet ezt vitatni, de a mai napig azt gondolom, hogy a katonák ragaszkodnának, sőt úgy tudom, a mai napig ragaszkodnak is a Hungária körúti objektumhoz. Volt egy nagyon komoly koncepció, hogy hová költözhetne a katonai kar, de úgy tudom, hogy a katonák nem nagyon akartak mozdulni.

Volt-e a kar tartós maradása esetén fejlesztési koncepció a Hungária körúti laktanyára?

A Zrínyi campusának fejlesztése már 2010 előtt megkezdődött. Nemcsak a 2000-es évek első felében, hanem amikor a volt Bolyai Főiskola campusát sajnálatos módon eladták, vélhetően a pénz egy részéből felfejlesztették azokat az épületeket, ahová

a hallgatók költöztek. Tehát ott voltak felújítások. A Bolyairól egyébként, ahol annak bezárásakor én is szolgáltam, gyalogkötelékben, katonai alakzatban vonultunk át a Hungária körútra. Ez volt a 2009. szeptemberi beköltözés, akkor kitaláltuk, hogy szimbolikusan bezárjuk a Bolyait, de nem buszokkal megyünk át, hanem a Hungária körúton, rendőri kísérettel átgyalogolunk az új helyszínre.

Nem költöztünk rossz körülmények közé, felújított hallgatói épületeket kaptunk. És nagyjából ugyanezzel a lendülettel kaptunk egy teljesen új alakulóteret a Hungárián, amelyiken jelenleg is gyakorolnak. Megkérdezték, hogy mekkora legyen, hogy legyen, hol legyenek a tükrök, tehát egy olyan alakulóteret építettek, amely megfelelt az alaki gyakorlás követelményeinek. Nekünk ott nagy problémánk nem volt, ugyanakkor megértem az aggályokat, mivel a felújítás nem terjedt ki az egész objektumra: a főépület, a civil kollégium, a D épület, ezek rossz állapotban voltak, de ahová a hallgatók költöztek, azt rendbe hozták.

A Hungária körúthoz való ragaszkodásban az is közrejátszott, hogy az ott megszokott szakmai önállóságot nem akarták a katonák feladni. Ráadásul a katonai nevelésnek, kiképzésnek számos olyan specialitása van (kötött napirend, alaki foglalkozások, más képzéseket esetleg zavaró hanghatások, vezényszavak), amelyek miatt a külön elhelyezés még igazolható is. Viszont nagyon örülök annak a legújabb fejleménynek, hogy a vezérkari tanfolyam mégis a Ludovikán kapott elhelyezést, így a katonai képzés jelenléte – méghozzá annak legmagasabb szintjén – mégis megvalósult.

Vannak tehát az önálló telephely mellett szóló szakmai érvek...

Fontos kérdés, hogy képzés minősége szempontjából mi a legjobb. Az nem ördögtől való, hogy egy egyetem több campuson működik, az a kérdés, hogy szakmailag mi mit ér meg. A honvédség azt mondta: az, hogy a Ludovikához legyenek közel, szakmailag kisebb súllyal esik latba, mint hogy önálló laktanyaként tudnak működni és szervezni a képzést a Hungária körúton. Itt megvan a teherautó-kiállítás, megvan, hogyan lehet kimenni lövészetre, megvannak azok a katonai mozgási lehetőségek, amelyeket a Ludovika környékén esetleg nagyon nehéz lett volna megoldani. Ez elfogadható szakmai álláspont, bár én érzelmileg természetesen jobban örültem volna, ha a tisztképzés teljes egészében a Ludovikára költözik.

Visszatérve az egyetem vezetőjének kérdéséhez: civil lett a rektor.

Patyi Andrászt Kis Norbert ajánlotta, kiváló, felkészült szakember.

Ő mikor kapcsolódott be a folyamatokba? Az Ideiglenes Szenátus megalakulása idején, tehát 2011. júniusban, úgy tudjuk, már jelen volt.

Sűrű volt ez az időszak ahhoz, hogy a pontos dátumot felidézzem, de nem a folyamat elején csatlakozott még be, az biztos.

A Fenntartói Testületben nyilván minden minisztérium képviseltette magát. Hogyan állt fel az egyetem új vezetése? Akkor szempont volt-e, hogy a különböző rektorhelyettesek különböző helyekről jöjjenek? Egyáltalán, hogy történt a vezető pozíciók szétosztása, az arra alkalmas személyek kiválasztása? Mennyire vették figyelembe, hogy valaki már vezető pozícióban volt az előző intézményben, illetve mennyire próbáltak új embereket keresni? Hogyan zajlott a folyamat?

Viszonylag könnyen egyezségre jutottunk a személyeket illetően. Nyilvánvalóan a kiegyensúlyozottság szempont volt. Tehát van egy civil rektor, akkor kell legyen rektorhelyettesi szinten legalább egy rendőr és egy katona. A kar tekintetében pedig mindenki a saját logikája szerint dönt. A tisztségek betöltéséről formailag a Szenátus gondoskodott, de volt ennek egy előkészítő szakasza. Olyan jelölteket kerestünk, akik nemcsak nagyon felkészült szakemberek, hanem azonosulni is tudnak az átalakítással. Voltak ugyanis olyanok, akik bár jó szakemberek voltak, de nem tudtak azonosulni az integráció gondolatával, őket sajnos nem lehetett helyzetbe hozni, hisz nem tudták volna jó szívvvel képviselni munkájukban ezt az ügyet. Kari szinten is olyan embert szerettünk volna, aki fiatal, ambiciózus, missziókat is megjárt, így esett a választás jelöltként Boldizsár ezredes úrra mint későbbi dékánra a katonai karon.

Két versengő modell volt: legyenek hivatásrendi rektorhelyettesek – katonai rektorhelyettes, rendészeti rektorhelyettes –, vagy pedig más egyetemhez hasonlóan szakmai rektorhelyettesi pozíciók jöjjenek létre, tehát ne vertikális, hanem horizontális modell alakuljon ki. Végül utóbbi mellett döntöttünk, hogy nincs hivatásrendi rektorhelyettes, hanem rektorhelyettes van, aki adott esetben rendőr vagy katona. Padányi ezredes úr stratégiai és intézményfejlesztési rektorhelyettesként kezdte meg a munkáját, míg Kovács Gábor rendőrtábornok oktatási rektorhelyettesi tisztséget kapott. Köztünk, katonák és rendőrök között ezt lett a felosztás, ezt mindenki elfogadta.

Már az első év során voltak cserék a vezetőségben. Hogy látja az első évet ennek fényében? Az elődintézményekből bekerült vezetők közül többen elmentek...

Az időközben tábornokká előléptetett Padányi József nem ment el, ő és Kovács tábornok úr is sokáig vitte a pozíciót. Jó darabig a kari dékán sem változott, tehát a katonai vonal maradt. A többi területről nem tudok túl sokat, de nem is foglalkoztam mélységében vele. Nyilvánvaló, hogy ha van egy rektor, és kinevezést kap, akkor utána kiderül, hogy kivel tud együtt dolgozni, kivel nem, ki az, aki együttműködő, és ki az, aki nem. Tehát óhatatlanul elindul egy ilyen jellegű mozgás, szerintem ez természetes. Jómagam egyébként 2013. július 1-jén kimentem Párizsba attasénak, onnantól kezdve nem volt tovább közvetlen rálátásom a közszolgálati egyetem ügyeire.

A korábbi oktatói kar mennyiben változott? Az új egyetemen régi oktatók szerepeltek zömmel, vagy jöttek újak is? Nagyarányú létszámleépítésről is lehet tudni. Mi történt pontosan?

Miután az egyetemi karrier olyan dolog, amihez kell egyfajta oktatói előélet, ennek következtében mi azokban gondolkodtunk, akik tudtak is, és akartak is maradni és dolgozni. Másfelől közelítve: hogyan lehet úgy fiatal tiszteket behozni, ha nem vonzó számukra a lehetőség, és nem akarnak adott esetben a tisztképzésben dolgozni, oktatni, tanítani? Hogyan lehet a gyakorlati szakmát behozni, ez minden egyetemnél nagy kérdés.

De alapvetően volt egy oktatói gárda, akik – katonákról lévén szó – végül fegyelmezetten tudomásul vették a változást. Én, amíg oda bejártam, nem tapasztaltam olyan látványos mozgást vagy radikális cserét. Legfeljebb annyit, hogy Boldizsár ezredes urat idővel felváltotta Pohl Árpád ezredes, később tábornok úr. De úgy tudom, a személycserét megelőzően Boldizsár Gábornak le is járt a mandátuma.

Tehát a változás az intézményi kereteket érintette elsősorban, az oktatáson magán nem látszott?

Ne feledkezzünk meg arról, amiben már én is benne voltam, hogy a Ludovika Hallgatói Zászlóalj Ludovika Zászlóalj néven katonai szervezetté alakult, és a Magyar Honvédség hadrendi eleme lett. Ennek következtében a katonai élet szervezése, a katonai nevelés átkerült a Magyar Honvédséghez. Tehát a katonai státuszú hallgató, aki jogviszonyban áll a Magyar Honvédséggel, katonai rend szerint él, napközben pedig végzi egyetemi tanulmányait az NKE-n. Ez azért jelentős változás. Tehát egyfajta kettős jogviszony ez, egyfelől az egyetem hallgatója, annak polgára,

de a háttérben ott a tisztjelölti szolgálati jogviszonya, vagyis egy katonai szervezet keretében szolgál, és onnan jár egyetemre. Ez a változás már a korai időszakban megtörtént, 2011–2012 folyamán. Emellett természetesen az oktatás minőségének és tartalmának fejlesztése is folyamatosan terítéken volt, amelyet én nagyon szorgalmaztam fenntartói képviselőként és miniszteri biztosként is, de ebből a munkából szintén kikerültem 2013-ban.

A személyi változások kérdéséhez még visszatérve, de a 2011-es évre visszatulva: tudomásunk szerint jelentős változások zajlottak le abban az időszakban. Erre hogy emlékszik vissza, milyen szakmai vagy akár költségvetési érvek mentén ment mindez végbe?

Az már nyilvánvaló volt, hogy katonai oldalon egyetlen kar lesz. Egy katonai kari dékáni pozíció meg egy rektorhelyettesi pozíció lesz katonákkal betölthető magasabb vezetői szinten. Mert ugye korábban több kar volt, több várományos volt különböző pozíciókra, most viszont egy kar, egy kari tanács, egy kari titkárság, tehát mindenből egy. Nyilvánvalóan ez önmagában beindított egyfajta mozgást. Emellett egészen biztosan Padányi tábornok úrnak és Boldizsár ezredes úrnak is volt elképzelése. Elindult a kiválasztási folyamat, amelyben természetesen megkérdeztek bennünket is, de alapvetően a vége az volt, hogy mindenből egy maradhatott. Volt, aki elfogadta tanszéki szinten is ezt a lehetőséget, de volt olyan, aki nem értett egyet a szűkítő jellegű változások irányával, és kimondta azt, hogy nem szeretne más, alacsonyabb pozícióban dolgozni. Nyitott volt a szolgálati nyugdíjazási lehetőség, az említettek éltek vele.

Ezek a változások már nyilván a jövőnek is szóltak, és a közszolgálati egyetem személyi állományát is érintették. Egyeztették ezeket a felálló összegytemi vezetéssel?

Hangsúlyozom: kari szinten minden minisztériumnak, szakmai vezetésnek elég nagy önállósága volt. Mint ahogy én sem szóltam bele, és nem is nagyon tudtam, hogy hogyan alakul meg a főiskolából a Rendészettudományi Kar, ugyanúgy ők sem foglalkoztak azzal, miként szerveződik a katonai kar. Szerintem már a dékáni szint sem váltott ki nagyobb érdeklődést, hasonlóképp nem igazán szólt bele senki, hogy lefelé hogyan szerveződik meg az adott kar, csak az alapelvekben állapodtunk meg. Volt egy struktúra, egy elfogadott SZMSZ, de hogy személyek szintjén ez kiket jelentett, ebbe egymás területét illetően nem nagyon szóltunk bele. Nem tudom, hogy Patyi András, amikor rektor lett, foglalkozott-e személyi kérdésekkel alacsonyabb szinten. Én úgy emlékszem, hogy amíg én 2013-ig ott voltam, nem igazán szólt bele a szakterületi személyi kérdésekbe. Szakmai alapon mindenki

kialakíthatta a saját szűkebb világát, és ez azután összeállt egygé. Az elején még bástyák voltak, különböző helyeken elhelyezve. Gondolom, a mai napig tart még az összeszokás, ehhez hosszabb idő kell.

A honvédtisztképzést tekintve általában, annak lehetőségeit és az eredményeket figyelembe véve bevált az NKE az ön megítélése szerint?

Erre megint csak két válasz van. Jómagam „nyakig” benne voltam a tisztképzésben: szolgáltam még az önálló a főiskolán, majd a ZMNE főiskolai karán, végül a teljesen integrált egyetemen is. Láttam a ZMNE-t meg a közszolgálati egyetemet is, hasonlóképp a Ludovika Zászlóalj megalakulását. Mindig a katonák oldalán, vezetőként voltam ebben a rendszerben, most mindegy, hogy éppen tagozat- vagy zászlóaljparancsnokként, esetleg hallgatói századparancsnokként. A századosi rendfokozattól egészen az ezredesig szolgáltam a tisztképzésben. Az megint fontos, hogy én nem tanárként szolgáltam. Pontosabban volt, hogy oktattam, de csak nagyon kis megbízásokkal, például jogot tanítottam. De nem voltam a szó szoros értelmében tanár. Az tény, hogy főleg a ZMNE időszakában – mint erre korábban utaltam – egy idő után eléggé távol került a szakmától az egyetem. Kialakult egy mikrokörnyezet (belső karrierutak, oktatói, tanári karrierutak), ami nem volt feltétlenül összhangban a katonai alakulatok és az ott folyó munka rögzülésével. Én így láttam. A tisztképzésben oktatók közül sokan már nem is tudták, hogy mi van a csapatnál, nem is nagyon szolgáltak csapatnál – mindig ezek voltak a kritikák. Ez azért gondolom – remélem –, mostanra sokat változhatott.

Szerintem fontos része a katonatisztté válásnak, hogy milyen körülmények között folyik a katonai nevelés a napi élet szintjén: a reggeli rutin, a délutáni rutin, a gyakorlatok, az alakfi foglalkozások, amelyek nem feltétlenül részei a szűken vett oktatásnak. Azonban ez a katonává válás, a katonai szocializáció terepe, amely legalább annyira fontos, néha még fontosabbnak is tűnik, mint az, hogy tulajdonképpen az órán mit sajátít el a hallgató. A gyakorlat sok mindent felülír.

Viszont én még olyat nem nagyon hallottam, hogy egy csapatnál szolgáló katona ne ítélte volna meg negatív módon a képzést, meg a kijövő, első beosztásukba kerülő tisztek felkészültségét. Mert ő a régi tiszt, aki már természetesen mindent tud, aki pedig érkezik, az a fiatal, az új, a tapasztalatlan, a „kopasz”. A szenioritás elve mindig benne volt a katonákban, szerintem ez valahol természetes is. Az ellenállás magva, amennyiben létezik, jelenleg is az lehet, hogy az új általában nem jó. El tudom képzelni, hogy sokan úgy ítélik meg ezt a mai napig is, hogy az NKE-n belül a tisztképzés minősége nem javult.

Ez persze inkább szakmai kérdés. A mindenkori vezérkari főnököknek mindig lehetőségük volt javaslatokat tenni. Ha egy vezérkari főnök jobb javaslattal áll elő, vagy nagyon mást akart volna, akkor nyilván sokkal nehezebb lett volna levezényelni

a változást. Annyira azért senki nem gondolta autonóm szereplőnek az oktatásért felelős vezetőt, hogy azt mondja a vezérkari főnöknek vagy a kiképzési főnökének, hogy ezt nem így csináljuk, mert mi jobban tudjuk.

Úgy tudom, hogy már tervben van, amit régóta javasoltam, hogy úgynevezett „kétsapkás” modellben töltsé be tisztét a katonai dékán. Egyfelől katonai vezetőként, betagozódva a Magyar Honvédség vezetési rendszerébe, aki ebben a szerepében előjárója a Ludovika Zászlóaljnak, másfelől az egyetemi kar első embereként, dékánjaként, a katonai felkészítés felelőseként. Ezzel egy kézbe kerülhet a katonaelet szervezése és az oktatás, ami jó konstrukció lehet, mert egyfelől dékán, másfelől parancsnok, aki a tanárokat és mindenkit egyfajta katonai logika szerint tud koordinálni, a tisztjelölt pedig egységes szemléletű felkészítést kap, nincs kettősség.

Most is kérdés, hogy a Ludovika Zászlóalj az egyetemhez vagy a Honvédséghez tartozzon-e.

Megítélésem szerint a zászlóalj jó helyen van, vagyis én meghagynám az MH kötelékében. Tehát a dékán a Magyar Honvédség egy adott parancsnoki státuszát birtokolja, az egyetemen meg dékán, egyfajta jó értelemben vett kapocsként működik.

Hogy látja, kikerültek-e olyan elemek a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar képzési portfóliójából, amelyekről utóbb bebizonyosodott, hogy jobb lett volna, ha mégis maradnak?

Egyebek mellett a pénzügyes és a mérnöki képzések létjogosultságának kérdése jelent örök témát, ez egy igazi hitvita. Hogy mi a jobb, az megközelítés kérdése. Képezni egy mérnököt mondjuk a műszaki egyetemen katonai ösztöndíjjal, majd integrálni egy kiegészítő katonai képzéssel és azt mondani: itt vagy például mint civil hídépítő mérnök, kapsz egy jó fizetést, kiszámítható karrierlehetőséget és egyenruhát, és még egy plusz szakmai képzést is arra, hogy – kicsit leegyszerűsítve – mi a különbség a civil híd meg a katonai híd között, illetve mi ennek a műszaki feladatnak a harcászati szerepe. Vagy pedig fenntartok egy műszaki portfóliót, 80 százalékban azt oktatom, mint a műszaki egyetemen, a maradék 20 százalékért pedig fenntartom a teljes rendszert. Én az előbbit szorgalmaztam, a mellett a megoldás mellett álltam és állok ki a mai napig, mert úgy gondolom, hogy ez a hatékonyabb út.

A pénzügyes képzést tekintve még inkább ez a véleményem. Soha senki sem tudta meggyőzően elmagyarázni nekem, hogy mi a különbség a katonai pénzügyes és a civil pénzügyes feladatai között a mai modern világban. A számla az számla, a papír az papír, a pénz az pénz. Hogy én ezt tankra költöm vagy nadrágra, nagy vonalakban mindegy, persze a beszerzési eljárásban lehetnek akár jelentős különbségek

is, de ez még nem indokolja egy teljes képzési rendszer fenntartását. Rendben van, aki beöltözött, azt jobban lehet mozgósítani, behívni, ezt megértem. De az erősen kérdéses, hogy mindezért fenn kell-e tartani külön egy katonai pénzügyes képzési rendszert, oktatókkal, tantermekkel, tanárokkal, miközben nagyjából ugyanazt tanulja meg, mint például a Corvinus Egyetemen.

Bár nem tudom, éppen most mi a helyzet ezekkel a képzésekkel, de én továbbra sem látom, hogy miért kellene külön rendszert fenntartani, annak minden pénzügyi és személyügyi következményével együtt. Ehelyett úgy gondolkodnék: Mennyi pénzügyesre van szükségünk három-négy év múlva? Nyolc. Akkor most kicsit több, mondjuk tíz helyet megvásárolunk a Corvinustól egy együttműködési megállapodás keretében, katonai ösztöndíj lehetőségével.

Meg lehet szervezni úgy a képzést, hogy kész katona jön ki ötödév végén ugyanúgy, mintha bent lenne nálunk. Tehát a véleményem az volt: arra képezzünk, amit nem lehet máshol, máshogy megoldani. Meg kell vizsgálni, hogy mely képzések azok, amelyek már nagyobb részben katonai szakmai oktatókat igényelnek, és azt természetesen magunk csináljuk meg. Mondok egy konkrét példát: a lőtt seb egy katonai jellegű sérülés – de ha egy katona influenzás, annak a kezeléséhez már nem kell katonaoorvosnak lenni. Nyilván a katonai egészségügynek van számos olyan ága, amelyhez külön képzés szükséges az adott területen. De ahhoz nekünk nem kell orvosképzést folytatni az NKE-n, hanem az orvosi egyetem hallgatóit kell specializálni, hogy a katonai egészségügyben tudjanak elhelyezkedni, aztán egy jó ajánlatot kell nekik tenni, hogy be is öltözzenek.

A fegyverek gyártása és tervezése azért egy speciális terület...

De miért lenne csak katonai? Ahhoz sem kell feltétlenül öt évig bent ülni egy katonai képzési intézményben. A műszaki egyetemmel együttműködve lehetne egy specializációt indítani, ahol egyébként tanítanak katonák is. Nem kell ehhez, hogy feltétlenül a közszolgálati egyetemen valósuljon meg maga a képzés. Ez az a kérdés, amiben filozófiai, megközelítésbeli meg persze költségvetési megközelítésbeli különbség van. Nagyon sok része van ennek a kérdésnek, érdemes boncolgatni.

Az NKE keretében a három hivatásrend konvergens irányt vett, az átjárhatóság biztosításának ígéretével. Aki elhagyja például a honvédelmi pályát, az elhelyezkedhet a közigazgatásban, és ott boldogulhat. Mindez mennyire bizonyult erős érvelésnek az integrációval kapcsolatos idegenkedéssel szemben? Ráadásul megváltoztak a nyugdíjazási szabályok is az alakuláskor.

Ez kardinális kérdés, örülök, hogy feltette. A téma már átvezet a másik, akkori miniszteri biztosi funkciómba, és elsősorban a honvédségi életpályamodellt érinti.

A kérdése által is sugallt közös közszolgálati életpályamodellnek éppen az egyetem adhatja a bázisát. Jó néhány országban úgy van, hogy a kiérdemesült katona a közigazgatásban tudja folytatni pályafutását, és még örülnek is, mert hoz egy olyan szemléletet, rendszeret, amely az új munkakörében kamatozik. Az NKE megalakításának és az egész egyetem filozófiájának pont ezt az igényt kellene minden lehetőségével szolgálnia, ez adna stabilitást és kiszámíthatóságot, különösen a fegyveres testületeknél szolgálóknak, akiknek az egyenruhás karrierje gyakran a nyugdíjaskor elérése előtt különféle okok miatt véget érhet. Egy közös törvény kidolgozása is elindult, aztán ez a folyamat valamiért elakadt. De volt ilyen szándék, hogy legyen közös közszolgálati életpályatörvény, amely ezeket a kérdéseket szabályozza.

Alakult egy tárcaközi munkacsoport is.

Igen, volt egy tárcaközi munkacsoport is, és én nagyon nagy híve lettem volna, hogy az átjárhatóság törvényi szinten is megvalósuljon. Ez ugyanis jó megoldás a teljes életpálya kitöltésére a közszolgálatban. Mint arra a magam pályájával is példa lehetnék: holnapután megint katonaként reaktiválhatnának adott feltételek között, miközben én jelenleg önkéntes tartalékosként itt ülök egy civil állásban, kancellári, tehát igazgatási pozícióban. De fordítva is igaz, nekem – az érzelmi oldalát nem számítva – nem volt probléma levetni az egyenruhát például a kabinetfőnökség idejére, amikor a szolgálat jellege éppen ezt követelte meg. Ez megint csak paradigma kérdése, hogy miként tekintünk egy katonai karrierre, főleg, ha ez 65 éves korig kellene hogy tartson. Nyilvánvalóan nem lehet valaki főhadnagyként 65 éves korig szakaszparancsnok. De ha mi fel tudunk vázolni egy 65 éves korig (nyugdíjig) tartó utat, amelyben nem mindig vagy katona, hanem lehetsz akár igazgatási állásban, vagy lehetsz rendőr, akár katasztrófavédő, aztán lehet, hogy visszaöltözől katonának, mert ez a következő lépcsőfok, akkor ez komoly megtartóerőt jelent a közszolgálat számára.

Persze vannak olyan specialitások, amelyeket nem lehet egyszerű cserével megoldani. De ki lehet alakítani olyan tanfolyami mátrixot, amely az egymáshoz közeli szakterületek vonatkozásában kezelheti ezt a kérdést is. Meg lehet nézni a 45-50 éves korban nyugdíjba ment katonákat. Ha valaki nem találta meg a számítását, akkor sok esetben fokozatosan leépül, mert nem tud mit kezdeni az életével. Nyugdíjas, tehát megvan a státusza és a pénze. De hát kinek kell egy 50 éves nyugdíjas? Ez nem jó a társadalomnak, nem jó az egyénnek sem. Emellett az sem jó, ha nyugdíjaskor előtt nincs lehetőség biztonságosan kilépni a rendszerből. Egy karrierutat fölfelé, kifelé, jobbra-balra meg lehet, meg kell tudni rajzolni. Pontosan az a lényege a katonai (vagy más közszolgálati) pályának, hogy stabil legyen, álljon az egyén mellé, aki a köz szolgálatára tette fel az életét, ne engedje el a kezét. Hogyha a köz szolgálatába állsz, akkor van egy 65 éves korodig, a nyugdíjig tartó stabil életpályád, ha te

is úgy akarod. Ha jól dolgozol és teljesítesz, fizikailag rendben vagy, akkor kapsz lehetőséget, a rendszer senkit nem hagy az út szélén, aki a haza szolgálatába állt. Ezt kellene kialakítani, és ez az elem még nem kiforrott. A közszolgálatban dolgozó HR-szakembereknek tehát nem elsősorban „papírgyárosnak” kell lenniük, hanem menedzsereknek, akik segítenek megrajzolni a nyugdíjig tartó karrierutat az ott szolgálóknak, amennyiben ezt ők is igénylik. A közszolgálati egyetem egyértelműen ennek a karriermodellnek a képzési bázisa kell hogy legyen.

Mint említette is, 2013-ban ment el, és 2016-ban jött vissza, amikor campusigazgató lett. Milyen változásokat lát a két időpont között, hogyan látja a közszolgálati egyetem fejlődését? Melyek azok a különbségek, amelyek szembetűnőek?

Egyfelől nagy változás, hogy 2013-ban, amikor elmentem, még nem volt meg a Ludovika Campus. A helyszín nagyon sok mindent meghatároz. Mindig azt szoktam mondani, hogy lehet egy kocsmában és egy ötcillagos étteremben is enni, de ugyanaz az ember máshogy öltözik és viselkedik az egyikben, illetve a másikban. Ha egy talponálló kocsmában van, ahol megeszi a hamburgerét, nyilván akkor feltűri az ingujját, és úgy eszik, és a másik helyen is próbál a környezethez idomulni, és máshogy viselkedik. Nagyon fontos, hogy hol van a képzés, milyen körülmények között valósul meg. Ez nevel, ez sok mindent meghatároz. A Ludovika nagy változás, egy stratégiai lépés, ez vitathatatlan. A másik, ami most szembetűnő nekem kívülállóként, hogy a közszolgálati egyetem jelen van a társadalom különböző szegmenseiben. Ha szakértőt kérdeznek, sokszor az NKE oktatója nyilatkozik. Van tehát ilyen téren is felhajtóereje az egyetemnek. A harmadik változás, amit én látok, az együttműködés. Nem érzem már azokat a feszengéseket, amelyek 2013 környékén még megvoltak: én itt most hova üljek, ki is vagyok én tulajdonképpen, kit hogyan szólítsak? Mára már gond nélkül együtt tud működni egy katona, egy rendőr, egy katasztrófavédő és egy civil. Megszűnt a széttartás, munkatársi viszonyok úgy alakultak át, hogy természetes együttműködések vannak.

Egyetemi díszpolgárként mindig meghívást kapok az éves közös közszolgálati gyakorlatra. Egy ilyen közszolgálati gyakorlat nagyon komoly dolog, hatalmas koordinációt igényel. Ha nemzetközi tapasztalatokat kell mondani, én hasonlóan vettem részt a párizsi vezérkari tanfolyam zárógyakorlata keretében. Ott úgy csinálták meg, hogy hermetikusan elzártak mindenkit a külvilágtól, létrehoztak egy mikrovilágot, amelyben volt polgármester, püspök, politikus, mindenki. Közben zajlott egy fiktív háború, zajlottak az események a sajtóban, meg a „valóságban” is, a helyi „püspök” jött, és tárgyalt például a katonai vezetőkkel, jött a „polgármester”, humanitárius kérdések merültek fel, számos olyan probléma, amit kezelni kellett.

Lejátszottunk gyakorlatilag egy miniháborút öt-hat nap alatt, és mindenkinek megvolt a pozíciója – nekem is –, amelyben dolgozott.

Amit mi csinálunk az NKE-n (vagyis amit utoljára láttam), talán még kezdetlegesebb ennél, nem olyan szofisztikált, mint kint, ahol régi tapasztalatok alapján végzik, de egy ilyen közszolgálati gyakorlatnak óriási ereje tud lenni. Mindenki látja, hogy dolgozik a másik, mit csinál, tudja, hogy kihez kell fordulni, nem keresi a kilincseket. Ezeknek a fogaskereknek az összekapcsolódása az, amit én most látok, így kívülről nézve. Jó a helyszín, az együttműködés olajozottabb, mindenki elfogadja a másikat annak, ami.

Nem az történt, amit sokan jóstak, hogy a rendőr- vagy katonatiszt-hallgató fegyelmetlenebb lett ettől. Ellenkezőleg, éppen azt látom, hogy a szinergiák kezdenek éledezni és működni ebben az új szisztémában. Megtanulják a közös munkát, és amikor kikerülnek a képző intézményből, „éles” helyzetben is tudni fogják, hogy kihez forduljanak, kit milyen témában kell keresni, hogyan kell szólítani. Esetleg még személyesen is ismerni fogja az egyetemről a vonal másik végén ülő szakembert. Ez jó a munka hatékonysága szempontjából, jó az állam működése szempontjából. Azt gondolom, hogy bátor lépés volt, amikor ezt az integrációt elindítottuk. Úttörők voltunk nemcsak európai, de világszinten is. Szerintem nagyot alkottunk, büszke vagyok arra, amit elértünk.

Köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Petrik Iván, Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt

„[É]vtizedekre meghatározzuk ezzel a tisztképzés minőségét.”

Interjú Padányi Józseffel¹

Tábornok úr, milyen mérföldköveket emelne ki pályájából addig a pontig, amikor kapcsolatba került az NKE-vel?

1981-ben végeztem műszaki tisztként Szentendrén, a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán, aztán haladtam előre a pályámon, voltam századparancsnok, ezredtörzsfőnök, szolgáltam a vezérkarnál, valamint külföldön békemisszióban. A hadtudomány kandidátusa vagyok, az MTA doktora címet 2007-ben szereztem meg. Egyetemi tanárként dolgozom, és a Katonai Műszaki Doktori Iskolát vezetem. Úgy adódott, hogy én voltam a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem utolsó rektora. Nekem jutott az a kétes dicsőség, hogy felszámolhattam a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem szempontjából tehát az NKE létrejöttét „felszámolásnak” érezte? Elveszett valami az integráció kapcsán?

Tulajdonképpen elveszett egy egyetem. Létrejött egy új. Elveszett egy név, a Zrínyi, de ezt megkapta a jelenlegi laktanya. Azért nyilván sokan voltak, akik ezt veszteségként élték meg, nem beszélve arról, hogy egy 560 fős szervezetről lett egy 300 fős szervezet. Tehát sokakat közvetlenül, egzisztenciálisan is érintett a változás. Felszámoló rektorként ez nekem nagyon keserves munka volt. Sok embernek kellett megoldani az életét, a sorsát – áthelyezésekkel, nyugdíjazásokkal.

Az átalakulás, az integráció kapcsán mekkora jelentőséggel bírt, hogy a ZMNE vezetői válságon ment át ebben az időben? Elsősorban Szabó János egykori rektor szerepére gondolunk.

Nem nevezném vezetői válságnak, hiszen folyamatosan volt vezető az egyetem élén. Lakatos tábornok úr, aztán én. Egy katonai szervezetnél vezetői válságról nem beszélhetünk, hiszen mindig van vezető. Nyilván erkölcsi szempontból nem volt nagyszerű érzés, és nem javított a Zrínyi megítélésén – ennyiben talán volt szerepe az egyetem átalakításában is.

¹ Padányi József 2011-ben a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem megbízott rektora, 2012–2014 között az NKE stratégiai és intézményfejlesztési rektorhelyettese, 2014–2019 között tudományos rektorhelyettese volt. Az interjú 2022. február 4-én a budapesti Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campuson készült.

Nem először merült fel egyébként a rendészeti és a katonai felsőoktatás összevonása. A 2000-es évek elején már volt róla szó, de akkor az RTF mereven elzárkózott ettől. Nyilván úgy érezték, hogy beszippantja őket valami, és egy más minőség jön létre. Gondoljunk bele, ha az ember dolgozik egy megszokott rendben, és hirtelen jön egy ilyen jelentős változás, annak mindig vannak sokszerű tünetei. A lényeg az, hogy 2012. január 1-jén eldőlt a kérdés, létrejött az új egyetem. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar munkatársai a legjobb tudásuk szerint végezték a dolgukat, szerintem nem is rosszul, mert azt azért látni kell, hogy a mi utunk talán hosszabb, nehezebb volt, mint a többieké. Nekünk át kellett alakulni egyetemből karrá, és úgy részt venni a további munkában.

Létrejött a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, ahová egy egyetem, jelesül a miénk, egy főiskolai kar, jelesül a Corvinus Közigazgatási-tudományi Kara és a Rendőrtiszti Főiskola került. Három olyan szervezet, amelyek valamennyien közszolgálatot végeznek, tehát egy közszolgálati egyetemben lehet vagy van a helyük.

Milyen konkrét lépésekkel kezdődött az új egyetem létrehozásnak előkészítése?

A Zrínyi felszámolásával párhuzamosan kezdődtek a tárgyalások az új egyetem létrehozásáról Kis Norbert irodájában, aki akkor a megbízott vezetője volt ennek a munkának. Az előkészítés során ki kellett alakítani a közös platformokat, szabályozórendszert, a gondolkodásmódot, a jelképeket, tehát sok mindent... Ebben az előkészítő csoportban, bizottságban kellett kialakítani azokat a feltételeket, amelyek megalapozták az egyetem létrehozását, és ez eredményezte azt, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem zökkenőmentesen létrejöhetett három eltérő felkészültségű, tartalmú, tematikájú felsőoktatási intézményből. Nagyon, nagyon sokat dolgoztunk ezen. Általában munkaidő után jöttünk össze Kis Norbert akkori irodájában. Egészen hosszú műszakokat töltöttünk azzal, hogy az indulás zökkenőmentes legyen. Majd csatlakozott hozzánk Patyi András is, aki kijelölt vagy felkért rektor volt. Utána nyerte el a rektori kinevezését, de mi már akkor rektorként kezeltük.

Ezeken az irodai megbeszéléseken kik voltak jelen? Kik vettek részt a munkában?

Kis Norbert vezette az egyeztetéseket. Rajta kívül a megbeszélések kulcsszereplői volt Janza tábornok úr mint a Belügyminisztérium, a belügyminiszter képviselője, Szarka Gábor mint a Honvédelmi Minisztérium képviselője, Horváth József, aki aztán az új egyetem főtitkára lett, jómagam mint a Zrínyi akkori rektora, és időnként a Rendőrtiszti Főiskolát akkor vezető Sárkány István tábornok úr. Nyilván

kaptunk adminisztratív támogatást, azaz jelen voltak olyan személyek, akik feljegyezték, rögzítették a gondolatokat, döntéseket.

Imre Miklós dékán úr nem volt jelen ezeken a találkozókön?

Esetenként igen. De nyilván ezt a vonalat képviselte markánsan Kis Norbert is. Így jutottunk el oda, hogy 2012. január elsején megalakult az egyetem, és addigra gyakorlatilag sok-sok kérdést már eldöntöttünk, vagy eldől. A Zrínyi Miklós Lakatanyában kezdte meg az egyetem központja a működését, ide, az első emeletre települt a rektori hivatal, és addig, amíg át nem költözhettünk a Ludovika Főépületbe, innen történt az egyetemi munka irányítása. Kezdetben a Rendészettudományi Kar még a hegyen, a Farkasvölgyi úton, a Közigazgatástudományi Kar a Ménesi úton, a Hadtudományi Kar pedig ezen a telephelyen végezte a munkáját.

Az magától értetődő volt, hogy – ha átmenetileg is – itt, a Hungária körúton lesz az új egyetem központja?

Ennek praktikus okai voltak. Itt volt hely. Ráadásul könnyen megközelíthető, és infrastruktúra szempontjából is megfelelt az akkori követelményeknek, összehasonlítva a másik két telephellyel. Úgyhogy amíg nem tudtunk költözni, nem nagyon volt más alternatíva.

2011-ben alakult meg az Ideiglenes Szenátus, ennek a munkájában ön is részt vett. Mely feladatokat kellett itt elvégezni?

Meg kellett teremteni az alapvető működési szabályokat, ki kellett alakítani a struktúrát. Hány helyettessel – hogy csak az én szintemet mondjam – működjön a dolog? Kell-e mondjuk külön fejlesztési rektorhelyettes, vagy elég egy rektorhelyettes? Vagy kettő, vagy három? Ezek nagyon komoly viták voltak, és nyilván megjelentek bennük azok az ágazati érdekek, amelyek kimondva-kimondatlanul jelen voltak. Ezért döntöttünk úgy, hogy az egyik rektorhelyettes katona, a másik rendőr legyen. És legyen egy civil is. Tehát hogy minden érkező hivatásrend jelen legyen a vezetésben. Abban nem volt vita, hogy a rektort a fenntartók jelölik. Abban sem volt vita, hogy az civil ember lesz. Ebben a fenntartók egyetértettek.

Az Ideiglenes Szenátusnak sok olyan szabályt meg kellett alkotnia, amely elengedhetetlen volt ahhoz, hogy január elsejével működőképes egyetem jöjjön létre: amikor a rektornak már alá kell írni papírokat, személyügyi papírokat, pályázati papírokat, működési, rektori intézkedéseket. És ha az Ideiglenes Szenátus nem végzi el ezt az aprómunkát, akkor gyakorlatilag a rektor január elsejével nehéz helyzetbe kerül, mert sok adminisztratív akadályba ütközik. És közben folyt az építkezés,

Horváth József irányításával a renoválás, helyreállítás a főépületben, illetve a parkban. Mindez elképesztően nagy munka volt.

Miután megkezdte munkáját stratégiai és intézményfejlesztési rektorhelyettesként a megalakult közszolgálati egyetemen, melyek voltak a legfontosabb feladatai?

Stratégiai és intézményfejlesztési rektorhelyettesként a feladatomból az volt, hogy az új egyetem arculatát, működését, intézményfejlesztését menedzseljem a rektor útmutatása alapján. Később tudományos rektorhelyettesként folytattam, akkor viszont már kifejezetten a tudományos munkára koncentráltam.

Egy átalakuló, új egyetemnek sohasem egyszerű az élete, hiszen akarva-akaratlanul bizonyítani kell a létjogosultságát. Úgyhogy valóban nem volt egyszerű, de csináltunk egy jó intézményfejlesztési tervet, amely már a közös értékek alapján született. A három elődintézmény érdekei, értékei egyébként nem nagyon tértek el egymástól. De azért össze kellett ezeket fésülni. Nyilván mindenki a saját szakmai szemszögéből vizsgálta a kérdést. Ezt követően pedig igazából már csak a finomhangolás volt hátra.

Amire szívesen emlékszem, az az egyetem jelképrendszerének megalkotása, létrehozása volt, amely kiállta az idők próbáját. Apróbb módosításokkal a mai napig ezeket a jelképeket használjuk. Pontosan emlékszem, amikor bemutattam az új jelképrendszert, a szenátus közfelkiáltással fogadta el. Talán ott tört meg valami az addig érezhető fenntartásokból, hiszen azért addig mindenki méregette a másikat: honnan jöttél, ki vagy te? De ott, akkor ez a közös jelképrendszer egyúttal egy új közös utat is kijelölt.

Mennyire kellett érélyesnek lenni a különböző intézményi háttérrel érkező szereplők összetartásához? Hiszen a legtöbben önálló intézményi létezés szoktak, önálló döntési mozgástérrel.

Ebből a szempontból Patyi András tökéletes választás volt. Nagyon erős kézzel és akarattal, határozott célkitűzések alapján vezényelte ezt a folyamatot. Tehát amikor kellett, kemény volt, amikor kellett, rugalmas. Minden olyan, az integrációtól elhajló kísérletet, amely nem volt kívánatos a fejlődés szempontjából, jól kezelte, a megfelelő mederbe terelte.

Hogyan tekint az egyetem első tíz évére? Folyamatos fejlődés jellemezte? Ha igen, melyek voltak ennek főbb állomásai, mérföldkövei?

Bízom benne, hogy folyamatos a fejlődés. Bár azért én látok benne töreéseket. Létrehoztuk például a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karát, aztán meg-

szüntették. Ez egy törés. De hát nyilván megvoltak a racionális okai, amiket én nem ismerek. Ami a mérföldköveket illeti, maga a létrehozás volt az első fontos mérföldkő. Aztán az intézményfejlesztési terv elfogadása, amely kijelöli egy szakaszon a fejlesztési irányokat. Az intézményfejlesztési terveknek egyébként is fontos szerepük van az intézmények életében, hiszen négyéves időszakokra határozzák meg a haladás irányvonalát. Fontos mérföldkövek voltak a rektorváltások, és ugyanígy a Ludovikára költözés is – ez infrastrukturális szempontból egészen új minőséget jelentett –, nemcsak a központé, hanem a civil karé, illetve a rendőröké is. Soha be nem gyógyuló seb a lelkemben, hogy a honvédtisztjelöltek odaköltözése, ami egy további mérföldkövet jelentene, nem fog bekövetkezni. Bízom benne, hogy a Hungária körúton is elkezdődnek azok a fejlesztések, amelyek elvezetnek egy 21. századi campus létrejöttéhez.

Az NKE-nek meg kell/kellett teremtenie a saját tradícióját. Mekkora szerepe lehet ebben a Ludovikának – mint épületnek, mint szellemiségnek, mint már létező hagyománynak?

Az utóbbi években Koltay rektor úrnak volt kiemelt terve, hogy a Ludovikát tegyük a hívószóvá. Amit én el tudok fogadni úgy is, hogy a katonák korlátozottan vannak jelen. Árnyalja a helyzetet, hogy a katonai felső vezető szakirányú továbbképzési szak 2022-ben már átkerült a Ludovika főépületébe, köszönhetően Deli Gergely rektor úrnak. Ezzel együtt a szellemiség felmutatása, az évszázados tradíciók át kell hogy hassák minden hallgató és dolgozó lelkét, viseljen bármilyen öltözéket.

A hivatásrendekhez kapcsolódva, a honvédtisztképzés, a katonai hivatásrend mennyire hathatósan tudta érvényesíteni az akaratát, az érdekeit az integrációs folyamatban és magában a működésben?

Én azt gondolom, hogy az integrációs folyamatban a lényeg nem az volt, hogy ki hogyan tudja a saját érdekeit képviselni, érvényesíteni, hanem az, hogy a fenntartói akaratnak hogyan tudunk megfelelni. Tehát fordítsuk meg a dolgot! Nem arról szóltak az előkészületek, tárgyalások, hogy ki kit győz le, hanem arról, hogy hogyan lehet ebből egy működőképes, közös egyetem. Az persze érzékelhető volt, hogy mindenki a saját területét nagyobb elánal képviselte. Ez teljesen normális. És ebben szerepet játszott, hogy az adott szakmának mekkora volt a háttértámogatása.

A Fenntartói Testületben a fenntartók képviselői egyeztettek, döntöttek, kötöttek kompromisszumokat, és a kompromisszum azt jelenti, hogy mindenki enged egy kicsit. Ki többet, ki kevesebbet.

Jelen pillanatban mennyire van – mondjuk így – jó pozícióban a katonai hivatásrend az egyetemen belül?

Tesszük a dolgunkat. De nem akarom megkerülni a kérdést. Humán erőforrás szempontjából megfelelő a helyzet, infrastrukturális szempontból van mit fejleszteni, erre már utaltam. Azt látni kell, hogy nekünk az a dolgunk, hogy az adott helyzetből kihozzuk a legjobbat. Nem azért, hogy mi jól érezzük magunkat, hanem azért, hogy olyan honvédtiszteket képezzünk, akik a lehető legjobb felkészítést kapják. Nyilván nem lennénk boldogtalanok, ha 21. századi körülmények közt tehetnénk ezt meg, de tudomásul vettük a helyzetet, és ebből kell kihoznunk a legjobbat. Ez nem jelenti azt, hogy feltartott kézzel megyünk a csatába, mert hát katonaként miért tennénk ilyet, de katonaként mi megszoktuk azt is, hogy ha van egy feladat, azt kell végrehajtani. A döntés előtt helye van a vitának, de ha megszületik a döntés, akkor már nincs helye a vitának, akkor haladni kell.

Tehát egy ideális helyzethez képest hol tart most a honvédtisztképzés?

Infrastrukturális szempontból számos fejlesztésre van szükség, amire van esélyünk. Tartalmilag pedig igyekszünk megfelelni a Magyar Honvédség parancsnoka által támogatott elvárásoknak.

Az infrastrukturális fejlesztés szükségessége konkrétan a Zrínyi Miklós laktanyára vonatkozik?

Konkrétan a honvédtisztképzésre vonatkozik. Tehát nemcsak a campusra, hanem általában a honvédtisztképzésre. Hiszen azért mi nagyon sok időt töltünk terepen. Tehát el tudnám képzelni a szimulációs környezet nagy ívű fejlesztését. Ez a hatékonyság szempontjából is jó, és környezetvédelmi szempontból is. Hiszen ha nem kell kimenni mondjuk mindennap ágyúval löni – most kicsit sarkítva a dolgot –, hanem szimulációs környezetben meg lehet csinálni ugyanazt, az például a környezetet is kevésbé terheli. Hatékonyabb. Ismert, hogy szimulációs környezetben bármilyen körülményt be lehet állítani. Ha ki kell mennem a terepre, akkor vagy esik, vagy fúj, vagy süt a nap, de a szimulációban ezt mind elő tudom állítani. Tehát például egy pilótát nem lehet kiképezni csak szimulátorban, de rengeteget hozzá lehet tenni a használata által ahhoz, hogy amikor repül, sokkal felkészültebb legyen. És ez minden szakmára igaz. Vagyis nemcsak az infrastruktúrára gondolok, az épületekre, a sportpályákra, a lőtérre, hanem például erre a környezetre is. Ezen a területen soha nem lehet elég a fejlesztés.

És folyamatosan bővülnek, változnak a lehetőségek...

Erről van szó. A magyar honvédség átfegyverzése folyik, ami újabb és újabb kihívásokat jelent. Nekünk ennek meg kell felelni, ha lehet, előre gondolkodva. Ez azt jelenti, hogy a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karnak a technikai fejlesztés előtt kell járni felkészültség szempontjából, mert nem lehet másképp. Ugyanis folyamatosan készen kell állnunk az új technológiák befogadására, az új módszerek alkalmazására.

Egy kicsit távolabbról tekintve az egyetemre: mindent összevetve, beváltotta a reményeket ez az integrált szisztéma?

Ezt én nem tudom megmondani, mert ezt a fenntartótól kell megkérdezni, hogy neki bevált-e. Hiszen ő a megrendelő. A karok csinálják a maguk dolgát a maguk szakmaiságával, a maguk hivatásrendjének szabályaival. Nyilván a közös keretek között. De hogy bevált-e, erre igazából a fenntartó tud mit mondani, hiszen neki volt egy koncepciója, amit megrendelt.

Az oktatás minimálisan változott, hiszen maga a szakma, függetlenül attól, hogy hol zajlik a képzés, ugyanaz. Tehát ha tanítom a katonákat hidat építeni, robantani vagy bármire, annak a szabályai meglehetősen állandók. A hadtudomány törvényei ezerévesek: tér, idő, erő, eszköz. Ez nem változik. Függetlenül attól, hogy milyen keretek között vagyunk. Megjelent néhány új tantárgy, amelyeket együttesen Ludoviceumnak hívnak. Ezek közös tantárgyak, amelyeket minden hallgatónak el kell végeznie. Olyan újdonságok, amelyeket nyilván be kellett építeni a képzésbe, de a szakmai részt igazából csak annyiban érintette ez a változás, hogy a körülmények hogyan változtak. Megjelennek persze új kihívások, de azokhoz tudunk alkalmazkodni, a folyamatos fejlődés elvárt, legyen az szakmai vagy módszertani.

A parlamenti szakbizottsági munka során az integráció mellett komoly érvként hangozott el, hogy profiltisztításra van szükség. Ön hogyan látta, látja ezt a kérdést?

Akkor az a döntés született, hogy a műszaki képzéseinket ki kell vezetni, mert azokat majd megveszi a tárca a piacról. Ma az az álláspont, hogy a műszaki képzéseinket vissza kell vezetni, mert bár a piacról tudunk venni pénzügyest, tudunk venni szerelőt – ha tudunk, ma már egyre kevésbé –, de azt a fajta szemléletet, azt a fajta szocializációt, amit a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar nyújt, azt nem tudjuk megvenni a piacon. Nevezhetjük ezt nevelésnek. Úgyhogy a műszaki képzés kivezetéséről mára bebizonyosodott, hogy felülvizsgálatra szorul. Szerencsére megőriztük a Katonai Műszaki Doktori Iskolát, de nagyon sok szakember választott új szervezetet az átalakítások során. Tudomásul kell venni, hogy a katonai

szakmának vannak olyan szeletei, amelyek a civil szférából nem vehetők meg, így azok képzését nálunk kell folytatni.

Ma, amikor a hadsereg átfegyverzése zajlik, elképzelhetetlen a tisztképzés műszaki tudás nélkül. Azok az eszközök, amelyeket ma vásárolunk, 21. századi önjáró komputerek, amelyek kezeléséhez magas szinten képzett szakemberek kellenek.

2018-ban megváltozott a fenntartói szerkezet, a Miniszterelnökséghez került az intézmény, és a korábbi szaktárcaszintű részvétel tanácsadó testületi szerepre korlátozódott. Hogyan érintette ez az egyetemet?

Ez a képzés szintjén különösebb hatást nem gyakorolt. Azok a nem rögzített, de vállalt kötelezettségek pedig megmaradtak, amelyek voltak, mint például vezetői szinten a jelenlét arányossága. A fenntartói váltás a lényegét, a képzést, a szocializációt nem érintette.

Ön az állandóságot képviselő kevesek egyike az egyetemen. Részt vett a létrehozásában, folyamatosan jelen van a működésében, életében. Hogyan látja tíz év után az NKE működését – például a személyi döntések, személyi változások tükrében? Konzolidálódott az intézmény?

Miért kellett volna bármit konzolidálni? Létrejött egy működő felsőoktatási intézmény. Én nem nevezném konzolidációnak. Frissítés, megújítás, alkalmazkodás a változó körülményekhez. Ezek a jó kifejezések. Működött a rendszer, és ma is működik. Nyilván minden új rektorának van koncepciója, vannak súlypontok, amelyeket másként képzel el. Ez teljesen normális minden vezetőváltásnál. Hogy az új igyekszik belesimulni a meglévő rendbe, de nyilván néhány dologban, ami neki fontos, a súlypontokat áthelyezi. Úgyhogy én a konzolidáció szót nem használnám. Na de igyuk ki a méregpoharat! Kérdezzék meg, hogy az elmúlt tíz évvel kapcsolatban van-e hiányérzetem!

Tehát, van hiányérzete?

Igen, van hiányérzetem. Úgy érzem, hogy talán többet tehettem volna azért, hogy a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon tanuló hallgatók is még korszerűbb körülmények között végezhesék a munkájukat.

Tehát az infrastrukturális fejlesztésben való lemaradás a legnagyobb fájdalma?

Igen, de ahogy említettem, van remény.

Ez inkább hozott hátrány, amely megvolt az egyetem létrejöttekor, és fennmaradt, nem szűnt meg, vagy pedig csak a másik két hivatásrend infrastruktúrájának fejlesztése volt gyorsabb ütemű?

Inkább ez utóbbi, hiszen a Ludovika Campus fejlesztése elsőbbséget élvezett, oda koncentráltak a rendelkezésre álló források. Senki nem tagadhatja, hogy ez látszik is, hiszen országos szinten is kiemelkedő az a fejlesztés, ami ott történt.

Vannak arra utaló jelek, hogy a honvédtisztképzés infrastruktúrája pozitív irányba változzon?

Megvannak arra a tervek, hogy a Hungária körúton megkezdődjenek a fejlesztések. A kar vezetése sokat dolgozik azon, hogy a korszerű képzésnek megfelelő infrastrukturális körülményeket előkészítse, a szakmai kereteket kialakítsa. Nem kevés pénzről és egyéb ráfordításról van szó, így nem szabad sajnálni az időt arra, hogy az előkészítésnél ne hibázzunk. Ez nagy felelősség, hiszen évtizedekre meghatározza majd a tisztképzés minőségét.

Reméljük, mihamarabb megvalósulnak ezek a tervek, köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Petrik Iván és Toldi Lóránt

*„[E]gy sokkal nagyobb léptékű,
nagyobb horizontú változásnak vagyunk a részesei...”*

Interjú Imre Miklóssal¹

Professzor úr, hogyan vezetett az útja az NKE megalakulásában való részvételig?

Én alapvetően jogász vagyok, jogi egyetemet végeztem. Az ELTE jogi karán szereztem diplomát 1979-ben. Ezután másfél évig dolgoztam az Építésügyi Minisztériumban, akkor még volt ilyen önálló minisztérium, és azt követően kerültem az akkori Államigazgatási Főiskolára. Ennek annyiban voltak előzményei, hogy az ELTE ÁJTK-n nagyon élénk volt akkor is a tudományos diákköri élet, és úgy alakult, hogy én lettem a tudományos diákkör vezetője. Nagyon szerettem a diákköri munkát. Akkor merült fel, hogy az ELTE ÁJTK-n folytassam a tevékenységemet oktatóként. Igen ám, csakhogy nem volt státusz. Aztán másfél évvel később, amikor végeztem, hívtak tanítani az Államigazgatási Főiskolára. Egy nagyon jó barátom, cimborám, György István már ott tanított, úgyhogy elmentem én is, tanársegédi státuszba, ahogy ez lenni szokott. Lőrincz Lajos akadémikus volt, Isten nyugosztalja, az én atyamesterem és, mondjuk így, a mentorom. Nagyon jól beszélt franciául, angolul, kiemelkedő tudós volt. Lőrincz professzor nagyon rajta volt, hogy írjuk meg a tudományos dolgozatunkat minél előbb. Az az igazság, hogy ez a minél előbb azért a '90-es évek elején érkezett csak el. Tehát ha jól emlékszem, '94-ben írtam meg én. Témája az építésügy igazgatása és jogi szabályozása volt. Amit a minisztériumban mint gyakorló jogász megfigyeltem, elsajátítottam, azt a témát vittem tovább, egy kicsit természetesen gazdagítva, nemzetközi párhuzamokkal kiegészítve. Azt kell mondjam, hogy Lőrincz professzor tényleg elképesztő önzetlenül szekírozott bennünket, hogy mielőbb tudományos minősítésünk legyen. A legnagyobb dicséretet, amit valaha kaptam, azt tőle kaptam, amikor azt mondta: „Imre Miklós írt egy kandidátusit (akkor még, '94 decemberéig kandidátusinak hívták), nem is olyan rossz.” Ez volt életem legnagyobb elismerése. Egyébként nagyon jó viszonyban voltunk, kedveltük egymást.

¹ Imre Miklós 2003–2012 között a Corvinus Egyetem Közigazgatási Tanszékének tanszékvezetője, 2006–2011 között a Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Karának dékánja, 2012–2013 között pedig az NKE közigazgatási rektorhelyettese volt. Az interjú 2022. március 21-én készült, a budapesti Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campuson.

A főiskolának volt jogelődje az '50-es években indult Tanácsakadémia. Hogyan tekintettek rá?

Nem tudok, és nem is akarok kibújni az alól, hogy Lőrincz-tanítvány vagyok. Lőrincz professzor álláspontja szerint teljesen új korszakot jelentett a főiskola alapítása. Ilyen Kelet-Európában soha, sehol nem volt. Már ami az államszocialista időszakot illeti. Tehát ahogy az államigazgatás területén a főiskolai oktatás elindult '78-ban Magyarországon, az – igazság szerint – francia mintát követett. Ez a gondolat annyira mélyen belénk ivódott, hogy fel sem merült soha, hogy a Tanácsakadémia bármilyen tekintetben ennek az intézménynek az előképe lenne.

Pedig mégiscsak az.

Igen, de a főiskola a képzés struktúráját, irányát tekintve, el kell ismerni, hogy egy nyugat-európai mintát követő gondolat volt. Az identitásunk pedig egyértelműen a '78-as alapításhoz kötődött.

Milyen integrációs kezdeményezések merültek fel korábban?

Három meg nem valósult integrációs kezdeményezésről tudok a korábbi időkből. Nagyon röviden: A '90-es években, a rendszerváltozás után a Rendőrtiszti Főiskolával folyt ilyen tárgyalássorozat. Az eredménytelen lett. A másik lett volna a Budapesti Egyetemi Szövetség nevű organizáció, ebben a műszaki egyetem volt benne, az akkor még önálló Kertészeti Egyetem, az Állatorvostudományi Egyetem, meg mi. Ez a szövetség úgymond integrált egyetemet hozott volna létre. Ez is dugába dőlt. Aztán az a hír járta '99-ben, hogy a Műszaki Egyetemhez fogunk kerülni. Keresgéltem, hogy milyen szakmai kapcsolat az, amelyik a Műszaki Egyetemhez sorolna bennünket, és mindjárt eszembe jutott, hogy az építésügyi igazgatás egy ilyen terület lehet. Mert ott a közigazgatásnak meg az építészetnek tényleg van közös mondanivalója meg teendője. De aztán kiderült, hogy egyik variáció sem igaz, hanem az akkor önálló közgazdasági egyetemhez kapcsolódtunk. Tehát 2000-től mi a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemnek lettünk az Államigazgatási Főiskolai Kara, vagyis még főiskolai kar voltunk.

2002-ben az akkori rektor, Chikán Attila felkért, hogy legyek én az integrációs rektorhelyettes. Sosem készültem ilyen karrierre, de gondolkodtam a dolgon, igent mondtam, és nem is bántam meg egyébként. 2002-től voltam 2006-ig rektorhelyettes a Corvinson, először integrációs, aztán általános rektorhelyettes. Nagyon sok élményem van ezzel kapcsolatban. Most nem térnék ki részletesen ezekre, de szakmai értelemben is kinyílt a világ. Azért a közgazdaságtudományok és az állam-

tudományok területén jó néhány olyan pont van, amely kapcsolódik egymáshoz, és szinergiák jelentkehetnek.

Először tehát Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem voltunk, aztán 2004-ben Corvinus Egyetem lettünk. Ennek az az előzménye, hogy az önálló Kertészettudományi Kar – „a Villányi útiak”, így hívtuk őket – csatlakozott a Közgázhoz, tehát hozzánk, hiszen akkor már mi is ott voltunk.

A „legendás” Ménesi úti épületben működött a főiskola, aztán a kar is. Hogyan emlékszik vissza rá, egyáltalán erre a korszakra?

A mi épületünket, vagy mondjuk így, a Ménesi úti campust 1978-ban adták át. Akkor indult az első évfolyam, s én '81-ben, amikor odakerültem, még az első évfolyamot tanítottam. Az épület könnyűszerkezetes volt, és kiderült, hogy már túlhorodta magát, mert harminc évre tervezték. Tehát egy pillanat alatt szinte minden lepukkant. Ennek a könnyűszerkezetes, üveg és fém kombinációs épületnek a fenntartása, tehát a fűtése-hűtése rettenetesen nagy problémát jelentett. Elkezdett az egész amortizálódni, és az egyetem akkor éppen nem volt túl jó anyagi helyzetben, sőt volt egy olyan időszak, amikor a külső oktatóknak nem tudtunk díjazást biztosítani. Én 2006-ban lettem dékán, mert ahogy befejeztem a rektorhelyettesi működésemet, nagyon sokan megkerestek, hogy vigyem tovább az egészet mint dékán. Ismertem az egyetemet, ismertem a működését, személyes kapcsolataim is jók voltak az egyetemi vezetőkkel, hát elvállaltam. Akkor már lehetett érezni, hogy igazság szerint nekünk itt anyagilag, gazdaságilag nem lesz olyan nagyon jó pozíciónk. Az a kis önállóság viszont, amit a Ménesi út biztosított – mondjuk így, családiasság –, sok mindenre gyógyírt jelentett. De gazdasági értelemben nehéz időszakunk volt. Hozzá kell tennem, a Corvinus akkori rektori vezetése abban partner volt, hogy 2007-ben az egyik szárnyépületet átalakítsuk. Magyarul: átépítették a campust olyanformán, hogy az első szárny teljes mértékben az oktatás igényeit szolgálta ki. Ezt az egyetem megfinanszírozta.

A dékánuságom első ciklusa 2010-ben lejárt... Hadd szúrjak ide be egy megjegyzést. 2003-tól én lettem a közigazgatási tanszék vezetője, ami természetesen nagy megtiszteltetés volt számomra. A dékáni és a tanszékvezetői feladatkör két külön világ. Ez volt a karon egyébként a legnagyobb tanszék. Sőt, nem túlzás azt mondani (senkit meg nem bántva, és a kollégákat végtelenül szeretve-tisztelve), hogy ez volt úgymond a zászlóshajó. Tehát a közigazgatási tanszék egy közigazgatástudományi karon elég jelentős szerepet játszik, és nyilván nem azért, mert én vezettem. Hozzáteszem, hogy nem volt igazán anyagi forrás arra sem, hogy egy nagyon szofisztikált vagy strukturált dékáni vezetési szervezet létrejöjjön. Ez praktikusán azt jelentette, hogy volt egy titkárnő, volt egy nagyon jól felkészült főtitkár a karon, aki a szervezést

vitte, mellette volt pár ember. Tehát nem volt ennél nagyobb apparátus a dékán környékén.

Én, amikor lejárt a mandátumom, 2010-ben, úgy voltam ezzel, hogy már voltam rektorhelyettes, voltam dékán, szóval érdemes lenne elgondolkoznom azon, hogy talán abba kellene ezt hagyni. Elég volt. Időben, energiában megterhelő. Akkor hatalmasodott el rajtunk a mobiltelefon-világ, meg az e-mailezés, ugye. És ez azt is magával hozta, hogy nem volt munkaidő. Tehát este fél kilenckor jött az e-mail, hogy másnap reggel fél tízre mit csináljunk meg. Arra gondoltam, hogy jöjjön most más, aki továbbviszi ezt. Csakhogy a kollégáim azt mondták, hogy az első ciklust magamért vállaltam el, most értük vállaljam a másodikat. Elvállaltam tehát a második ciklust is. Az ember megcsinálta jó szívvel, mert rengeteg jó kapcsolat alakult ki, baráti kapcsolat is. Mivel a kar – mondjuk így – egy szeparált kis entitás volt, tényleg nagyon jó hangulat uralkodott. Megkezdtem a második ciklust, közben a dékánhelyetteseim azt mondták, hogy ha nem haragszom, akkor nekik egy menet elég volt. Négy évet voltak mellettem, és ha nem muszáj, akkor nem csinálják tovább. Semmi gond ezzel, mondtam nekik, emberileg megértem.

Találnom kellett új oktatási dékánhelyettest, új nemzetközi dékánhelyettest. Sikerült ezt elég gyorsan megoldani. Akkor azt gondoltam, hogy a Corvinus Egyetemen ezek a szinergiák tényleg kialakultak, s már lehet szakmailag is kooperálni. Bár hozzáteszem, hogy a nehéz gazdasági helyzet azért rányomta a bélyegét a ház hangulatára továbbra is. Nem volt megfelelő finanszírozás, és állandóan azon vergődünk, vergődtem, hogy valami mégis megvalósuljon, akkor is, ha kevés forrás van hozzá. Nem volt a legszerencsésebb felállás. A külső oktatói ingyenesség is megkeserítette az életünket, de az is, hogy nem kecsegtettek azzal bennünket, hogy majd nagy fizetésrendezések lesznek. Viszont a 2007-es felújítás, az oktatási szárny kialakítása nagyon jó irány volt. Köszönet a Corvinusnak, hogy ezt segítették, de az épület többi része is elkezdett lepukkanni. Nap mint nap érkeztek a panaszok. Ha a fűtés elromlott, és kellett valamit venni hozzá, nem volt rá megfelelő keret, ezért az olcsóbbat vettük. Az meg nem volt jó annyira. Ilyen problémák jöttek sorozatosan.

Az az igazság, hogy voltak azért fontos eredmények is. A kar a Corvinuson belül egyetemi karrá vált. Az nem volt mindegy a presztízs meg előmenetel szempontjából sem. Sőt, ugyan nem volt önálló doktori iskolánk, de a politikatudományi doktori iskola – Láncki András professzor volt akkor a vezetője – lehetővé tette, hogy egy közigazgatási alprogram elinduljon. Tehát nem mondhattuk ugyan, hogy önálló doktori iskolánk van, de mégis folyt doktori képzés a politikatudományi doktori iskolán belül. Ez nagy változás volt, nagy siker, ha szabad így fogalmazni. Nagyon sokan, akik nálunk végeztek, elmentek a jogi karokra doktori képzésre, ahol azért alapvetően más típusú képzés folyt. A Corvinuson ez a doktori alprogram a helyére tette a dolgot, tehát a politikatudományi doktori iskolában megtaláltuk a magunk

lehetőségeit. Még akkor is, ha nem önálló doktori iskoláról volt szó, mert azért a kettő között van különbség.

**Milyen volt a viszony a főiskola, aztán a kar és az államapparátus között?
Mennyire volt élő ez a kapcsolat?**

Az világossá vált a 2008-as globális krízis után, hogy az az államtagadó felfogás, amely szerint a gazdasági, társadalmi problémák megoldásában az államnak minimális szerepe van, megbukott. Ez teljesen egyértelmű lett. Világossá vált, hogy az állam reneszánsza következik. Újra felfedezték az államot. Azt tanítjuk, hogy az állam fejlesztésének három nagy aktora van. Az egyik a funkció- és feladatkör, amit újra kell gondolni. A másik a szervezet. A harmadik ez a bizonyos személyi állomány vagy a közszolgálatban tevékenykedők köre. Az teljesen egyértelmű volt számomra, hogy akkor van ennek az intézménynek – a főiskolának, később egyetemi karnak – itt jövője, ha mi a kormányzatokkal megfelelő viszonyt ápolunk. Szerepelt is az intézményfejlesztési tervben, hogy a kar, tehát a Közigazgatástudományi Kar a mindenkori kormányzat számára kutatómunkát végző, fejlesztési elképzeléseket megvalósító elem vagy aktor, tényező. Létezett tehát ilyen elgondolás, de a korábbi időszakokban ezek az elképzelések a szavak szintjén maradtak. Talán egy kutatás volt, amelyet a Pénzügyminisztérium rendelt tőlünk, és azt dékánként meg tanszékvezetőként, természetesen a kollégák támogatásával, menedzseltem. Ahogy azonban 2010-ben az új kormány megalakult, abban a pillanatban lehetett érzékelni és tudni is, hogy itt a közigazgatásnak sokkal nagyobb respektje, presztízse lesz.

Ekkor már nagyon közel vagyunk az integráció indulásához. Hogyan értesült először az NKE létrehozásának a tervéről?

Az én második ciklusomnak az eleje elment a gazdasági nehézségekkel való küszködéssel, az „életben maradási projekttel”. Aztán 2010 végén vagy második felében hallottam először az új integrációs elképzelésről. 2011. június 10-én, Magyary Zoltán születésnapján jelent meg a Magyary Zoltán közigazgatás-fejlesztési program, amely feketén-féhéren tartalmazta az új egyetem létrehozásának a szükségességét. De úgy emlékszem, hogy én már 2010 utolsó napjaiban tudtam erről. Ráadásul a miniszteri biztosa ennek az egész folyamatnak Kis Norbert professzor volt, aki oktatott a karunkon. Ilyen értelemben nekünk, ha szabad így fogalmazni, szerencsénk volt, mert azért nem az történt, hogy egy számunkra ismeretlen kolléga vagy személy alkotott véleményt bizonyos dolgokról, hanem olyan kolléga, akivel együtt dolgoztunk már sok éve. Nagyon sokat segített ez nekünk lelkileg, hogy így mondjam.

Egyetemi és kari szinten milyen volt a fogadtatása az integrációnak?

Megvallom őszintén, vegyes. A mieink a Közigazgatástudományi Karon kicsit tanácstalanok voltak. Alig telt el tíz év a Corvinuson, és most megint jön valami más. Volt egy kis félelem az állandó változástól. A másik dolog a Ménesi úti campus, amely minden leromlottsága ellenére adott egy kis autonómiaérzetet, családi légkört. Az aulából ki lehetett látni a parkolóra. Ha megjött valaki, azonnal észrevettük, és a büfé előtt már össze is futottunk vele. Ezt azért lehetett szeretni. Volt tehát egy kis bizonytalanság a részünkről, legalábbis a kar egy részének részéről – hogy alliteráljak –, összintézményi oldalról pedig egyértelműen azt érzékeltek, hogy a Corvinus ezt presztízvesztésként értékeli. Magyarul, ha egy kart elvisznek egy egyetemről, akkor az ott maradók számára az egy kicsit fájdalmas dolog. Egyébként azt kell mondjam, hogy minden gazdasági nehézséget is figyelembe véve, nem gördítettek semmilyen akadályt a Corvinuson az elé, hogy mi eljőjünk. A rektor, a rektori vezetés, mindenki próbált ebből az állapotból, szükséghelyzetből valahogy elegánsan kijönni. Tehát azt mondták, hogy nagyon sajnálják, mert kedvelnek bennünket, személy szerint is – nyilván nemcsak engem, a kollégákat is –, de nagyon konstruktívan álltak a dologhoz.

Mi meg ugye kíváncsian vártuk az újat. Sőt, nemcsak vártuk, hanem tevélegesen is részt vettünk az előkészítésben, ennek a funkcionális előkészítő testületnek a munkájában.

Ez a bizonytalanság, egyáltalán az NKE ötletéhez való viszony hogyan változott a karon?

Már a Magyar-programból egyértelműen kiderült, hogy az integráció ebben az esetben milyen irányba megy. Hogy mennyire fontossá válik ez az integráció a közszolgálat teljes humán erőforrása szempontjából. Ott már lehetett érzékelni, hogy itt most nem egy ilyen kicsi asztalnál ülünk és játszunk, ha szabad így fogalmazni, hanem ez egy nagypályás játék. Úgy értem a nagypályást, hogy kilépünk abból a kis körből, amelyben korábban voltunk, és egy sokkal nagyobb léptékű, nagyobb horizontú változásnak vagyunk a részesei.

Amikor pedig kiderült, hogy a kar megmarad, sőt fejleszteni fogják, akkor már mindenki érezte, legalábbis a nagy többség, hogy ennek mi minden bizonnyal pozitív alanyai leszünk. Onnantól, a Magyar-program megjelenésétől tapintható volt egy nagyon komoly várakozás, és akkor a helyére került sok minden. Már maga a program is foglalkozott az NKE-vel. Nem utolsósorban felismertük a készítői között egy-két korábbi hallgatónkat! Világos lett, hogy ez a vonal egy szervesült irány, tehát nem csak ad hoc jellegű ötlet. Kis Norbert pedig végtelenül alapos ember, aki a legmélyét is látja ennek a történetnek. Úgyhogy a Ménesi úti cam-

pus liftproblémájától kezdve a nemzetközi mobilitás fokozásáig minden rezdülést és összefüggést ismert és tudott.

Az pedig nagyon megnyugtató bennünket, egyúttal rejtélyessé is tette a dolgot, hogy maradtunk a helyünkön még évekig. Amikor kiderült, hogy egyelőre nem költözünk sehová, akkor a családiasság utáni vágy vagy igény egyből kielégítést nyert. Attól a pillanattól egyre elfogadhatóbbá vált a történet. Hát jó, egy másik egyetem leszünk, de biztos ott is lesznek lehetőségek, gazdaságilag jobban járunk, és most egyelőre nem megyünk sehová. Ez egyébként szinte kulcsfontosságú elem volt, bármilyen furcsán hangzik. Hogy az emberek általában a megszokottról nem szívesen mondanak le.

Volt egy olyan probléma is az integrációt megelőző években, hogy a jogi karok rájöttek: abban is van pénz, ha ők elkezdik a mi portfóliónkat oktatni. Magyarul Miskolcon, Debrecenben, Pécsen, de szerintem Szegeden is volt közigazgatási-szakember-képzés. Tehát a mi – nagyképpően mondom – portfóliónkat vagy képzési programjainkat ők „nagy tisztelettel” elindították. Ezt azért egy kicsit kiszúrásnak vettük.

| **A karral konkuráltak.**

A karral konkuráltak, pontosan! Nekünk abból biztos bevételünk volt, hogy megfelelő számú hallgató jelentkezett hozzánk, de ez ekkor elkezdett csökkenni. Mert ugye, ha a hallgató szegedi, akkor miért jöjjön föl Budapestre? Akkor ez mellbe vágott mindannyiunkat. Nem vitatom, hogy nekik ez létkérdés volt, úgy voltak vele, hogy nekik is meg kell élniük valamiből. Mindenesetre valóban feszültséget okozott. De abban a pillanatban, amikor kiderült ezeken az előkészítő üléseken, hogy ebben a tekintetben monopolhelyzetbe kerülünk, az megint nagyban gyarapította a karon a támogatók számát. Ott már előirányozták, hogy ezek a képzések máshol megszűnnek, kivezetik őket. Akkor fellélegeztünk, hogy nahát, akkor ez így nem rossz kezdet.

Az az igazság, hogy én közben egy „gonosz” tervet szöttem. Volt néhány kollégánk – azt hiszem, hét –, akik már tudományos minősítéssel rendelkeztek, és adjunktusok voltak. Én a rektori vezetéssel megbeszéltem, hogy támogassák azt a javaslatomat, hogy ezek a kollégák adjunktusból docenssé váljanak, de ez még a Corvinuson történjen meg. A kollégák egyébként a docensekre vonatkozó valamennyi feltételnek megfeleltek. Ugyanis ha hét docenssel gazdagabb a személyi portfólió, akkor ez a karnak a presztízst erősíti a jövőre partnerek felé. A felsőoktatásban ez a kategorizálási igény jelen van, és ennek nyilván megvan az alapja. Egyébként a Corvinus szenátusa ezt csont nélkül megszavazta.

Voltak-e félelmek azzal kapcsolatban, hogy mégiscsak fegyveres testületek közé kell beilleszkedniük?

Voltak. De ezek a félelmek egyébként csak a három hivatásrend eltérő szervezeti kultúrája miatt merültek fel. Tehát amit nem ismerünk, attól félünk. Egyébként volt olyan kolléganőnk, aki tanított a nemzetvédelmi egyetemen, a Zrínyin, sőt olyan kollégánk is, aki meg a rendőrtisztiról jött át hozzánk tanítani. Vagyis voltak személyes nexusok. Ők is azt erősítették, hogy nem kell félni a más szervezeti kultúrától. Nyilván kicsit precízebbek vagy – nem is kicsit, jóval – határozottabbak. Mondjuk a honvédtisztképzésnél nem lehet viccelődni, hogy „drága tábornok úr, én ezt nem így gondolom”. A miénk meg ugye picit lazábbak voltak, oldottabbak.

Az első lépések hogyan történtek?

Volt egy-két megbeszélés, amikor Kis Norbert Mészáros Tamás rektorral ült le. De ez már a kezdet kezdetén megtörtént, amikor az egész elindult. A rektor természetesen tudomásul vette a dolgot, és mi, a kar vezetése, akik részt vettünk, részt vettünk az integráció előkészítésében, folyamatosan tájékoztattuk őt. Mert már azelőtt, hogy 2011 nyarán megalakult az Ideiglenes Szenátus, a munkabizottságok tényleg nagy erővel és aktivitással dolgoztak.

Hogyan kezdődött meg a konkrét munka?

2010 végén, 2011 első hónapjaiban már gyakorlati, operatív tevékenység folyt. Lét-rehozta Kis Norbert vezetésével olyan munkabizottságokat, amelyekben egyes témákat külön-külön gondozva jöttünk össze. Volt az oktatási témakör, amely a mi dékánhelyettesünk, Budai Balázs részvételét igényelte. Volt a gazdasági profilú Gazdálkodási Előkészítő Bizottság, ott a kar gazdasági vezetője mellett a Corvinus gazdasági főigazgatója, Gulyásné Túróczi Margit is beszállt a munkába, mert ugye az egyetem a jogi személy, tehát a kar önmagában kevés ahhoz, hogy döntsön, és a kiválást elhatározza. Mindennapos tájékoztatási feladatunk volt. Tehát a rektort, a rektori vezetést, a rektori kabinetet folyamatosan tájékoztattuk az eseményekről, és természetesen a megfelelő döntéseket, amikor arra került sor, a Corvinus szenátusa hozta meg.

A munkabizottságokban konkrétan az egyetem szervezeti problémáival vagy koncepcionális ügyekkel foglalkoztak?

Is-is.

Tehát már gyakorlati kérdéseket is megpróbáltak előkészíteni, megoldani.

Persze. Volt egy funkcionális bizottság,² ahol Kis Norbert az érintett intézmények vezetésével rendszeresen találkozott. Tehát Padányi Józseffel, akkor még ezredes, később tábornok úrral, aki megbízott rektor volt a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen, legjobb emlékezetem szerint, valamint Sárkány Istvánnal, ő pedig a Rendőrtiszti Főiskolának volt a rektora. Velük – és természetesen szakértőkkel kiegészítve – rendszeresen voltak bizottsági ülések, és emellett az egyes témakörökre vagy résztémakörökre, tehát az oktatásra, a tudományos és gazdasági ügyekre külön-külön önálló munkabizottságok alakultak. Volt átjárás a két dolog, tehát a Koordinációs Bizottság és az egyes szakmai bizottságok között. Nagyon komoly átfedések voltak. Nem utolsósorban mindenki tájékoztatott mindenkit. A dékánhelyettesek nyilván elmondták nekem is, hogy ők mire jutottak, a gazdasági igazgatók szintén. Természetesen én is tájékoztattam őket, hogy ezeken a munkamegbeszéléseken mi hangzott el.

Személyügyileg jelentett-e változást az integráció?

Strukturális változást feltétlenül hozott az integráció, de direkt létszámleépítés fel sem merült. Tehát mindenki megtarthatta a státuszát. Egyébként akkor már tudott volt, hogy az NKE jövőre rektora Patyi András professzor lesz, ő és Kis Norbert professzor minden oktatóval, sőt vezetővel is – úgy értem, a nem oktatási részleg vezetőivel – külön-külön leültek beszélni. Nagyon feszes időbeosztásban, de mindenkivel külön beszéltek. Arról, hogy az adott kolléga hogyan képzei a jövőjét, milyen erősségei vannak, esetleg miben tudja segíteni az új egyetem a pályafutásában. Ezek a beszélgetések jók voltak, mert az emberek már érezték, hogy nem egy láthatatlan szereplővel állnak kapcsolatban, hanem nagyon is személyessé vált a viszony.

2012-ben megkezdte működését az új egyetem. Ön közigazgatási rektorhelyettes lett. Mi volt ennek a rektorhelyettesi pozíciónak a feladatrendszere?

Hát mondhatnám azt, hogy tejben-vajban fürödtem. Bizonyos értelemben ez így igaz, de nem minden tekintetben. Szóval az az igazság, hogy ennek a közszolgálati rektorhelyettesi portfóliónak olyan kiterjedései voltak, tehát olyan széles spektrumon mozgott, hogy az én személyiségemnek ez tökéletesen megfelelt. Most nyilván az NKE-t nem azért hozták létre, hogy Imre Miklós jól érezze magát. Bár talán...

² A Koordinációs Bizottság.

...talán egy kicsit azért is.

Igen, igen, az utókor majd így jegyzi. Mindenesetre ez a mozgalmassága ennek a portfóliónak, a változatossága, sokszínűsége nekem tökéletesen megfelelt. Tehát nem kellett egész nap tizenkét órát számítógép előtt ülnöm, hanem mentem jobbra-balra, hivatalos programokra, és volt olyan nap, amikor be sem tudtam menni a Hungária körútra (mert az első időben itt működött a rektori csapat), annyi dolog volt külső helyszíneken.

Az első feladatcsoport – ez a Magyar-programban is nyomon követhető – arra irányult, hogy a kormányzatnak a három hivatásrenddel összefüggő személyzetfejlesztési kérdéseit, operatív feladatait támogatni, segíteni kellett. Példaként említhetem azt, hogy meg kellett oldani több mint hatezer kormányablak-tisztviselő egyetemi képzését. Határidő: 2013 vége. Úgy kellett kitalálni mindezt, hogy úgymond ugyanazt az ismeretanyagot megkapják, mint minden más hallgatónk, ugyanakkor az ő munkaidő-beosztásuknak megfelelően. Tehát például legyen szombaton az oktatás. Nem volt egyszerű. A Vezető- és Továbbképzési Intézet nélkül, Kis Norberték nélkül ez az egész azonnal zátonyra futott volna. Egy ilyen feladat megadta a dolog súlyát már az első lépéseknél.

A másik nagy feladatcsoportot úgy tudnám összefoglalni, hogy a stratégiai partnerekkel való együttműködések előkészítéséről és a végrehajtás koordinációjáról szolt, valamint a rektori vezetés felé történő visszacsatolásról. Azt kellett felmérni, hogy az úgynevezett közszolgálati piac milyen elképzelésekkel rendelkezik a szakemberképzéssel kapcsolatban; milyen munkaerőt vár a képzés végén. Ennek megfelelően a közszolgálati rektorhelyettesi csapat mindenkivel, aki létezett, tehát az Állami Számvevőszékkel, a Nemzeti Közigazgatási Intézettel, az Országgyűlés Hivatalával, a fenntartó minisztériumokkal, de az összes minisztériummal is, valamint a kormányhivatalokkal, önkormányzati szövetségekkel, önkormányzatokkal, társegyetemekkel egyeztetett, kapcsolatokat épített, megállapodásokat kötött. Ezeknek az előkészítését mi végeztük. Nyilván a rektor volt, aki hivatalosan, formálisan aláírta a megállapodásokat, de sok munka volt előkészíteni ezeket. Azzal is foglalkoznunk kellett, hogy ne csak írott malaszt maradjon, hanem meg is valósuljanak az ezekben foglalt kötelezettségek. Nagyon komolyan odafigyeltünk arra, hogy hogyan halad a megállapodások végrehajtása. Ha esetleg gond volt, akkor megpróbáltuk megoldani a problémát. Rendkívül mozgalmas időszak volt, jártam a számvevőszéktől kezdve a különböző érdekképviselői szövetségekig sokfelé. Azért mondom, hogy az én habitusomnak ez nagyon megfelelt.

Volt egy olyan feladatkör, amit úgy neveznék, hogy a hivatásetika és a közszolgálati identitás, presztízs megerősítése. Ez az egyetem egyebek mellett azért jött létre, és az egyik legfontosabb célja szerintem az, hogy a szakemberállománynak ne csak az ismeretanyagát, hanem a hivatástudatát is fejlessze. Tehát ne állandóan

lesajnál állapotban legyünk, mint a társadalom tönkretévei – ahogy egyidőben, főleg az angolszász irodalomnak hála – voltak kedvesek rólunk vélekedni. Az állam a legrosszabb tulajdonos, ugye, vonuljon ki mindenhonnan. Az állam apparátusa meg egy henyélő, nem tudom milyen csapat. Ismerős, ugye? Végre kiderült, hogy pont az ellenkezője igaz. Hogy itt a presztízs, az önbecsülés, az identitás újra visszatérhet. Az ember ne behúzott nyakkal járjon a hátsó kijáratokon, hanem azt mondják, hogy te megbecsült szakember vagy, rád szükség van. Sőt, te vagy a kulcsa annak, hogy itt jobbra forduljanak a dolgok a gazdaságban, a társadalomban.

Fontos feladatunk volt, hogy a „jó állam” gondolatát, amely a Magyary-programban jelent meg nagy hangsúllyal, népszerűsítsük, ezt a gondolatkört vagy üzenetet mindenhol, minden létező módon megerősítsük, és minden olyan programon részt vegyünk, amelyik a közigazgatás presztízsét, szerepét hangsúlyozza, növeli. Ennek megfelelően például a közszolgálati rektorhelyettes és az oktatási rektorhelyettes portfóliójába közösen tartozott az Educatio kiállításokon való megjelenés. Az oktatási rektorhelyettesi csapat a képzésekről készített nagyon tartalmas, szép kivitelű anyagokat, mi pedig arról, hogy az egyetem nem oktatási lehetőségei hogyan alakulnak. Ebben benne volt a tudományos diákköri munka, a szakkollégiumi rendszer működése, a sporttevékenységek bemutatása. Minden egyéb.

A következő feladatkör volt a sokat emlegetett integráció a hivatásrendek között. Rendészet, honvédelem, illetve civil közigazgatás – ennek a háromnak az egymáshoz való közelítése. Azért nem mondtam teljes átjárhatóságot, mert már abban is nagyon sok munka volt, hogy ezeket közelíteni lehessen. Azt szerettük volna látni, hogy a hivatásrendek közötti mobilitás hogyan biztosítható. Ezzel összefüggésben nemcsak a hivatásrendek közszolgálati munkáltatóival kellett kapcsolatokat építeni, hogy megtudjuk, milyen szakembertípust várnak a képzések végén, hanem nagyon nagy feladat volt az, hogy a hivatásrendek közötti mobilitást ténylegesen szolgáló kurzusok megvalósuljanak. Egyáltalán, milyenek legyenek? Például egy honvédelmi pályát futó kolléga, ha valami miatt leszerelni kényszerül, akkor a civil közigazgatásban hogyan találja meg a helyét. Ez is rengeteg munkát, gondolkodást igényelt. Tehát volt teendő, és nem utolsósorban a Vezető- és Továbbképző Intézet teljes portfóliójának újragondolása is idetartozott: hogy az intézet hogyan illeszkedik ebbe az új világba.

Aztán volt egy olyan feladatkör, amit úgy neveznék, hogy karriermenedzsment vagy karrierszolgáltatások. A hallgatók számára nagyon sok és sokféle kurzust indítottunk. Pályázati tanácsadástól kezdve itt a világon minden volt, ami a hallgatóságot komolyan foglalkoztatta, mert ez létkérdés volt számukra. Nagyon sok rendezvényt szerveztünk, amelyek összehozták vagy próbálták összehozni a közszolgálati szervezeteket, azaz a munkáltatókat és a hallgatóságot.

Végül pedig foglalkoztunk az alumni-, azaz az öregdiák-szervezet létrehozásával. Ez azért volt különleges, mert a korábbi, önálló intézmények egymástól jelentős

részben eltérő identitással rendelkező öregdiákjait hoztuk össze. Ugye a rendészeti kollégáknak a Ménesi út annyit nem jelentett, hogy megdobbant volna a szívük érte. Mégis sikerült valahogy ezt a három korábbi alumniörökséget egy „jövőbeni irányba” eltolni. Megkíséreltük, hogy egységes és nagyon pozitív kifutású öregdiák-szervezet jöjjön létre az NKE-n, és ebben valahogy föl is oldódott a szigorú elkülönültség. Legalábbis kísérleteket tettünk rá, sok munkával, és remélem, hogy valamit hozzá tudtunk adni a szervezet fejlődéséhez.

Mennyire ment, mondjuk így, simán az integráció? Mégiscsak három, egymástól sokban különböző hivatásrend került egy intézménybe. Biztosan voltak viták.

Ha hiszik, ha nem, én vitákról abszolút nem tudok beszámolni. Kisebb polémiákról igen. Csak hogy érzékeltessem ennek a nagyságrendjét, súlyosságát: komoly megbeszélés tárgya volt, hogy a rendészeti, illetve a katona kollégákat a szenátusban hogyan szólítsuk majd. A rendfokozat alapján? Mert ők egymást úgy szólították. Nekünk viszont ez egy kicsit furcsa volt. Úgy gondoltuk, maradhatnánk az egyetemi világban megszokott megszólításoknál: professzor úr, docens úr. A rektor döntése az volt, hogy mivel ez a szervezeti kultúrájuk része, tiszteljük meg őket azzal, hogy mi is így szólítjuk őket. Ez volt, mondjuk így, a „legélesebb” polémia. Ennél komolyabbra nem emlékszem.

Végezetül hogyan látja, sikeres, eredményes volt az integráció?

Ha belegondol az ember, hogy milyen fejlesztések valósultak meg akár infrastrukturális, akár mondjuk az oktatás minőségét illetően, akkor azt kell mondjam, hogy mindenképpen sikeres volt. Egy leromlott, szegényes, végórát járó épületegyüttesből jöttünk át egy felújított és díjakat nyert komplexumba. Megváltozott sok minden ezzel összefüggésben. Az a családiasság, amit mindig emlegetek, és a kollégáim szavait, gondolatait is földézem ezzel, az azért megváltozott. Tehát a családiasság abban az értelemben, ahogy a Ménesi úton megvolt – amint említettem: láttad, ki áll meg a parkolóban, és az aulában sétálgatva már beszélgetni tudtál vele –, itt nincs meg. De ez egy sokkal jobb állapotú, sokkal jobban felszerelt campus. A sportlétesítményekről és egyebekről nem is beszélve.

Önálló doktori iskola van mindenhol. Ez nagyon fontos. Tehát a karokon önálló doktori iskolák léteznek, ami óriási presztízsemelkedés. Ideértem a közigazgatási doktori iskolát is.

Az oktatás minőségét tekintve pedig a legfontosabb, hogy sokkal inkább törekszünk a gyakorlatias képzésre. Nagyon fontos szegmense az integrációnak is, a jövőépítésnek is, hogy ne csak elméleti téziseket adjunk át a hallgatóknak,

hanem a gyakorlat dolgait hozzuk közelebb. Mert ha az nincs meg, akkor ott nagy gond van.

Amit én remélek, tudok, érzek, az az, hogy a képzés összképe jobban megfelel a közszolgálati piac elvárásainak. Most nem lehetne azzal vádolni az intézményt, hogy nagyon messze került (a civil közigazgatásról beszélve) a piaci elképzelésektől. Tehát hogy az állam nem ilyen munkatársakat akar, hanem másféle képzés keretében felkészítetteket. Megszűnt ennek a létalapja. Mert most a piacnak a napi – hogy is mondjam – elképzelései, kompetenciaalapú elvárásai nagyon jól visszatükröződnek az oktatásban.

Kis Norbert fogalmazta meg egy beszélgetésünk során azt a gondolatot, hogy a legfontosabb nem is a tárgyi tudásnak a nyolcvan- vagy kilencvenszázalékos töltöttsége, hanem az, hogy a hallgatók arra készüljenek fel, hogy minden változik. Az a legfontosabb, hogy ezt el tudd fogadni. Mert valóban minden változik. Ki gondolta volna, hogy ilyen nagyságrendű menekültprobléma zúdul az országra? Tudjuk, hogy a közszolgálati hivatásrendek közül mindegyik jelen van ennek kezelésénél. Ott vannak a katonák, a rendőrök, és nem utolsósorban a civil közigazgatás. Minden szempontból. Kormányzati oldalról, önkormányzati oldalról. Ezt az együttes munkát, ezt a változásmenedzselést, ha szabad így fogalmazni, ezt nem nagyon tudjuk nekik megtanítani. Mert valójában az a szemlélet fontos, hogy tudjon a változáshoz alkalmazkodni, hogy arra minden pillanatban fel legyen készülve.

De ami legalább ilyen fontos, hogy a hallgatóink megtalálták itt a helyüket, a Ludovika Campus területén. Ez összehasonlíthatatlanul jobban felszerelt, praktikusabb helyszín a korábbinál. Az ő lelkiállapotukon azt érzékelem én, hogy nagyon megtalálták a helyüket. És ez nagyon fontos történet és eredmény. Ha egy hallgató jól érzi magát, és örömmel jön be az intézménybe, akkor ehhez már nincs is olyan sok hozzáfűznivaló.

Köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Petrik Iván és Szécsényi Mihály

*„[S]ejthető volt, hogy ez a nekirugaszkodás
nem lesz azonos a korábbi próbálkozásokkal...”*

Interjú Sárkány Istvánnal¹

Tábornok úr, a Rendőrtiszti Főiskolán töltött hosszú időszak előtt hol szolgált, honnan indult?

1945-ben születtem, 1964-ben érettségiztem, és előzőleg úgy gondoltam, hogy valamilyen jogi pályára fogok lépni. Ennek valószínűségét növelte, hogy az édesapám, Sárkány Miklós sok évtizede akkor már elismert jogász volt. Különböző jogi területeken dolgozott, bíróként, ügyészként, ügyvédként. Arra gondoltam, hogy az egyetem elvégzése után majd én is el fogok helyezkedni ezek valamelyikén. Engem azonban előfelvétellel vettek fel – akkor még létezett ilyen – a budapesti ELTE jogi karára. Ez azt jelentette, hogy nem az aktuális tanévben, hanem egy tanévvél később kerülhettem be. Azt, hogy van egy évem az egyetemig, nagyon jó lehetőségnek gondoltam a tapasztalatszerzésre, így elhelyezkedtem az akkori Fővárosi Főügyészségen, hogy, úgymond, valami ragadjon rám. Ezt némileg felülírta, hogy az akkori honvédelmi miniszter, Czinege Lajos – akkor egy életre megjegyeztem a nevét – bevezette, hogy az érettségizett és erre alkalmas fiúkat rövidített sorkatonai szolgálatra hívják be. Ez akkor 11 hónapot jelentett, és gyakorlatilag lefedte azt az egy évet, s ezzel megszűnt a probléma, hogy mit is fogok csinálni ez alatt az idő alatt, mert behívtak.

Amikor leszereltem 1965-ben, akkor szeptemberben kezdtem meg a tanulmányaimat a jogi karon. Ez életemnek talán a legfelhőtlenebb időszaka volt, fantasztikus koponyáknak briliáns szakmai élvezetet nyújtó előadásait hallgathattam, akiknek egy jó részével azt követően egy életre szóló barátság is összefűzött.

1969-ben végeztem el az ELTE-t summa cum laude minősítéssel. Az oklevelet 1970 februárjában vettem át. Felvételt nyertem a három legszínvonalasabb budapesti ügyvédi munkaközösség egyikébe, azonban – hogy is mondjam – a családom mérsékelt örömeire én úgy döntöttem, hogy mégsem ott, hanem a Budapesti Rendőrfőkapitányság Vizsgálati Osztályán helyezkedem el.

Én már végzettként mentem oda. Ezt azért hangsúlyozom ki, mert abban az időben azért ez nem volt olyan nagy divat. Ott számos olyan kolléga dolgozott, többségében nálam idősebbek, akik menet közben jártak egyetemre. Ami természetesen

¹ Sárkány István 2005–2011 között a Rendőrtiszti Főiskola főigazgatója, majd rektora, 2011-ben az NKE Ideiglenes Szenátusának elnöke, 2012-ben az NKE RTK dékánja volt. Az interjú 2017. június 23-án készült, az NKE Rendészettudományi Karán (Budapest, Farkasvölgyi úti campus).

a teljesítményükből semmit sem vont le, sőt még jelentősebbé tette, hiszen munka mellett kellett tanulniuk.

Mi motiválta, miért a rendőrséget választotta?

Eredetileg az élet elleni ügyekkel kapcsolatos vizsgálói munka területén szerettem volna elhelyezkedni, de szerencsémre ez nem sikerült. A gazdasági területre kerültem, amit akkor úgy hívtak, hogy a társadalmi tulajdon védelme. Így az akkori időszak igazán veretes, nagy ívű gazdasági ügyeit, pestiesen szólva, a nagy balhékat megismerhettem, és ezek vizsgálatában – bár nyilvánvalóan még kezdőként – részt vehettem.

Ez tulajdonképpen a mai napig meghatározza a gazdasági tevékenység, a gazdasági élet és az ezekkel kapcsolatos bűncselekmények iránti érdeklődésemet. Rendkívül érdekes terület ez, és túlzás nélkül mondhatom, hogy összehasonlíthatatlanul több és sokrétűbb ismeretet tételez fel, mint általában az egyéb bűncselekmények vizsgálata. 1970 nyarától dolgoztam ott, és nagyon-nagyon jól éreztem magam. Nagyon tetszett a vizsgálói munka, mert kifejezetten izgalmas tevékenység volt. Két ügy sohasem egyforma. A bűnözésnek, főleg az intellektuális jellegű bűnözésnek az a lényege, hogy nem mindig csak másolunk, hanem megpróbálunk valami újat belevinni a tevékenységbe. Ettől nyilvánvalóan a vizsgálati része lényegesen izgalmasabb.

Azonban 1973 elején, talán valamikor február tájékán az asztalomon csengett a telefon. Amikor felvettem a kagylót, egy férfihang tömören annyit mondott: „Györök Ferenc vagyok” – Györök Ferenc a Rendőrtiszti Főiskola alapító parancsnoka volt, amely 1971-ben jött létre (az ezzel kapcsolatos alapvető intézkedések 1970-ben történtek meg, de érdemben az oktatótevékenység 1971 szeptemberében indult), tehát akkor már hat hónap híján közel kétéves volt az intézmény, amikor ez a telefon megszólalt. A kép teljességéhez hozzátartozik, hogy mielőtt a főiskola parancsnoka lett, Györök Ferenc a Budapesti Rendőr-főkapitányságon a főkapitány bűnügyi helyettese volt, ma úgy mondanánk, hogy bűnügy igazgató. Ezáltal neki a bűnügyekre, sőt a kapcsolódó vizsgálati munkára – beleértve a fiatal kollégák vizsgálati munkáját, ahová tartoztam én is – volt közvetlen rálátása. Tehát nem vak-tában hívott fel, teljességgel ismeretlenül. Bár személyesen soha nem találkoztunk addig, a munkámat ő minden bizonnyal ismerte. A lényeg, hogy kerekén megkérdezte tőlem, volna-e kedvem átjönni a Rendőrtiszti Főiskolára oktatni. A felkérés számomra bombasztikus meglepetés volt, de amennyire emlékszem, nem sokat hezitáltam, egy-két napon belül igent mondtam. Egy s másra gondoltam, de arra, hogy onnan fogok nyugdíjba menni, nem. A huszonnyolcadik születésnapomon kerültem oda.

Mennyire számított fiatalnak ebben az oktatói gárdában?

Nem számítottam kirívóan fiatalnak. Negyvenes éveinek második felében volt a parancsnok, az oktatói gárdának egy része pedig a volt Rendőrtiszti Akadémiából került át. Azonban volt egy frissen felvett fiatalokból álló része is a gárdának. Magyarán: jelen volt egy relatíve idősebb, tehát negyven és ötven év körüli korosztály, és volt egy huszonöt-harminc vagy legfeljebb harmincöt éves korosztály. A köztes idő azonban hiányzott.

Igazi generációváltás zajlott tehát.

Igen. Azonban a főiskola működésének viszonyai jelentősen eltértek a mai felsőoktatási intézményekétől. Ma egy egyetem, egy főiskola meghatározott jogi paraméterek teljesülése esetén jöhet létre. 1993-ban a felsőoktatásról szóló LXXX. törvény létrehozta a jelenleg Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság néven, korábban Magyar Akkreditációs Bizottságként, kezdetben pedig Országos Akkreditációs Bizottságként működő testületet. Tehát azelőtt akkreditálás intézményi háttér hiányában a szó legszorosabb értelmében nem létezett. Márpedig a főiskola az akkreditációs bizottság előtt huszonkét évvel jött létre. Ma a közkedvelt rövidítésével MAB nevű intézmény, ha a feltételek nem állnak fenn, bármilyen intézményalapító szándékot és döntést felülírhat. Gondoljanak azonban bele: pártállami időszakban, amikor volt egy MSZMP-határozat, akkor elképzelhetetlen lett volna az, hogy van egy intézmény, amelyik ennek ellentmond. Ez a lehetőség annak idején nem létezett.

Tehát volt egy MSZMP-határozat, aztán volt egy miniszteri parancs. Senkit nem foglalkoztatott igazán az, hogy ennek a létrehozandó intézménynek a személyi háttere adott-e, vagy sem. Jelentősebb oktatói – hangsúlyozom: nem felsőoktatási, hanem oktatói – gyakorlattal a volt Rendőrtiszti Akadémián dolgozók rendelkeztek. Zömében azonban az említettek felkészültsége sem volt mérhető a mai igények szerinti tudásszinthez. A fiatalok esetében még ez a gyakorlat is hiányzott.

Én ugye idekerültem 1973 júniusában, de sok idő nem volt felkészülni, mert szeptemberben kezdődött a tanév, és menthetetlenül beküldtek a tanterembe. Mondanom sem kell, hogy mekkora lámpalázam volt, de hát ez egy olyan foglalkozás, ahol nap mint nap ki kell állni a hallgatók elé. Ha egy oktató bemegy a tanterembe, az első néhány percben a hallgatók bemérik, hogy mekkora a felkészültségi szintje. Ha kevésbé sikeresen debütál, már rettenetesen nehéz felküzdeni magát. Tehát ide felkészülve kellett bemenni, és folyamatában kellett azt a rutint megszerezni, ami nélkül elképzelhetetlen az, hogy valaki nap mint nap kiálljon, és húsz-huszonöt fős szakaszoknál gyakorlatokat vagy adott esetben két- vagy háromszáz fős évfolyamoknál előadást tudjon tartani.

Én büntetőjogot, később pedig büntetőeljárás-jogot oktattam itt a főiskolán, körülbelül az itteni oktatói pályám első felében. Ez nagyjából húsz évet fedett le. A következő időszakban, tehát a '90-es évek első felében neveztek ki a Kriminológiai Tanszék élére. Onnantól kezdve én kriminológiával foglalkozom elsősorban. Az elmúlt évtizedekben született tanulmányaim és egyéb írásos munkáim kriminológiai profilúak. A tudományos fokozatot még 1987-ben szereztem meg. 2006-ban habilitáltam, ezt követően nevezett ki a köztársasági elnök egyetemi tanárrá. Ismereteim szerint a rendőrség – tehát szigorúan csak a rendőrség – állományában én voltam az első olyan egyetemi tanár, akit a köztársasági elnök nevezett ki. Címzetesek voltak természetesen korábban is, más testületeknél voltak kinevezett egyetemi tanárok, de a rendőrségen, amennyire én tudom, én voltam az első.

A Kriminológiai Tanszék élére történő kinevezésemet követően különböző szervezeti átalakítások folytán létrejött egy lényegesen nagyobb tanszék, a Bűnügyi Tudományok Tanszéke. Ez a büntetőjogon, a büntetőeljárás-jogon kívül a kriminológiát is felölelte, csak a kriminalisztika maradt rajta kívül. Közben természetesen rendfokozatban is folyamatosan léptem előre. 1997-ben lettem a főigazgató oktatási helyettese, 2002-ben az akkor létrehozott kormányzati főtisztviselőknek is a tagja lettem. 2002-ben neveztek ki dandártábornokká, és az akkor működő főigazgató – már meghosszabbított – megbízási ideje 2005-ben lejárt. Egy nem tudom, mennyire átgondolt döntés folytán én ezt megpályáztam. Csak azért mondom, hogy nem tudom, mennyire átgondolt, mert akkor már hatvanéves voltam. Nem az a jellemző gyakorlat, hogy ennyi időskorban először induljanak el ilyen tisztségerért. Végül jelentős fölénnyel elnyertem az akkor még főiskolai tanács bizalmát, és 2005. augusztus 1-jétől lettem a Rendőrtisztviselők Főiskola főigazgatója. A titulus röviddel később megváltozott, jogszabály-módosítás folytán az intézmény élén álló személy megjelölése ugyanis rektor lett.

Ezt követően, 2007-ben neveztek ki – már nyugállományúként – vezérőrnaggyá. 2009-ben lejárt a mandátumom, és akkor a szenátus egyhangúlag újra bizalmat szavazott nekem. Végül a Nemzeti Közszolgálati Egyetem megalakulása folytán ez a megbízatásom az eredeti időtartam kitöltése előtt lezárult.

Még az első Orbán-kormány idején megfogalmazódott egy integrációs terv, amely inkább egy nemzetvédelmi vagy védelmi karakterű intézményt hozott volna létre a Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetem és a Rendőrtisztviselők Főiskola egyesítésével. Ez nagyjából 2001 második felére el is halt, de azt megelőzően, 2001 elején még szó esett erről az Országgyűlésben is. Miképpen emlékszik vissza erre?

Akkor nem én voltam az intézmény főigazgatója, csak az oktatási területet vezettem. Kétségtelen – amennyire én emlékszem –, talán 1999-től kezdődött el ez a folya-

mat. Akkor még arról volt szó, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel közösen működünk.

Ez valóban viszonylag rövid idő elteltével elhalt. Hozzá kell tennem, hogy akkor ugyan elhalt, de később valamilyen formában újjáéledt. Nem direkt úgy megfogalmazva, hogy a Rendőrtiszti Főiskola tagozódjon be a ZMNE-be, de a 2118-as kormányhatározat 2006-ban, ha nem is *expressis verbis*, de bizonyos utalásokat tett, aminek lehetett volna ez a következménye.

2005-től folytatnám, ugyanis ez egy izgalmas része a történetnek. Én egyértelműen kiálltam mindig az intézményi önállóság megőrzése mellett, korrekt eszközöknek a felhasználásával természetesen. Hogy megértsék a történet lényegét: 2005. augusztus 1-jén léptem hivatalba, s akkor már harminckét éve dolgoztam a főiskolán, tehát azért ismertem az intézményt. A dolog pikantériája az volt, hogy azon a napon – ez pestiesen szólva nem volt piskóta –, amikor hivatalba léptem, jött a minisztérium illetékes vezetőjétől egy levél. Nem azt mondom, hogy horribilis, de azt sem, hogy szóra sem érdemes összeget vontak el a költségvetésünkől a megkérdésünk nélkül azon a napon. Ha ez önmagában ennyi, és nincs folytatása, akkor említésre sem érdemes. Azonban – bár akkor még nem tudhattam – ez nem egyedi eset volt, hanem egy folyamatnak az első állomása. Ami azért érdekes, mert egyetlenegy intézményvezető elődömnek sem kellett szembenéznie azzal, hogy ha nem is nap mint nap, de végül is folyamatosan küzdenie kelljen a gazdasági talpon maradásért. Folytatásként jöttek a létszámcsökkenések, a költségvetésikeretszám-csökkenések. Én soha nem voltam barátja annak, hogy ha van egy népszerűtlen intézkedés, amit ugyan nem én találtam ki, de nekem kell végrehajtani, akkor mivel ez kellemetlen, rázós lépéseket von maga után, kiadjam valamelyik beosztottnak, hogy majd ő közölje az érintettekkel. Mindent személyesen intéztem, természetesen a közvetlen vezető javaslatára alapján. Nem hiszem, hogy van annál kellemetlenebb vezetői intézkedés, mint amikor le kell ülni valakivel négy szemközt, és megmondani neki: nem az a probléma, hogy te egy csibész vagy, ilyen meg ilyen balhéid voltak, és ezért – elnézést kérek – téged kirúglak, hanem különösebb probléma nincs veled, csak nem tudom megoldani, hogy itt maradj. És ezen az sem változtat, hogy nekem senki nem mondta annak idején – a minisztert is beleértve –, hogy neked ennyi vagy annyi embert el kell küldened. Ha én csodát tudtam volna tenni, akkor itt maradhattak volna, abban az esetben viszont novemberben már nem tudtam volna fizetést adni. Tehát ez egy nehéz időszak volt.

Óriási eredménynek tartom azt, hogy különböző nagyon kemény megszorító intézkedéseket úgy tudtam elfogadtatni a Rendőrtiszti Főiskola teljes állományával – ezt annak idején, amikor bezártuk az intézményt 2011 decemberében, külön kihangsúlyoztam és megköszöntem –, hogy a kollégáim nem mögém, hanem mellém álltak. Ez kulcsfontosságú volt.

Ez volt az az időszak, amikor zömében kényszerből, a korábbi mandátumunkkal részben szembemelve kénytelenek voltunk kilépni az oktatási piacra. Tehát nem pusztán rendvédelmi profilú képzéseket folytattuk, ami ugye államilag finanszírozott volt. Mint azokban az években kiderült, ennek az összegnek a mértéke folyamatosan csökkent. A piacra való kilépésünket nagyobb részben ugyan a kényszerűség szülte, de esetenként a szakma kérése is indokolta, például a magánbiztonság területére való kilépés esetén. Utóbbi már azokban az években olyan jelentőséggel bírt, hogy az igényeiről nem lehetett nem tudomást venni. A képzési paletta annak kidolgozása és akkreditációja után így kiegészült a magánbiztonsági szakiránnyal.

Az akkreditációról először 1999 januárjában kaptuk meg a MAB-plénum határozatát. Majd tíz évvel később, 2009-ben a MAB akkreditálta a Rendőrtiszti Főiskolát. Voltak bizonyos kifogásai, mint ahogy általában a legtöbb intézmény esetében vannak, de egyáltalán nem volt kérdéses, hogy az akkreditáció sikeres lesz-e. Sőt, olyan megállapításokat tettek, hogy példaértékű a Rendőrtiszti Főiskola kapcsolattartása a hazai és külföldi intézményekkel, és külön kiemelték azt is, hogy képes volt ilyen gazdasági körülmények között stabilan talpon maradni, s még bizonyos megtakarításokat is fel tudott halmozni.

Ezt persze nem csak a magánbiztonság területére való kilépés eredményezte. Mondok egy másik példát: engem többen is menedzser típusú rektorként definiáltak. Nagy hangsúlyt helyeztem az intézmény külső kapcsolataira. Ennek jegyében kezdtünk együttműködni például az akkor még létező Magyar Légiközlekedési Vállalattal. A légitársaság számára rendkívül fontos oktatótevékenységet végeztünk, amelyre a jogosítványt egyedülként az országban mi szereztük meg. Ez számukra azért volt érdekes, mert a társaság így forinttal fizethetett azokért a bizonyítványokért és tanúsítványokért, amelyeket csak más európai országokban tudtak volna beszerezni. Ráadásul ezeket a képesítéseket bizonyos időközökben meg kellett újítani. De én nem azt kértem, hogy a Malév nekünk pénzt adjon ezért, hanem kértünk tőlük egy repülőjegy-kontingenst. Attól kezdve, hogy ez rendelkezésre állt, ennek a terhére biztosítottuk a repülőgépes vezetői kiutazásokat, hivatalos utakat, sőt, mivel az lényegesen bővebb volt, mint amennyire ilyen szempontból szükség lett volna, jutalomutakat adtam a kollégáknak.

Tehát lényegében nekik minden egyébről kellett gondoskodni, de magáról az úti költségről nem, mert azt a Malév a repülőjegy-kontingens terhére biztosította. Ez egy jelentős újítás volt. A legalacsonyabb bérrel foglalkoztatott kollégáknak két vagy három alkalommal szerény mértékű béremelést tudtunk adni. Én ugyanis sohasem voltam barátja annak – ma sem –, hogy „te csak dolgozgassál, én meg csak fizetgetlek”. Ez a munka minőségén, tetszik vagy nem tetszik, előbb-utóbb meg fog látszani. Szerettem volna azt érzékelteni, hogy a kollégákra, főleg a legrosszabbul megfizetett kollégákra az intézmény vezetése odafigyel. A hallgatók számára biztosítottam

nyári foglalkozási lehetőséget, arra gondolván: jobb, ha rajta tartom a kezem azon, hogy ők mit csinálnak a nyáron. Erre vonatkozóan az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal kötöttünk együttműködési megállapodást, amelynek keretében kiegészítő adóellenőrként az APEH-ellenőrök mellett – elsősorban az idegen nyelveket beszélő főiskolai hallgatók – részt vehettek az ellenőrzésben, jelentős segítséget nyújtva egyúttal az adóellenőrök munkájához. Arra is volt példa, hogy jutalomutat kapott a hallgató, de úgy, hogy nyárra még a zsebpénzét is külső forrásból fedeztük, mert mondjuk olyan idegen nyelvi eredményeket tudott felmutatni. A sort hosszasan lehetne folytatni.

A befolyó bevételekből segítettük az intézmény nyomdáját, a könyvtárat, az orvosi rendelőt (például defibrillátort szereztünk be). Nagyon fontos kezdeményezés volt a doktoranduszok anyagi támogatása, mert sokan közülük egyfajta kelepcebé kerültek. A jogszabály erejénél fogva arra voltak kötelezve, hogy meghatározott időn belül szerezzenek tudományos fokozatot, de – már bocsánat – ez nem szerelemből történt, hanem fizetni kellett a doktori képzésért, a bérük viszont nem engedte meg azt, hogy ezt az összeget kifizessék. A támogatás fejében természetesen meghatározott eredményt kellett produkálniuk.

2005–2006 körül tehát elindult egy költségvetési megszorítás. 2009–2010 táján pedig már lehetett különböző helyekről olyan hangokat hallani, hogy nálunk – ez alatt az országot értem – lényegesen több a színvonalasan finanszírozhatónál és az indokoltnál az államilag fenntartott felsőoktatási intézmények száma. A bizonytalanság ugyanakkor nagy volt a körül, hogy ez mit jelent, hogy kell érteni, kire vonatkozik... Mi úgy gondoltuk, én magam is, hogy ha egy, az intézményeket érintő bármilyen karcsúsítás elkezdődik, akkor vélhetően nem a hazai méretekben nagy, veretes, emblematikus felsőoktatási intézményekhez fognak hozzányúlni, hanem a kicsikhez. Ez egy valószínűsíthető feltételezés volt. Közben, ugye, azt tapasztaltuk, hogy mindig valamivel kevesebből kellett ugyanazt a színvonalat produkálni, ezért ki kellett lépni a falainkon kívülre. Én azt kértem annak idején a minisztériumban – ebben az időszakban nem belügy-minisztérium volt 2006-tól 2010-ig, hanem igazságügyi és rendészeti minisztérium –, hogy a tárca vezetése gyakoroljon folyamatos kontrollt. Hangsúlyoztam: itt nincs semmilyen elmismásolás, azért lépünk ki a falainkon kívülre, mert valamilyen módon – folyamatában kontrollálható forrásból – kompenzálni kellett az elvonásokat. A különböző összoktatói értekezleteken mindig kihangsúlyoztam a transzparenciát, nálunk ez vezetési alapelv volt. Bármikor bárki mindenbe bele-nézhetett, semmi nem volt titok. Azt vallottam: az az intézmény támadhatatlan kívülről, amely belülről intakt.

A nehéz körülmények között már 2006–2007-ben lehetséges megoldásként merülhetett fel az intézményi egyesülés a ZMNE-vel...

Mi azért nem álltunk akkor ennek a megoldásnak a megvalósítása mellé, mert arra, hogy ez a két intézmény, ez a két profil egy intézmény égisze alatt működjön – de egyetem az csak a Zrínyi Miklós nevét viselő intézmény volt –, ismereteink és információink szerint nem volt európai példa. Ezért úgy véltük, hogy nem az jelenti az intézmény számára a megfelelő működési garanciát.

2010-ben ismét grandiózus dilemma előtt álltunk: mindenáron, körömszakadtáig ragaszkodjunk-e az intézményi önállósághoz, miközben gazdaságilag folyamatos megszorítás állapotában vagyunk. Ez ugye önmagában is ellentmondásos: mert vég nélkül nem lehet az intézményi önállóságot egy folyamatosan szűkülő gazdasági keret mellett megőrizni, ez evidens. E mellé álljunk, vagy adjuk fel az önállóságra irányuló törekvést, és egy több lábon álló, abszolút stabil, a rendészeti felsőoktatásra száz százalékgig garanciát nyújtó intézménybe lépünk be? És egészen egyszerűen nem volt harmadik lehetőség. Nagy jóstehetséggel nem kellett rendelkezünk ahhoz, hogy lássuk ennek a folyamatnak a kimenetelét. 2010 második felében ugyanis megkezdődtek az 1278-as kormányhatározat előkészületei. Amely aztán 2010. december 15-én a *Magyar Közlöny*ben is megjelent. Azt gondoltam, s ma is azt gondolom, hogy valóban az volt a szándékunk (mármint a főiskola akkori vezetésének), hogy garantálva legyen mindannyiunk szívügye, a rendészeti felsőoktatás fennmaradása. Azaz önállóan vagy más intézményen belül, de tovább éljen.

Nyilván először a felső vezetői szint, azt követően pedig a személyi állomány szintje is tudomást szerzett arról, hogy ez az egyetem megalakul. Milyen volt a hangulat az állományban?

Akkor már sejthető volt, hogy ez a nekirugaszkodás nem lesz azonos a korábbi próbálkozásokkal. Azokhoz teljesen más módon álltak hozzá az érintettek, tehát nem lehetett velük összehasonlítani.

Erőtlenebbek voltak a korábbi próbálkozások?

Abszolúte. Az intézményi önállóság megőrzése, a gazdasági talpon maradás olyan probléma volt, amelyet a főiskola beosztotti állománya is jól ismert. Én egyébként sem voltam barátja annak, hogy bizonyos dolgokat elmismásoljunk és titokban tartunk, de nem is lehetett volna. Amikor ez a folyamat elindult – abszolút a legelején, az első egy-két hónapban –, akkor még bizalmasan kellett kezelni. Az előkészületek valamikor 2010 nyarán kezdődtek. 2010 decemberében pedig már megvolt a kormányhatározat. Ebből következik, hogy lényegében öt hónap lehetett a kettő között.

Össességében sok idő nem volt arra, hogy a zajló folyamatot titokban tartsuk. Ez egyszerűen lehetetlen volt.

A kormányzat részéről kiknek jutott komoly szerep az előkészítésben és szervezésben?

Gál András Leventének volt az elején, az első időszakban fontos szerepe. Lényegében mindaddig, amíg ő az államtitkári funkcióját ellátta. Addig rajta tartotta ezen a kezét, több alkalommal találkoztunk. Emellett nyilvánvalóan a felügyelő miniszterek is kiemelten foglalkoztak a kérdéssel. Erre mindegyik miniszter odafigyelt. Főként a kvázi előzmények nélkül induló folyamat elején. Nyilvánvaló, hogy amikor egy gépezet már beolajozottan működik, akkor erre kevésbé van szükség. Erre nekünk magunknak is rá kellett állni, rá kellett hangolódni, a fogaskerekeket egymásba kellett illeszteni. Ez azért nem automatikusan történt.

2010 júniusában előbb tárcaközi előkészítő bizottsági szinten foglalkoztak az új intézmény felállításával, aztán a jogszabályi háttér kidolgozása is megkezdődött. De miben is állt a fentebb említett garancia?

Miért volt óriási jelentősége a korábbiakhoz képest a jelenleg létező megoldásnak? Ugye az 1278-as kormányhatározat csak az első lépés volt. Jött a 2011. évi XXXVI. törvény az NKE létesítéséről, majd a CXXXII. ugyanabban az évben, amely az intézmény jogállásáról és a működéséről szólt. Már a létesítési jogszabályban is benne volt: a főiskola – ennek óriási a jelentősége, mert a mi elképzelésünkhöz ez adta a garanciát – egyetemi karrá vált. Ha megnézzük a 2012. január 1-jei, a működés megindulásának napján az egyetem karok szerinti felállítását, akkor azt mondhatjuk, hogy három kar létezett. Az egyik kar jogelődi mivoltában egy önálló egyetem volt. A másik kar jogelődi mivoltában egy másik egyetemnek az egyetemi kara volt. Mi voltunk egyedül főiskola, így csak mi lehettünk újonnan egyetemi kar. Ezzel tehát az intézmény nagyon sokat nyert, és egyfajta tökéletes garanciát kapott arra, hogy mint kar érvényesíteni tudja mindazokat az érdekeket, amelyeket korábban önálló főiskolaként folyamatában érvényesíteni kívánt és tudott. Ez rendkívüli jelentőséggel bíró dolog volt: a főiskola képzési palettája tovább élhetett, mert erre szükség mutatkozott. Ha mi nem válunk egyetemi karrá, akkor nem éreztük volna ezt a fajta garanciát.

2011 kulcsév volt az előkészítés szempontjából: július 12-én alakult meg a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Ideiglenes Szenátusa. Mivel én voltam a jogelődi intézmények vezetői között a legidősebb, és mivel az előzményekben meghatározottakból következően a jogelődi intézmények vezetői közül a legidősebbnek kellett betöltenie az Ideiglenes Szenátus elnöki tisztét, 2011 nyarán nekem jutott ez a szerep. Emlékeim

szerint az Ideiglenes Szenátus nyolc alkalommal ülésezett 2011-ben, de volt olyan eset is, amikor elektronikusan kértünk véleményt, tehát nem hívtuk össze a tagságot. Abban az évben, december közepéig negyvenöt határozat született. Ezek azonban nem akármilyen határozatok voltak. Példásképpen elmondok néhányat, hogy egyáltalán a nagyságrendjüket érzékeltessem. Először is saját magunkat kellett rendben tennünk. Tehát az Ideiglenes Szenátusnak mindjárt az első határozata a működési szabályzata volt, aztán a feladat- és ütemterve, hogy mivel fog foglalkozni a továbbiakban. Utóbbi ugye annak alapján lehet körülírni, hogy mely tárgyban milyen határozatok születtek a továbbiakban. Elfogadta a szenátus – ez alatt most az Ideiglenes Szenátust értem – a Nemzeti Közszolgálati Egyetem alapító okiratát, aztán volt a megállapodás a Corvinus Egyetem illetékes karával, amely majd betagozódott az NKE megalakulását követően az egyetemünkbe. Ilyen volt az NKE szervezeti és működési szabályzata, a foglalkoztatási szabályzata, a fegyelmi és kártérítési szabályzat, a tanulmányi és vizsgaszabályzat, a munkaköri jegyzék, a gazdasági szabályzat. Egyetem nem létezik vezetők nélkül, következésképp meg kellett komponálni az összes egyetemi vezetőre meg a dékánokra vonatkozó pályázati kiírásokat. A pályázatokat meg kellett hirdetni, a beérkező pályázatokat rangsorolni kellett, azokat el kellett bírálni. Ezek nem jelentéktelen kérdések, ezekben mind dönteni kellett. Júliustól decemberig, öt hónap alatt negyvenöt ilyen kaliberű szabályzás született. Ezek persze nemcsak úgy kinőttek a földből, hanem elő kellett készíteni, meg kellett vitatni őket. Egyáltalán: már az Ideiglenes Szenátus elé bocsátást megelőző időszakban is revíziót kellett gyakorolni. A tervezetek többszörös szűrőn keresztül mentek át mindenhová. Bizonyos kérdéseket pedig, nem kis számban, a Fenntartói Testületnek fel kellett terjeszteni jóváhagyásra, de az alapidokumentum az Ideiglenes Szenátus előtt született. Tegyük hozzá, ez 2011-ben volt. Nemhogy az Ideiglenes Szenátus, hanem az NKE Szenátusa által megalkotott jelenleg is létező szabályzatok sem örök érvényűek a maguk teljességében. Azt, hogy később milyen kérdéseket kell rendezni, az élet határozza meg. Ha valamilyen kérdés felmerül, és ha arra vonatkozóan a szabályzat korrekt eligazítást nem ad, akkor azt módosítani vagy kiegészíteni kell. A mi akkori tudásunk és ismereteink szerint alkottuk meg ezeket a szabályzatokat. Nyilvánvaló, hogy voltak közöttük olyanok, amelyeket már az Ideiglenes Szenátus módosított – mert közben kiderült, hogy a jóváhagyás és a tudomásulvétel időszakában bizonyos tényezőkkel nem számoltunk, vagy nem kellett számoljunk. Ez nagyon felemelő, de nagyon munkás időszak volt.

A szenátusban vagy a Fenntartói Testületen belül volt-e azért felmerülő érdekellentét vagy vita?

Volt, természetesen. Az Ideiglenes Szenátusban előjött jó néhány olyan kérdés, amelyben korántsem volt abban az értelemben teljes egyetértés, hogy mindenki megszavazta volna, tehát volt ellenszavazat. Ilyenek léteztek. De ezek nem hordoz-

ták magukban az eredeti elképzelés átírását vagy megváltoztatását. Én egyébként annak idején a főiskolai szenátus előtt is azt képviseltem, hogy automatikusan nem kell dolgok mögé állni, csak meggyőződésből. Tehát ha valakinek valamilyen problémája van, azt ne vigye magával, hanem vesse fel. Volt arra példa egyébként a főiskolai szenátusi üléseken, hogy bizonyos kérdésektől elálltunk, vagy másképp fogalmaztuk meg, mert a hozzászólások arra indítottak. De teljesen más volt a helyzet az Ideiglenes Szenátus munkájában az NKE-n, mert ott már egy-egy kérdés lényegesen többszörös szűrőn ment át. Tehát ha valami alapvetőnek számító ellentétet, érdek-összeütközést válthatott volna ki, annak az előkészítő munkában már jelentkeznie kellett volna.

Hogyan történt az új vezetők kiválasztása?

Pályázatot írtunk ki, a pályázatra voltak jelentkezők, volt, amelyikre egy, volt, amelyikre jó néhány. Rangsorolni kellett a pályázatokat, figyelembe véve azt, hogy a kiírásban meghatározott feltételeknek maradéktalanul megfelelnek-e. Ha mind-egyik maradéktalanul megfelelt, akkor meg kellett nézni, hogy melyik az intézmény számára a legmegfelelőbb. Ebben különböző szempontok érvényesültek. Ha adott esetben kizárólag „külsős” jelentkezett – talán volt ilyen –, akkor nem lehetett azt a szempontot érvényesíteni, hogy a belső viszonyokat ismerje. De ha volt olyan, aki a belső viszonyokat ismeri, és a munkáját kifejezetten jól végezte korábban, akkor nyilvánvaló – legalábbis a számomra nyilvánvaló volt –, hogy elsősorban őt kell preferálni. Sokkal nehezebben lehet beindítani ezt a munkát akkor, ha egy teljesen idegen ember fogja csinálni.

Kézenfekvő, hogy a már hozzáértő emberek maradjanak bent az új egyetemen is, és vezető pozíciót kapjanak. Mikortól lépett be ebbe az előkészítő munkába Patyi András?

A rektort 2011 novemberében választotta meg az Ideiglenes Szenátus. Tulajdonképpen mivel Patyi András egyedüli jelentkező volt, bizonyos tekintetben már a korábbi munkában is részt vett, de érdemben innentől kezdve már több dologba belefolyt. Januártól kezdve pedig megvolt az intézményi háttér, és megvolt számára a működéshez a teljes felhatalmazás. 2012 decemberében meg kellett választani az új szenátust is, s azt nem lehetett előzőleg megtenni, mert annak tagjai csak az egyetem saját dolgozói közül kerülhettek ki. Ez többrétű feladat volt, mint korábban a főiskolai szenátus megválasztása. Egykarú főiskoláról lévén szó, ott nem merült fel az a kérdés, hogy a különböző karoknak képviselete legyen. A karokon belül biztosítani kellett az oktatói – nem oktatói képviseletet, ugyanúgy az oktatói – nem oktatói foglalkoztatotti körből, az oktatókon belül pedig a különböző

oktatói besorolásoknak megfelelően. És akkor még nem szóltunk a kérdéseket gyakran eldönteni képes hallgatói körrel, ugyanis egy bizonyos létszámban ők is tagjai a szenátusnak.

Az oktatói vagy akár a hallgatói kar miként fogadta és élte meg a változásokat?

Amikor valamilyen változás van, az együtt jár bizonyos fokú félelemmel. Általában amikor az emberek egy megszokott mederből egy kevésbé megszokottba kerülnek, evidencia, hogy attól tartanak. Ez egy természetes emberi reakció. A probléma az, ha ez tartós marad. Itt mi arra helyeztük a hangsúlyt, hogy ez múló állapot legyen. Mi garantálta például ezt? A 2011. évi CXXXII. törvény – úgy emlékszem – 47. szakasza rendelkezik a következőről: a főiskolai oktatói munkaköröket egyetemi oktatói munkakörökké kell alakítani. De nem úgy, hogy holnap, hanem négy és fél évet adott erre a jogszabály. Ha jól emlékszem, akkor 2016 szeptemberében szerepelt benne határidőként. No de hát gondoljunk bele, 2012 januárjában indult az egyetem! Bár a törvény jócskán az év második felében született, már lényegében a törvényszöveg ismeretében lehetett tudni, hogy aki főiskolai oktatóként még nem teljesítette az egyetemi oktatói minőséghez szükséges jogszabályi feltételeket, az előkészítés menetében garantáltan megkapja a jelzett időt erre, amelyet ha tisztességesen kihasznál, képes lesz a feltételeknek megfelelni. Ha ezzel valaki nem törődött, az a saját felelőssége volt, de a lehetőség megadtuk rá.

Esetleg ebből fakadóan volt-e fluktuáció, voltak, akik nem tudtak megfelelni az új feltételeknek?

Egy darabig nekem ezt kötelességem volt figyelemmel kísérni, de most már egy ideje nem. Úgy gondolom, hogy kilencven százalék feletti arányban sikerült megfelelni az új feltételeknek. Ez nem egyszerűen utasítási-végrehajtási fegyelem kérdése, hanem egzisztenciális kérdés. Aki nem teljesítette, az nem őrizhette meg a státuszát.

Patyi András olyan kívülről jött személyként tűnt fel, aki nem tartozott korábban sem a Rendőrtiszti Főiskolához, sem a nemzetvédelmi egyetemhez. Ez mennyire volt fontos szempont?

Nagyon fontos szempont volt. Ugyanakkor gond nélkül feltételezhető az, hogy valaki adott esetben úgy kerüljön ebbe a tisztségbe, hogy valamelyik karról származik, és nem lesz egyáltalán elfogult. A közéletben millió példa van erre, amikor valakinek pozíciójánál fogva egy bizonyos kör irányába abszolút elfogulatlanságot és pártatlanságot kell tanúsítani. De igazában az volt ebben a kényes helyzetben

a megnyugtató mindenki számára, ha azonos távolságot lehetett felmutatni mind-egyik kar irányába. Így mindenki elfogadta az ő jelölését.

Hogy látja, a közszolgálati egyetem létrehozása és működése beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket az eltelt években?

Néhány fontos tényre szeretném felhívni a figyelmet ezzel kapcsolatban. Először is, már nem csak a három karból áll az intézmény. Olyan intézetek vannak benne, amelyek rendkívül fajsúlyosak és jelentősek. Hogy az infrastrukturális háttérről ne is beszéljek. Ez valóban egy nagyon jelentős beruházás, de tekintetbe kell venni, hogy a jogelőd intézményekre egy vasat nem költöttek a korábbi évek során. Nézzék meg, hogy nézett ki a főiskola épülete belülről! Hát katasztrófa. Ott minden fillért a fogunkhoz vertünk, én nem engedtem meg a bútort sem kicserélni. Nem hiszem, hogy volt még egy felsőoktatási intézmény, ahol a rektori szobában nem volt légkondicionáló. Nem vettem autót, az Országos Rendőr-főkapitányságtól kaptunk. Szóval muszáj volt valamit lépni, és ez jó megoldásnak bizonyult.

Köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt

„Mindig megtaláltuk a megfelelő képzési választ a felmerülő igényekre.”

Interjú Patyi Andrással¹

Professzor úr, milyen út vezetett a jogászi pályától a közszolgálati egyetemen történt rektori kinevezéséig?

Tulajdonképpen kettős karriert befutó jogász voltam akkorra, amikor a közszolgálati egyetemmel kapcsolatba kerültem, ami azt jelenti, hogy a hivatali, jogászi-hivatali karrierem mellett egy egyetemi oktatói, kutatói karrierem is volt. Alapvetően kiegészítő vagy másodlagos jelleggel, de rendszeren oktatói jogviszonyba kinevezve. 1993-ban végeztem a szegedi, akkor még József Attila Tudományegyetemen. Talán az utolsók között voltunk, akik nem tíz félévet, hanem kilenc félévet jártak. Februárban végeztünk, akkor kaptunk doktori oklevelet. A fennmaradó félévet kint töltöttem az Amszterdami Egyetem jogi karán egy posztgraduális képzés keretében, tehát én egy kicsit később kezdtem dolgozni, mint a közvetlen pályatársaim. Augusztusban tértem haza Magyarországra, és az Alkotmánybíróságon helyezkedtem el mint pályakezdő gyakornok. Az Alkotmánybíróságon az alkotmánybírókon kívüli dolgozók nem az igazságügyi alkalmazottakra vonatkozó szabályok, hanem a köztisztviselőkre vonatkozó jogszabályok szerint teljesítettek szolgálatot. Tehát köztisztviselő lettem 1993-ban. Ezzel párhuzamosan szerettem volna valamilyen úton-módon az egyetemi felsőoktatásba bekapcsolódni. Ez 1994-ben sikerült. Akkor kezdtem el a szegedi jogi karra visszajárni részállású tanársegédként. Ekkortól tanítok közigazgatási jogot. Óraadóként, tanársegédként, meghívott oktatóként. Ott is lettem egyetemi adjunktus 1997-ben. Az egyetemi PhD-képzés 1993-ban még gyerekcipőben járt, a tudományos fokozat megszerzése az Akadémia berkein belül volt lehetséges, kandidátusi, illetve akadémiai doktori fokozat formájában. 1993-ban jelent meg a PhD doktori képzés az egyetemeken. Az elsők között iratkoztam be a szegedi kar levelező doktori képzésére. Eredetileg jogtörténeti témát dolgoztam volna föl, Erdély és Magyarország egyesítésének kérdését 1848-ban, illetve utána.

¹ Patyi András 2012–2018 között az NKE rektora volt. Az interjú 2022. május 19–20-án készült, az NKE Oktatási Központjában (Budapest, Ludovika Campus).

Ebben a témaválasztásban családi indíttatás is közrejátszott? Önnek, ha jól tudjuk, erdélyi felmenői is vannak.

Édesapám Désen született, Észak-Erdélyben, az 1940 és 1944 közötti magyar időkben. Nagypapám ott dolgozott körjegyzőként Szolnok-Doboka megyében. Egyéb-ként a család temesvári, Temes megyei és bánáti. De nemcsak Temes megyében, hanem Torontál megyében is éltek felmenőim. Részben tehát családi indíttatás is szerepet játszott, de elsősorban az, hogy nagyon érdekelt ez a téma. Ez egy különleges dolog. Lényegében a magyar állam a török hódítások nyomán több, részben önálló részre szakad. Perszonáunio állt fönn a török kiűzése után, hiszen az Erdélyi Nagyfejedelemség nagyfejedelme és a magyar király ugyanaz a személy volt. A kérdés az volt, hogy a két ország egyesítése hogyan zajlik, 1848-ban meddig jutnak, az önkényuralom milyen helyzetet hoz utána, illetve már a modern Magyarország, a modern közigazgatás kiépítése-felépítése során mi történik. Végül is nem zártam le ezt a kutatást, tehát a jogtörténeti pályám nem teljesedett ki. Szegeden kezdtem felépíteni az oktatói karrieremet. Közben az Alkotmánybíróságról – egy kisebb ombudsmani hivatali kiterő után – elszegődtem Budapest XII. kerületébe jegyzőnek, kerületi önkormányzati jegyző lettem. Ez a korábbi kormányzati rendszerben jóval szélesebb hatásköröket, jogköröket jelentett, hiszen szinte a teljes elsőfokú államigazgatási feladat- és hatáskör a jegyzőknél volt. Nem voltak külön járási kormányhivatalok. Tehát gyakorlatilag a mai járási kormányhivatali feladatkör is a jegyzőket és a polgármesteri hivatalokat terhelte. Egy települési jegyző akkor mindennek a középpontjában volt: önkormányzati igazgatás, vagyongazdálkodás, költségvetés, államigazgatási-hatósági első fok. Nagyon komoly közigazgatási tudás egyesül ma is egy jegyzőnél, de akkor még összetettebb volt a feladatkör. Miközben jegyzőként dolgoztam, tudományos fokozatot szereztem a Pécsi Tudományegyetemen, ahol a közigazgatási bíráskodás témakörében 2002-ben védtem meg a disszertációm. A jegyzői székéből pedig visszakerültem az Alkotmánybíróságra. Az ott eltöltött újabb néhány év során ért az a megtisztelő lehetőség, hogy pályázhattam bírónak a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumába. Megfeleltem a bírói pályázat feltételeinek, mivel szakvizsgázott jogász voltam, jogtanácsosi gyakorlatom is volt az önkormányzatnál. 2009-ben neveztek ki a Legfelsőbb Bíróságra, és ezzel párhuzamosan az egyetemi pályám is változott. Egy darabig még dolgoztam Szegeden, ahol kineveztek docenssé, de az időközben önállóan megalakult győri Széchenyi István Egyetemre kerültem, és ott vállaltam egyetemi docensi és tanszékvezetői munkát – ez az jelentette, hogy meg kellett szerveznem az egyetem Közigazgatási Jogi és Pénzügyi Jogi Tanszékét. Később a győri egyetem, amely egy nagyon átgondoltan, rendkívül tudatosan fejlesztett intézmény volt, úgy döntött, hogy különválasztja a Jog- és Gazdaságtudományi Kart, tehát külön Gazdaságtudományi és Állam- és Jogtudományi Kart hoztak létre. Utóbbi kar vezetésében

lettem az elsők között – előbb oktatási, majd tudományos – dékánhelyettes. Erről a posztról aztán le kellett mondanom, mert a Legfelsőbb Bíróság akkori elnöke úgy látta, hogy összeférhetetlen a bírói tisztséggel. Tulajdonképpen az NKE megalapításának, a megalapítás szándékának a híre abban az állapotban ért engem, hogy a Legfelsőbb Bíróságon bíró és a győri egyetemen docens és tanszékvezető voltam.

Még egy kicsit maradjunk a győri egyetemenél, ahol nyilván nagyon fontos tapasztalatokat szerzett. Hogyan emlékszik vissza ezekre az évekre?

A jogászképzés komoly múltra tekint vissza Győrben. Amikor a Ratio Educationis után újrászabályozták a jogászképzést, és négy állami – akkori elnevezéssel királyi – jogakadémia jött létre, az egyik a győri volt, és ez az egyetlen, amelyik a mai Magyarország területén található. Tehát Mária Terézia alapította a jogakadémiát annak idején. Deák Ferenc is ott végzett (ezért viseli a kar a nevét), sőt, korábban a bátyja, Deák Antal is. 1892-ben szűnt meg a jogászképzés a városban, és csak jó 100 esztendő múlva, az ELTE kezdeményezésére indult újra. Ez azt jelentette, hogy Győrben, a Széchenyi István Főiskolán az ELTE kihelyezett tagozata működött kezdetben, ennek megfelelően ELTE-s tanárok tanítottak ELTE-s tananyagot ELTE-s tanterv szerint, és az ELTE-s tanulmányi és vizsgaszabályzat, az ELTE-s államvizsgarend érvényesült. Ebbe kapcsolódtam bele már az 1990-es évek végétől, és óraadóként szemináriumot vezettem. A közigazgatási jogtudományi társaság ma sem olyan óriási nagy létszámú, de az 1990-es évek második felében eleve egy kicsi, „mindenki mindenkit ismer” jelleggel működő közösség volt. Tudták rólam, hogy szívesen tanítok, nagy örömmel és szeretettel vettem bele magam mindig ebbe a munkába. Komoly gyakorlati tapasztalataim is voltak, hiszen korábban jegyzőként is dolgoztam. Győrbe egyébként alapvetően az ELTE-ről érkeztek az oktatók, de volt példa arra is, mint például az én esetemben, hogy más egyetemről hívtak el vagy hívtak át valakit. Vagy olyasvalakit nyertek meg oktatónak, aki már tudományos fokozatot szerzett, de korábban nem dolgozott egyetemen. Sok gyakorlati szakember kapcsolódott be a munkába. Nagyon jó szemmel és nagyon aprólékos munkával építette föl az oktatói kart Bihari Mihály professzor, a képzés szakmai vezetője – később az Alkotmánybírósági elnöke – és stábjja. 2002. szeptember elsejével jött létre a győri egyetem, és 2006-tól tudott saját tanterve szerinti jogászképzést indítani. Addigra futott ki felmenő rendszerben az ELTE-s képzés. A kis létszámú hallgatói állományhoz képest rendkívül erős oktatói kar alakult ki, öt vagy hat akadémiai doktorral, miközben máshol szerényebb számok mutatkoztak e tekintetben. Fokozatosan, tudatosan fejlesztették a kart, és erős, koncentrált oktatói, kutatói állomány jött létre.

Azért is fontosak ezek az előzmények, mert Győrben közvetlen közletről láttam, láthattam az egyetem fejlesztését, részt vehettem a szakfejlesztés aprómunkájában,

és ez összeköthető azzal a kérdéssel, hogy mennyiben ismertem az alakulóban lévő NKE elődintézményeit. A korábbi Államigazgatási Főiskola, amely akkorra már a Corvinus Közigazgatástudományi Kara volt, a jogi és igazgatási képzés területén részese volt annak az intézményi körnek, amelyikbe a jogi karok és a Rendőrtiszti Főiskola is tartozott. A nagyon hirtelen elhatározott és nagy erővel véghez vitt bolognai reform során a Magyar Rektori Konferencia Jogi és Igazgatási Bizottsága lényegében a Nemzeti Bologna Bizottság egyik albizottságaként is működött. Ez a szakmai grémium vezényelte le, irányította a szakreformot, amely a bolognai rendszerre való áttérést jelentette az igazgatási és a jogi képzések területén. Nagyon érdekes kérdés, hogyan kerültek ebbe a jogi karok. Tudniillik a jogászképzés finanszírozását folyamatosan csökkentették – az állítólagos túlképzés miatt –, az akkori miniszter mindig is sokallotta a jogászok számát. A jogászképzés széles alapozású, nagy társadalomtudományi bázisra felépített, doktori végzettséget adó képzés, sok területen használható. Egyébként megítélésem szerint Magyarországon nem végez (korábban, tíz éve sem, és ma sem) túl sok jogász, talán annyian végeznek, amennyire egy ekkora országnak, ilyen gazdaságnak, ilyen népességnek szüksége van. Egy jogász lehet bíró, de lehet közigazgatási dolgozó, menedzser is egy cégben. Tehát akkor bennünket, jogászképző intézményeket az oktatáspolitikai összekapcsolás az igazgatási képzőhelyekkel, mert úgy alakult, hogy a jogi karok is indíthattak igazgatási képzéseket, holott korábban szigorú határvonal választotta el a kettőt. A Corvinus KTK nem indított jogászképzést, holott a korábbi Államigazgatási Főiskolán azért nagyon erős tanári kar volt, amely valószínűleg meg tudta volna ezt a feladatot oldani, és a legtöbbször oktatott is valamelyik jogászképzésben. A jogászképző intézmények viszont addig nem foglalkoztak igazgatásszervezési képzéssel. Ezt változtatta meg az akkori oktatáspolitikai vezetés, összevonva a jogi és az igazgatási képzéseket egy közös területbe, és egymás után indítottak vagy alapítottak igazgatási szakokat a jogi karok. A legtöbb csak néhány évig működött. Volt, ahol nem is épült föl a hároméves képzés, mire 2011-ben – az NKE-törvényt követően – ezt a közös formát megszüntette az akkori törvényhozás, kimondva, hogy igazgatási képzést az NKE, jogászképzést pedig a jogi karok indítsanak.

Térjünk vissza az NKE alapításának körülményeire: 2010-ben létrejött a tárcaközi munkacsoport, amely elindította ezt a folyamatot. Ön melyik fázisában kapcsolódott be a munkába?

2010-ben én még nem vettem ebben részt, csak a sajtóból értesültem arról, hogy az egyik első kormányülésen felvetődött a kérdés. Természetesen csak a külső szemlélőnek számított ez újdonságként, hiszen a rendészeti és a honvédelmi felsoktatásnak, az RTF-nek és a Zrínyinek valamiféle közelítése, egyesítése korábban is napirenden volt már. Ezeket a terveket én később ismertem meg, amikor bekapcsolódtam

az NKE létrehozásába, akkor tárultak fel számomra ezek a korábbi történések. Én annyit hallottam, hogy Nemzeti Közszerológati Egyetem néven létrejön egy új intézmény, három egyesülő tagintézménnyel, budapesti székhellyel, és megindultak ennek az előkészületei. Az első ezzel összefüggő gondolatom az volt, hogy talán én is csatlakozhatnék az új tanári karhoz, hiszen a közigazgatási jog oktatójaként budapesti intézményben addig még nem volt alkalmam dolgozni. Valamikor a 2010-es év második felében vagy vége felé látszott már, hogy ennek az intézménynek az előkészítése előrehaladott állapotban van, ugyanis egy kormányhatározat miniszteri felelősséget állapított meg az ügyben, és az akkori Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium vezetőjeként Navracsics Tibor lett ezért felelős. Ő kinevezett egy miniszteri biztost Kis Norbert személyében, aki akkor a Nemzeti Közigazgatási Intézet vezetője volt. Korábban Kis Norbert nagy erővel és lendülettel látott hozzá az intézet újjászervezéséhez: újraindította a néhány évvel korábban megszüntetett és nagy múltra visszatekintő *Magyar Közigazgatás* című folyóiratot, és ebbe engem is bevont. Akkortól már kapcsolódtam az intézet munkájához, illetve részt vettem a közigazgatási képzéseket irányító (különböző néven működő) testület tevékenységében. Magával az egyetemmel kapcsolatos kérdésekbe az úgynevezett létesítő – 1278/2010. (XII. 15.) – kormányhatározat megjelenése után kapcsolódtam be, amely meghatározta az NKE létesítésének feladatát, fő irányvonalait, célját, határidejét, felelőseit. Ennek alapján készítették elő és fogadta el az Országgyűlés 2011. március 16-án az NKE-t létesítő törvényt. E törvény első rendelkezéseinek hatályba lépése lett aztán az „egyetem napja”.

Thát én 2010 végén, amikor a kormányhatározat megjelent, konzultáltam a miniszteri biztos úrral, Kis Norberttel. Ő vetette föl először azt, hogy volna-e kedvem csatlakozni az egyetemhez nem csak leendő oktatóként. Ez nagyon nehéz dilemma volt, mert nem sokkal azelőtt lettem határozatlan ideig kinevezett legfelsőbb bírósági bíró. A Legfelsőbb Bíróságra pályázat alapján kerültem, de ebben szerepet játszott a közigazgatási bíráskodással összefüggő elméleti munkásságom, tevékenységem. A kérdés az volt, hogy feladjam-e, legalább ideiglenesen, a bírói karrieremet, a bírói pályámat. 2011 februárjában indultak meg azok a személyes egyeztetések, amelyek elvezettek utána odáig, hogy április közepe táján bekapcsolódtam az akkor megalakult Fenntartói Testület háttérmunkájába. Ez annyi magyarázatot igényel a mai helyzethez képest, hogy az egyetem Fenntartói Testületét három miniszter alkotta. A közigazgatási és igazságügyi miniszter, a belügyminiszter, és a honvédelmi miniszter. A miniszterek által megbízott tagok jártak el Fenntartói Testületként, és az egyetem létesítését, felkészítését arra, hogy a következő év januárjától már önálló intézményként működjön, ők hárman irányították. Az FT nagyon komoly szakmai munkát kezdett meg, amelynek bázisa a Nemzeti Közigazgatási Intézet volt, az Alkotmány utca 25.-ben. Ez a testület irányította az Ideiglenes Szenátus megalakításának előkészítését. Az FT-nek volt egy háttérstruktúrája, létrehozott

bizottságokat: a Stratégiai és Intézményfejlesztési Bizottságot, az Oktatási Előkészítő Bizottságot, a Közszolgálati Bizottságot és a Gazdálkodási Előkészítő Bizottságot, bár ez utóbbit maga a törvény is nevesítette. Később létrejött a Koordinációs Bizottság is – az említett bizottságok elnökeiből –, és ennek én lettem a vezetője. Természetesen tiszteletdíj nélkül, szakértői, szakmai háttértevékenységként. Annyira, amennyire azt a bírói jogállás megengedte, ugyanis közben még bíró voltam a Legfelsőbb Bíróságon. Részt vehettem a megbeszéléseken, hozzászólhattam, hozzáfűzhettem a véleményemet egyes előterjesztésekhez, anyagokhoz.

Ezek után két komolyabb fordulópontot érdemes kiemelni. Az első az, amikor az FT hozzálatott elkészíteni az NKE első önálló költségvetését 2011 júliusa körül, a másik pedig amikor megkezdődött az egyetemről és a képzési területről szóló külön törvénynek, az NKE-törvénynek az előkészítése, ami végül is októberre ért véget. Ez két kiemelkedően fontos feladat volt. Időközben az FT kiírta a rektori pályázatot, amelyre én benyújtottam a jelentkezésemet. Az Ideiglenes Szenátus november 10-én véleményezte, és egyhangúlag támogatta. Ami azért volt nagyon fontos, mert azt a hitet tükrözte, amellyel a három külön intézmény e mögött az új egyetem mögött állt. Az Ideiglenes Szenátusról tudni kell, hogy az intézményeknek tovább működtek a saját testületeik, tehát a Kari Tanács a KTK-n, meg a két szenátus, de az ISZ a leendő közös egyetemnek volt az előszénátusa, és majd 2012 decemberében szűnt csak meg. Akkor alakult meg az NKE új, önálló, választott szenátusa.

Visszatérve a 2011. tavaszi időszakra, a formális együttműködés előtt nyilván voltak informális egyeztetések. Miként emlékszik vissza ezekre? Miről szóltak ezek a megbeszélések?

Ez nyilván nagyon gondosan és lassan felépített folyamat volt. Februárban arra garanciát nem lehetett adni, hogy az egyetem létesítése könnyű lesz. Inkább az látszott, hogy nagyon nehéz lesz. Egészen más költségvetési helyzetben volt az ország, mint később. A kormányzatra komoly feladatként hárult, hogy az ország gazdasági, pénzügyi egyensúlyát egyáltalán fenn tudja tartani. Az alapító ünnepségen elmondott miniszterelnöki beszéd is utalt erre, hogy a nagyon nehéz helyzetben lévő ország mégis egyetemet alapít, vagyis a jövőbe fektet be.

A folyamat során találkozni, egyeztetni, beszélgetni kellett a fenntartó minisztereket képviselő kollégákkal. Kis Norbertet nagyon régről ismertem a győri egyetemről, de Szarka Gábor miniszteri kabinetfőnökkel és Janza Frigyes rendőr vezérőrnagy úrral meg kellett ismerkednem. Végig kellett beszélni az elképzeléseket. Számukra én új és külső ember voltam. A KTK-nak annyira nem voltam kívülről, hiszen amint mondtam, a Bologna-bizottság Jogi és Igazgatási Albizottságban rendszeresen találkoztunk. És 2009-ben, még jóval megelőzve ezt az egész történetet, a Corvinus Közigazgatástudományi Kara Magyary Zoltán-díjjal tüntetett ki, elis-

merve a közigazgatás-tudomány terén végzett tevékenységemet meg az intézményi együttműködés terén elért eredményeket. A fenntartó minisztereket képviselő FT-tagokat követően a miniszterekkel is személyesen kellett találkozni, beszélgetni. Előbb Navracsics Tiborral, utána Hende Csabával, és végül Pintér Sándorral. Hiszen a fenntartói felelősség, az egész egyetemi projekt sorsa az ő vállukat nyomta. Keresték azt az embert, azt a leendő vezetőt, aki közel van a felsőoktatási világhoz, részese annak, és mindenki számára elfogadható. Nyilván azok részéről az elfogadás nehezebben, lassabban történt meg, akik nem ismertek addig személyesen. Tehát az, hogy én a közigazgatás-tudományban, közigazgatási jogtudományban tevékeny vagyok, írogatok, beszélek, részese vagyok ennek a tudományterületnek, az nem volt ismeretlen azoknak, akik ezt művelték. A Rendőrtiszti Főiskoláról is azok ismertek, akik közigazgatási joggal, közigazgatás-tudománnyal, alkotmányjoggal foglalkoztak, már csak azért is, mert a Rendőrtiszti Főiskolán alkotmányjogot oktató Szigeti Péterrel Győrben egy doktori iskolában voltunk, meg egy karon tanítottunk. De a ZMNE számára azért én eléggé kívülálló voltam, és az RTF nagy része számára is. Tulajdonképpen februártól április közepéig-végéig tartott ez a bemutatkozó, ismerkedő korszak. Fel kellett építeni a bizalmat, meg kellett teremteni a bizalom alapjaként az ismeretséget.

Még egy kérdés az alapítás körülményeire vonatkozóan: több kezdeményezés irányult már korábban is az integrációra – miért pont ekkor tudott megvalósulni egy ilyen elképzelés?

Sok minden kellett szerintem ehhez. Kellett az erős politikai háttér, tehát a kormányzati döntésnek az elhatározottsága, amely mögé odaállt az egész kormány, és személyesen a miniszterelnök. Kellett, hogy erre megfelelő erőforrásokat áldoztak, még akkor is, ha egyébként nem dúskált akkor a központi költségvetés pluszforrásokban. Szerintem nagyon sokat jelentett, hogy nem egyszerűen a két „egyenruhás intézmény” egyesítésében, hanem a közszolgálati felsőoktatás egészében gondolkodtak a döntéshozók, és ebbe bevonták az egykori Államigazgatási Főiskolát. Ezek mind speciális felsőoktatási intézményként indultak. Hiszen a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem magába olvasztotta korábban a katonai főiskolákat és a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát, egy egyetemi jogállású, de nem egyetemnek nevezett intézményt. A Rendőrtiszti Főiskola is speciális intézmény volt. Nem minden országban egyértelmű egyébként, hogy az ilyen jellegű képzések felsőoktatási diplomát adnak. Magyarországon a Magyar Királyi Honvéd Hadiakadémia a '20-as évektől adott felsőoktatási diplomát, a katonai főiskolák a '60-as évek végén alakultak, és adtak rendes, a felsőoktatásban is elismert diplomát. Az Államigazgatási Főiskola az igazgatásszervező oklevéllel nagyon komoly tekintélyt szerzett magának meg annak a tudásnak, amit az oklevél tanúsított. Ezek tehát mind sajátos

felsőoktatási intézmények voltak, ezeknek az egyesítését így, hogy nem két pólusra, hanem három pillérre alapozta a jogalkotó, valamint komoly kormányzati támogatás és szándék állt mögötte, meg lehetett csinálni. A 2010. évi kormányhatározat még a diplomáciai képzést is megemlítette, hogy az is része lesz majd az új intézménynek. Ez végül a létesítő törvénybe akkor nem került bele. A nemzetközi irányba történő nyitás, a nemzetközi képzés megerősítése 2014-ben történt meg, amikor létrejött az önálló Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar, amelyet azonban pár év után sajnos összevontak az Államtudományi Karral.

Az intézmény indulására előirányzott alapköltségvetés 7,4 milliárd forint volt – ebből aztán 4,7 milliárd lett. Hogyan tudtak gazdálkodni ezzel a keretösszeggel?

A 7,4 milliárdos költségvetési fő szám az a „mennyi pénzre lenne szükség, ha lenne elég pénz?” kérdésre adott válasz volt. Tehát az egy feladatalapon megtervezett költségvetési elképzelést tükrözte. A „mennyi van?” kérdésre adott válasz volt a 4,7 milliárd. Ennyi jött össze a korábbi fejezetekből történő átvétellel, kihatással. A felsőoktatásért felelős volt oktatási miniszter fejezetéből, a BM és a HM fejezetéből. Ennyit lehetett akkor adni. Én inkább úgy emlékszem arra az időre, hogy nekünk türelemre és fokozatosságra volt szükségünk, az államháztartás irányítói részéről mindig megértést tapasztaltunk, és tulajdonképpen folyamatosan kaptunk többletforrásokat, bár természetesen nem mindig annyit, amennyit szükségessként jeleztünk. Vagy olyanokat kaptunk, amelyek maradványjellegűek voltak, tehát egyszer lehetett csak elkölteni őket, vagy olyanokat, amelyeket bele lehetett építeni a költségvetési bázisba. Nagyon sokat segített ebben a KIM akkori vezetése. Gál András Leventét kell említenem, aki kormánybiztosként felügyelte, támogatta tovább az NKE-t, miután a közigazgatási államtitkári megbízatása megszűnt. Kis Norbert rövid ideig helyettes államtitkárként a felsőoktatást irányította. Onnan is voltak még az államháztartási szabályok szerint átadható, sőt átadandó források, tehát fokozatosan, hónapról hónapra vagy negyedévről negyedévre hozzájutott az egyetem pluszforrásokhoz. Igyekezett a Nemzeti Közigazgatási Intézet is különböző projektforrásokból – természetesen a feladatokkal együtt – pénzt átadni. Tehát mindenki azon dolgozott, hogy az egyetem stabil maradjon pénzügyileg.

Melyek voltak az első tíz év legfontosabb állomásai?

Mindig az „első” voltak a legfontosabb állomások. Valamiért erősen emlékszem az első önálló NKE-s bérkifizetésre. A január elején esedékes decemberi bért még kifizették a jogelőd intézményekben karácsony előtt. A február első napjaiban fizetendő januári bért viszont már mi fizettük. „Ki tudjuk fizetni? Mindenkinek

annyit fizetünk, amennyi jár neki? Van annyi pénz? Működni fog az egész? Odaér mindenkinek az illetménye, ahova kell?” – ilyen kérdésekkel kellett szembenéznünk. Lehet, hogy ez így utólag már nem nagy dolog, vagy nevetségesen hangzik, de nagyon örültünk neki (Horváth József főtitkárral, Szedres László megbízott gazdasági főigazgatóval), hogy működik, működni kezdett a rendszer. És tényleg csak némi hiba volt, minimális korrekcióra volt szükség.

Hogy milyen „első” voltak még? Az első saját tanév megkezdése 2012-ben, amelyet már az NKE maga indított el, és nem az elődintézményekből áthúzódó félév befejezéséről volt szó. Az első önálló doktori oklevelek kiadása, hiszen 2012 márciusában még a ZMNE által kiállított doktori okleveleket adhattuk át. A későbbi doktoravatásokon már a saját oklevelünket. Ehhez kapcsolódik az oklevelünk megtervezése. Az, hogy a doktori oklevél az 1808. évi VII. törvény, a Ludovika-törvény bevezetőjéből vett szövegrészekkel indul, és hogy mi áll abban az oklevélben, az részben az én inspirációm eredménye. Tehát lényeges emlék az első saját PhD-doktoravatás. Ugyanígy az első tisztavatás, mind a rendészeti tisztek, mind a honvédtisztek esetében. Aztán az első idők itt a Ludovikán. 2014-ben jöttünk át, májusban, a régi Ludovika-épületbe, tehát lényeges állomás volt az első tanév itt, majd a felépített új oktatási épületben az első tanévnyitó 2017-ben, amelyen Trócsányi László akkori igazságügyi miniszter tartotta az ünnepi beszédet.

Ugyanígy „első” alkalom volt, amikor az első félévet zártuk, és Hende Csaba miniszter úr személyesen vett részt a Fenntartói Testület ülésén. Ekkor már nyugodtan kijelenthettük, hogy nem lesz gond a működéssel: stabil az egyetem, nem „borulhat meg”, tudja tartani a kötelezettségeit. Nem mondom, hogy voltak olyanok, akik kifejezetten azért szorítottak, hogy bajba kerüljünk, de nem mindenki örült ennek az integrációnak. Nyilván aki nem örült neki, az az egyetemnek az ellendrukkere volt.

Ezek a struktúrán kívüli tényezők voltak?

Az egyetemen belül sem örült feltétlenül mindenki. De azt is látni kell, hogy ez nagyon nagy átalakítás volt. Tehát akkor sem, és most, tíz év múlva sem szabad azt mondani, hogy ezt mindenkinek érteni és mindenkinek támogatni kellett volna. De azért én azt akkor is, és most is elvártam és elvárom, hogy aki itt dolgozik, az fegyelmezetten, lojális munkavállalóként álljon a feladatokhoz. Ha valakinek ez az intézmény itt és így nem tetszik, nem tud hozzá lojális lenni, van nagyon sok felsőoktatási intézmény az országban, ahol választása szerint tudja a tudását, munkaerejét kamatoztatni.

Meg kell említeni még azt is, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen nagyon nagy átalakítás, komoly intézményi reform zajlott le 2010–2011-ben, az NKE alapítását megelőzően, és részben azzal párhuzamosan. Több száz fő

leépítéséről döntöttek. A csökkent méretű, csökkent hadrafoghatóságú haderő mellett létezett egy viszonylag nagy létszámú katonai egyetem. A 2011. december 31-ig önálló Zrínyi fenntartója a honvédelmi miniszter volt, aki nagyon komoly átalakításokat rendelt el. Mivel én nem ismertem akkor a Zrínyi belső viszonyait, állapotát, nem volt akkor erről állásponatom. Utóbb azt mondom, hogy ott olyan kapacitásokat, képességeket is leépítettek, amelyek elképzelhető, hogy később jól jöttek volna nekünk. Mindenesetre már a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar jött be az egyesülésbe.

Ezek szerint arra, hogy mi érkezik be az NKE struktúrájába, mit vesz át az új egyetem, arra önnek, önöknek nem volt ráhatása. Ez kész helyzet volt?

Ebből a szempontból kész helyzet volt. A Zrínyi átalakítását, visszaalakítását egykarú egyetemmé a honvédelmi miniszter mint fenntartó irányította, rendelte el. A honvédelmi felsőoktatásért ő felelt, ő így látta. Egy hadtudományra profilírozott, áramvonalasított kart adott át nekünk. Addigra gyakorlatilag ez az átalakítás lezárult. Ezzel szemben a Rendőrtiszti Főiskolához a Belügyminisztérium szerkezetileg és intézményileg nem nyúlt hozzá. Ott azt mondták, hogy így vannak, így egyesülnek; ha bármilyen változtatásra, átalakításra lesz szükség, azt már a közös egyetemen belül, konszenzussal szeretnék elérni. Tehát az RTF nem alakult át. A KTK-nál sem történtek komolyabb átalakítások, csak annyi talán, hogy öt vagy hat kolléga docensi kinevezést kapott az utolsó pillanatban, még a Corvinuson. Ők már így jöttek át hozzánk. Ezt én inkább gesztusnak fogtam föl a kollégák felé, hiszen a docensi pozíció tesz alkalmassá valakit arra, hogy tanszéket vezessen vagy adott esetben dékáni, dékánhelyettesi megbízatást kapjon. Régi kifejezéssel vezető oktatónak számított a docens. Nem volt szükség és lehetőség arra, hogy e döntéseket felülvizsgáljuk, így döntött a Corvinus szenátusa és a Corvinus rektora. Ott tehát szervezeti átalakítás szintén nem történt. A legnagyobb átalakítás a Zrínyin volt, a későbbi hadtudományi karon.

A három hivatásrend közül a civil adta a rektort. Hogyan alakult ez? Menynyire volt egyértelmű, hogy civil rektor lesz?

Szerintem ez jól átgondolt döntés volt. Az egyesülő intézmények közül a két „fegyveres” intézményben sok olyan munkatárs dolgozott, dolgozik, akik vezénlyessel kerültek oda különböző szervektől, BM-től (rendvédelmi szervektől), NAV-tól, honvédségtől. Valószínűleg így tudták a legjobban megoldani ezt a vezetési helyzetet, tehát hogy például ne egy rendőr állományú személy vezessen honvédeket, és fordítva. A két nagy hivatásos szervezetrendszer szempontjából talán jobb volt, hogy

egy civil vezeti az intézményt. Ugyanakkor az egyetemi vezetés második vonalában minden hivatásrend képviseltette magát.

Ezek az irányvonalak, gondolom, már az előzetes bizottsági munka során kialakultak.

Hogyne! Az akkori rektorhelyettesek közül hárman, Padányi (akkor még) ezredes úr, Virányi nyugalmazott határőr dandártábornok és Imre Miklós professzor, a KTK volt dékánja folyamatosan részt vettek ebben az átalakítási munkában, nemcsak a saját intézményükben, hanem az FT bizottságaiban is.

2012. január 1-jén megkezdte önálló intézményi életét a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Hogyan emlékszik vissza erre az időszakra? Milyen vízióval látott hozzá az intézmény vezetéséhez?

Nem is a víziókkal kezdeném, hanem a „földhözragadt” vágyakkal. Hogy működjön az intézmény, tehát menjen a fizetés, a fizikai-műszaki infrastruktúra rendben legyen. Működjön a döntéshozatali rendszer, a kinevezési rendszer. A munkajogi döntéseket meg lehessen hozni. Tehát én úgy gondolom, és úgy is emlékszem vissza erre a tíz évvel ezelőtti időszakra, hogy egyszerre voltak bennem jelen nagy, hosszú távú elképzelések, hogy hova volna jó eljutni, és pontosan láttam azokat a közvetlen igazgatási teendőket, amelyeket el kellett látni. Vannak vezetők, akik csak az egyikkel foglalkoznak. Vannak, akiknek komoly elképzeléseik vannak arról, hogy hova kellene eljutni. Megrajzolják építésként a házat, és tervezzék meg az építőmérnök a részleteket, majd építse meg a kivitelező. Én meg úgy érzem, hogy a vízióra is, és a részletekre is fogékony voltam.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen kezdtük meg a működést, az akkori honvédelmi miniszter jóvoltából be tudott oda költözni az egyetem központi vezetése. Az egyik első probléma az volt, ma már ezt nehezen tudjuk elképzelni, hogy körülbelül száz új státuszra volt szükség, de az átalakulásakor csak tizenvalahány új státuszt kaptunk. Az persze, hogy száz új státuszra lenne szükség, nem úgy jött ki, hogy a hasunkra ütöttünk. Ezt az FT és a mögöttes bizottsági struktúra folyamatosan átszámolta, átgondolta. Így jött ki, hogy körülbelül mennyi emberre van szükség, de csak a töredéke állt a rendelkezésünkre. Sokan nem értették, miért nem decentralizálom a munkáltatói és főleg a létszámgazdálkodási jogköröket. Hát azért, mert nem volt mit decentralizálni. Ha nincsenek üres álláshelyek, nem tudunk embereket fölvenni, akkor mit adjak, milyen munkáltatói jogokat adjak át? Ez egy folyamatosan meghúzódnó feszültség volt az intézményben. Fokozatosan és szépen-lassan lehetett elkezdni bővíteni az egyetem állományát. Ez egy türelmet igénylő munka volt, de 2014–2015-re, szerintem, már megfelelő szintre jutottunk.

Visszatérve a víziókra, vágyakra, elsődlegesen volt egy vágy arra, hogy normalizált intézményi működésünk legyen, amely aztán a fejlődésnek az alapjait megteremti. Mert a nem stabil pénzügyi-gazdasági működésre nem lehet fejlesztést építeni. Voltak, akik próbáltak folyamatosan visszafelé mutogatni. A Zrínyinek hány autója volt, mennyit kaptunk most? Volt neki busza. Hol van a busz? De hát az sohasem vezet előre, ha hátranézünk. Nem lehet előre menni hátrafelé nézve. Én mindig azt képviseltem, hogy kérjünk, amire szükségünk van, de dolgozzunk meg mindenért, amit kapunk. Folyamatosan és fokozatosan nőtt az egyetem költségvetése, és a komolyabb állami támogatások megérkezése után, 2016-ban elindultak a nagy európai uniós fejlesztések, a Köfop² két óriási projektje. Ezeknek az egyetem volt a központja, az aktora. Ezek tudományfejlesztést, tartalomfejlesztést, az intézményi struktúra fejlesztését, a továbbképzési rendszer fejlesztését jelentették. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az NKE nemcsak egy graduális egyetem, és nem egyszerűen csak egy doktorképző intézmény, hanem nálunk van a teljes közigazgatási továbbképzési rendszer, a maga évi nyolcvanezer résztvevőjével vagy még többel, három-négyszáz továbbképzési programmal. Ezeknek az állandó minősítése, karbantartása, lefolytatása, beépítése a rendszerbe, az informatikai háttér biztosítása mind-mind óriási felelősség és óriási feladat. Ezt a továbbképzési feladatot a Nemzeti Közigazgatási Intézettől örököltük meg 2014-ben. A kormányablakok megalakulásával például jött egy óriási kampányfeladat, mert az a döntés született, hogy a kormányablak-ügyintézőknek önálló, igazgatási végzettséggel kell rendelkezniük. 400 fős évfolyamokat indítottunk a kormányablak-ügyintézők igazgatásszervező képzésére. Az egyetemet természetesen mindig „megtalálták” a kormányzati képzési felkérések, feladatok, ami annyiban problémás, hogy egy új egyetemi képzéssel nem lehet rövid távon eredményt elérni, mert szinte másfél év, mire bevezetem, három év, mire elvégzik, tehát körülbelül öt év múlva vannak az első bevételek. Öt évet a közigazgatás-fejlesztés és a kormányzati személyzeti politika nem mindig tud várni. Sokkal gyakrabban, másfél-két évente történik képzésiterv- vagy tantervmódosítás, talán túl gyakran. Amíg egy képzés nem fut ki, miért nyúlunk érdemben bele? Még nem tudjuk, mi lesz a végén. Ambivalens módon mégis jó érzés volt azt tudni, hogy a közigazgatás-fejlesztést legalább részben képzés útján kívánja megvalósítani a kormányzati döntéshozó. És azt mondja, hogy rendben van, valamit szeretnék megváltoztatni, megreformálni, ehhez tudást akarok rendelni. Itt van egy központi intézmény, tőle kérem a tudást. Kicsit gyorsabban meg kicsit rövidebb idő alatt kérem a tudást, mint ahogy ez egy normál felsőoktatási fejlesztési ciklusban jönne, de tőle kérem. Ez az egyetem fontosságát, az intézmény iránti bizalmat mutatta.

² Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program.

Tehát az NKE és a kormányzat között egy jóval szorosabb kapcsolat jött létre.

Így van. Ez az egyetem létesítésének egyik indoka volt. Hogy a széles értelemben vett közszolgálati képzési igények közvetlenül becsatornázhatók legyenek, ne áttételek útján érvényesüljön ez a visszacsatolás. Mindig megtaláltuk a megfelelő képzési választ a felmerülő igényekre, lett légyen az tanfolyam vagy szakirányú továbbképzés. Ez utóbbi, a szakirányú továbbképzési szakok világa a legrugalmasabb – korábban posztgraduális szakoknak nevezték őket. Rengeteg új szakot fejlesztett ki az NKE. Ezek közül némelyik kis létszámmal fut, de van, amelyik óriási létszámmal. Elsősorban a közigazgatás-fejlesztés igényeihez igazodva, de a rendészeti területen is több speciális szak kifejlesztése történt meg, és a hadtudományi területen is. Tehát valóban, a megrendelőhöz vagy az adott képzési területért felelős miniszterhez való közelebb kerülés volt ennek a fenntartói rendszernek az egyik lényege.

Kitűzött cél volt, hogy létrejöjjön egyfajta átjárhatóság a hivatásrendek között. Sikerült ezt megvalósítani? Mennyire volt ez legitim irány?

Minden irány legitim, amit a fenntartó szorgalmaz egy intézmény esetében. Az eredeti elképzelés az volt, hogy legyen egy meghatározott tananyag, ami közös. Ez nagyon sokat finomodott már a kidolgozás során is, és utána is többször módosítottuk. Én ezt nagyon jó gondolatnak találtam. Összefoglaló neve: egyetemi közös modul, majd közszolgálati közös modul. Ez egy harminc kreditpont értékű tananyaggyűjtést jelentett, amelynél az volt a célkitűzés, hogy minden alapszakon tanítsuk. Tehát mindenki, aki ide alapképzésre beiratkozik, az egyetemi közös modult sajátítsa el, de ebben ne csak kiegészítő tárgyakat tanítsanak (például bevezetést valamely tudományterületbe, vagy egy másiknak az alapjait), hanem az adott képzés teljes értékű tantárgyai legyenek. De nagyon hamar, nagyjából két év után megváltoztattuk a rendszert, úgy, hogy ezeknek a tárgyaknak a belső mélysége eltérhessen. Egy szemeszterben 15 és 45 óra közötti mozgásteret engedtünk. Vagyis azon a karon, ahol a tárgy meghatározó része a curriculumnak, akár félévénként 45 óra is lehet, ami heti három órát jelent, vagy harminc, azaz heti két óra. Azon a karon pedig, ahol külsőnek számít, tehát inkább ismeretanyag, ott lemeheessen 15-re. A végén viszont legyen meg a kötelező óráknak az egyensúlya. Ez a fajta egyetemi közös modul szerintem nagyon jó elképzelés volt. De hogy Kossuthot idézzem: „annyi energiát a kivitelben, mint amennyi hazafútságot tapasztaltam a megajánlásban, és Magyarországot a poklok kapui sem fogják megdönteni”! Itt talán a végrehajtásra már nem jutott annyi figyelem. Nem mindenki hitt egyformán ebben a közös modulban. Úgy voltak vele, hogy miért kell nekik ezt meg ezt tanítani a másik karon, hát nincs nekik ott mit tanulniuk? Tehát volt egyfajta csöndes tanári ellenállás, és egyfajta hallgatói rezisztencia is. Hozzá kellett nyúlni, és a Fenntartói Testület hozzá is nyúlhat ehhez a modulhoz. Egyébként csodálatos korszaka volt

ez az egyetemnek abban a tekintetben, hogy három, majd az Igazságügyi Minisztérium belépése után négy minisztérium nagyon komoly, magas beosztású vezetője hangolta össze hétről hétre az elképzeléseket. Ők rágtak mindent át, gondoltak mindent végig. Minden fejlesztés vagy tőlük indult, vagy rajtuk keresztül ért a végéhez. Szóval, visszatérve a közös modulra, átalakította, kiegyenesítette a Fenntartói Testület ezt abba az irányba, hogy legyen ez a belső eltérő aránya a képzéseknek. Aztán mégis, azt hiszem, 2019-ben fokozatosan kivezetésre került a közös modul, pedig kezdetben ez adta a magját annak, hogy ez egy közös közszolgálati egyetem, a hallgatók mindnyájan az állam szolgálatára készülnek fel. Hiszen egy rendészeti tiszt mi alapján is vesz egyenruhát, mi alapján foghat fegyvert? Az Alkotmány, az Alaptörvény alapján. Tehát ha valaki, akkor a rendőr például alkotmányos térben mozog. Még hozzá alapjogilag igen intenzív térben. Egyrészt az ő alapjogai korlátozva vannak, másrészt állandóan mások alapjogait védi, és ennek érdekében megint másokét korlátozza. Vagyis ha valamit tudni kell ezen a területen nagyon, akkor azok az alkotmányos, alapjogi összefüggések. De ugyanígy az egész haderő működtetésének ez az alapja. Aztán azok, akik a civil közigazgatásban dolgoznak, nem tudhatták 2012-ben vagy '13-ban, hogy hova fordul a világ. Ma már lehet, hogy úgy gondolják, ha jobban figyeltek volna a különleges jogrendek feltételeinél, akkor az most sokat segítenek nekik. Ami kevésbé köztudott, hogy tulajdonképpen melyik az az állami szolgálati terület, amelyiknek a legtöbb mindenhez kell értenie, vagy nagyon, vagy legalább egy kicsit. Ez a hadsereg. Hiszen a hadseregnek nemcsak meg kell tudnia vívni a háborút, hanem adott esetben az elfoglalt vagy uralma alá vont területen meg kell tudnia szervezni a közigazgatást, és azt irányítani kell. Ezt hívjuk katonai közigazgatásnak. Emellett egyrészt a saját köreiben belül fönn kell tartania a rendet, tehát rendészeti tevékenységet kell végeznie, amit katonai rendészetnek hívnak. Másrészt a közigazgatás megszervezésén keresztül meg kell szerveznie az adott terület rendészetét, rendvédelmét is. A hadseregnek képesnek kell lennie kórház, egészségügyi ellátás működtetésére, akár békeidőben is. És így tovább. Tehát a hadsereg az, ahol a legtöbbféle közigazgatási vagy állami tevékenység egyesül. A rendészeti szervek is rendkívül komplexek, de ott jól érzékelhetően ennél részben kevesebbféle feladattípus jelenik meg. És végül a civil közigazgatás az, amelyiknek nem kell ezekhez az egyenruhás, fegyveres szolgálati ágazatokhoz értenie. Ők „csak” civil közigazgatással foglalkoznak. Ezért örültem nagyon, hogy az egész NKE-eszmében, az egész NKE-működésben intenzíven benne van a hadtudomány, a honvédség, benne van a haderő.

Az integrált oktatás mind a három hivatásrend oktatási tevékenységét módosította némiképp. Milyen változások történtek?

Volt sok kisebb és két nagy képzési reformunk. A 2018-as úgy indult el, hogy 2017-ben fejeződött volna be az előző. Ennyire sűrűn nem szabad a képzéseket

a maguk egészében módosítani. Nemcsak azért, mert tanszéki, illetve kari szinten is nehéz követni, hogy melyik évfolyamnak mikor mit kell tanítani, hanem azért sem, mert nem láthatjuk még az előzőnek az eredményét. A tantervi változtatás eredménye akkor látható jól, ha elvégzi az első évfolyam azt a képzést.

Ez afféle gyermekbetegségnek tekinthető? Egy fiatal egyetemen értelemszerűen szükségesek a változtatások, módosítások...

Van egy másik olvasata is a dolognak. Ami a bizalmat mutatja. Ha nem érdekelné a hadsereget, nem érdekelné a rendőrséget és más rendvédelmi szerveket, hogy mit tanítunk, akkor nem jeleznék folyamatosan, hogy kicsit még itt igazítson, ott igazítson az egyetem. De érdekli őket, hogy itt mi zajlik. Érdekli őket az, hogy itt milyen tudást tartalmak átadása történik meg. Ezért történtek a változtatások. Bár én ezt egy picit lassítanám, ha tehetném. De én ezt akkor sem tehettem meg, és ma sem tehetem meg.

Az egész intézménynek az a lényege, az az értelme, hogy a kibocsátott hallgatók, mindenki, aki itt végez, hasznos tudással kerüljön ki az egyetemről. Tehát itt nem az a lényeg, hogy az egyetem mit gondol úgy általában egyes tudásterületekről, tudományterületekről, hanem hogy az átadott tudás jól hasznosul-e. S ehhez mindig két fél kell. Kell az egyetem, az egyetemi döntéshozók, az egyetemi szereplők, de kellene a megrendelői aktorok is. Az, hogy az NKE-n egyfajta korát megelőző duális képzés folyt, nyilvánvaló. Amikor elkezdtek a duális képzést emlegetni vagy bevezetni, itt már rég az folyt. Hát nem duális képzés az, hogy a hallgatók hivatásos katonák, és nekik gyakorlatilag az egyetemi képzés mellett katonai feladatokat kell ellátni? Ugyanez a helyzet az RTK-n, amióta megalakult a rendvédelmi zászlóalj. Ez valódi duális képzés. Ők egyszerre egyetemi hallgatók és részesei annak a szakmának, ahova majd az egyetem elvégzése után bekerülhetnek.

Az NKE jelentős infrastrukturális előrelépés a Ludovika felújítása révén a rendészeti és a civil, államigazgatási hivatásrend számára. A katonai hivatásrend ebben a tekintetben mintha lemaradt volna. Hogyan és miért alakult ez így?

Döntő különbségek voltak az alapító intézmények igényei között. Ez a különbség röviden abban foglalható össze, hogy a honvédtisztképzés laktanyai körülményeket igényel, annak minden velejárójával együtt. Ezek a laktanyai körülmények a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campuson (amely az egyetem első központi campusa volt) adóttak. Ezért a tervezés első nagy hulláma korszaka során ennek a laktanyának a Ludovikára való áttelepítése nem szerepelt a tervek között. Ez nem egyetemi döntés volt, mint ahogy az egész beruházás, az egész fejlesztés is kormányzati szintű döntés révén valósult meg. Tehát az első tervezési forduló a rendészeti és a civil képzéseket, valamint ezek infrastrukturáját érintette, azzal, hogy az egyébként itt

megépült és elkészült létesítményeket a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar hallgatói, oktatói és dolgozói is használhatják. A második ütem – vagy egy további ütem – kérdése lett volna az, hogy mi történjen a laktanyai elhelyezést igénylő honvédtisztképzéssel. Ennek az előtervezése még abban az időszakban elkezdődött, amikor én viseltem a rektori tisztséget, de nekem most már nincs közvetlen rálátásom arra, hogy mi történik, vagy mi történt. Talán egy ideig ez parkolópályára is került. Az, hogy a honvédtisztképzés átkerüljön, bonyolultabb probléma, hiszen az Orczy-kert, a Ludovika parkja tovább már nem terhelhető épületekkel. Csak környező épületek jöhetnek számításba. Talán újraindul ennek a kérdésnek a tervezése is, de ezzel kapcsolatban nem rendelkezem naprakész információkkal. Vagy rövidebben, másként megfogalmazva: Azok a képzési, oktatási, kiképzési feltételek, amelyek a Hungária körúton megvoltak, megvannak, azok itt nagyon nehezen, lassan és költségesen lettek volna megteremthetők. Ezért is történt az első ütem így, ahogy történt. Illetve az akkori honvédelmi vezetés úgy látta jónak, ha a tisztképzés ott marad a Zrínyi laktanyában.

2011-ben a bizottsági struktúra nagyjából már mutatta az új egyetem vezetési struktúráját, sőt a vezetők személyét is. 2012-ben, az egyetem működésének első évében viszont több személyi változás is történt. Akik elmentek ekkor, azok az egyéni, saját életpálya véletlenszerű váltásai miatt távoztak, vagy rendszerszerűen bele volt kódolva, hogy átalakul a vezetés a működés során?

Nagyon alaposan előkészített egyetemfejlesztésről beszélünk az NKE esetében, tehát nem öletszerűen, és nem egyik hétről a másikra, hanem valóban hosszú hónapokon keresztül, jól előkészítve valósult meg. Ahogy említettem, a Fenntartói Testület szakmai háttérmunkájában, a bizottsági munkában részt vettek azok a jogelőd intézményekben dolgozó vezetők, akik utána pályázatot nyújtottak be, és elfoglalták az egyetem felső vezetésének pozícióit. Nagyon nagy ráhagyással azt lehet mondani, hogy az NKE eredeti szervezeti és működési szabályzata rektorhelyettesi szintű vezérlést intézményesített, ami azt jelenti, hogy minden egyes tevékenységi terület tartozott valamelyik rektorhelyetteshez. Kezdetben négy rektorhelyettes volt: egy stratégiai és intézményfejlesztési, egy oktatási, egy tudományos és nemzetközi, valamint egy közszolgálati. A rektor „csak” e fölött a szint fölött, mintegy a rektorhelyettesek útján gondoskodott ezeknek a szakterületeknek az irányításáról. Amikor megírnak egy színdarabot, nem lehet még tudni, hogy milyen lesz maga az előadás. Ugyanígy az elképzelt fejlesztés és az elképzelt működési szerkezet próbája a tényleges működés, tehát hogy azok a feladat- és hatáskörök jól működnek-e, ellátható feladatmennyiséggel, ellátható tevékenységgel járnak-e, megfelelő erőforrások állnak-e rendelkezésre. Ezért az első év vezetési tapasztalatait követően, 2012 végén a rektorhelyettesi portfóliók átrendezése, átcsoportosítása történt meg, ami néhány

év múlva megismétlődött – de ez a legtermészetesebb velejárója egy ilyen intenzív fejlesztési időszaknak bármely egyetemen. Voltak persze köztük egyéni döntések is – példaként a Rendészettudományi Kar vezetőjét vagy az oktatási rektorhelyettest említhetem –, s ez egy kicsit azért meg is nehezítette az indulás folyamatát. De volt az oktatási szakterületet érintően egy másik körülmény is: a tanév közepén jártunk. Tehát a jogelőd intézményekben megkezdett tanévi munka folytatódott, mégis föl tudtunk készülni a beiskolázásra, föl tudtunk készülni az első tanév lezárására és az első három tanévnek az indítására.

A különböző hivatásrendek közös szerkezetbe foglalása milyen tapasztalatokat szült? Hogyan sikerült összecsiszolni a különböző munkakultúrákat?

Szerintem jól. Elsősorban azért, mert nem az volt a fő kérdés néhány hónap után, hogy a munkakultúrákat össze tudjuk-e csiszolni vagy össze kell-e csiszolni. Hanem az, hogy annak a hirtelen meglóduló fejlesztésnek, amely az egyetemet elérte (infrastruktúra-fejlesztés a Ludovika-beruházás kapcsán, majd az európai uniós források révén a szervezet-, tartalom- és működésfejlesztés), annak meg tudunk-e felelni. Vagy másként megfogalmazva, nem annyira az egyéni vagy csoportérdekek érvényesítése volt a fő kérdés, hanem az, hogy az egyetem mint intézmény hogyan tud megállni a lábán, hogyan tud megállni a magyar felsőoktatási intézményrendszerben, és hogyan tud fejlesztendő intézményből fejlesztő intézménnyé alakulni. Ez döntő változás volt szerintem az első négy év vége felé – az tehát, hogy egy intézmény, amely addig a fejlesztésnek a tárgya volt, maga vált a közszolgálati fejlesztések motorjává, két nagy Köfop-projekt révén. Az autonómia, a saját munkakultúra szerintem elég egyértelműen megmaradt, de leginkább a rendészeti és a hadtudományi karon. Részben azért, mert ezen a két karon elég magas a vezényelték, tehát a hivatásos állományból odahelyezettek száma, és rendkívül intenzív a befogadó vagy támogató szervezetekkel való kapcsolat. Nem is beszélve arról, hogy tulajdonképpen a kari munkakultúra is a nevelésnek az egyik eszköze. Ebből a szempontból inkább a civil képzéseket érintette több változás. Korábbi zrínyis és KTK-s tanszékek bázisán és jelentős saját fejlesztések eredményeként új egységként létrejött a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kara, amelynek ki kellett alakítania a saját arculatát, működési rendjét, majd néhány év után összeolvadt az Államtudományi Karral, amely szintén nagyon sok fejlesztésen, változáson esett át. Rengeteg új kolléga érkezett, sok új tanszék jött létre, többször változott a tanszéki szerkezet. Számos új képzés indult, ezekhez új tantárgyakat kellett kifejleszteni, és megint csak szóba hozom azt a közigazgatási továbbképzési rendszert, amely éves szinten több tízezer igénybe vevővel dolgozik. Tehát tulajdonképpen az új fejlesztési feladatok egy új intézményi kultúrát igényeltek, és alakították ezt. Ebbe aki tudott és szeretett volna bekapcsolódni, be tudott, de a saját, kari működési struktúrák azért jelentős részben megmaradtak.

Beváltotta-e az integráció a hozzá fűzött reményeket?

Szerintem nagyon sok reményt beváltott, de a személyes véleményemen túl hadd soroljak tényeket is. Az indulás után öt évvel, 2017-ben vizsgálta a MAB az egyetemet, s abban az évben öt évre feltétel nélkül akkreditálták az NKE-t. Öt évre, feltétel nélkül! Azt az egyetemet, amelyiknek az egyik kara még szakfőiskola (Rendőrtiszti Főiskola) volt néhány évvel korábban. Tudvalevő, hogy egy szakfőiskolának bizonyos területeken magasabb szintet kell biztosítania, mint általában egy főiskolának, de 2017-re közös erővel meg tudtuk ugrani azt is, hogy egyetemi karként álljon helyt a többi karral együtt. Úgy, hogy komoly, nagy budapesti egyetem csak feltételekkel kaptak akkreditációt. Feltétellel! Ehhez nagyon komoly személyzeti fejlesztést hajtottunk végre, sok új munkatársat kellett fölvenni, akik rendelkeznek tudományos fokozattal. Sok egyetemi tanár csatlakozott az NKE-hez, de nagyon sok saját egyetemi tanári pályázatot is sikerre vittünk. Az egyetemi tanárok kinevezéséhez akkor is, most is, akkreditáció szükséges. 2018-ban megkaptuk az Európai Egyetemi Szövetség, az EUA pozitív intézményi értékelését is. Tehát 2012-ben elindult egy egyetem, amelynek jogelődjei nagyon nagy távolságra voltak egymástól, teljesen eltérő felsőoktatási kultúrát képviseltek, és négy év múlva feltétel nélkül akkreditálta a MAB. Tartalmi, érdemi, azaz meritórius alapon.

Aztán meg tudott alapítani az egyetem önerőből egy kart. Tehát voltunk annyira erősek, hogy létre tudtunk hozni a meglévő tanszékekből és újak létesítésével (külső partnerek bevonásával) egy önálló kart, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kart, azt hiszem, hat tanszékkal. Erre a karra, ezekre a tanszékekre két éven belül el tudtuk kezdeni ráépíteni közgazdaság-tudományi képzéseket. Tudniillik a nemzetközi gazdálkodással kapcsolatos és általában a közgazdasági képzések nagyon népszerűek voltak. Ezért is tartottam nagyon komoly eredménynek ennek a karnak a létrehozását. Az idegen nyelven folytatott képzések száma is soha nem látott növekedésnek indult.

2017-ben hozzánk került a Víz tudományi Kar, vagyis a vízügyi képzés. Az is önálló és bátor vállalás volt, amikor azt mondtuk, hogy ez nem egyszerűen vízgazdálkodási vagy vízügyi igazgatási kar, hanem a neve legyen víz tudományi kar, megelőlegezve további, tudományos irányú fejlesztését. Ez a bajai campusunk.

2013-ban létre tudtunk hozni egy új doktori iskolát, a közigazgatástudományit, két évre rá egy másikat, a rendszertudományit – mind a kettő első és egyedülálló ezeken a tudományterületeken (az akadémiai tudományterületi besorolás szerint az állam- és jogtudományokhoz tartoznak). Ez megkétszerezte a doktori iskoláink számát s egyben a kutatás, a doktori képzés, ezzel együtt pedig a doktori fokozatszerzés lehetőségét. Tehát a saját doktorok, a saját magunk által PhD-doktorrá avatottak száma is növekedett.

Hogy mindenki megtalálta-e a számítását, akár belülről, akár kívülről, vagy mindenkinek minden elvárását teljesítette-e az NKE, ezt én nem tudom megítélni. Talán annyit érdemes hangsúlyozni, hogy az egyetemek sem képesek mindenre. Önmagában felsőoktatási képzéssel nem lehet a közszolgálat, a közigazgatás vagy a legtagabb értelemben vett állami működés minden problémáját megoldani, és azt külön hangsúlyozom, hogy az egyetem alapvetően lassú „műfaj”. Tehát még egy ilyen rövid idő alatt és intenzíven fejlesztett egyetem, amely rendkívül rugalmasan és gyorsan tudott reagálni a képzési igényekre (főleg a szakirányú szakok és továbbképzések rendszerével), azért mégiscsak egyetem. Tehát itt is – a szükséges önmozgások, kötelező folyamatok miatt – komolyabb időigénye van minden változásnak. De én azt hiszem, hogy összességében azt lehet mondani: a ránk fordított figyelem, a nemzetgazdaságból ránk fordított források jó helyre kerültek.

Megrendelői oldalról érkeztek-e visszajelzések?

Hát az a szerencse, hogy az NKE és a megrendelői oldal nem volt egymástól nagy távolságra. Az egyetemet a Fenntartói Testület irányította. A Fenntartói Testület maguk a miniszterek alkották, akik megbízottjaik útján jártak el. Az érintett minisztériumok tehát a legközvetlenebb és leghatározottabb módon tudták a visszajelzéseket megtenni. A sok szakirányú szakfejlesztés, az alap- és mesterszakok fejlesztése, a doktori képzés kialakítása nem úgy történt, hogy az egyetem kitalált valamit, hanem ezek gyakran a Fenntartói Testület kezdeményezésére – vagy ha az egyetem kezdeményezésére, akkor a Fenntartói Testület folyamatos monitoringja és jóváhagyása mellett – történtek. Az egyetem teljes képzési rendszerét és annak minden módosítását az FT tárgyalta meg és hagyta jóvá. Az a rendszer alakult ki a legelején, hogy az egyetem bele sem kezd olyan előterjesztés kidolgozásába, amellyel elviekben a fenntartók nem értenek egyet. Tehát mindig volt egy előzetes FT-egyeztetés és -egyetértés, csak ezután került az előterjesztés a Szenátus elé. A Szenátus és a Fenntartói Testület egymással egyetértési, jóváhagyási viszonyban volt. Nem láttuk értelmét olyan szenátusi döntések meghozatalának, amelyeket aztán a Fenntartói Testület valamilyen korrekciója érint. Tehát mi nem az utca túloldalára vagy a város másik felébe küldtünk füstjelekkel információkat, hanem bent volt az egyetemi döntéshozatalban a fenntartói, megrendelői oldal.

A fenntartói struktúra átalakulásával ez a döntéshozatali mechanizmus is biztosan átalakult.

Hát, biztosan átalakult, de ez már azután volt, hogy én a rektori megbízatásomról lemondtam. Nem mondom, hogy kényelmes vagy könnyű döntéshozatali, döntéselőkészítési rendszer volt, ami 2018-ig érvényesült, mert azt igényelte, hogy

a Fenntartói Testület hetente vagy kéthetente ülésezzen, de ez adott egy ritmust a Szenátus és ezáltal a kari tanácsok működésének. És teljesen kiszámítható volt. Vagyis kiszámíthatóvá tette az, hogy ami a fenntartói, minisztériumi egyetértéssel találkozik, az utána végig tud menni, a szakmai előkészítést követően meg fogja kapni az egyetértő vagy jóváhagyó döntést. Nagyon sokat változott a Fenntartói Testület összetétele, kivéve a Belügyminisztériumot, hiszen annak képviselőjében végig Janza Frigyes nyugállományú vezérőrnagy úr vett részt az FT munkájában. Rendkívül jó szívvel, jó emlékekkel gondolok vissza az alapos, tényorientált és az egyetem ügyét első helyen szem előtt tartó vitákra, megbeszélésekre. Nagyon sok segítséget kaptunk az FT-től. Nehéz is jól elmondani, hogy – talán megelőzve az egyetemi modellváltás korszakát – mekkora segítség az, hogy ott ül bent a közvetlenül érdekelt fenntartó a döntéshozó testületben, mint például a Miniszterelnökség közigazgatási államtitkára. Azé a Miniszterelnökségé, ahol a miniszter felelős a közigazgatási személyzetszervezésért, a belügyminiszter felelős részben a közszolgálat-fejlesztésért. Ott ül bent a belügyminiszter vagy a honvédelmi miniszter képviselője, és azonnal meg lehetett kérdezni bármely elképzelésről, hogy ez így jó-e, erre menjünk-e, erre van-e szükség. Visszajelzések egyébként a rendőri, kormányhivatali és minisztériumi vezetők részéről szintén az FT-n keresztül jutottak el és csatornázódtak be hozzánk. Amikor az Államreform Bizottságot a kormány megalakította, nem egyszerűen csak az egyetem rektorát kérték föl a bizottság vezetésére, hanem kormányhatározattal létrehoztak egy Államreform Központot az NKE-n (ez aztán 2018–2019-ben átalakult, majd végül megszűnt). Mindez azt mutatja, hogy a közigazgatás átalakításának a szellemi bázisát az NKE-ben látta a 2014–2018 közötti kormányzati időszak.

Köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Petrik Iván és Toldi Lóránt

Vákát

„[A]lapvetően mindenki a konszenzust kereste...”

Interjú Horváth Józseffel¹

Főtitkár úr, kérjük, elevenítse fel, hogyan kezdődött az egyetemi integráció előkészítése!

Két köre volt az előkészítésnek. Az első körben én magam nem vettem részt, az gyakorlatilag az elvi előkészítés volt. Ebben az időszakban a három minisztérium mint fenntartó a három jogelődnél egyezkedett a célokról, és ott döntött el az egyetem létesítése, majd elkezdődött az integráció előkészítése. A tárgyalásokon a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumot Kis Norbert képviselte, a Belügyminisztériumot Janza Frigyes, a Honvédelmi Minisztériumot pedig Fodor Lajos korábbi vezérkari főnök, akkor a honvédelmi tárca közigazgatási államtitkára. Ők hárman juttatták el a kérdést az elvi döntésig. Azt nem tudom, hogy ezeken a tárgyalásokon Gál András Levente vagy Navracsics Tibor jelen volt-e. Az elvi döntés után, 2010 decemberében megszületett az a kormányhatározat, amely az egyetem létrehozásáról szólt. Ezt követően kezdte el Kis Norbert mint miniszteri biztos a Fenntartói Testületet összerakni, és akkor alakultak meg a különféle munkacsoportok, bizottságok, illetve tisztázódtak, hogy kinek mi a feladata. 2011 márciusában jött ki a törvény a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről. Amikor a Fenntartói Testület már rendszeresen működött, 2011 májusában, Kis Norbert révén tagja lettem a gazdálkodás kérdéseivel foglalkozó bizottságnak. De valójában már korábban is bekapcsolódtam az előkészítő munkálatokba, mert a törvény szövegét én is véleményeztem.

Milyen minőségben végezte az előkészítő munkát?

Az egészbe úgy keveredtem bele, hogy a Magyar Államkincstárnál dolgoztam, ahol 2011-ben létrehozták a kincstári főfelügyelői rendszert. Kis Norbert a Nemzeti Közigazgatási Intézet gazdasági főigazgatóján keresztül jelezte, hogy szeretné, ha a Corvinus Egyetemre kerülnék kincstári főfelügyelőnek. Azt akarta elérni, hogy én felügyeljem a Közigazgatástudományi Kar kiválását, és biztosítsam a kar érdekeit a vagyonmegosztás során. Én ebbe bele is egyeztem, a Corvinusra kértem magam, ahol 2011 áprilisában ki is neveztek kincstári főfelügyelőnek. Hivatalosan ekkor kért fel Norbi, hogy vegyek részt a Gazdálkodási Előkészítő Bizottság munkájában is, amelynek felállítását a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről szóló törvény írta elő.

¹ Horváth József 2012–2019 között az NKE főtitkára volt. Az interjú 2017. július 5-én készült az NKE-n (Budapest, Ludovika Főépület).

Ez azt jelentette, hogy a feladataim közé tartozott – értelemszerűen nem a Kincstár, hanem az integrációt előkészítők részéről – az új egyetem megszervezésében való közreműködés. Sosem felejttem el, összeültünk a Nemzeti Közigazgatási Intézet oldaltermében, Szedres László a Rendőrtiszti Főiskoláról, Petőházi Antal a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem gazdasági vezetője, valamint minisztériumi emberek. Norbi bejelentette a bizottság megalakulását, majd odafordult felém, és bemutatott engem mint elnököt. Ezt velem előtte nem is közölte. Így lettem a Gazdálkodási Előkészítő Bizottságnak, a GEB-nek az elnöke.

Mi volt a Gazdálkodási Előkészítő Bizottság feladata? Mikor kezdte meg a tényleges működését?

A bizottság fő feladata az volt, hogy a vagyon átadását-átvételét és az egyetem költségvetését előkészítse. A vagyonnal kapcsolatos kérdések egészen a gépjárművek megosztásának szintjéig mentek le, de döntést igényelt az is, hogy milyen ingatlanokat fogunk használni, mi lesz, ami vagyonkezelésbe kerül, mi az, ami csak használatba és így tovább. Teljes mélységében föl kellett tárnai a gazdálkodás témakörét, mert mind a három integrálásra váró egység teljesen másképp működött, mindenhol más viszonyok uralkodtak. Senki nem tudta pontosan, hogy kell egy ilyen folyamatot kezelni, én magam sem. Nagyjából 2011 nyaratól a Fenntartói Testület üléseire már előterjesztéseket is kellett készítenünk. Rengeteg kérdés merült fel a bizottságban: foglalkoztatás, létszámgazdálkodás, bér-gazdálkodás; milyen bérszintek vannak az egyes jogelőd intézményekben, a Rendőrtiszti Főiskolán, a Közigazgatástudományi Karon, és a Zrínyin, ezeket a szinteket hogyan kell kezelni, mit csináljunk annak érdekében, hogy ezek közelítsenek egymáshoz. Akkortájt gyakorlatilag két munkahelyem volt: a fő munkahelyem a Magyar Államkincstár Költségvetési Főfelügyelősége a Corvinus Egyetemen, a másik pedig a Gazdálkodási Előkészítő Bizottság. Ott ültem a Corvinus új oktatási épületében a rakparton, a Sóházzal szemben, és volt egy iroda a Közigazgatástudományi Karon, a Ménesi úton, ahol kialakítottam egy kis munkacsoportot három-négy emberrel, akik ebben a munkában aztán elkezdtek aktívan részt venni. 2011 szeptemberére az arányok átfordultak, és az egyébként nem főállásban végzett bizottsági munka már majdhogynem elvitte a teljes munkaidőmet, de hát közben kellett csinálni a főfelügyelői munkát is. Mondhatni, kettős életet éltem. A Magyar Államkincstár elnöke, Thuma Róbert tudta ezt, ő engedélyezte, tehát nem fű alatt ment ez a dolog. Amikor aztán gyakorlatilag mindent előkészítettünk, költségvetést, vagyonátadási jegyzőkönyveket, bér- és létszám-gazdálkodási koncepciót, és a Fenntartói Testületben mindent jóváhagytak, jött maga az egyetemlétesítés 2012 január 1-jével. Akkor megkértek, hogy maradjak az egyetemen gazdasági főigazgatóként. Erre mondtam, hogy nekem nincsen közigazgatási végzettségem, és azért kerültem az integrációba,

mert a Kincstár közpénzüggel és államháztartással foglalkozik, és ilyen értelemben rendelkeztem költségvetési gyakorlattal. Bár a törvény, ha nagyon akarnánk, megengedte volna, mert nem írta elő a kötelező közgazdasági végzettséget, de hát ez mindenképpen erőltetett dolog lett volna. Ezért aztán felmerült, hogy a főtitkári pozíciót pályázzam meg az egyetemen.

Erről az Ideiglenes Szenátus döntött?

Persze, rendes pályázatot írtak ki, a gazdasági főigazgatói és a főtitkári tisztségre is. Az Ideiglenes Szenátus valamikor 2011 decemberében döntött a pályázatokról, mert januárban úgy kezdtünk, hogy a pozíciók már be voltak töltve. A legszebb az egészben az volt, hogy közben még jelentős vita ment az egyetem központjának elhelyezéséről. Több lehetőség is volt, aztán amikor eldőlt, hogy végül is a Hungária körúti campusra fogunk menni, akkor ott elő kellett készíteni a helyeket. 2011. december 20-a környékén elkezdtem bejárni a Hungária körútra, ott pár irodát kijelöltünk egyetemi központnak, karácsony és újév között ezeket életképesé, használhatóvá szerveztem, majd a következő év január 3-án – azt hiszem, arra a napra esett az első munkanap – ott vártam reggel a rektort. Négyen vagy öten kezdtük el működtetni az egyetemet, ekkora volt a stáb, amellyel indultunk.

Ha pontosak az információink, a Hungária körúti laktanyát és campust a Honvédelmi Minisztérium ajánlotta fel ingyenesen, rezsiköltség megfizetése nélkül.

Így van. Volt olyan alternatíva, hogy külső helyszínen helyezik el az ideiglenes egyetemi központot, vagy hogy esetleg a Ménesi úton, de aztán a Honvédelmi Minisztérium felajánlotta a Hungária körúti létesítményt. Ez tűnt a legpraktikusabbnak és a legészszerűbb megoldásnak, mert nem nekünk kellett üzemeltetéssel, működtetéssel meg minden hasonlóval foglalkozni. Azt tudni kell, hogy a gazdasági főigazgatói pályázat nem volt eredményes, ezért itt csak megbízás volt, amit Szedres László kapott. Ez okozott egy kis bizonytalanságot, mert sok szempontból Laci is úgy tekintett rám, hogy én vagyok az, aki rendes választással tölti be a pozícióját, így sok gazdasági ügyet nekem kellett intézni.

Mielőtt Kis Norbert hívta volna, hallott erről az integrációs elképzelésről?

Semmit az égegyadta világon.

Korábbi integrációs kísérletekről sem?

Nem nagyon. Valamennyit foglalkoztam felsőoktatással 2010 előtt, mert a Kincstárnak volt delegálási joga a felsőoktatási intézmények gazdasági tanácsaiba. A felsőoktatási intézmények kormányzati gazdasági ellenőrzése ugyanis mindig probléma volt, és ezért folyamatosan kiépítettek egy szisztémát, amely aztán a kancellária-rendszerhez vezetett. Korábban úgy volt, hogy véleményező testületként gazdasági tanácsokat hoztak létre az egyetemeken, részben minisztériumi delegáltakból, részben felkért szakértőkből, és ezekbe a gazdasági tanácsokba az államkincstár is küldhetett egy embert. Először a képzőművészeti egyetemen, majd a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen képviseltem a Kincstárt, összesen nagyjából három évig. Tehát volt képem a felsőoktatási intézmények gazdálkodásáról, költségvetéséről, de nem foglalkoztam a felsőoktatás egyéb kérdéseivel. A fúziós törekvéstről sem tudtam, csak akkor, amikor Kis Norbert megkeresett ebben az ügyben, onnantól kezdve viszont már részt is vettem benne.

A főtitkári pozíciónak mi volt akkor a tartalma? Miben különbözik a mostanitól?

A Nemzeti Közszerzőlati Egyetemről szóló törvények gyakorlatilag nem rendelkeznek a gazdasági főigazgató és a főtitkár tisztségéről, ezért a felsőoktatási törvény szabályai voltak érvényesek. Akkor még nem volt kancellária-rendszer. A felsőoktatási törvény értelmében a gazdasági főigazgató pozíciója volt az erősebb, a gazdasági ügyekben rektorhelyettesi pozíciónak felel meg, a főtitkár pedig az egyetemi adminisztrációt vezette. A magyar felsőoktatásban eltérő modellek léteztek. A Corvinus Egyetemen a főtitkári pozíció gyenge volt, szűk jogkörrel, nagyjából egy dékáni titkárságvezető szintjének felelt meg, máshol viszont a főtitkár egy ténylegesen erős adminisztratív vezető volt.

Itt ez utóbbi modell valósult meg...

Ezen az egyetemen úgy alakult, hogy miután az előkészítésben nagyon kevesen vettünk részt, hozzám került a humánpolitika, a bér-gazdálkodás, a létszám-gazdálkodás, a jogi előkészítés, az informatika és a vagyongazdálkodás. Mi csináltuk meg, pár munkatárssal a költségvetést is, természetesen Kis Norberttel, valamint a rektor úrral és a Fenntartói Testülettel egyeztetve. Ezért pozícióm a Gazdálkodási Előkészítő Bizottság elnökéként a gazdasági főigazgató feladatának is megfelelt, de volt benne minden más is. Így aztán a főtitkár-ra kicsit úgy tekintettek, mint aki az egyetemen minden adminisztratív kérdésben összefogja a feladatokat, és persze bizonyos esetekben irányítja is. Ráadásul már 2011-ben – még csak a gondolkodás

szintjén – megindult a Ludovika Campus-projekt előkészítése, és ebben én is részt vettem, a beruházások felügyeletével. Tehát egy nagyon erős főtitkári pozíció jött létre, nagy feladatkörrel.

| Az egyetem alapítása és a campus tervezése egymástól függetlenül indult el?

Nem. A kezdetektől megoldásra várt az egyetem valamilyen új, egységes elhelyezése. A kormány már 2011-ben eldöntötte, hogy az Orczy-park és környéke alkalmas lehet erre a célra, és megkezdődtek a feltárások. Ez vagyoni jogilag rettenetesen szabdalt terület volt, rengeteg tulajdonossal, ezért az volt az elsődleges döntés, hogy a Ludovika főépülete legyen az egyetem központja, és aztán az Orczy-parkból és környékéből alakítsák ki az új egyetemi campust a vagyoni jogi kérdések, tulajdonviszonyok tisztázása után. Nagyon keservesen indult meg az előkészítés, de aztán elég jól haladt.

| Miért nem jött létre a Nemzeti Közszerológáti Egyetemen kancellári rendszer?

Amikor megjelent a felsőoktatási törvény módosításának tervezete a kancellári rendszer bevezetéséről, föl hívtam a figyelmet arra, hogy egyetemünkön ez nagyon furcsa lenne, mert itt a már működő Fenntartói Testület a Nemzeti Közszerológáti Egyetemről szóló törvény értelmében olyan jogkört gyakorolt, amely sokkal erősebb, mint bármely egyetemi kancelláré ma. Ha nálunk bevezették volna a kancellária-rendszert, akkor a kancellár jogköre ütközött volna a Fenntartói Testületével, például a költségvetés kérdésénél. Az egyetem költségvetését és elszámolását ugyanis a Fenntartói Testület hagyja jóvá, ezenkívül kiadja a képzésfejlesztési és intézményfejlesztési terveket is. Vagyis teljes körű szakmai felügyeletet gyakorol az egyetem felett. Nálunk tehát egyszerűen nem volt értelme a kancellária-rendszernek. Hozzáteszem, a mai napig ez a helyzet, így nekünk szigorúbb a fenntartói ellenőrzésünk, mint a többi egyetemé.

| Ezt az ellentmondást a jogalkotó nem vette figyelembe?

Az ezzel kapcsolatos egyeztetést az illetékes tárcával, a Nemzeti Erőforrások Minisztériumával lefolytattuk. A Fenntartói Testület maga is egyetértett azzal, hogy a kancellári rendszer bevezetése a közszerológáti egyetemen ellentmondásos helyzetet idézne elő. A minisztérium elfogadta a felvetést, így aztán gyakorlatilag mi készítettük elő a felsőoktatási törvény módosításának ránk vonatkozó részét, egy-két bekezdését én magam írtam meg. A jogszabály-módosítás ebből a szempontból egyetemünket külön kezelte. Ezt a mai napig helyesnek tartom. Ebből a helyzetből aztán az következett, hogy a kancellár jogkörének egy részét a Fenntartói Testület gyakorolja, viszont a napi működés során felmerülő számos ügy elintézéséhez az NKE-n meg kellett hagyni

a gazdasági főigazgató és a főtitkár – korábbi felsőoktatási törvény szerinti – pozícióját is, egyedülálló módon az állami fenntartású felsőoktatási intézmények között.

Ha már a Fenntartói Testület szóba került, a hármas ágazati fenntartás menyire nehezítette vagy lassította az egyetem működését?

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről szóló törvény kimondja, hogy a Fenntartói Testület egyhangú döntéssel dönthet mindenben. A törvényhozó ezzel gyakorlatilag beépített egy egyeztetési kényszert, és a konszenzus keresésére kényszerített minden testületi tagot. Enélkül működésképtelenné válhatott volna az egyetem. Elég volt azt mondani, hogy valaki tartózkodik, még nem tud dönteni – volt erre példa –, és akkor az a kérdés nem ment tovább, vagy újra elő kellett venni. Úgy láttam, hogy a Fenntartói Testület tisztában volt a felelősségével, és az egyetem létesítése nagyon erős kormányzati szándék volt, ezért mindenki a megoldásokat, az együttműködést kereste. Nagyon sok olyan ügy volt, ami nem dőlt el elsőre, volt második, sőt harmadik kör is, mert minden érdeket kezelni kellett. Az első költségvetés összeállításánál, a bázis meghatározásánál nagyon nem volt mindegy, hogy a belügytől, a Honvédelmi Minisztériumtól, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumtól milyen forrás hogyan kerül át, mekkora összegben és mit ismernek el. Kormány-előterjesztéseket kellett készíteni, forrásátcsoportosítást tervezni, ezeket a költségvetésbe illeszteni. A tárcák képviselői természetesen tárcaérdekeket is képviseltek, akár vagyoni, akár oktatáspolitikai, akár más szakmai kérdésekben, de egyébként alapvetően mindenki a konszenzust kereste, és szerintem a Fenntartói Testület az egyetem működését nem lassította. Viszont az igaz, hogy ilyen szintű fenntartói ellenőrzés és irányítás egyetemen sincsen. Ennek rengeteg előnye van: nagyobb az érdekérvényesítő képesség, gyorsabb a reagálási lehetőség, erősen idézőjeles hátrányt legfeljebb az jelenthet, hogy nagyon szem előtt van az egyetem, mindenről folyamatosan be kell számolni. Azt tudom mondani, hogy ez attitűd kérdése – ha az embernek tiszta a lelkiismerete, és jól működteti a rendszert, akkor maga a rendszer sem gördít akadályt a jó működés elé. Azt hiszem, hogy az egyetem és a Fenntartói Testület együttműködése optimális. Ki merem mondani: jó pár kérdésben a testület bölcsessége kifejezetten segíti az egyetemet, hogy ne rohanjon előre, de ne is maradjon le, tehát a változásokat egyszerre generálja és kontrollálja.

A parlamenti vita során elhangzott olyan vélemény is, hogy ez a fenntartói konstrukció szükségképpen valamilyen fegyvernemi villongást hozhat magával.

Bekövetkezhett volna, de nem következett be. Szerintem nagyon jó hatással volt a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium egyébként korábban nem

felhőtlen viszonyára az, hogy a Fenntartói Testület mértéktartó volt, ezért rengeteg képzési és kompetenciakérdést lehetett rendezni.

Melyik fegyveres testület vagy tárca szorgalmazta jobban az integrációt?

Ezt nem tudom megmondani. Korábban felmerült már az Államigazgatási Főiskola – a Corvinus Közigazgatástudományi Karának jogelődje – és a Rendőrtiszti Főiskola esetleges fúziója vagy együttműködése. A Honvédelmi Minisztérium egy ilyen egyesülésben nem akart részt venni, de 2010-ben nagyon fontossá vált, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen valami történjen, egy sokkal erősebb, határozottabb katonai irányzatot, katonai szocializációt is megvalósító képzést akartak, és ehhez le kellett építeni az ottani civil szakokat. A kormányzat oldaláról pedig egyfajta optimalizáció folyt a felsőoktatásban, mivel a kis egyetemek nem bizonyultak túl életképesnek, ezért itt is jelentkezett egy integrációs igény. A Zrínyi és a Rendőrtiszti Főiskola – mint egyedi képzést nyújtó intézmények – magukra maradtak volna, mert nagyobb egyetemekhez nem csatlakozhattak. Mind a kettőnek partnerre volt szüksége, az egyébként is leromlott infrastruktúrájú Rendőrtiszti Főiskola előtt ráadásul megnyílt a lehetőség, hogy egyetemi karrá alakuljon. Én úgy láttam, hogy mind a két tárca – eltérő okok alapján – egyfajta pragmatikus szükségyszerűségből szorgalmazta a fúziót.

Voltak esetleg mégis olyan véleménykülönbségek, amelyek fontosnak tűnnek így utólag, vagy fontosak lehettek akkor?

Erről Janza tábornok és Fodor Lajos tudhat többet, ők hozták az elvi döntést. Akadtak olyan ügyek, amelyekben nem volt teljes körű egyetértés, így nagy vita alakult ki például a nemzetbiztonsági képzés felügyelete körül. Itt az a döntés született, hogy a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium közösen látják el a jogkört, mert a nemzetbiztonságnak van katonai és polgári ága is, ezért egyik tárca sem engedhette át képzésének felügyeleti jogát a másiknak. Hasonló vita volt a katasztrófavédelemmel kapcsolatban is, amely alapvetően rendészeti típusú képzés, de nagyon sokáig a Honvédelmi Minisztérium biztosított hozzá háttérrel. Ez a probléma viszonylag jól és hamar tisztázódott, és az lett a megoldás, hogy a civil katasztrófavédelmi képzéseket kivezették, és a hivatásos képzés került előtérbe, amely már egyértelműen a belügyhöz tartozott. De hangsúlyozom, én az egyetem gazdasági háttérét, funkcionális működését szerveztem, szakmai, szakmapolitikai kérdésekben nem adtam véleményt soha, és nem is fogok, mert azt gondolom, hogy nem az én területem.

A három intézmény milyen állapotban és milyen kondíciókkal vett részt az integrációban? Milyen tapasztalatokat szerzett erről a Gazdálkodási Előkészítő Bizottságban?

Mind a három jogelőd intézmény teljesen eltérő módon működött, ahány ház, annyi szokás elven. Eltért a bérrendszer, a létszámhelyzet, a gazdálkodási modell, az infrastruktúra, az informatikai rendszer, tehát szinte minden más volt. Nem rendelkezett központi informatikai rendszerrel a Rendőrtiszti Főiskola, máshol a Neptunt használták, a Corvinus Egyetemen a Közigazgatási Kar gazdálkodását teljesen központosították, tehát annyira eltérő volt a három kar, a három intézmény, hogy rettentően nehéz volt közös nevezőket találni. Mások voltak a pénzügyi kondíciók, a saját bevétel mértéke. A vagyontestület kérdése a Rendészettudományi Karnál volt a legegységesebb: saját campus, amelyet majdnem egy tollvonással az új egyetemhez lehetett rendelni. A Honvédelmi Minisztérium esetében a vagyontestület meg kellett osztani, ott nem is kaptunk vagyongazdálkodási jogot. A Corvinus Egyetem állományából ki kellett venni a Ménesi úti ingatlant. Mindenütt eltérő problémák voltak, rettentő messziről kezdtük az egységesítést. Mindenki, aki részt vett ebben, a saját módszertanát, a saját addigi tapasztalatát próbálta érvényesíteni. Valószínűleg ebből a szempontból volt szerencsés a jelenlétem és elnöki működésem a Gazdálkodási Előkészítő Bizottságban, mert kívülről jöttem, és a Magyar Államkincstár fővárosi és Pest megyei igazgatójaként, azt lehet mondani, hogy tekintélyes államigazgatási pozíciót töltöttem be. Így elfogadták tőlem, hogy valami egységes rendszer felé menjünk. Említhetném a bérszámfejtés kérdését például. A Rendőrtiszti Főiskolán a Kincstár végezte központosítva a bérszámfejtést, ott is csak azért, mert korábban a Belügyminisztérium egy az egyben bekerült a központi számfejtésbe. A másik két egyetemen teljesen más számfejtő rendszer volt. Az új egyetemen nem lehetett többfajta rendszer, egy mellett kellett elkötelezni magunkat. Azt javasoltam, hogy miután a kormányzat amúgy is a központosított rendszert akarta, hát válasszuk azt. Ezzel abszolút úttörők lettünk a felsőoktatásban, az első egyetem voltunk, ahol a központosított illetményszámfejtést bevezettük. A Kincstár nagyon örült ennek, mert ezzel be lehetett bizonyítani, hogy ez a rendszer a felsőoktatásban is működik. Sok-sok ilyen részlet volt, az egységesítés rengeteg nehézséggel járt, a három karnál, a három intézménynél nagyon mások voltak az alapvetések.

Az épületekben, felszereltségben is nagy különbségek voltak. Ez bérekben és másban is megmutatkozott?

Mindenben, mindenben.

Mindezeket sikerült egy szintre hozni?

A kezdetektől nagyon fontos cél volt, hogy az integrációt meg kell valósítani ezeken a területeken is. Egyrészt nagyon komoly infrastruktúra-integrációt például – ez alatt elsősorban az informatikai rendszert értem, és a fizikai ellátást, azt, hogy mit és hogyan tudunk biztosítani az egyetemi alkalmazottaknak és hallgatóknak. Másrészt határozott és tudatos törekvés volt a bérek közelítésére, kiegyenlítésére. Ezt az egyetem egyébként folyamatosan végzi, a Fenntartói Testület egyetértésével, támogatásával. A bérkiegyenlítés több lépcsőben történt, ma már azt mondhatjuk, hogy ezek a különbségek alapvetően eltűntek. Maradtak eltérések a hivatásos állomány és a közalkalmazottak bérezési rendszerében, ez a hivatásos állomány szolgálati jogviszonyáról szóló törvényből,² a honvédek jogállásáról szóló törvényből³ és a közalkalmazotti jogállásról szóló törvényből⁴ következik. Más a katonák, más a rendőrök bérezése, és megint más a közigazgatási bérendszer. Ebben teljes egység nem lesz, de ma már azt mondhatjuk, hogy az azonos munkakörben foglalkoztatottak a különböző karokon nagyjából azonos munkabért kapnak.

A három kar különböző szintű ellátottsága, szabályrendszere okozott-e nehézségeket az első években, okozott-e súrlódásokat? A vezetők kiválasztásában volt-e ennek szerepe?

Azt gondolom, hogy a rektorunk, amikor várományosa lett ennek a beosztásnak, nagyon tudatosan készült arra, amivel ez a pozíció járhat. Már 2011 őszétől bekapcsolódott a Fenntartói Testület munkájába, minden ülésen jelen volt, minden előterjesztésen dolgozott, a költségvetés összeállítása során és minden más ügyben tárgyalt, véleményt mondhatott, ez akkor még tényleg csak véleménynek számított. Talán azt mondhatom, szerencsés volt, hogy kívülről jött az egyetem élére. Szerintem a Fenntartói Testület elég tudatosan arra törekedett, hogy ne a karokról válasszon, mert ha valamelyik karról került volna ki a rektor, az súrlódási pont lett volna, és ellenállást váltott volna ki a másik két karnál. Voltak azért ellenérzések az egyesüléssel szemben... Ebben a helyzetben valószínűleg jót tett, hogy kívülről jött vezetők jelentek meg, akik azt mondhatták, hogy ők se nem katonák, se nem rendőrök, se nem a harmadik karból érkezők, egységes rendszert akarnak megcsinálni, és igyekeznek mindenkire odafigyelni. Gondoljuk azért el, jön két vagy három civil vezető, és nem tudják, hogy a rendészeti vagy honvédelmi területen mit kell tenni, milyenek a szokások. Hadd mondjak erre egy példát: 2011. december végén

² Hszt.

³ Hjt.

⁴ Kjt.

a Hungária körüti leendő campuson dolgoztam az előkészítéssel kapcsolatos feladatokon. Kijöttem az épületből a nap végén, és mentem a Hős utcai villamosmegállóba, amikor hallottam, hogy valaki mondja: „jelentkezem”. Nem gondoltam, hogy nekem mondja, aztán megint hallottam: „jelentkezem”. Akkor odafordultam, majd megint mondja: „jelentkezem”. Azt sem tudtam, ki mondja, miért mondja. Utána esett le, hogy persze, hát ő itt oktató, neki az a természetes, ha jön egy előjáró, akkor jelentkezik nála. Akkor már az Ideiglenes Szenátus döntése alapján lehetett tudni, hogy én leszek az előjárója, és e szerint köszönt nekem. Én meg azt sem tudtam, mit kezdjek egy ilyen köszönéssel. A campus éttermében is tisztelegtek nekem, és jelentkeztek nálam. Ezt meg kellett tanulnom, mert én nem laktanyában éltem, a Hungária körüti campus pedig elvégre egy laktanya. 2011-ben a Fenntartói Testület számára határozott dilemmát jelentett, hogy ha az úgynevezett egyenruhás, fegyveres karokat a civil kar „húzza be”, akkor lazulni fog a fegyelem, ha pedig fordítva történik, akkor viszont a civil karon jelenik majd meg egyfajta túlzott fegyelem. Itt – némileg váratlanul – a szerintem helyes alternatíva érvényesült, vagyis a közigazgatási kar vált fegyelmezettebbé, persze ezt nem mindenki tekintette pozitív fejleménynek.

2012 januárja, az egyetem megalakulása után a három kar milyen gyorsan tudott átállni a központi gazdasági irányítás, költségvetés rendszerére?

A központosítás még 2011-ben tudatos döntés volt a Fenntartói Testület részéről, és a rektor úr is csak úgy vállalta el a megbízatást, hogy erős jogköröket kapott a létszám- és bérgazdálkodásban, illetve a költségvetés végrehajtásában. Ennek több oka volt. Az egyik az, hogy a költségvetés készítése során csak nagyon szűk létszám- és bércerkeret kaptunk az egyetemi központ létrehozására, ezért a három kar személyi állományából kellett azt kialakítani, áthelyezésekkel és létszámcsökkentéssel. Ez elég nagy feladat volt. Szerencsére viszonylag sok üres álláshely állt rendelkezésre a három karon, és azonnal létszámstopot vezettünk be. A következő lépésben a betöltetlen státusokat áttették az egyetem központi adminisztrációjához, majd rektori döntéssel felvételt hirdettek meg ezekre. Így jött létre a központi humánpolitikai szerv: több karról hoztunk át embereket, a karokon addig nem létező pozíciókra pedig újakat vettek fel. Biztos, hogy ez a rendszer szokatlan volt a karoknak, de a Corvinus Egyetemen is központosították a gazdálkodást, ezért a közigazgatási karnak ezt könnyebb volt elfogadni. A másik két kar eleve centralizáltabb volt, szabálykövető emberekkel, akik tudomásul vették ezt a rendszert. Talán a Zrínyi okozta a legnagyobb gondot, de szerintem ott egy kicsit megnyugvást jelentett ez, mert ők 2011-ben nagyon jelentős létszámcsökkentést hajtottak végre, amikor egy igen hosszú átszervezési folyamat során a kétkaros egyetemből egy kart hoztak létre. Nagyon eltérő okok miatt, de sehol nem volt különösebb ellenállás a központosítással szemben.

Mi volt a helyzet a gazdasági főigazgatói posztnál?

Amikor a pályázatot kiírták a gazdasági főigazgató pozícióra, akkor mind a Honvédelmi Minisztérium, mind a Belügyminisztérium „indított” jelöltet, és volt egy „civil” pályázó is. A három pályázat gyakorlatilag kioltotta egymást, és a Szenátusban senki nem kapott többséget. Szedres László sem, akinek a legtöbb szavazata volt, ezért csak fél évre kapott főigazgatói megbízatást. Valójában a három fenntartó tárca között volt egy kis villongás a gazdasági főigazgató személye körül, végül az lett a megoldás, hogy fél év után új pályázatot írtak ki, és Gulyásné Túróczi Margit személyében kívülről került ember a tisztségre.

Milyen volt a rektori és a rektorhelyettesi pozíciók viszonya?

Teljesen normális. Előfordultak viták, mert ha megnézzük a hatásköri leírásokat, a szervezeti és működési szabályzatot, abból kiderül, hogy a rektorhelyettesek erős pozícióval rendelkeztek. Ennek az volt az oka, hogy senki nem tudta, milyen lesz az új rektor, senki sem dolgozott vele közvetlenül. Egyedül Kis Norbert ismerte jobban Patyi Andrászt, ő javasolta, ő kérte föl. A rektorhelyettesi pozíciók azért voltak erősek, hogy ha esetleg mégsem válna be a rektor, akkor a rektorhelyettesek is tudják vinni az ügyeket. Aztán kiderült, hogy a rektor a nehéznek ígérkező környezetben is nagyon jól el tudja látni a feladatát, és mindenki megnyugodott, a Fenntartói Testület is. Addig is mindenki támogatta őt, utána pedig még inkább. Nem volt szükség a rektorhelyettesi jogkör kihasználására, amely ma is erős, de megfelelően le vannak osztva a szakmai feladatok, a központi bér- és létszámgazdálkodás, a költségvetési felelősség pedig a rektornál maradt.

Milyen volt az egyetem induló pozíciója a központi költségvetési forrásokat illetően?

Rossz. Az egyetem nagyon sokáig, azt is mondhatnám, hogy napjainkig húz magával egy mínuszt. Amikor elkezdtük a feladatalapú költségvetési tervezést 2011-ben, az mintegy 7,4 milliárd forintra rúgott, ehhez képest 4,7 milliárdot hagytak jóvá, tehát eleve nem túl jó költségvetési pozícióból indultunk. Olyan magas volt a tervezett saját bevételi láb, amelyet sohasem tudtunk elérni. Nem finanszírozták a központi egyetemi adminisztrációt, ezt is ki kellett gazdálkodni. Az egyetem nagyon sokáig húzta magával ezeket a problémákat, és évről évre próbáltuk a hiányt lefaragni, így évente javult egy picit a költségvetési helyzetünk. Talán az idei [2016/17-es tanév] volt az első olyan év, amikor viszonylag egyenesbe jöttünk. Viszont most azzal a nehézséggel kell szembenéznünk, hogy bejönnek az új ingatlanok, amelyek üzemeltetési költségeit a kormányzat egyelőre még nem ismerte el megfelelő mértékben,

és ezt a problémát a 2018-as és 2019-es költségvetésben meg kell oldani. A fenntartók mindig az egyetem mellé álltak, ha pótforrások bevonása vált szükségessé, egyszeri támogatással vagy a költségvetési bázis bővítésével. A tankönyvkiadáshoz, tankönyvíráshoz például külön pénzt kaptunk. Az egyetem nehéz pénzügyi kondíciók között jött létre, nagyon sokat kellett dolgozni, hogy konszolidált költségvetésű intézmény váljon belőle. Viszont azt se felejtjük el, hogy nálunk a fenntartó tudatos döntése alapján az úgynevezett pénzszerző szakokat fokozatosan megszüntették.

Ezeknek a pénzszerző szakoknak mi lett a sorsuk?

Bejelentették, hogy 2012 szeptemberétől ezekre nincs több felvétel, akiket már felvettek, azok befejezhetik a képzést. Ezek többnyire a katasztrófavédelem civil szakjai voltak, felmenő rendszerben tavaly [2016-ban] végzett az utolsó évfolyam.

Ez valamiféle profiltisztítás jegyében történt?

Igen. Egyértelműen az a rendészeti és katonai fenntartók kérése, hogy arra képezzünk, amire nekik szükségük van, és különféle egyéb képzések ne vegyék el az erőt. A profiltisztítás megindult a közigazgatástudományi karon is, ahol csak olyan szakokat indítunk, és csak azokat tartjuk életben, ahol a közigazgatási életpályára lehet képezni, de ott a nem ehhez kapcsolódó képzés nem volt annyira széles körű és szerteágazó, mint a Rendészettudományi Karon.

Tehát nincs igazuk azoknak, akik szerint az átlagosnál sokkal jobban dotáltak volna a közszolgálati egyetemet?

Ezt a véleményt nyugodt szívvel cáfolom. Sőt, abban az időben a Corvinus Egyetem kétszer jobban volt dotálva, mint mi, és más felsőoktatási intézmények is kedvezőbb anyagi helyzetben voltak.

Köszönjük a beszélgetést!

Az interjút készítette: Szécsényi Mihály és Toldi Lóránt

II. rész

Tanulmány

Vákát

Toldi Lóránt

Integráció és politika – Védelmi-közszolgálati egyetemszervező kísérletek a rendszerváltás után, az NKE születéséig

A működését 2012. január 1-jén megkezdő Nemzeti Közszolgálati Egyetem a törvényhozó többség döntése értelmében a hazai felsőoktatási intézményszervezés történetében új fejezetet nyitva jött létre. A honvéd- és rendőrtisztképzés, valamint a közigazgatási szakemberek képzése a létrejövő intézményi szerkezetben – további képzéseket integrálva – kari szintű mellérendeltségbe került egymással, intézményi önállóságát ugyanakkor elveszítette. Nagyszabású kezdeményezését a második Orbán-kormány elsődlegesen – a specifikumok megtartása mellett is – az egységes tudás- és ismeretallappal rendelkező, ezáltal mobilizálható, dinamizálható szakemberek képzésével indokolta. Az előterjesztői szándék az elsajátítandó egységes alaptól¹ nemcsak az életpálya kiszámíthatóságát² és bizonyos szintű univerzalitást, de cselekvési és válsághelyzetben is hatékony együttműködést remélt az új szerkezetű képzésben végzettektől.

Az átfogó, egységes keret megteremtésének modellje bár nóvum volt, az abban részt vevő, sok tekintetben eltérő világok érintkezése, kölcsönhatása nem volt példa nélküli. A hivatásrendek és a társadalom viszonyában konvergens folyamatok és szétartó irányok egyaránt megragadhatók a „sűrű” 20. században. Ezek változása elsődlegesen politikai kurzusokhoz, cezúrákhoz kötődött, amelyek során olykor radikálisan eltérő, változó szerepfelfogások, szervezési elvek érvényesültek, megszakítva, elvágvá akár szerves fejlődési folyamatokat is. Mindez már a testületek tagjainak képzése során érvényesült.

Sem a dualizmus korában, sem a Horthy-korszakban nem jött létre önálló, rendvédelmi képzést folytató felsőfokú oktatási intézmény, a bevezetett szaktanfolyami képzés azonban az állami iskolai rendszeren nyugodott.³ Az első rendőrtisztviselői

¹ A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen a 2013/2014-es tanévben vezették be kiemelt egyetemi feladatként az egyetemi közös modul tárgyainak oktatását. Mindezt az államtudományi képzési terület alapképzési szakjain a 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben a Ludoviceum tantárgyai váltották fel. Lásd Deák József et al.: A Ludoviceum pilot projekt kezdeti résztapasztalatai veszélyhelyzettől veszélyhelyzetig. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 8. (2020), 4. 65.

² Az átjárhatóságra épülő életpályamodell a tárcaközi előkészületek után végül is nem rögzítették jogszabályban (bővebben lásd a kötetben található, Szarka Gáborral készült interjút).

³ Parádi József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere, 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 92.

tiszti tanfolyamot Budapesten szervezték meg, ünnepélyes megnyitóját pedig 1920. novemberben, az Üllői úti Mária Terézia laktanyában tartották.⁴ A felügyelői, fogalmazói és detektívkar felsőfokú képzése rendszerszinten 1922-ben, Bethlen István miniszterelnöki rendelete⁵ nyomán indult. Kinevezést végső soron az kaphatott, aki a munkaköre ellátását megalapozó felsőfokú tanintézet képesítésével, továbbá a gyakorlati közigazgatási vizsga általános és szakvizsgájával is rendelkezett.⁶ Amellett, hogy a rendőri-nyomozói munkavégzés jellegéből önmagában következett a polgári társadalommal való gyakori érintkezés, a polgári végzettség által a rendvédelem személyi feltételei rugalmassá váltak. Ráadásul a többretű képzettség fenntartotta a mobilitás elvi lehetőségét is, kiküszöbölve azt, hogy a szolgálatot vivő egyén számára a rendvédelem területe egyetlen tényleges életpálya-lehetőséggé merevedjen.⁷

A civil társadalomba és közigazgatásba ágyazott „fegyveres testületi” szakemberek képzése tehát világosan a polgári korszakhoz kötődött. A II. világháború után az ország szovjetizálása már jelentősen eltérő állami igényeket támasztott. Megkezdődött a rendőrtisztek képzésének centralizálása. Az 1948–1949-ben működő Rendőrákadémia⁸ tanulói még polgári oktatási intézményekben egészítették ki ismereteiket, a Rendőrtisztképző Iskola, majd az 1953-ban létrehozott Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskola már jóval speciálisabb, ezzel együtt zártabb képzési modellt adott.⁹ Az 1959-ben létrejövő Rendőrtiszti Akadémia – amely a működését 1971-ben megkezdő Rendőrtiszti Főiskola jogelődjének tekinthető – már specializációt alapul véve kínálta az ismeretek szélesítésének lehetőségét.¹⁰ Ebben nem elhanyagolható szerepe volt a képzés szükséges korszerűsítésének is. A civil államigazgatás irányába ugyanakkor nem szűnt meg mindennemű intézményi átjárás, a RAK-on végzett hallgatók könnyítéssel bejuthattak a felsőfokú jogi képzésbe.¹¹

Ezzel együtt a civil világgal és igazgatással kevésbé intenzív kapcsolatban lévő, zártabb katonatisztképzés esetében inkább ellentétes irányú folyamat ment végbe, mégpedig a korai Kádár-korszakban. A budapesti Egyesített Fegyvernemi Tiszti Iskola 1961/62-es tanévtől ugyanis az intézmény hallgatói szakfegyvernemi diplomájuk mellé polgári szaktechnikusi vagy általános iskolai tanári okle-

⁴ Sallai János: Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig. *Magyar Rendészet*, (2021), különszám. 180. Az esemény mérföldkő jellegéből adódóan a rendezvényen „rendőrfőiskola és rendőrákadémia” indulásaként jelenik meg a szóban forgó kezdet.

⁵ 3.720/1922. sz. M.E. rendelet.

⁶ Parádi (2007): i. m. 90. A köz szolgálatában állók képesítésének és képzésének szabályait végleges formában az 1929/XXX. tc. és az 1933/XVI. tc. szabályozta, amelynek végrehajtási teendőit két miniszterelnöki rendelet (2300/1934. ME és 2310/1934. ME) határozta meg.

⁷ Parádi (2007): i. m. 92.

⁸ Közkeletű rövid nevén: RAK.

⁹ Tóth Nikolett Ágnes (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016. 16.

¹⁰ Tóth (2016): i. m. 17.

¹¹ Sallai (2021): i. m. 191.

velet is átvehettek.¹² Mindemellett a képzés 1967-ben végrehajtott – a Kossuth és a Zalka főiskola létrehozását eredményező – decentralizációjakor a tananyag már a polgári felsőoktatási intézményekéhez igazodott. Az integrált képzés 1970-es évektől kezdődő bevezetése nyomán pedig a négyéves szakaszt befejezők kettős diplomával, üzemmérnöki, üzemgazdász, valamint parancsnoki szakos nevelőtanári diplomával végezhettek.¹³ Utóbbi azért továbbra is inkább a néphadsereg és a civilek világának különállását jelezte.

Az ifjú tisztek munkába állása ugyanakkor teljesen más szocializációs alappal és iránnyal ment végbe, mint amely az 1945 előtti időszak rendőrtisztjeinek mindennapi közigazgatással való több szálon futó, szoros kapcsolata esetében létrejött. A hierarchikus struktúrában és parancskultúrában formálódott, a *dolgozók* társadalmába kevésbé ágyazott egyének számára a civil életbe való betagozódás feltehetően nem lehetett minden nehézség nélküli. A néphadsereg tisztképző intézményeiből kikerülők elsajátított készségei és képességei kevésbé feltételeztek a szocializációs területől távol eső civil életbe való gyors alkalmazkodást.

Mindazonáltal a rendszerváltás után nem a 2010-ben hivatalba lépett második Orbán-kabinet volt az első, amely kísérletet tett az integrációra. A különböző fázisban megrekedt elképzelések ugyan többnyire – a honvédséggé váló hadsereg rendszerváltást követően megváltozott szerepére és lehetőségeire reflektálva – nemzetvédelmi karakterű intézmény létrehozásáról szóltak, de már nem egy esetben felvetették az állam tisztképzésben való újrapozicionálásának igényét, sőt: civil és fegyveres képzést egyaránt magában foglaló, szélesebb közszolgálati karakterű intézmény létrehozását is.

A már önmagában is integráció eredményeképp létrejövő Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem 1996. szeptemberi megalakulása¹⁴ után nem sokkal, a további intézményfejlesztés lehetséges és szükséges irányainak számbavételekor felmerült az RTF és a ZMNE együttműködése, a főiskola kari szintre történő távlati beolvasztása. A Honvédelmi Minisztérium Oktatási és Tudományszervező Főosztályának vezetőjeként a hadtudományi kutató- és tudományszervező munkában, valamint a nemzetvédelmi egyetem megszervezésében is fontos szerepet játszó Szenes Zoltán dandártábornok kérdésről alkotott véleménye nemcsak a védelmi tárca szakmai-képzési preferenciáit jelzi, de a rendszerváltás utáni honvédelmi-szervezeti leépülés és az általános dekonjunkktúra kényszerpályájára is rámutat. Mint kiemeli, a további átalakítás középpontjában a létszám- és költségtagarékos megoldásoknak

¹² Csikány Tamás: A magyar katonai felsőoktatás 200 éve – dióhéjban. *Nemzet és Biztonság*, 2008. november. 76–85.

¹³ Csikány (2008): i. m.

¹⁴ A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem három tanintézet, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, valamint a főiskolai karokként integrált Kossuth Lajos Katonai Főiskola és Szolnoki Repülőtisztizati Főiskola összevonásával jött létre.

kell állniuk.¹⁵ Felvázolta a nemzetvédelmi jelleg erősítésére mutató távlati lépéseket is: vertikális integrációval a szervezeti egységek fuzionálására, a képzés *profiltisztítására*, a Rendőrtiszti Főiskolával való szorosabb együttműködésre, a főiskola egyetemi szövetségbe vonására, majd karként a ZMNE-be történő beépítésére van szükség. Az integrációs kísérletek jó évtizedes kudarcainak előzetes diagnózisát is adja ugyanakkor a belügyi és a honvédelmi vezetés tárca- és intézményi szintű véleménykülönbségeire mutató megállapítás. Szenes Zoltán a konstrukció sikerének alapfeltételül szabta ugyanis, hogy „lényegesen javítani kell a BM-mel való együtt gondolkodást, a katonai és rendőri tanintézetek közötti együttműködést”.¹⁶

A rendszerváltás utáni évtizedek intézményegyesítési koncepcióinak karakterét meghatározta a forrás- és szervezeti racionalizálás¹⁷ igényének együttese mint a politikai döntés-előkészítők kommunikációjának állandó és hangsúlyos eleme. Kikristályosodott ugyanakkor a katona és a rendőr eltérő társadalmi szerepére, a képzési specifikumokra, egyúttal a „békés” együttműködésre hangsúlyt helyező érvelés is.¹⁸

Az első, 1998–2002-es ciklusban hivatalban lévő, Orbán Viktor vezette kormányzat működésének idején, az 1999-ben indult nagyszabású felsőoktatási integráció kezdetén is születtek az államigazgatási, rendészeti és honvédtisztképzés intézményeit érintő átszervezési-egyesítési koncepciók. A Belügyminisztérium akkor az Államigazgatási Főiskola és a Rendőrtiszti Főiskola integrálhatóságának lehetőségét vizsgálta. Ennek nyoma – habár az együttműködés mélységet nem határozta meg – az RTF intézményfejlesztési stratégiát rögzítő dokumentumában is fellelhető:

„[P]rognoztható, hogy a rendvédelmi igazgatás a közigazgatás egyik alrendszerévé válik. Olyan hatósági jogalkalmazói munkaként lesz jellemezhető, amely tartalmában nem különbözik a civil közszolgáltatótól. [...] A főiskolának erre tekintettel meg kell őriznie és erőteljesen fejlesztenie kell a jogászképzéssel és az Államigazgatási Főiskolával alakuló kapcsolatait.”¹⁹

¹⁵ Szenes Zoltán: A katonai felsőoktatás átalakításának koncepciója. *Hadtudomány*, (1995), 3. 20.

¹⁶ Szenes (1995): i. m. 22–23.

¹⁷ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Egyetemi Levéltár (NKE EL) XIV. 1. Bakos Klára ny. főigazgató (NKE Egyetemi Központi Könyvtár) irata. 53. d. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Intézményfejlesztési terve. 2000. november 4. Az intézményfejlesztési terv 2001. június végéig az 1428 fős állandó állomány 950 főre történő, 34 százalékos csökkentését határozta meg.

¹⁸ Schubert Katalin: A katonaeértelmiség jövőjéről. Beszélgetés dr. Harai Dénes egyetemi tanárral. *Honvédségi Szemle*, (2000), 10. 97. („A hadtudomány területén tettünk javaslatot egy multidiszciplináris tudományágra, a biztonság- és védelemtudományra. A biztonság tudomány területén például a rendvédelem és a hadtudomány feltétlenül érintkezik.”)

¹⁹ NKE EL VIII. 425. A Rendészettudományi Kar Gazdasági Igazgatóság iratai. A Rendőrtiszti Főiskola küldetésnyilatkozata és fejlesztési stratégiája. A Főiskolai Tanács által elfogadva 1998. január 8-án, majd a félkövér dőlt betűs kiegészítések elfogadva 1999. december 9-én. 17.

Napvilágot látott egy tárcaközi tervezet is, amely a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet és a Rendőrtiszti Főiskolát egyesítette volna. A nemzetvédelmi egyetemet vezető M. Szabó Miklós rektor az utóbbi koncepciót illetően a sajtóban úgy nyilatkozott: „szó van olyan egységes nemzetvédelmi felsőoktatási intézmény létrehozásáról, amelyben az összehangolt igények alapján a katonai, a rendvédelmi és a rendészeti szakembereket együtt képezik. A kormánydöntés megvalósításának gyorsasága egyrészt az érintett honvédelmi, belügyi és igazságügyi tárca egyezsége jutásán múlik.”²⁰

Minderre az egyetem fejlesztési terve is reflektált: „Fokozott erőfeszítéseket kell tennünk a védelmi (biztonsági) szféra teljes lefedésére az oktatás és a kutatás-fejlesztés területén.”²¹ Expanziós szándékról árulkodott a jövőbeni képzési profil meghatározása is: „A [...] Egyetem a Honvédelmi Minisztérium és háttérintézményei, a Magyar Honvédség csapatai [...] a Belügyminisztérium, a Határőrség, a nemzetbiztonsági és rendvédelmi szervek tisztjeinek, az országvédelmi és a védelmi szféra egyéb területi szakembereinek, valamint a közszolgálatok védelmi ügyekért felelős köztisztviselőinek alap- és továbbképzését végzi.”²² A fentiekből következő intézményi, strukturális változásokat illetően viszont, feltehetően a politikai döntéshozatal folyamatban és kimenetelében rejlő bizonytalanságot érzékelve, a terv jóval óvatosabban fogalmazott. Az csupán az „együtműködés erősítését” határozta meg célként, ugyanakkor partnerként nevesítette – egyedülként – a rendőrtiszti és az államigazgatási főiskolát, intézményi hármasként rendelve így egymáshoz a későbbi integráció alanyait.²³

Az ügyben folytatott egyeztetések eredménye lényegében nem került ki a tárgyalószobákból. Az átszervezés állása ismeretlen maradt nemcsak a nyilvánosság, de a politikai elit jelentős része számára is. Erről tanúskodik Juhász Ferencnek, a Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselőjének, a honvédelmi bizottság ellenzéki alelnökének 2001. július 6-án Szabó János honvédelmi miniszterhez intézett, *Terveznek-e szervezeti vagy egyéb változásokat a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen?* című, írásban feltett kérdése. A Medgyessy-, majd az első Gyurcsány-kormány honvédelmi minisztere egyebek mellett a szakbizottsági egyeztetés

²⁰ Nincs döntés a Nemzetvédelmi Egyetem sorsáról. Parancsuk van, információjuk nincs az integrációról. *Népszava*, 1999. november 5. 3. Illetve lásd még M. Szabó Miklós: *Volt egyszer egy egyetem, 1996–2007. Rektor a tűzvonalban*. Budapest, Zrínyi, 2014. 170.

²¹ NKE EL XIV. 1. 53. d. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Intézményfejlesztési terve. 2000. november. 50. A fejlesztési terv egy másik, bővebb változata a képzésfejlesztési stratégia sarokpontjaként jelöli meg „a BM-rendőrség, polgári védelem, tűzoltóság és a nemzetvédelem polgári területeinek, felsőfokú oktatási rendszerének átvételét” és a „nemzetvédelem teljes körű oktatásának megszervezését”. Lásd *uo.*, a ZMNE intézményfejlesztési tervének bővített változata. 80.

²² NKE EL XIV. 1. 53. d. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Intézményfejlesztési terve. 2000. november. 53.

²³ Uo. 5. sz. melléklet. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem küldetésnyilatkozata.

hiányát rótta fel a tárcának.²⁴ A szakminiszter július 19-i válasza tette világossá, hogy az integrációra belátható időn belül nem kerül sor, „nem valósítható meg az egységes Nemzetvédelmi Egyetem koncepciója. [...] Az arra vonatkozó törekvéseinket az érintett minisztériumok nem támogatták, így annak létrehozását felüggesztettük.”²⁵

Hasonlóképp emlékezik meg erről Farkas Tivadar, a honvédelmi tárca humánpolitikai helyettes államtitkára, aki a kezdeményezés irányára, csomópontjaira is kitért: „a hadsereg átvilágításával kapcsolatban a kormány Nemzetbiztonsági Kabinetje vizsgálta az akkor még önálló ZMNE helyzetét [...], benne a Rendőrtiszti Főiskola, valamint az Államigazgatási Főiskola integrációjának lehetőségét. A HM előterjesztésének megvizsgálására a kormány tárcaközi bizottságot hozott létre a belügyminiszter vezetésével.”²⁶

Tehát a kérdés ismét a honvédelmi és a belügyi tárca közötti tengely mentén polarizálódott. Az átvilágítási-egyeztetési folyamat során azonban – igaz, még nem kormányzati álláspontként, hanem „reálisnak nevezhető szélsőséggként” – már felmerült a honvédség és a képzőhely közötti távolság szűkebbre vonásának és a kialakult szerepek újradefiniálásának igénye. Mindez az állam és a hadsereg megrendelői értelemben történő fellépését, tisztképzési jelenlétének fokozását jelentette volna: „az egyetem a vezérkar követelményei szerint működjön tovább, kis létszámú, egyetemi akkreditációval rendelkező akadémiaként.”²⁷

2003 őszén, a szűk másfél éve hivatalban lévő Medgyessy-kormány idején újfent üléstermi téma lett a Zrínyi Egyetem átalakulásának ügye, nemcsak a NATO-tagság által támasztott új követelmények, hanem a sorkatonaságról az önkéntes haderőre való áttérés vonatkozásban is.

Juhász Ferenc ezúttal már honvédelmi miniszterként vett részt a vitában, és 2003. szeptember 15-én, Vadai Ágnes szocialista képviselő interpellációjára adott válaszában ekképp jelölte meg a balliberális koalíciós kormányzat átalakítási koncepciója kidolgozásának menetét: „az Oktatási, valamint a Pénzügyminisztérium bevonásával bizottságot hozunk létre, amelynek december 31-éig kell javaslatot tennie. [...] az egyetem átalakítása egy hosszabb távú folyamat része.”²⁸

²⁴ Juhász Ferenc (MSZP) K/4809. számú, Terveznek-e szervezeti vagy egyéb változásokat a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen? című, Szabó János (FKGP) honvédelmi miniszterhez intézett írásbeli kérdése. 2001. július 6.

²⁵ M. Szabó (2014): i. m. 226.

²⁶ [Farkas Tivadar]: Milyen egyetemet akarunk? Dr. Farkas Tivadar helyettes államtitkár véleménye. *Új Honvédségi Szemle*, (2002), 3. 91.

²⁷ Farkas (2002): i. m. 91.

²⁸ 2003. évi őszi ülészak. 2003. szeptember 15. Dr. Vadai Ágnes (MSZP) – a honvédelmi miniszterhez – „Hogyan alakul a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jövője?” címmel. Juhász Ferenc honvédelmi miniszter [válasz az interpellációra]. *Országgyűlési Napló*, (2003), 85. 267.

Ugyanakkor a nemzetvédelmi egyetemen oktató Vadai Ágnes viszonzválaszának az előző kormányzati időszakot érintő kritikája jelezte, hogy összpárti konszenzus elérése a jövőbeni átszervezési szándékok törvényhozás elé vitelekor sem ígérkezik könnyűnek: „az akkori honvédelmi vezetés csak sodródott a feladatok között [...]. Ésszerűtlen átalakítások, majd visszaalakítások, koncepció nélküli álreformok jellemezték az akkori honvédelmi tárcát.”²⁹

A párt- és szakpolitikai szint mellett 2005 nyarán már az érintett képzőhelyek vezetői is exponálták magukat az intézményi integráció kérdésében, kiegészítve és mélyítve az addigi vitaszférát. Szemléletbeli, elvi és szakmai kérdésekben ugyanakkor jelentős felfogásbeli különbség mutatkozott a rendőrök és a katonák szerepéről, akár a művelti együttműködés mibenlétét, mélységét (terrorveszély-kezelés), akár testületek és a társadalom viszonyát illetően.³⁰ A rendőrtisztképzésben részt vevők gyakorlati és teoretikus szempontból fogalmazták meg aggályaikat: a polgári hagyományokra és a meglévő fejlődési irányokra hivatkozva a közjogi-társadalmi beágyazottság³¹ eredményeinek eróziójától tartottak. Minden bizonnyal a militarizálódástól való távolságtartásra ösztönző tényező volt a rendőrség szervezetét katonai elvek szerint működtető, a civil közigazgatástól elkülönítő, 1949-től domináns pártállami gyakorlat is.³² A sajtó hasábjain zajló vitában a nemzetvédelmi egyetem későbbi rektora³³ alaptalannak minősítette az autonómiaaggályokat, mondván: „a Zrínyi már egy évtizede akkreditált egyetem [...] nem katonai intézet. Egy önálló Rendvédelmi Egyetemi Kar keretein belül semmi nem akadályozza a professzionalitást.” Hangsúlyozta egyúttal: a modern állam hatékonyságának növelése, „szervezeti és irányítási egyszerűsítése, költséghatékony működése” legitim igény.³⁴

Arra azonban, hogy hangsúlyos tartalmi elem, kormányzati politikai cél legyen az integráció, a második Gyurcsány-kormány hivatalba lépéséig, azaz 2006 nyaráig kellett várni. A 2006. június 30-án elfogadott 2118. számú, az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intéz-

²⁹ *Országgyűlési Napló*, (2003), 85. 267. Vadai Ágnes (MSZP) viszonzválasza Juhász Ferenc (MSZP) honvédelmi miniszterhez.

³⁰ Katona-rendőrre van szükség, avagy rendőr-katonára? *Népszava*, 2005. május 25. 11.

³¹ Finszter Géza: Erőszakszervezet vagy biztonságot szolgáltató hatóság. Tanulmány a rendőrségről. *Kriminológiai Tanulmányok*, (2010), 47. 177. A tanulmány szerzője, aki a Rendőrtiszt Főiskola egykori oktatója, a tárgyalt időszakban az Országos Kriminológiai Intézet munkatársa volt, írása felütésében kifejti: „demokratikus jogállamban a rendőrség nem a politikai hatalom erőszakszerve, hanem a társadalom számára biztonságot szolgáltató közigazgatási hatóság”; továbbá: „a jó közbiztonság a társadalom közös teljesítménye, amelyben a rendőrség csak az egyik, habár nagyon fontos partner.”

³² Finszter (2010): i. m. 191.

³³ Szabó János 2007-től 2010. februári letartóztatásáig viselte a rektori tisztséget. Előzőleg, 1984-től a jogelőd Zrínyi Miklós Katonai Akadémia szociológiai tanszékén oktatott, 1998-tól a tanszék vezetője volt.

³⁴ Katona-rendőr vagy rendőr-katona? *Népszava*, 2005. augusztus. 17. 12.

kedésekről született kormányhatározat ugyan meglehetősen tág értelmezési keretet adva, de már szorosan egymás mellé rendelte a két intézményt („a Rendőrtiszti Főiskola és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem feladatai jövőbeni szervezeti megoldása”).³⁵ Szekeres Imre honvédelmi miniszter a feladatok koordinálására a Corvinus Egyetemen és a Zrínyin is oktató, biztonságpolitikai ismeretekkel, nemzetközi tapasztalatokkal is rendelkező, helsinki nagykövetségként szolgálatot teljesítő Gyarmati Istvánt kérte fel.³⁶ Kondorosi Ferencnek,³⁷ az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium államtitkárának vezetésével pedig munkabizottság is megkezdte működését.³⁸ Egy 2006 augusztusában az RTF-en született munkaanyag azonban már az integráció ellenében ható objektív-szakmai szempontok felsorakoztatása mellett világosan számolt a Belügyminisztériumnak mint fenntartónak a főiskola önállóságának megőrzésére irányuló beavatkozásával. Mint fogalmaztak:

„[A] ’90-es évek második felétől a hazai felsőoktatási intézmények között a Rendőrtiszti Főiskola irányában egyedülállóan kizárólag a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem kezdeményezett integrációt, a kiszemelt partner rendre főiskolánk volt, amelyet visszatérően tudományos, szakmai és pedagógiai érvekkel, és ami nagyon fontos, fenntartói segídelettel hártottunk el.”³⁹

Az intézmények átalakítását érintő vitákban magát korábban is exponáló Vadai Ágnes 2006 szeptemberében azonban világosan a ZMNE és a RTF összevonásáról nyilatkozott, annak határidejéül 2007. július 31-ét határozva meg. Az integráció (várható) tartalmi nehézségeire ugyanakkor maga is rávilágított: „ezen a területen bonyolult feladattal állnak szemben, mert a két intézmény oktatási filozófiája meglehetősen eltérő, más-más érdekeik vannak.”⁴⁰ A tervezet sajtónyilvános jellege ellenére – annak kudarc történetét tekintve, legalábbis ami a tárcaközi egyeztetések szintjét illeti – jelentős hasonlóságot mutat az első Orbán-kormány idején végbement kísérlettel. A tervezetet támogató Honvédelmi Minisztérium, valamint az azt ellenző Petrétei József vezette Igazságügyi és Rendészeti tárca elhúzódo vitája ugyanis önmagában késleltette az összevonás menetében megállapított dön-

³⁵ A Kormány 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozata az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről. *Határozatok Tára*, 2006. június 30. 380.

³⁶ Hautzinger Gyula: Volt egyszer egy (Nemzetvédelmi) Egyetem. Gondolatok egy könyv elolvasása után. *Euroastra*, 2016. február 24.

³⁷ A hatásvizsgálat lezárását követően Kondorosi Ferenc már a következőképpen nyilatkozott a sajtóban: „a két intézmény összeillesztése rövid és hosszú távon is jelentős költségvetési terheléssel és beláthatatlan oktatási szakmai következményekkel járna.” Lásd Egyesített védelmi egyetem? Kilövési engedély. *HVG*, 2007/2. 23–24.

³⁸ M. Szabó (2014): i. m. 317.

³⁹ NKE EL VIII. 425. A honvédelem és a rendvédelem filozófiájában és ennek nyomán oktatásukban megmutatózó különbségek. 2006. augusztus 10. 2.

⁴⁰ Péntes Dávid: Összevont rendőrség, összevont egyetem. *Gondola*, 2006. szeptember 11.

tési (2006. december 31.) és végrehajtási (2007. július 31.) határidő teljesülését.⁴¹ 2007. május 29-én Csampa Zsolt (Fidesz) ellenzéki képviselő kétperces felszólalásában fogalmazott meg a fent ismertetett, 2003-as szocialista kritikához képest „vizontvázat”, utalva a kormányzat határozatlanságára: „Van a kormánynak egy határozata, amely úgy szól, hogy egybeolvasztja a Rendőrtiszti Főiskolát a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel, ami pillanatnyilag még lóg a levegőben, és az intézményvezetők még nem tudják, hogy szeptember 1-jével mi fog megvalósulni.”⁴²

Szekeres Imre honvédelmi miniszter vitában elhangzott előadói válasza arra engedett következtetni, hogy kormányzati szinten sem volt még kiforrott az új intézményi profil. Míg az előkészületek egy védelmi karakterű egyetem létrehozására utaltak, az elmondottakból már a 2012-re létrejövő NKE képzési portfóliójának is többé-kevésbé megfeleltethető intézmény megalkotása sejlett fel: „nagyon sajnálom, hogy nem sikerül azt az eredeti koncepciót végigvinni, hogy Magyarországon jöjjön létre egy olyan nemzeti biztonsági egyetem, amely a külpolitikáig bezárólag a teljes portfóliót oktatná, és rendes, hogy úgy mondjam, civil és állami egyetem lenne.”⁴³ A kezdeményezés azonban, az időközben napvilágot látott finansziális és politikai nehézségekkel⁴⁴ terhelt, 2007 tavaszára lényegében le is került a napirendről.

Az NKE létrehozásának folyamatát megelőző kísérletekről összességében megállapítható, hogy a racionalizálás elvi csapásiránya (biztonsági és katonai feladatok közelítése), de sokkal inkább finansziális kényszerítő tényezők (M. Szabó Miklós 2007-ben elhangzott, de visszamenőleges érvényt hordozó szavaival: „be kell látni, hogy egy 25 ezres honvédségnek nincs értelme fenntartani egy ekkora campust”)⁴⁵ meghatározták az integráció dinamikájának irányát. Ugyanakkor ez a dinamika rendre megtört a belügyi tárcának a rendőrtisztképzés intézményi autonómiáját őrző oppozícióján. Azaz: a kormányzati preferencia meghatározása után a (tényleges)

⁴¹ Egyesített védelmi egyetem? Kilövési engedély. *HVG*, 2007/2. 23–24.

⁴² 2007. évi tavaszi ülészak. 2007. május 29. A Magyar Honvédség további fejlesztésének irányairól szóló országgyűlési határozati javaslat általános vitája. Csampa Zsolt (Fidesz) [kétperces felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2007), 76. 3415.

⁴³ *Országgyűlési Napló*, (2007), 76. 3417. Dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter előadói válasza.

⁴⁴ Interjú dr. M. Szabó Miklós akadémikussal, az egyetem leköszönő rektorával. *Nemzetvédelmi Egyetemi Fórum*, (2007), 2. 5–6. M. Szabó Miklós így emlékezett egy 2006–2007 fordulóján Draskovits Tiborral, az Államreform Bizottság alelnökével folytatott tárgyalásra: „Kérdésére, hogy mennyi idő alatt tudunk a Rendőrtiszti Főiskolával egy campusra települni, elmondtam, hogy független, külső szakértők vizsgálata alapján is, csak az Úllői úti telephely áthozatala három-négy évet és 8-8,5 milliárd forintot követel. [...] rövid idő alatt nem hozható át az RTF is.” Az intézmény rektora a döntés esetleges nemkívánatos belpolitikai hatásaira is felhívta a figyelmet: „a jelenlegi feszült belpolitikai helyzetben szükség van-e lehetőséget adni egy újbóli »erőből« hozott döntés támadására.”

⁴⁵ Rendőr-katona házasság sok kérdőjellel. *Magyar Hírlap*, 2007. január 19. 6.

döntés lényegében szaktárcák szintjére történő delegálása visszatérően apasztotta el és hatálytalanította a kezdeményező szándékot.

A 2010. május 29-én hivatalba lépő második Orbán-kormány a kormányzati és állami struktúra radikális átalakításába fogva rövidesen határozott elképzeléseket mutatott fel a köz szolgálatában álló szakemberek képzésének megújításáról, az egy-ségesítést is beleértve. Ezek keresztülvitelében azonban elődjeihez képest merőben eltérő metodikát választott. Az intézményszervezés gyújtópontját ismét – a vezetési válságba került – nemzetvédelmi egyetem jelentette, amely a kezdeti elképzelések szerint akár neve megőrzésével jelentette volna a széles közszolgálati integráció keretét.⁴⁶ A ZMNE helyzetének rendezését is magában foglaló koncepciót az elsők között tűzte napirendjére a Honvédelmi Minisztérium, Hende Csaba miniszter kormányülés elé kerülő javaslata pedig Orbán Viktor miniszterelnök és a miniszterek támogatását is elnyerte. Júliusra a részletek kidolgozására tárca-, illetve intézményközi munkabizottságokat hoztak létre.

Augusztusban a közigazgatásügyi és igazságügyi tárca miniszteri biztosának, Kis Norbertnek a vezetésével az érdemi előkészítő munka is megkezdődött. A határozott kormányzati „feladatszabás” mellett – hiszen a döntés az integrációról már megszületett – a hármas (KIM, HM, BM) ágazati mellérendeltségben, az elődkísérletektől eltérően, egyfajta konstruktív kompromisszumkényszer érvényesült. 2010. december 15-én az 1278-as számú, vonatkozó kormányhatározat is megszületett, amely a „három intézmény hagyományainak megőrzése mellett, a szorosabb oktatási és kutatási együttműködés, valamint a hatékonyabb működtetés érdekében”⁴⁷ elrendelte a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozását.

A határozat a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet, a Rendőrtiszti Főiskolát és a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Karát nevesítve már világosan eltért az előzmény kísérletek dominánsan védelmi jellegű intézményszervezésétől. Bő féléves előkészítés és az érintett tárcák megbízottainak részvételével folyó tárgyalások után, 2011. februárban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítésének ügye a törvényhozás elé került, mégpedig a Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszter által jegyzett T/2487-es törvényjavaslat⁴⁸ formájában.

Áttekintésre érdemes, miként zajlott a közszolgálati egyetem előélete a törvényhozás szabályozott, ám mégiscsak nyílt, a tárgyban a legszélesebb diskurzust kibontó fórumán. Egyes korábbi – így a költséghatékonyságra fókuszot helyező – politikai érvelési és akaratképzési technikák a középpontban maradtak, a tárgyban született

⁴⁶ Haraszi Gyula: Megalkuvás nélkül. *Magyar Nemzet*, 2010. augusztus 12. Ennek értelmében nyilatkozott a ZMNE felügyeletével megbízott Deák János vezérezredes, miniszteri biztos.

⁴⁷ A Kormány 1278/2010. (XII. 15.) Korm. határozata a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozásáról. *Magyar Közlöny*, 2010. december 15. 27156.

⁴⁸ A Magyar Köztársaság Kormánya: T/2487. számú törvényjavaslat a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről. *Parlament.hu*, 2011. február.

előzetes kísérletek tapasztalatai egyaránt megjelentek, kamatoztak. Teret kaptak emellett a majdani egyetem működését jellemző specifikumok is. A törvényjavaslatot az Országgyűlés Oktatási, Tudományos és Kutatási Bizottságának 2011. március 1-jei ülése vette napirendjére, ahol Rétvári Bence, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára a következőkkel igyekezett alátámasztani az egyetemszervezés létjogosultságát:

„[B]ár különböző képzések folynak ezekben az intézményekben és a működésük is nyilvánvalóan más-más irányba megy, de ettől függetlenül mind a három kar, egyetem, főiskola képzésének egy alaprésze olyan igazgatási ismereteket, közszolgálati ismereteket tartalmaz, amely megegyezik mind a háromnál. Ez egyre inkább tendencia, hiszen a hadseregünk is egyre kevésbé harcoló tevékenységet folytat [...], hanem inkább békefenntartó vagy újjáépítő vagy egyéb olyan polgári közigazgatást [...], amely igazgatási ismereteket feltételez.

[A rendőrség...] sok esetben a Ket. szabályait alkalmazva, szintén közigazgatási eljárást bonyolít [...] le, és a Corvinus Egyetem közigazgatás-tudományi karán pedig egyértelműen ilyen képzés folyik.

Emellett, amikor bármilyen veszélyhelyzet, vagy különleges helyzet létrejön, amely intézkedést igényel az állam részéről, [...] árvíz, vörösiszap, bármilyen más katasztrófa helyzet, ott is azt láthatjuk, hogy ezek a szervek, tartozhatnak a honvédséghez, a rendőrséghez [...], [...] ugyanazt a tevékenységet látják el [...], és nagyon fontos, hogy jól együtt tudjanak működni.”⁴⁹

Rétvári Bence az integráció ívéről szólva kijelentette, hogy a törvényjavaslat elfogadásával annak végleges lezárása világos kormányzati szándék: „Tehát úgy gondolom, hogy itt igazából egy tízéves gondolkodás végén jött létre ez a közszolgálati egyetem koncepció, ami alatt minden színezetű kormány előfordult. De végül is ez a kormány terjesztette be ide.”⁵⁰

A szocialista Hiller István, egykori oktatási és kulturális miniszter, ugyan pártja álláspontjának bővebb kifejtését az általános vitára ígérte, szavai azért így is jelezték a kormányzati-ellenzéki vitapólusokat: „Egyetlenegy olyan feladatkört nem látok, amelyet ez az egyetem úgy végezne el, hogy ha ezt nem hozzák létre, jelenleg létező egyetem [...] ma is létező kara feladatfelkéréssel meg ne tudna oldani. Ez egy politikai akarat.”⁵¹

A testület nagy többséggel ajánlotta általános vitára a javaslatot, amely így bizottsági szintről március 7-én a parlamenti üléssterembe került. A vita érdemi része Rétvári Bence expozeját követően kezdődött meg, aki a koncepció felvázolása mellett annak gazdasági és a közszolgálati életpályát érintő vonatkozásaira is kitért:

⁴⁹ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. március 1-jén, kedden, 8 óra 36 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. március 1. 5–6. (A továbbiakban: Jegyzőkönyv.)

⁵⁰ Jegyzőkönyv (2011. március 1.): i. m. 9.

⁵¹ Jegyzőkönyv (2011. március 1.): i. m. 7.

„A közszolgálati képzési és kutatási erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodás lehetőségét az integráció fogja megteremteni. A három intézmény egységesítésével csökken az intézmények száma. [...] a 2012. és 2013. évi intézményi költségvetésben már érvényesíteni kell az erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodásból következő költségvetési megtakarításokat [...].

Az egyetem átképzési programokkal fogja biztosítani, hogy a fegyveres szolgálat után a tisztek a közigazgatásban folytathassák közszolgálati életpályájukat.”

Mindemellett kitért az intézményalapítás szellemiségére, amely nemcsak a köz szolgálatába lépők szocializációjának megújítását, de a kormányzati értékorientációt is jelezni volt hivatott: „az eljövendő generációk számára a haza szolgálatának, védelmének, szeretetének és a közjó iránti elkötelezettségnek emblematisztikus intézménye, a közszolgálat akadémia lesz.”⁵²

Az ellenzéki észrevételek és kritikák sora a szakbizottsági kisebbségi véleményt ismertető Hiller István (MSZP) felszólalásával vette kezdetét. Mindaz, magját tekintve legalábbis, megegyezett a testület ülésén elhangzottakkal. A szocialista kultúrpolitikus a vita felütéseként a fenntartói konstrukciót illetően, az egyetemi ingatlanvagyon vonatkozásában, valamint az NKE-be olvadó katonai felsőoktatás jövőjével kapcsolatban is kételyeinek adott hangot:

„[H]árom minisztérium, három miniszter együttesen többet tehet a majdani intézményért, de maga a formáció, az, amit ennek az egyetemnek a fenntartására kitaláltak, sajnos a hétköznapiakban ezt nem fogja bizonyítani. Ez a fenntartói tanács mint egy új felsőoktatási intézmény [...] állandó gondviselője és érdekkijáró szerve így csak folyamatos belső vitákat fog jelenteni. Ezek a folyamatos belső viták fenntartói szinten le fognak csapódni a majdani három kar vezetésében, a majdani három kar vezetése pedig személytől függetlenül [...] a fegyvernemek közötti villongás állandó terepe lesz.”⁵³

Az ingatlanokkal kapcsolatban a következő észrevételt tette: „önök három olyan intézményt integrálnak, amelyek a mai Magyarországon igen jelentős ingatlanértékekkel, telekkel és épülettel bírnak. [...] A majdani felsőoktatási intézmény számomra nem teljesen világos módon kerül elhelyezésre a korábbi Ludovika-épületben, amely épület részben foglalt.”⁵⁴

Az önállóságát elveszítő tisztképzésre pedig így tért ki néhány gondolat erejéig: „A Ludovika Akadémia 1872-ben kezdte el működését. [...] Utána is, annak [...]

⁵² 2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előadója [expozé]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1209. és 1210.

⁵³ 2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Hiller István [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1213.

⁵⁴ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1214.

megszüntetése után mindvégig létezett önálló magyar katonatisztképző felsőoktatási intézmény. Ezért ennek az integrálása, megszüntetése sajátos üzenet.”⁵⁵

Utóbbi aggály Iváncsik Imre (MSZP), a Gyurcsány- és Bajnai-kormányok honvédelmi, majd polgári nemzetbiztonsági területért felelős államtitkára részéről is megfogalmazódott: „gyászolni lesz okunk: a kormánytöbbség feladni készül a hadtudományok erős bástyáját, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemet.”⁵⁶ A tudásalap egységesítésének és szélesítésének tervével kapcsolatban – még továbbra is a honvédtisztképzés ügyéhez kapcsolódóan – megjegyezte: „a jövődbeli tiszteket arra a hivatásra kell jól felkészíteni, ami a dolguk lesz az életpályájuk döntő többségében.”⁵⁷

A törvényalkotás mikéntjére, tempójára vonatkozó általános ellenzéki kritika pedig – a vita tárgyán túlmutatóan – már ebben az üléstermi etapban is előrevetítette a MSZP–LMP–Jobbik viszonylatban a kérdésben létrejövő pillanatnyi „véleményszövetséget”. „[F]urcsállom azt a sietséget, ahogyan a Házon viharos gyorsasággal végigsöpör ez a téma, hiszen ma van az általános vitája a törvényjavaslatnak, és holnap már meglepő gyorsasággal a részletes vitát is megtartjuk”⁵⁸ – fogalmazott a fentebb idézett szocialista honatya. Az oktatási szakbizottság nemzeti radikális tagja, Dúró Dóra (Jobbik) pártszóvivő pedig a tempó és a felelős döntéshozatal összefüggéseiről megjegyezte: „egy ilyen törvényjavaslatra, ami ilyen nagy változásokat eredményez nemcsak a képzésekben, hanem az ingatlanokban is, nagyobb tisztánlátásra lenne szüksége az Országgyűlésnek.”⁵⁹ A kormányzati konstrukciót illetően ugyanakkor megengedőbbnek bizonyult baloldali képviselőtársainál: „Az indokolásban természetesen a közszolgálati életpályák megújításával kezdik. Ezzel természetesen egyetértünk [...].

[...] önmagában az, hogy egy testület fogja a fenntartói jogokat gyakorolni, ezt nem tartom problémának.”⁶⁰

A felvetett aggályokra Hende Csaba honvédelmi miniszter az integráció szakmai-gazdasági előnyei, valamint a tradícióerősítő elvi alapok mellett érvelve válaszolt: „olyan szinergiák és vele olyan pénzügyi megtakarítások keletkeznek [...] az intézmények integrációjával, amely források ráfordítva a közös intézmény infrastruktúrájának a fejlesztésére, a személyi állományának az erősítésére [...], tehát magára az intézményre, kétségtelenül jótékony színvonal-emelkedést fognak hozni.”⁶¹ Majd hozzátette: „Az 1806-os [sic!] törvény,⁶² amellyel létrehozták

⁵⁵ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1215.

⁵⁶ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1225. Iváncsik Imre (MSZP) felszólalása.

⁵⁷ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1225.

⁵⁸ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1224.

⁵⁹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1219. Dúró Dóra (Jobbik) felszólalása.

⁶⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1220.

⁶¹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1216. Hende Csaba (Fidesz) honvédelmi miniszter felszólalása.

⁶² A Ludovika alapító törvénye az 1808. évi VII. tc.

dicső őseink a Ludovika Akadémiát, kifejezetten szövegében utal arra, hogy [...] a magyar hadsereg számára képez tiszteket, de olyan tiszteket, akik a közszolgálat egyéb területein is meg tudják majd állni a helyüket. Tehát már az alapításkor [...] ez a gondolat megjelent, hogy egy egységes közszolgálati képzés valósuljon meg.”⁶³

Szilágyi Péter, a Lehet Más a Politika képviselőcsoportjának egyik legaktívabb felszólalója a vita zárásához közeledve a törvény előkészítését és elvi megalapozottságát illetően fejtette ki pártja kritikus álláspontját:

„[I]tt nagyon komoly oktatáspolitikai kérdésekről is van szó. Mindannyiunk megnyugtatását szolgálta volna, ha a NEFMI részéről is hallunk véleményt.

[...] Egy alapvető koncepcionális kérdés, és ez az egész elképzelés leggyengébb pontja, mégis hogyan lenne átjárható a rendvédelmi, a katonatiszti és az államigazgatási pálya. Ezt elképzelte valaki?

Ahogy a miniszter úr szintén említette már, az egész összevont egyetemi kiindulási koncepció egy 1806-os [sic!] törvény volt. [...] de azért azóta – lássuk be – egy kicsit bonyolultabb lett a világ.

[...] Ha valóban az átjárhatóság, azaz az egyes közszolgálati életpályák közötti mobilitás lenne a cél, azt támogatni tudjuk. Egyetértünk ugyanis azzal, hogy [...] katonatisztjeink [...] a katonai karrierjük végén az államigazgatásban elhelyezkedni tudó és az ehhez szükséges kompetenciával rendelkező közszolgák legyenek Magyarországon. De ennek a célnak a jövőre induló képzések csak több évtized múlva fognak tudni megfelelni.”⁶⁴

Az Oktatási, Tudományos és Kutatási Bizottság 8-ai, azaz másnap reggeli ülése elé három módosító javaslatcsomag került (két, azonos tematikára felfűzött többpontos módosítást technikailag együtt tárgyaltak). A testület ülésén meghívottként – az előterjesztő KIM részéről – az integráció előkészítéséért felelős miniszteri biztos, Kis Norbert is jelen volt. Hiller István ezúttal indítvány formájában is kiállt a Zrínyi Nemzetvédelmi Egyetem önállóságának megőrzése mellett.⁶⁵ Kis Norbert válaszában leszögezte: „a státusza változik, az intézményi működési háttér módosul, de nincs szó arról, hogy megszűnne a honvédelmi képzésnek ez a tradicionális, nagy múltú intézménye.”⁶⁶

A szocialista képviselőcsoport vezetőhelyettese emellett szorgalmazta az oktatásügy képviseletét az előkészítő fázisban: „ugyanis nem a közszolgálati kérdés, hanem a felsőoktatási intézmény, az új felsőoktatási intézmény létrehozása a kérdés, ez pedig az oktatásért felelős miniszter koordinálásával kell hogy történjék.”⁶⁷

⁶³ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1217. Hende Csaba (Fidesz) felszólalása.

⁶⁴ *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1221–1222. Szilágyi Péter (LMP) felszólalása.

⁶⁵ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. március 8-án, kedden, 8 óra 39 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. március 8. 6.

⁶⁶ Jegyzőkönyv (2011. március 8.): i. m. 7.

⁶⁷ Jegyzőkönyv (2011. március 8.): i. m. 7. (Hiller István).

A többség végül sem utóbbinak, sem Szilágyi Péternek (LMP) az előkészítési folyamat egyéves meghosszabbítására⁶⁸ vonatkozó indítványát nem támogatta.

A törvényjavaslat 8-ai, részletes vitáját Hiller István korábban megismert módosító javaslatokat számba vevő felszólalása nyitotta, azok tartalmi-szakmai részleteinek kibontásával. Elsőként Rétvári Bence államtitkár részéről érkezett kormányoldali reakció, aki a következőképpen érvelt a tisztképzés közszolgálati egyetemi konstrukcióba történő integrálása mellett: „a honvédelmi tárca, a hadsereg tisztjei, különböző előjárói érdekében kérték ezt az egyesítést, hiszen legfőképp a hadseregben vannak olyan vezetők, akik számára bezárul az életpálya. Tehát leginkább az ő érdekük az, hogy más területen, ha nem is honvédelmi területen [...] előre tudjanak lépni, és a karrierjük tovább emelkedjen.”⁶⁹

A plenáris vitába bekapcsolódott Lamperth Mónika (MSZP) is, aki az NKE oktatási tevékenységének kezdetekor, 2013–2014-ben külsősként maga is részt vett a hallgatók képzésében. A belügyi és önkormányzati területet jól ismerő egykori miniszter az integráció „iszonyú” tempójában rejlő esetleges veszélyekre figyelmeztetett: „Az eddigi példák az ilyen iszonyú tempóban végigvert integrációról – és most nemcsak a felsőoktatásról [...] beszélek, hanem a közigazgatás más területeinek példáiról – mind azt mutatták, hogy ez az előkészítetlen, és az előkészítés [...] idejét megspóroló integráció később mindig visszaüt.”⁷⁰

Az Országgyűlés 2011. március 16-án rendezett következő ülésnapján nem kellett meglepetést, hogy a 8-ai szakbizottsági ülésen megismerttetett, ott támogatást nem kapott módosító javaslatokat a képviselőház sem szavazta meg. Ebből következően a T/2487. számú törvényjavaslat eredeti szövege került aznap Országgyűlés elé, amely az esti órákban 232 igen szavazattal, 83 nem ellenében, 1 tartózkodás mellett fogadta el azt.⁷¹ A Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről szóló, 2011. évi XXXVI. számú törvényt március 28-án hirdette ki a *Magyar Közlöny*.⁷²

A létesítéséről alkotott jogszabály elfogadása után, tekintettel az új intézmény 2012. január 1-jei indulási előirányzatára, az új egyetem működéséről szóló törvénytervezet is rövidesen az Országgyűlés elé került, mégpedig a 2011. őszi ülészak legelején. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti

⁶⁸ Jegyzőkönyv (2011. március 8.): i. m. 9.

⁶⁹ 2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 8. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 73. 1344.

⁷⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 73. 1346. Lamperth Mónika (MSZP) felszólalása.

⁷¹ A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslathoz benyújtott módosító javaslatokról történő szavazás. *Országgyűlési Napló*, (2011), 74. 1446.

⁷² 2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről. *Magyar Közlöny*, 2011. március 28. 5664–5667.

és katonai felsőoktatásról szóló, T/4122. számú törvényjavaslatot⁷³ szeptember 19-én, a délelőtti órákban két szaktanácsadó is megtárgyalta. A honvédelmi és rendészeti bizottság ülésén Rétvári Bence előterjesztésében a kora tavaszi vita során megismert szempontok a hármas ágazati fenntartás specifikumainak ismertetésével egészültek ki. A meghívottként jelen lévő Szarka Gábor, a Honvédelmi Minisztérium kabinetfőnöke a megelőző időszakra vonatkozóan a Zrínyi Egyetem civil karakterjegyeinek túlzott erősödésére hívta fel a figyelmet, az integráció által tervezett profiltisztítás szükségességét emelve ki:

„Az a helyzet állt elő ezen az egyetemen, hogy miközben körülbelül 400-600 katonai hallgatót, illetve tisztai továbbképzéseket tartottunk [...] Az összes többi hallgató, tehát az a közel 2000 hallgató a katonai képzési igénytől teljesen indifferens, abszolút civil képzést kapott [...] hogyha valaki bement erre az egyetemre és körüljárt, akkor azt látta, hogy civil hallgatók jönnek-mennek jobbra-balra, dohányoznak összevissza, és közben pedig néha megjelenik egy-egy katonai alegység menetelve, és próbál utat törni magának a civil hallgatók között. [...] erős profiltisztítás után ezen a bázison egy teljes mértékben zárt, [...] végre katonai felsőoktatást folytató képzést tudunk megvalósítani, civil jellegtől teljesen függetlenül.”⁷⁴

Az oktatási, tudományos és kutatási testület ülésén a törvényalkotás tempóját ismételten kritikával illető ellenzéki észrevételekre válaszul Kis Norbert ekképp indokolta a tervezet sürgősségét:

„Ahhoz, hogy január 1-jére már olyan szabályzatok alkossák az egyetem működésének alapját, amelyekben a fenntartó és az egyetem viszonyára vonatkozó speciális rendelkezések érvényesülnek [...], másfelől a [...] jelenleg nagyon különböző ágazati felsőoktatási szabályok harmonizációja megtörténik, és ez a szabályzatokban is implementálódik, [...] fontos, hogy minél előbb elfogadják, és hatályba lépjen ez a törvény.”

Majd a fenntartói konstrukció sajátosságairól szólva kiemelte:

„[A] létrehozatalról és az előkészítésről szóló XXXVI. törvény nem ment bele azokba a részletekbe, hogy a fenntartói jogok az általános egyetem, állami egyetem fenntartói jogokhoz viszonyítva milyen sajátosságokkal rendelkeznek.

⁷³ A Magyar Köztársaság Kormánya: T/4122. számú törvényjavaslat a Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról (2011. szeptember).

⁷⁴ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Honvédelmi és rendészeti bizottságának 2011. szeptember 19-én, hétfőn, 9 óra 33 perckor az Országház földszint 93. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 19. 11–12.

[...] specialitásokra alapvetően azért van szükség, hogy a három szakminiszter együttesen érvényesíthesse a közszolgálat humánpolitikai és ezzel összefüggő szakmai igényeit, létszámtervezési igényeit.”⁷⁵

A bizottsági tagság köréből érkező hozzászólások között kormánypárti részről Cseresnyés Péter (Fidesz) tolmácsolta a választókerülete honvédtisztjei körében érzékelhető, a Zrínyi brand elvesztése miatt érzett aggodalmakat. Hiller István (MSZP) az új egyetem példáján fogalmazott meg általános kritikát a felsőoktatás állapotáról: „Azt én nagyon meggondolatlanak tartom, hogy létrehoznak egy egyetemet, miközben a felsőoktatási törvény teljes változás alatt van. [...] A magyar felsőoktatásban [...] valóban kezdenek olyan átláthatatlan és kaotikus helyzetek előállni, ami a működés veszélyeztetésének határára vitte az ágazatot.”⁷⁶

A szakbizottság elnöke, majd Kis Norbert részéről politikai és szakmai érvek is elhangoztak az intézményszervezés dinamikájának megtartása mellett. „Az egyetem létrehozása szempontjából szerintem menni kell előre, és amennyit én tudok a koncepcióról és a részleteiről, ez az egyetem működőképes lesz az új törvényi keretek között is”⁷⁷ – fogalmazott Pokorni Zoltán. Kis Norbert mindehhez hozzátette: „Tehát az egész integráció egyik, ha nem a legfontosabb célja az, hogy ezeket az erőforrásokat, ennek a három közszolgálati irányultságú felsőoktatási intézménynek az erőforrásait összevonja, és megpróbálja úgy egy minőségi és akár nemzetközi szinten is versenyképes intézményt fejleszteni, hogy az erőforrásokkal jobban gazdálkodik.”⁷⁸

A szakbizottságok kormánypárti többsége mindkét fórumon általános vitára engedte a javaslatot, amely 2011. szeptember 20-án az esti órákban ennek megfelelően le is zajlott. A vitát – a március 7-eihez hasonlóan – ismét Rétvári Bence expozéja nyitotta:

„A törvényjavaslat célja, hogy a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás [...] a közszolgálat ágazatirányítóinak szoros szakmai felügyelete mellett működjön. Ehhez a törvényjavaslat megteremti a közigazgatási, rendészeti és a katonai felsőoktatás világos jogi kereteit. [...]

A törvényjavaslat célja az is, hogy a jogelőd felsőoktatási intézményekre vonatkozó speciális ágazati képzési szabályozásokat egységesítse.”⁷⁹

⁷⁵ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. szeptember 19-én, hétfőn, 11 óra 08 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 19. 10–11.

⁷⁶ Jegyzőkönyv (2011. szeptember 19.): i. m. 13.

⁷⁷ Jegyzőkönyv (2011. szeptember 19.): i. m. 15.

⁷⁸ Jegyzőkönyv (2011. szeptember 19.): i. m. 16.

⁷⁹ 2011. évi őszi ülészak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előadója [expozé]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 563.

Az államtitkár a vita későbbi szakaszában az integráció békés jellegét hangsúlyozta, továbbá kitért a pénzügyi megtakarítási előirányzatra is: „a folyamat szervesen együtt zajlott az egyetemekkel, semmifajta szakmai [...] vagy stratégiai ellenvetés sem fogalmaztak meg, hanem [...] maguk is közreműködnek ennek a folyamatnak a végrehajtásában. [...] a három jogelőd intézményhez képest ezen törvény háttérszámításai alapján egymilliárd forinttal lesz olcsóbb ez a képzés.”⁸⁰

A Debreceni Egyetem történész oktatója, Pósn László (Fidesz) a felsőoktatást belülről ismerőként világított rá az érintett intézményekben az NKE létrejöttével bekövetkező státuszváltozásra: „A törvénytervezetben benne foglaltatik az is, hogy az egész újonnan létrejövő intézményt egyetemi szintre kívánják emelni. Ez azt jelenti, hogy a jelen helyzetben az egyik elődintézményt, jelesül rendvédelmi oldalon a Rendőrtiszti Főiskolát ilyen értelemben főiskolából egyetemi szintre kell felhúzni.”⁸¹

Az ellenzéki képviselők bírálatának centrumában a törvénytervezet parlament elé vitelének módja, valamint annak időzítése állt (a felsőoktatási törvényt csak 2011. december 23-án fogadta el az Országgyűlés), mindez kiegészült egy-egy frakcióspecifikusabb kérdés vitában tartásával. A szakképzési rendszer vizsgálatával neveléstudományi doktorátust szerző, a Műszaki Egyetemen is oktató Sós Tamás (MSZP) a fenti két alapprobléma kapcsolatát így látta:

„Nem hiszem, hogy egy ilyen horderejű kérdést, ezeket az előterjesztéseket lóhalálában kellene tárgyalni, ez ettől egy komolyabb ügy.

[...] meg kellett volna várni a felsőoktatási törvény elfogadását. A két párhuzamosan futó koncepció gyakorlatilag semmilyen viszonyban nincs egymással, és előre látható, hogy a létesítendő új intézmény működése törvényi akadályokba fog ütközni, ezért bizonyos módosításokra majd szükség lesz a következő időszakban.”

Kitért egyúttal a Ludovika épületét érintő kérdésre is: „A Természettudományi Múzeumot a közelmúltban több milliárd forintból újjátarták fel és korszerűsítették [...] Ezt a fejlesztést az új intézmény elhelyezése tönkreteszi.”⁸²

Szávay István (Jobbik), az ELTE bölcsészkar hallgatói önkormányzatának egykori (2005–2008) elnöke szocialista képviselőtársához hasonlóan érvelt: „ki akarják fárasztani az ellenzéket az ilyen jellegű törvénykezéssel. [...] Ha lenne egy új felsőoktatási törvényünk, akkor bátran és nyugodtan tudnánk törvényt alkotni egy új közszolgálati egyetem létrehozásáról, nem kellene attól tartanunk [...], hogy [...] a most tárgyalandó törvény elfogadásakor majd koherenciazavarok vagy ellentmondások lehetnek.” Mindemellert az NKE konstrukciójának szervezőelvét nem kifogásolta: „ez egy viszonylag korrekt és a legtöbb esetben ésszerű [...] rendelkezé-

⁸⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 569–570. Rétvári Bence felszólalása.

⁸¹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 566. Pósn László (Fidesz) felszólalása.

⁸² *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 564–565. Sós Tamás (MSZP) felszólalása, az oktatási, tudományos és kutatási bizottság kisebbségi véleményének ismertetése.

seket tartalmaz. Azt írja az általános indoklás, hogy »a törvényjavaslat célja, hogy a közszolgálati felsőoktatás egyes területei a közszolgálati életpályák valós igényeinek megfelelően a közszolgáltatás ágazatirányítóinak szoros szakmai felügyelete mellett működjenek.«⁸³ A hallgatói önkormányzati terület jó ismerőjeként azonban hozzátette: „a hallgatói önkormányzatok számára az eddigi egyetértési helyett csupán véleményezési jogot fogalmaz meg a hallgatókat alapvetően érintő kérdésekben.”⁸³ Majd újbóli felszólalásában úgy folytatta: „Attól félünk, hogy ennek a törvénynek az egyetemi autonómiát, a hallgatói jogokat szűkítő rendelkezései szolgálhatnak majd hivatkozási alapként a most tárgyalandó felsőoktatási koncepció vonatkozó részeinek a meghozatalához vagy a szigorításához.”⁸⁴

Szilágyi Péter (LMP) ugyancsak a hallgatók jogainak csorbításától tartott: „a javaslat megtiltja a közigazgatási képzésben részt vevő hallgatóknak is, hogy a közigazgatás szerveinek törvényben meghatározott feladataival összeegyeztethetetlen célú szervezetekhez tartozzanak. Azt ugyanakkor, hogy mely szervezetek tartoznak ebbe a körbe, nem nagyon taglalja a törvény.”⁸⁵

A nagyobb részt még az intézményszervezés operatív és szakmai tartalmára koncentrált vita során – a részletes vita jellegét előrevetítve – már megmutatkozott egy-egy párt és frakció érzelmi-ideológia megközelítése is. Ferenczi Gábor (Jobbik) ajkai pedagógus, pártja Veszprém megyei vezetője a plenáris ülésen frakciója intézményelnevezési javaslatát tolmácsolta: „beadtuk azt az elképzelést, hogy Horthy Miklós nevét vegye fel az új intézmény, és a Horthy Miklós Nemzeti Közszolgálati Egyetem nevet viselje.”⁸⁶ Mindezt – már az oktatási bizottság 26-ai ülésén – a következőképpen indokolta: „a létrehozandó új egyetem egy olyan államférfi, olyan politikus, olyan katona nevét vegye fel, aki mindannyiunk számára példaértékű tevékenységet tett le az asztalra. Egyébként [...] a Horthy-korszakhoz köthető a modern kori önálló közigazgatás létrehozása is Magyar Zoltánon keresztül.”⁸⁷

Az Országgyűlés üléstermében még 26-án este lezajlott részletes vitában Vadai Ágnes (MSZP) a Zrínyi elnevezés megőrzése mellett érvelt:

„Azt hiszem, hogy elég nagy csapás ez a Magyar Honvédség számára, nem kell még ezt a csapásszámot növelni azzal, hogy egyébként a korábbi egyetemi névadót, Zrínyi Miklóst, aki, azt gondolom, hogy elég jól megtestesít azért honvédségi hagyományokat, megpróbál-

⁸³ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 571., 572., 573. Szávay István (Jobbik) felszólalása.

⁸⁴ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 582.

⁸⁵ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 577. Szilágyi Péter (LMP) felszólalása.

⁸⁶ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 585. Ferenczi Gábor (Jobbik) felszólalása.

⁸⁷ Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. szeptember 26-án, hétfőn, 11 óra 13 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 26. 5.

ják lecserélni először nemzetivel, aztán meg megpróbálják lecserélni a jobbikos képviselők Horthy Miklósrá.⁸⁸

Az új intézmény elnevezésével kapcsolatban a polgári hagyományok és erkölcsiség képzést átható térnyerését kormányzati részről Hende Csaba (Fidesz) miniszter így prognosztizálta:

„[E]nnek az új egyetemnek a székhelye nem véletlenül kerül egy nagyon is szimbolikus történelmi helyre, ez pedig az egykori Ludoviceum épülete [...] Ezt az egyetemet [...] a székhelye után a köznyelv nagyon hamar [...] Ludovikának fogja hívni. Nem véletlen, hogy a tisztképzés, a megújuló tisztképzés katonai életkereteként idén február 1-jével fölállítottam a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóalját a honvéd vezérkar főnökének közvetlen alárendeltségébe. Tehát a Ludovika eszmeisége az, amely át kell hogy hassa [...] ennek az egyetemnek valamennyi képzési fajtáját.”⁸⁹

A tárca vezetője az intézmény küldetéséről és a honvédtisztképzés új perspektíváiról előadta:

„[N]em lehet minden hivatásos katona élete végéig katona, hiszen piramis jellegű a rendszer, és aki nem tud továbbmenni, aki századosként megreked a ranglétrán, annak 40-45 éves korában ki kell válnia [...] Eddig ezek az emberek elmentek nyugdíjba, nos, erre a jövőben nem lesz lehetőség, mert életerős fiatalberek nem mehetnek nyugdíjba, hanem foglalkozás és munka kell nekik.”⁹⁰

A vitában szó esett az egyetem működéséről és a fenntartói szerkezetről is. Szávay István (Jobbik) ezzel összefüggésben kért szót:

„Úgy fogalmaz a törvény, hogy az Ft. [sic!] ügyviteli és döntés-előkészítési feladatait kell ellátnia a 4 embernek. [...] Szíveskedjék erre [...], államtitkár úr, válaszolni, hogy mégis milyen munkamegosztásban kívánják ezt a 4 főt foglalkoztatni, ki lesz a vezető, vagy [...] lesznek-e esetleg további beosztottak [...], illetve milyen hierarchiában fogja ez a 4 ember ezt a hihetetlen mennyiségű feladatot majd ellátni.”⁹¹

Rétvári Bence (KDNP) minderre a következő választ adta:

„[I]tt a fenntartói testület sokkal mélyebben vonódik be az egyetem ügyeibe, vagyongazdálkodási ügyekbe, más irányítási, szervezési kérdésekbe, mint máshol. Ez természetesen az egyetem autonómiáját tudományos, tudományszervezési kérdésekben nem érinti, ezért van szük-

⁸⁸ 2011. évi őszi ülés. 2011. szeptember 26. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Vadai Ágnes (MSZP) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 702.

⁸⁹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 711. Hende Csaba (Fidesz) válasza Vadai Ágnesnek.

⁹⁰ *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 705. Hende Csaba felszólalása.

⁹¹ *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 727. Szávay István (Jobbik) felszólalása.

ség főleg az integráció időszakában egy 4 fős adminisztratív testületre, amelyik és akik a Nemzeti Közigazgatási Intézetben belül dolgoznak.⁹²

A tervezet módosító javaslatairól – beleértve a bizottsági támogatottságot nem kapott javaslatokat is – október 3-ai ülésén döntött az Országgyűlés. A jelen lévő képviselők szükséges többsége azonban csak az előterjesztő által támogatott, a törvény hatálybalépésének időpontját, valamint a hatályos felsőoktatási törvény 1. számú, nem állami főiskolákat felsoroló mellékletét érintő⁹³ módosító javaslatokat támogatta. Ezek a tárgyalat T/4122. tervezethez képest érdemi tartalmi módosulást nem jelentettek.

A zárószavazás egy héttel később, 2011. október 10-én ment végbe, ahol az eredeti javaslat újabb – minimális mértékű – korrekcióját követően az Országgyűlés 245 igen szavazattal, 100 nem szavazat ellenében, tartózkodás nélkül a törvényjavaslatot elfogadta.⁹⁴ A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvényt a *Magyar Közlöny* október 17-i száma⁹⁵ hirdette ki. 2011 őszének közepére így minden jogszabályi feltétel előállt ahhoz, hogy 2012 januárjában megkezdhesse működését a Nemzeti Közszolgálati Egyetem.

A Fidesz és a KDNP alkotta kormánykoalíció egyetemszervező szándékát parlamenti többségével sikeresen vitte keresztül. Az integrációs elképzeléseket szövő kormányok közül az első volt, amely akaratát – a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium vezetésével – hatékonyan volt képes lebontani a tárcaközi együttműködés és kompromisszumok szintjére, törvényhozási szakig juttatva a közszolgálati egyetem ügyét. Az Országgyűlés korelnöke, az indianapolisi Butler Egyetem közgazdászprofesszora, a Corvinus Egyetem vendégprofesszora, Horváth János (Fidesz) azonban felhívta a figyelmet: „Jó, ha ezt tudjuk, mi, tisztelt képviselőtársaim, törvényhozók, akik egyetemet alkotunk a törvény erejével, de hogy annak mennyi értéke lesz, mint egyetem, mint tudományos intézmény, mint társadalmat formáló, mint országot formáló eszköz, az mégiscsak végül attól függ, hogy hogyan értékelik azok, akik abban részt vesznek.”⁹⁶

⁹² *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 727. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár válasza.

⁹³ Az Országgyűlés Oktatási, tudományos bizottságának / Honvédelmi és rendészeti bizottságának ajánlása a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló T/4122. számú törvényjavaslat részletes vitájához. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 26.

⁹⁴ 2011. évi őszi ülésszak. 2011. október 10. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat záróvitája és zárószavazása. *Országgyűlési Napló*, (2011), 117. 1203.

⁹⁵ 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról. *Magyar Közlöny*, 2011. október 17. 30372–30382.

⁹⁶ *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 575. Horváth János (Fidesz) felszólalása a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitáján.

Rövidítések jegyzéke

BCE	Budapesti Corvinus Egyetem
BM	Belügyminisztérium
DOSZ	Doktoranduszok Országos Szövetsége
ELTE	ÁJTK Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar
ENSTA	École nationale supérieure de techniques avancées
FT	Fenntartói Testület
GEB	Gazdálkodási Előkészítő Bizottság
HM	Honvédelmi Minisztérium
KIM	Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
Köfop	Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program
KTK	Közigazgatástudományi Kar
OM	Oktatási Minisztérium
MAB	Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.
Nefmi	Nemzeti Erőforrás Minisztérium
NKE	Nemzeti Közszolgálati Egyetem
RTF	Rendőrtiszti Főiskola
RTK	Rendészettudományi Kar
ZMNE	Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Felhasznált irodalom

- A Kormány 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozata az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről. *Határozatok Tára*, 2006. június 30. 379–383. Online: www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/10/PDF/2006/31.pdf
- A Kormány 1278/2010. (XII. 15.) Korm. határozata a Nemzeti Közszerológálati Egyetem létrehozásáról. *Magyar Közlöny*, 2010. december 15. 27156–27158. Online: www.kozlonyok.hu/nkonline/mkpdf/hiteles/mk10190.pdf
- Az Országgyűlés Oktatási, tudományos bizottságának / Honvédelmi és rendészeti bizottságának ajánlása a Nemzeti Közszerológálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló T/4122/8. számú törvényjavaslat részletes vitájához. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 26.
- Csikány Tamás: A magyar katonai felsőoktatás 200 éve – dióhéjban. *Nemzet és Biztonság*, 2008. november. 76–85. Online: https://nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/csikany_tamas_a_magyar_katonai_fels_o_ktatás_200_eve___diohejban.pdf
- Deák József – Somogyvári Bence – Farkas Noel – Szűsz Martin: A Ludoviceum pilot projekt kezdeti résztapasztalatai veszélyhelyzettől veszélyhelyzetig. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 8. (2020), 4. 65–88. Online: http://real.mtak.hu/124177/1/05_Deak-Somogyvari-Farkas-Szusz_65-88_NSZ_2020_4.pdf
- [Farkas Tivadar]: Milyen egyetemet akarunk? Dr. Farkas Tivadar helyettes államtitkár véleménye. *Új Honvédségi Szemle*, (2002), 3. 89–96.
- Finszter Géza: Erőszakszervezet vagy biztonságot szolgáltató hatóság. Tanulmány a rendőrségről. *Kriminológiai Tanulmányok*, (2010), 47. 177–201.
- Hautzinger Gyula: Volt egyszer egy (Nemzetvédelmi) Egyetem. Gondolatok egy könyv elolvasása után. *Euroastra*, 2016. február 24.
- Interjú dr. M. Szabó Miklós akadémikussal, az egyetem leköszönő rektorával. *Nemzetvédelmi Egyetemi Fórum*, (2007), 2.
- Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. március 1-jén, kedden, 8 óra 36 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. március 1. Online: www.parlament.hu/documents/static/biz39/bizjvk39/OTB/1103011.pdf
- Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. március 8-án, kedden, 8 óra 39 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. március 8. Online: www.parlament.hu/documents/static/biz39/bizjvk39/OTB/1103081.pdf
- Jegyzőkönyv az Országgyűlés Honvédelmi és rendészeti bizottságának 2011. szeptember 19-én, hétfőn, 9 óra 33 perckor az Országház földszint 93. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 19. Online: www.parlament.hu/documents/static/biz39/bizjvk39/HOB/1109191.pdf

- Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. szeptember 19-én, hétfőn, 11 óra 08 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 19. Online: www.parlament.hu/documents/static/biz39/bizjkv39/OTB/1109191.pdf
- Jegyzőkönyv az Országgyűlés Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának 2011. szeptember 26-án, hétfőn, 11 óra 13 perckor a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében megtartott üléséről. *Parlament.hu*, 2011. szeptember 26. Online: www.parlament.hu/documents/static/biz39/bizjkv39/OTB/1109261.pdf
- M. Szabó Miklós: *Volt egyszer egy egyetem, 1996–2007. Rektor a tüzvonalban*. Budapest, Zrínyi, 2014.
- Marelyn Kiss József – Horváth Zsolt – Hubai László – Nagy Petra (szerk.): *A 2010-ben megválasztott Országgyűlés almanachja*. Budapest, Magyar Országgyűlés, 2012.
- Nagy Ákos Péter: A budapesti Rendőrtiszti Főiskola. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 77–84. Online: https://epa.oszk.hu/02100/02176/00002/pdf/RTF_13evf_2007_16sz.pdf
- Parádi József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere, 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 90–93. Online: https://epa.oszk.hu/02100/02176/00002/pdf/RTF_13evf_2007_16sz.pdf
- Sallai János: Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig. *Magyar Rendészet*, (2021), különszám. 173–194. 12. Online: http://real.mtak.hu/131495/1/12_Sallai_173-194_MR_2021_ksz.pdf
- Schubert Katalin: A katonaeértelmiség jövőjéről. Beszélgetés dr. Harai Dénes egyetemi tanárral. *Honvédségi Szemle*, (2000), 10. 91–98.
- Szenes Zoltán: A katonai felsőoktatás átalakításának koncepciója. *Hadtudomány*, 6. (1996), 3. 20–25.
- Tóth Nikolett Ágnes (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016.
2003. évi őszi ülészak. 2003. szeptember 15. Dr. Vadai Ágnes (MSZP) – a honvédelmi miniszterhez – „Hogyan alakul a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jövője?” címmel. Juhász Ferenc honvédelmi miniszter [válasz az interpellációra]. *Országgyűlési Napló*, (2003), 85. 267. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2002-2006_059/?pg=265&layout=s
2007. évi tavaszi ülészak. 2007. május 29. A Magyar Honvédség további fejlesztésének irányairól szóló országgyűlési határozati javaslat általános vitája. Csampa Zsolt (Fidesz) [kétperces felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2007), 76. 3415. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2006-2010_075/?pg=3414&layout=s
2007. évi tavaszi ülészak. 2007. május 29. A Magyar Honvédség további fejlesztésének irányairól szóló országgyűlési határozati javaslat általános vitája. Dr. Szekeres Imre honvédelmi miniszter [előadói válasz]. *Országgyűlési Napló*, (2007), 76. 3416–3417. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2006-2010_075/?pg=3415&layout=s

2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előadója [expozé]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1208–1210. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_091/?pg=1207&layout=s
2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Hiller István [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1213–1215. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_091/?pg=1212&layout=s
2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1215–1217. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_091/?pg=1214&layout=s
2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Dúró Dóra (Jobbik) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1219–1220. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_091/?pg=1218&layout=s
2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 7. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat általános vitája. Iváncsik Imre (MSZP) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 72. 1224–1225. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_091/?pg=1223&layout=s
2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 8. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 73. 1344–1345. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_091/?pg=1343&layout=s
2011. évi tavaszi ülészak. 2011. március 8. A nemzeti közszolgálati egyetem létesítéséről szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Lamperth Mónika (MSZP) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 73. 1345–1346. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_091/?pg=1344&layout=s
2011. évi őszi ülészak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár, a napirendi pont előadója [expozé]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 563–564. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=562&layout=s
2011. évi őszi ülészak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Sós Tamás, az oktatási, tudományos és kutatási bizottság kisebbségi véleményének ismertetője. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 564–565. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=563&layout=s

2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Pósn László (Fidesz) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 565–567. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=564&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Dr. Rétvári Bence közigazgatási és igazságügyi minisztériumi államtitkár [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 569–571. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=568&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Szávay István (Jobbik) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 571–574. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=570&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Horváth János (Fidesz) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 574–576. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=573&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Szilágyi Péter (LMP) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 576–577. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=575&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Szávay István (Jobbik) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 581–583. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=580&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 20. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitája. Ferenczi Gábor (Jobbik) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 112. 583–585. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=582&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 26. A Nemzeti Köszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Vadai Ágnes (MSZP) [felszólalás]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 702–703. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=701&layout=s

2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 26. A Nemzeti Közszerológálati Egyetemről, valamint a közizagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szoló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter [válaszok]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 704–705., 711. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=703&layout=s
2011. évi őszi ülészsak. 2011. szeptember 26. A Nemzeti Közszerológálati Egyetemről, valamint a közizagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szoló törvényjavaslat részletes vitája. Dr. Rétvári Bence közizagatási és igazságügyi miniszteriumi államtitkár [válasz]. *Országgyűlési Napló*, (2011), 113. 727–728. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=726&layout=s&query=tudom%C3%A1nyszervez%C3%A9si
2011. évi őszi ülészsak. 2011. október 10. A Nemzeti Közszerológálati Egyetemről, valamint a közizagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szoló törvényjavaslat záróvitája és zárószavazása. *Országgyűlési Napló*, (2011), 117. 1203. Online: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ON1990_2010-2014_093/?pg=1202&layout=s
2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közszerológálati Egyetem létesítéséről. *Magyar Közlöny*, 2011. március 28. 5664–5667. Online: www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk11033.pdf
2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszerológálati Egyetemről, valamint a közizagatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról. *Magyar Közlöny*, 2011. október 17. 30372–30382. Online: www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK11120.pdf

Sajtóforrások

- Haraszi Gyula: Megalkuvás nélkül. *Magyar Nemzet*, 2010. augusztus 12. Online: <https://magyarnemzet.hu/archivum-magyarnemzet/2010/08/megalkuvas-nelkul-2-1>
- Katona-rendőr vagy rendőr-katona? *Népszava*, 2005. augusztus. 17. 12.
- Katona-rendőrré van szükség, avagy rendőr-katonára? *Népszava*, 2005. május 25. 11.
- Kilövési engedély. *HVG Online*, 2007. január 10.
- Nincs döntés a Nemzetvédelmi Egyetem sorsáról. Parancsuk van, információjuk nincs az integrációról. *Népszava*, 1999. november 5. 3.
- Pénzes Dávid: Összevont rendőrség, összevont egyetem. *Gondola*, 2006. szeptember 11. Online: www.gondola.hu/cikkek/50097
- Rendőr-katona házasság sok kérdőjellel. *Magyar Hírlap*, 2007. január 19. 6.

Levéltári források

- Nemzeti Közszerológálati Egyetem Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár VIII. 425. A Rendészettudományi Kar Gazdasági Igazgatóság iratai

Vákát

Függelék

A Kormány 1278/2010. (XII. 15.) Korm. határozata a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozásáról¹

1. A Kormány felismerve, hogy a közszolgálaton belül a polgári közigazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományában a hivatástudat és a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést tesz szükségessé, továbbá a pályaelhagyás helyett a társadalom számára hatékony munkavégzés biztosítására és a nyugdíjazás utáni életszakaszra a közszolgálati pályaorientációt támogató továbbképzési rendszert kell működtetni, a közszolgálati felsőfokú szakemberképzést egységes intézményi alapokra kívánja helyezni.
2. A Kormány a honvédelmi és katonai felsőoktatást végző Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a rendvédelmi és rendészeti felsőoktatást képviselő Rendőrtiszti Főiskola és a Budapesti Corvinus Egyetemtől különváló, a közigazgatási felsőoktatást alaptervekenységként folytató Közigazgatástudományi Kar egyesülésével – a három intézmény hagyományainak megőrzése mellett, a szorosabb oktatási és kutatási együttműködés, valamint a hatékonyabb működtetés érdekében – elrendeli a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozását. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem a felsőfokú közszolgálati szakemberképzés bázisintézményeként, az egyesülő intézmények jogutódjaként 2012. január 1-jén kezdje meg működését. A jogelőd intézmények a Nemzeti Közszolgálati Egyetem önálló egyetemi karaiként működjenek. A közigazgatási és igazságügyi miniszter, a belügyminiszter, a honvédelmi miniszter és a nemzeti erőforrás miniszter tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy az általa irányított át- és továbbképzési intézményrendszer a Nemzeti Közszolgálati Egyetem tevékenységi körében működjön.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter
nemzeti erőforrás miniszter

Határidő: 2011. december 31.

¹ A kormányhatározat 2010. december 15-én jelent meg a *Magyar Közlönyben*.

3. A Kormány felhívja a közigazgatási és igazságügyi minisztert, a belügyminisztert, a honvédelmi minisztert, a nemzeti erőforrás minisztert és a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy készítsenek megvalósíthatósági és hatástanulmányt az átalakulásra vonatkozóan, és ez alapján terjesszenek törvényjavaslatot a Kormány elé a Nemzeti Közszerológálati Egyetem megalapításáról, amely tartalmazza az új egyetem megalapításának és az átalakulásnak a részletes szabályait.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter
nemzeti erőforrás miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő a törvényjavaslat benyújtására: 2011. február 28.

4. A Kormány felhívja a közigazgatási és igazságügyi minisztert és a nemzeti erőforrás minisztert, hogy dolgozzák ki a felsőoktatás igazgatási képzési ág szakjainak – a rendvédelmi és honvédelmi felsőoktatás kivételével – a közigazgatási és igazságügyi miniszter ágazati irányítói jogkörébe helyezésének 2011. december 31-től hatályos jogszabályi feltételeit.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter nemzeti erőforrás miniszter

Határidő: 2011. február 28.

5. A Kormány felhívja az érintett minisztereket, hogy a 2. pontban meghatározott intézmények átalakulási folyamatának tapasztalataira is építve, terjesszék a Kormány elé a Nemzeti Közszerológálati Egyetemmél kapcsolatos fenntartói jogokra, finanszírozásra, az egyetem irányítására, szervezetére és működésére, valamint az oktatók és a hallgatók jogállására vonatkozó speciális szabályozás tervezetét.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter
nemzeti erőforrás miniszter

Határidő: 2011. június 30.

6. A Nemzeti Közszerológálati Egyetem fenntartói jogait a közigazgatási és igazságügyi miniszter, a belügyminiszter és a honvédelmi miniszter fenntartói megállapodásán alapuló közös fenntartói testület gyakorolja. A fenntartói megállapodás a Nemzeti Közszerológálati Egyetem egyes szervezeti egységeire vonatkozóan a fenntartói jogok közvetlen gyakorlására fenntartó minisztert, illetve minisztereket jelölhet ki, illetve kérhet fel. Készüljön a fenntartói testület szervezetét, működési és döntéshozatali rendjét szabályozó előzetes megállapodás.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter

Határidő: 2011. augusztus 31.

7. A Kormány felhívja a közigazgatási és igazságügyi minisztert, hogy a Nemzeti Közzolgálati Egyetem előkészítésének 2011. évi költségeit, továbbá a 2012. évi költségvetési támogatását a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium költségvetési fejezetében biztosítsa. A fenntartói megállapodás alapján kiegészítő jelleggel költségvetési támogatást a fenntartó miniszter a tárca fejezetében is biztosíthat.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter

Határidő: folyamatos

8. A fenntartó miniszterek a külügyminiszterrel együttműködve vizsgálják meg a közzolgálaton belül a diplomáciai szolgálatra felkészítő magas színvonalú képzések intézményi hátterének lehetőségeit a Nemzeti Közzolgálati Egyetem keretei között.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter
külügyminiszter

Határidő: 2011. június 30.

9. A nemzeti erőforrás miniszter, valamint a fenntartói jogokat gyakorló miniszterek gondoskodjanak arról, hogy a 2011/2012. tanévre jelentkezők és a hallgatók megfelelő tájékoztatásban részesüljenek az intézményi szervezeti keretek tervezett megváltozásáról.

Felelős: nemzeti erőforrás miniszter
közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter

Határidő: 2011. január 31.

10. A Kormány épületingatlant és működtetési támogatást biztosít a Nemzeti Közzolgálati Egyetem központi szervezete és vezető szervezeti egységei számára.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: 2011. március 1.

11. A Kormány felhívja a közigazgatási és igazságügyi minisztert, hogy a jelen határozat végrehajtásának tárcaközi koordinálására – a belügyminiszter, a honvédelmi miniszter és a nemzeti erőforrás miniszter véleményének kikérésével – nevezzen ki miniszteri biztost. Az érintett miniszterek által

megbízottakból és a 2. pontban felsorolt intézmények delegáltjaiból tárca-közi munkacsoport jön létre, amelynek feladata az átalakulással kapcsolatos ügyek egyeztetése. A munkacsoportot a miniszteri biztos vezeti.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter
nemzeti erőforrás miniszter

Határidő: azonnal

12. A Kormány felhívja az érintett minisztereket a jelen határozatban foglalt célkitűzések közös előmozdítására, a közigazgatási, a katonai, a rendvédelmi és a nemzetbiztonsági, tisztviselői és a hivatásos állományú életpálya tervezésében, szabályozásában, valamint a közigazgatási munkakörök képzéséről és kompetenciakövetelményeinek meghatározásában.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
belügyminiszter
honvédelmi miniszter
külügyminiszter

Határidő: folyamatos

13. A Kormány felhívja a közigazgatási és igazságügyi minisztert és a nemzeti erőforrás minisztert, hogy a felsőoktatásban a köztársasági ösztöndíjjal összehangolt rendszerben hozzák létre az önálló közszolgálati ösztöndíjat, amelyet a közigazgatási és igazságügyi miniszter adományoz. A közszolgálati ösztöndíj célja, hogy a legkiválóbb hallgatók tanulmányi szerződésben vállalják a magyar közigazgatás szolgálatát olyan szakterületeken, amelyeken gondot okoz a megfelelő utánpótlás biztosítása.

Felelős: közigazgatási és igazságügyi miniszter
nemzeti erőforrás miniszter

Határidő: 2011. január 31.

14. Ez a határozat a közzétételével lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.
miniszterelnök

2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közsolgálati Egyetem létesítéséről¹

Az Országgyűlés felismerve, hogy a közszolgálaton belül a polgári közigazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományában a hivatástudat és a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést tesz szükségessé, továbbá a pályaelhagyás helyett a társadalom számára hatékony munkavégzés biztosítására a közszolgálati életpályamodellt támogató továbbképzési rendszert kell működtetni, a közszolgálati felsőfokú szakemberképzést egységes intézményi alapokra kívánja helyezni. Ennek érdekében a következő törvényt alkotja:

I. FEJEZET

A nemzeti közszolgálati egyetem létesítése

1. § (1) Az Országgyűlés a (2) bekezdésben meghatározott felsőoktatási intézményeket és kart – az átalakulással létesülő új állami felsőoktatási intézmény egyidejű jogutódlásával – alakítja át.
- (2) A jogutód intézmény
- a) a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (a továbbiakban: ZMNE) és
 - b) a Rendőrtiszti Főiskola (a továbbiakban: RTF) átalakulásával, valamint
 - c) a Budapesti Corvinus Egyetemből (a továbbiakban: BCE) kiváló Közigazgatástudományi Kar (a továbbiakban: Kar) csatlakozásával 2012. január 1-jén jön létre.
- (3) A (2) bekezdésben meghatározott szervezetek (a továbbiakban együtt: jogelőd) általános jogutódja 2012. január 1-jétől a Nemzeti Közsolgálati Egyetem (a továbbiakban: Egyetem).
- (4) Az Egyetem székhelye: Budapest.
2. § (1) Az Egyetem fenntartói jogait Fenntartói Testület (a továbbiakban: FT) útján
- a) a közigazgatás-fejlesztésért,
 - b) a rendészetért és
 - c) a honvédelemért felelős miniszterek közösen gyakorolják.

¹ A törvényt az Országgyűlés a 2011. március 16-i ülésnapján fogadta el. 2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közsolgálati Egyetem létesítéséről. *Magyar Közlöny*, 2011. március 28. 5664–5667.

- (2) Az Egyetemet illetik meg a jogelőd jogai, és terhelik azok kötelezettségei.
- (3) A Kar, a ZMNE és az RTF az Egyetem egyetemi karaként működik tovább.
- (4) A karok gazdálkodási önállóságát biztosító dékáni kötelezettségvállalási jogosultságot a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni. Az Egyetem kara önálló előirányzat-felhasználási keretszámlával rendelkezik, és ennek keretében önállóan gazdálkodik.
- (5) A jogelődnél 2012. január 1-je előtt keletkezett adósság, illetve kötelezettségvállalás a 13. § (3) bekezdés szerint elkészített költségvetési javaslatban a jogelődből létrejövő kart terheli.
3. § (1) A jogelőd alkalmazottainak foglalkoztatásra irányuló jogviszonya és hallgatóinak hallgatói jogviszonya az Egyetemen folyamatos.
- (2) Az Egyetemen – a jogelődnél indult alap- vagy mesterszakokon, szakirányú továbbképzési szakokon, szakképzési programokban, valamint doktori képzéseken – a képzés folytatásának feltételeit biztosítani kell addig, amíg a 2011–2012. tanévre, illetve korábban felvett hallgatók nem fejezik be tanulmányaikat azon a szakon, amelyen azt megkezdték.

II. FEJEZET

Az Átalakulás Szabályai

1. Általános rendelkezések

4. § (1) A BCE-ből kiváló és az Egyetemhez csatlakozó Kar átalakulását a BCE rektora készíti elő.
- (2) A BCE szenátusa a Kar kari tanácsával együtt az intézmény szervezetében működő, a Kar költségvetési előirányzatairól, valamint vagyoni értékű jogairól és kötelezettségeiről 2011. április 30-ig leltárt készít (a továbbiakban: vagyonmegosztási javaslat).
- (3) A vagyonmegosztási javaslatnak a 2011. január 1-jén a BCE és a Kar tekintetében fennállt tényleges vagyonmegosztási és használati viszonyokat kell tükröznie.
- (4) A BCE szenátusa és a Kar kari tanácsa által jóváhagyott vagyonmegosztási javaslatot a rektor a (2) bekezdésben meghatározott határidőig elküldi
- a)* az oktatásért felelős miniszternek és
- b)* az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszternek.
- (5) A (4) bekezdésben megjelölt miniszterek 2011. május 15-ig együttesen döntenek a vagyonmegosztási javaslat alapján az állami vagyonnak a BCE

és a Kar közötti megosztásáról, amely döntésről a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-t (a továbbiakban: MNV Zrt.) az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter tájékoztatja.

(6) Amennyiben a vagyonmegosztási javaslat a (2) bekezdésben meghatározott határidőre nem készül el, az MNV Zrt. az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter egyetértése mellett a BCE vagyonkezelői szerződésében meghatározott állami vagyonra vonatkozó vagyonkezelői jogot visszavonja.

(7) A vagyonmegosztási javaslatban a Karon folyó képzéshez és a működéshez, a kiválás előtti színvonal fenntartásához szükséges anyagi és tárgyi feltételeket 2011. évi szinten biztosítani kell.

(8) Az Egyetemet a vagyonmegosztási javaslatban meghatározott mértékben illetik meg jogok, illetve terhelik kötelezettségek. A vagyonmegosztási javaslat melléklete tartalmazza a jogutódlás tárgyát képező szakindítási engedélyek felsorolását.

(9) A BCE szenátusa a Kar kari tanácsával együtt 2011. május 31-ig dönt a BCE és a Kar között a kiválást követő időszakra vonatkozó együttműködési megállapodási javaslatról. Az együttműködési megállapodás az Ideiglenes Szenátus (a továbbiakban: ISZ) jóváhagyása után 2012. január 1-jétől érvényes. Az együttműködési megállapodás kiterjed kutatási programok, pályázatok és képzési programok közös működtetésére, valamint a Karon 2011. január 1-jei állapot szerint folytatott képzések szerinti – alap-, mester- és szakirányú továbbképzési – szakokkal kapcsolatos szakindítási jogosultságnak az Egyetem részére történő átadására.

5. § (1) A ZMNE és az RTF rektora a 2011. január 1-jén meghatározott állapot szerint 2011. április 30-ig a fenntartóval egyetértésben vagyonleltárt készít.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott határidőig az intézmény rektora a vagyonleltárt megküldi a fenntartónak, majd a fenntartó továbbítja az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszternek, aki azt az MNV Zrt. részére továbbítja.

6. § Az MNV Zrt. 2012. január 1-jéig teljesíti az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvényben, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényben foglalt irányadó feladatait, ideértve az Egyetemmel a vagyonkezelési szerződések, illetve a vagyonhasználatot és a vagyoni jogokkal kapcsolatos egyéb jogokat rögzítő megállapodások megkötését.

A szerződések megkötésére a fenntartókkal egyetértésben kerül sor.

2. A Fenntartói Testület

7. § Az FT 2011. április 15-ig megtartja alakuló ülését. Az alakuló ülést a közgazgatás-fejlesztésért felelős miniszter hívja össze. Az FT az általa elfogadott ügyrend szerint működik.
8. § (1) Az Egyetem költségvetését a közgazgatás-fejlesztésért felelős miniszter költségvetési fejezetében kell biztosítani. A fenntartók megállapodása alapján kiegészítő jelleggel költségvetési támogatást az FT tagjai saját költségvetési fejezetükben biztosítanak.
- (2) Az Egyetem gazdasági főigazgatójának személyéről az FT az állami vagyoni felügyeletéért felelős miniszter egyetértésével dönt. A dékánt a rektor az FT előzetes egyetértésével bízza meg.

3. Az Előkészítő Testület

9. § A Kar, a ZMNE és az RTF közös Előkészítő Testületet (a továbbiakban: ET) hoz létre, amelynek működési rendjét e törvény szabályozza.
10. § (1) Az ET 12 tagú testület. Az ET tagjaivá a ZMNE és az RTF szenátusának, valamint a Kar kari tanácsának nem hallgató tagjai két oktatót és hallgató tagjai egy hallgatót választanak. Tagok továbbá a ZMNE és RTF rektorai, valamint a Kar dékánja.
- (2) Az ET alakuló ülését 2011. április 15-ig tartja meg.
- (3) Az alakuló ülést a korelnök nyitja meg, és ellátja az elnöki feladatokat az ET vezetőjének megválasztásáig.
- (4) Az ET vezetőjét a tagok maguk közül a jelenlévők több mint felének igen szavazatával választják meg. Amennyiben egy jelölt sem kapja meg a szavazatok többségét, a két legtöbb szavazatot kapott jelölttel újra le kell folytatni a szavazást. Az ismételt szavazáson a több szavazatot kapott jelölt válik az ET elnökévé, azonos szavazatszám esetén a szavazást mindaddig meg kell ismételni, míg a két jelölt közül az egyik az egyszerű többséget meg nem szerzi.
- (5) Az ET határozatképes, ha tagjainak legalább több mint fele jelen van. Az ET határozatát a jelenlévők számának felénél több igen szavazattal (szótöbbséggel) hozza meg. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Határozatképtelenség esetén, változatlan napirenddel, legalább 3 nap elteltével újabb ülést kell tartani, amely a megjelentek számától függetlenül határozatképes. E bekezdésben foglaltakkal ellentétesen hozott határozat érvénytelen.
- (6) Az üléseket az ET elnöke hívja össze, amelyekre a tagokat írásban, az ülést megelőzően legalább 3 nappal, a napirend közlésével meg kell hívni. Az ET

üléseinek állandó meghívottjai a 2. § (1) bekezdésében felsorolt miniszterek képviselői.

(7) Az ET az ISZ megalakulásáig működik.

11. § (1) Az ET feladatai:

- a) 2011. április 20-ig Gazdálkodási Előkészítő Bizottságot (a továbbiakban: GEB) hoz létre;
- b) elkészíti és megküldi az FT-nek az ISZ választási szabályzatát;
- c) a választási szabályzat szerint előkészíti és lebonyolítja az Egyetem ISZ-ének megválasztását.

(2) Az ET 2011. május 15-ig az FT-nek jóváhagyásra előterjeszti az ISZ választási szabályzatát. Az ISZ-t 2011. július 31-ig kell megalakítani. Az ISZ működésének szabályait 2011. december 31-ig a törvény és az ISZ által elfogadott ügyrend határozza meg.

4. A Gazdálkodási Előkészítő Bizottság

12. § (1) A GEB az ET által választott 10 tagú testület. Tagjai a Kar gazdasági vezetője, a ZMNE és az RTF gazdasági főigazgatója. A GEB további 3 tagját az ET választja. A GEB tagjai a 2. § (1) bekezdésben felsorolt miniszterek, valamint az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter képviselője is. Az ülések állandó meghívottja a BCE gazdasági főigazgatója.

(2) A GEB-ben az Egyetem jogelődjeinek egyenlő képviseletét biztosítani kell.

13. § (1) A GEB a Kar, a ZMNE és az RTF vagyoni jogainak és kötelezettségeinek az összegzését készíti el, a vagyonmérleg és a főkönyvi vizsgálat, valamint az intézményi költségvetés alapján. A GEB 2011. július 15-ig vagyonátvevő jelentést készít a jogelődök aktuális vagyoni helyzetéről, amelyet megküld az FT-nek.

(2) A GEB működési rendjére az ET működésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A GEB a vagyonátvevő jelentést az ISZ véleményezését követően megküldi az FT-nek. A GEB jelentését az ISZ véleményének figyelembevételével az FT fogadja el.

(3) A Kar, a ZMNE és az RTF költségvetési tervei alapján az ISZ 2011. augusztus 31-ig az Egyetem 2012. évi költségvetésére vonatkozó javaslatot benyújtja az FT-nek.

5. Az Ideiglenes Szenátus

14. § (1) Az ISZ-ben a jogelődöknek az egyenlő számú képviseletét biztosítani kell.

(2) Az ISZ 2012. január 1-jétől gyakorolja az Egyetem szenátusának jogköreit. Az Egyetem 2012. december 31-ig új szenátust választ.

(3) Az ISZ 2011. szeptember 15-ig elkészíti és megküldi az FT-nek az Egyetem rektorának és gazdasági főigazgatójának pályázati kiírását. Az ISZ kezdeményezésére az FT egyéb vezetői pályázatok kiírásáról is intézkedhet.

(4) Az FT 2011. szeptember 30-ig kiírja a rektori és a gazdasági főigazgatói pályázatokat. 2011. november 10-ig az ISZ a beérkezett pályázatok rangsorolásával javaslatot fogalmaz meg az Egyetem rektorának és gazdasági főigazgatójának személyéről, és kezdeményezi a megbízásukat. Az FT – az oktatásért felelős miniszter útján – 2011. november 30-ig előterjeszti a rektor személyére vonatkozó javaslatot a megbízásra jogosultnak.

(5) A rektori pályázat eredménytelensége esetén az FT ideiglenesen a jogelődök egyikének vezetőjét bízza meg a rektori feladatok ellátásával. A megbízott rektor dékáni megbízása a rektori megbízásának végéig szünetel, erre az időre karán a dékáni feladatokat az ISZ által kijelölt dékánhelyettes látja el. A megbízott rektor a döntését a kari dékánokkal egyetértésben hozza meg.

(6) Az RTF rektora, a Kar dékánja, valamint a ZMNE honvédelemért felelős miniszter által kijelölt vezetője az Egyetemen a jogelődnek megfelelő kar dékánjaként, helyetteseik dékánhelyettesként folytatják vezetői megbízásukat.

(7) A jogelődnél indult vezetői megbízások 2012. január 1-je után az Egyetem karán a megbízás lejártáig folyamatosak. Azok a vezetői megbízások, amelyek 2012. december 31. után járnak le, 2013. január 1-jei hatállyal megszűnnek. Az új vezetői megbízásokról a (2) bekezdésben és a 15. § (1) bekezdésben megfelelően újraválasztott testületek döntenek.

(8) Az ISZ 2011. szeptember 30-ig megküldi az FT-nek az Egyetem intézményi dokumentumait.

(9) 2011. november 30-ig az FT a felsőoktatási intézmények nyilvántartásáért felelős szervnél, valamint a törzskönyvi nyilvántartást vezető szervnél kezdeményezi az Egyetem nyilvántartásba vételét, és benyújtja az ehhez szükséges intézményi dokumentumokat. A felsőoktatási intézmények nyilvántartásáért felelős szerv, valamint a törzskönyvi nyilvántartást vezető szerv az Egyetemet 2012. január 1-jei hatállyal nyilvántartásba veszi. Az Egyetem nyilvántartásba vételére és a működés engedélyezésére szakértői vélemény bekérése nélkül kerül sor.

(10) Az ISZ a feladatai ellátására testületet hozhat létre. A testület működésének szabályait az ISZ határozza meg.

(11) Az ISZ üléseinek állandó meghívottjai a 2. § (1) bekezdésében felsorolt miniszterek képviselői.

15. § (1) A ZMNE és az RTF szenátusa, valamint a Kar kari tanácsa az Egyetem karainak kari tanácsaiként működnek tovább.

Az Egyetem szenátusának megalakulásával egyidejűleg az Egyetem szervezeti és működési szabályzata szerint valamennyi kari tanácsot újra kell választani.

(2) A kari tanácsokban az Egyetem szabályzatainak átalakításával a kialakult hallgatói arány nem csökkenthető.

(3) Az Egyetemen minden új intézményi vezetői megbízást első megbízásnak kell tekinteni.

III. FEJEZET

Záró rendelkezések

16. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) E törvény 1. §-a, 2. § (2)–(5) bekezdése, 3. §-a, 15. §-a, és 17–18. §-a 2012. január 1-jén lép hatályba.

17. § A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 1. számú mellékletének „Állami egyetemek” alcíme a magyar ábécé által meghatározott felsorolás rendje szerint kiegészül a „Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest” szöveggel.

18. § Hatályát veszti az Ftv. 1. számú mellékletének

a) „Állami egyetemek” alcímében „Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest” szövegrésze, valamint

b) „Állami főiskolák” alcímében „Rendőrtiszti Főiskola, Budapest” szövegrész.

19. § Az igazgatási felsőoktatásban képzés a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter előzetes engedélyével, a rendvédelmi felsőoktatásban a rendészetért felelős miniszter, továbbá a katonai felsőoktatásban a honvédelemért felelős miniszter előzetes engedélye alapján indulhat. A közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter előzetes engedélyére a 2013–2014-es tanévtől új belépők számára induló képzések esetén van szükség.

20. § Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Dr. Schmitt Pál s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról²

A magyar felsőoktatási rendszer részeként a közigazgatási, rendészeti és katonai képzést folytató Nemzeti Közzolgálati Egyetem tevékenységének célja a közigazgatást, a hon- és rendvédelmet érintő tevékenységet végző szakemberek képzése, a hon- és rendvédelmi szervek tisztii utánpótlásának biztosítása, valamint az egységesülő közzolgálati életpályák közti átjárhatóság megteremtése. Az intézménynek a tisztii utánpótlás képzése során tekintettel kell lennie a Magyar Honvédség és a rendészeti szervek feladataira, sajátos szolgálati és életviszonyaira, valamint az egyes hivatásrendek képzési és kiképzési rendszereiben előzetesen megszerzett ismeretekre is. E képzési feladatok megvalósításához szükséges vezetői, oktatói és hallgatói jogállás, a fenntartói jogok, a finanszírozás, valamint az Egyetem irányításának, szervezetének és működésének szabályozása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. § (1) A törvény hatálya kiterjed
- a)* a Nemzeti Közzolgálati Egyetemre (a továbbiakban: Egyetem) és a Magyarország területén közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatási tevékenységet folytató intézményekre, továbbá a feladatellátásban közreműködő szervezetekre,
 - b)* a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatási tevékenységre, továbbá az azzal összefüggő szolgáltató és igazgatási tevékenységre, ideértve azon tevékenységet is, amelyet a magyar felsőoktatási intézmények Magyarország területén kívül folytatnak, valamint
 - c)* az *a)* pont szerinti intézmények alapítóira, fenntartóira, továbbá kizárólag az Egyetem tekintetében, annak oktatóira, tudományos kutatóira és más alkalmazottjaira, hallgatóira, támogatóira és az oda jelentkezőkre.

² A törvényt az Országgyűlés a 2011. október 10-i ülésnapján fogadta el. 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról. *Magyar Közlöny*, 2011. október 17. 30372–30382.

(2) Az Egyetem külföldi hallgatójának jogállására e törvényt kell alkalmazni, ha jogszabály vagy a képzésről szóló megállapodás eltérően nem rendelkezik.

2. § Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a felsőoktatásról szóló törvény (a továbbiakban: Ftv.) rendelkezéseit kell alkalmazni.
3. § E törvény alkalmazásában
1. *közigazgatási felsőoktatás*: a köztisztviselői és kormánytisztviselői életpályára felkészítő közigazgatási képzési ág alapképzési szakjai, valamint a hozzájuk kapcsolódó mesterképzési szakok;
 2. *rendészeti felsőoktatás*: a rendészeti ágazat szakembereinek felkészítése érdekében indított, a rendészeti képzési ág alapképzési szakjai, valamint a hozzájuk kapcsolódó mesterképzési szakok;
 3. *katonai felsőoktatás*: a honvédtisztai életpályára történő felkészítés, valamint a honvédelmi terület civil szakembereinek felkészítése érdekében indított védelmi és katonai képzési ágak alapképzési szakjai, valamint a hozzájuk kapcsolódó mesterképzési szakok. A katonai felsőoktatás részét képező honvédtisztai alap- és mesterképzés a haza fegyveres szolgálatára és a parancsnoki feladatok ellátására irányuló felkészítésre is kiterjed;
 4. *nemzetbiztonsági felsőoktatás*: a nemzetbiztonsági ágazat szakembereinek felkészítése érdekében indított nemzetbiztonsági alapképzési szak, valamint a hozzá kapcsolódó mesterképzési szak.

II. FEJEZET

A fenntartói testület

4. § Az Egyetem fenntartói jogait Fenntartói Testület (a továbbiakban: FT) útján
- a) a közigazgatás-fejlesztésért,
 - b) a honvédelemért és
 - c) a rendészetért
- felelős miniszterek (a továbbiakban együtt: fenntartó miniszterek) közösen gyakorolják.
5. § Az FT
- a) kiírja a rektori pályázatot,
 - b) dönt az Egyetem államilag támogatott és költségtérítéssel képzésre felvehető hallgatói létszámának szakonkénti megosztásáról,

- c)* elfogadja az intézményfejlesztési tervet, valamint a minősített adat védelmére vonatkozó egyetemi szabályzatot,
 - d)* meghatározza az Egyetemen magasabb vezetői és vezetői megbízással rendelkezők számát úgy, hogy eltérhet az Ftv.-ben foglalt előírásoktól,
 - e)* benyújtja a Kormányhoz az éves költségvetési beszámolót és a támogatási tervet,
 - f)* ellenőrzi az állam által rendelkezésre bocsátott eszközök felhasználásának hatékonyságát és jogszerűségét,
 - g)* törvényességi ellenőrzést gyakorol az Egyetem felett,
 - h)* gyakorolja az Egyetem részére nyújtott támogatás felhasználása feletti belső ellenőrzési jogkörét, valamint
 - i)* meghatározza a szakmai ellenőrzés rendszerét.
6. § Az FT képviselőjét a szenátus és a kari tanács ülésére tanácskozási joggal meg kell hívni.
7. § (1) A szenátus alábbi döntései az FT jóváhagyásával válnak érvényessé:
- a)* az Egyetem képzési és kutatási programjának elfogadása,
 - b)* a szervezeti és működési szabályzat, valamint a minőségfejlesztési program elfogadása,
 - c)* a minőség és teljesítmény alapján differenciáló jövedelemelosztás elveinek elfogadása,
 - d)* az elemi költségvetés, az éves, illetve éven túli kötelezettségvállalási terv és végrehajtásának ütemterve, továbbá a vagyongazdálkodási terv elfogadása,
 - e)* a számviteli rendelkezések alapján elkészített éves beszámoló elfogadása,
 - f)* fejlesztés indítása, továbbá
 - g)* az Egyetem költségvetésének elfogadása.
- (2) Az FT a döntési javaslatoknak az alapító okirattal és az ágazati humánpolitikai igényekkel való összhangját, egységességét, teljességét, törvényességét, hatékonyságának való megfeleléseit vizsgálja.
8. § Az FT a hatáskörei gyakorlása során tiszteletben tartja az Egyetem önállóságát a kutatás és tanítás tartalmának és módszereinek meghatározásában.
9. § (1) Az FT tagjai közül hat hónapra – váltásos rendszerben – ügyvivőt választ. Az FT ülést az ügyvivő vezeti, aki egyúttal gondoskodik a döntések előkészítésével és azok végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátásáról is.

(2) Az FT a hatáskörébe tartozó ügyekben határozattal dönt a három tag egyhangú igen szavazatával. Bármilyen más szavazati arány nemleges döntésnek minősül.

(3) Az FT ügyviteli és döntés-előkészítő feladatait az FT ügyvivő irányításával az FT hivatala látja el.

III. FEJEZET

Az egyetem szenátusa

10. § (1) A szenátus az alapító okiratban és az FT határozataiban foglaltaknak megfelelően határozza meg az Egyetem képzési és kutatási feladatait, továbbá ellenőrzi azok végrehajtását.

(2) A szenátus javaslatot tesz az FT-nek az intézményfejlesztési terv elfogadására. Az intézményfejlesztési terv magában foglalja a kutatási-fejlesztési-innovációs stratégiát is.

(3) A szenátus véleményt nyilvánít a rektori és magasabb vezetői pályázatokról.

11. § (1) A szenátus létszáma harmincöt fő.

(2) A rektor és a dékánok hivatalból tagjai a szenátusnak.

(3) A szenátus választott tagjai:

a) karonként két egyetemi tanár vagy docens,

b) karonként két adjunktus vagy tanársegéd,

c) karonként egy nem oktatói munkakörben dolgozó tanár,

d) karonként egy egyéb munkakörben foglalkoztatott.

(4) A szenátus delegált tagjai:

a) az egyetemi hallgatói önkormányzat elnöke és a kari hallgatói önkormányzatokból karonként három hallgató,

b) karonként egy reprezentatív szakszervezeti képviselő.

12. § Az Egyetemen gazdasági tanács nem működik.

IV. FEJEZET

Az egyetem alkalmazottai és vezetői

1. Az alkalmazottakra vonatkozó szabályok

13. § Az Egyetemen munkakört, vezetői beosztást

- a) közalkalmazott,
- b) a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény hatálya alá tartozó állomány tagja vezénnyel, valamint
- c) a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állomány tagja vezénnyel tölthet be.

14. § A közalkalmazott oktató, tudományos kutató és tanár a munkahelyén párt-politikától mentes magatartást köteles tanúsítani.

15. § (1) Az egyetemi tanári munkakörre a pályázatot a rektor írja ki.

- (2) Az egyetemi tanári pályázatokat a szenátus bírálja el és rangsorolja. A rektor a rangsorolt pályázatot benyújtó személyek közül az FT egyetértésével választott jelölttel létesíthet jogviszonyt.

16. § (1) Ha a közalkalmazott vezető, oktató, tudományos kutató és tanár hivatásos állományba kerül, a betöltött beosztását, munkakörét újabb pályázat elnyerése nélkül jogosult ellátni.

- (2) Az az oktató, tudományos kutató és tanár, akinek a hivatásos szolgálati viszonya neki fel nem róható okból megszűnt vagy aki a hivatásos szolgálat felső korhatárát elérte, kérésére állományviszonyának megváltoztatása mellett közalkalmazottként, pályázat kiírása nélkül, az eredeti munkakörében tovább foglalkoztatható, ha a munkakör ellátása nincs hivatásos szolgálati viszonyhoz kötve.

- (3) A (2) bekezdés szerinti felrőhatóság szempontjából a hivatásos szolgálati viszony megszűntetésekor kiadott szolgálati viszonyra vonatkozó igazolás az irányadó.

2. A vezetőkre vonatkozó szabályok

17. § A vezetői beosztásokat nyilvános pályázat útján kell betölteni.

18. § (1) A rektorhelyettest, a dékánt és a főtitkárt a rektor az FT előzetes egyetértésével bízza meg.
(2) Rektorhelyettesi, illetve dékáni vezetői megbízást egyetemi tanár és egyetemi docens kaphat.
(3) A gazdasági főigazgató személyéről az FT az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter egyetértésével dönt.
(4) Az (1) bekezdés szerinti vezető megbízását – a saját kérésére vagy a szenátus javaslatára – a rektor az FT előzetes egyetértésével a határidő lejárta előtt visszavonhatja.
19. § (1) Az Egyetem karhoz tartozó oktatási szervezeti egységeinek vezetőit a dékán javaslatára a kari tanács véleményének mérlegelésével a rektor bízza meg.
(2) Az Egyetem rendészeti szolgálati ismereteket oktató szervezeti egységeinek vezetőit az oktatott szakterület szerint illetékes országos parancsnok véleményét kikérve kell megbízni, illetve megbízásukat visszavonni.
20. § A rektor köteles a képzési program honvédelemmel kapcsolatos katonai szakmai követelményei vonatkozásában a Honvéd Vezérkar főnöke, a rendészeti ágazat rendészeti szakmai követelményei vonatkozásában az érintett országos parancsnok egyetértését beszerezni.

V. FEJEZET

Az egyetem hallgatói

21. § Hallgatói jogviszony csak olyan személlyel létesíthető, aki büntetlen előéletű.
22. § A honvédtiszti alap- és mesterképzésben, valamint a rendészeti képzésben nem létesíthető hallgatói jogviszony azzal,
- a) aki büntetlen előéletű, de a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította,
 - aa) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, ötévi vagy azt meghaladó végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított tizenkét évig,
 - ab) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, öt évet el nem érő végrehajtandó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tíz évig,
 - ac) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,

- ad*) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott közérdekű munka vagy pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
- ae*) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,
- af*) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
- ag*) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, közérdekű munka vagy pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított három évig, valamint
- b*) akivel szemben a bíróság kényszergyógykezelést alkalmazott, a kényszergyógykezelést megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított három évig,
- c*) akivel szemben a bíróság próbára bocsátást alkalmazott, a próbaidő, annak meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő elteltétől számított három évig,
- d*) akivel szemben büntetőeljárás – ide nem értve a magánvádas vagy pótmagánvádoló vádindítványa alapján indult eljárást – van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

23. § (1) Azt a tényt, hogy a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok nem áll fenn,
- a*) az Egyetemre történő beiratkozáskor a hallgatói jogviszonyt létesíteni kívánó személy,
 - b*) a hallgatói jogviszony fennállása alatt az Egyetem írásbeli felhívására, a felhívástól számított tizenöt munkanapon belül, vagy ha e határidőn belül a hallgatón kívül álló ok miatt nem lehetséges, az ok megszűnését követően a hallgató haladéktalanul hatósági bizonyítvánnyal igazolja.
- (2) Az Egyetem a hallgatói jogviszony fennállása alatt írásban, a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével felhívhatja a hallgatót annak igazolására, hogy vele szemben nem áll fenn a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok. Ha a hallgató igazolja, hogy vele szemben nem áll fenn a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok, az Egyetem az igazolás céljából kiállított hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat részére megtéríti.
- (3) Az Egyetem az (1) bekezdésben meghatározottak alapján megismert személyes adatokat a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok fennállásának megállapítása céljából
- a*) a hallgatói jogviszony létesítéséről meghozott döntés időpontjáig,
 - b*) a hallgatói jogviszony létesítése és fennállása esetén a hallgatói jogviszony megszűnéséig kezeli.

24. § A honvédtiszti alapképzésre és a rendészeti képzés nappali munkarendben történő alapképzésére az a 18. életévét betöltött, de 25 évesnél – a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai esetében 30 évesnél – nem idősebb, cselekvőképes, magyar állampolgársággal rendelkező személy vehető fel, aki a jelentkezők egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságának szabályairól szóló rendeletben előírt alkalmassági követelményeknek megfelel. A honvédtiszti alapképzés tekintetében további feltétel, hogy a hallgató vállalja a honvéd tisztjelölti szolgálati viszony létesítését és fenntartását a honvédtiszti alapképzés idejére.
25. § A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató hallgatói jogviszonya különleges jogrendben, valamint a katasztrófák megelőzése érdekében elrendelt közreműködés idején szünetelhet. A hallgatói jogviszony ettől eltérő szüneteltetését a Honvéd Vezérkar főnöke engedélyezheti.
26. § (1) Az Egyetem vezetői és oktatói a honvéd tisztjelöltek, illetve a rendészeti képzésben részt vevő hallgató vonatkozásában előjárói vagy felettesi jogkör gyakorlására jogosultak az általuk vezetett foglalkozásokon.
(2) Az Egyetem a katonai képzés folytatása érdekében együttműködik a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóaljjal.
27. § (1) A hallgató köteles a beiratkozást megelőzően fogadalmat tenni és a hallgatói jogviszonya alatt fogadalmához méltó magatartást tanúsítani.
(2) A hallgató az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségének megtartása érdekében, az Ftv. 46. § (7) bekezdés c) pontjától eltérően, vélt vagy valós jogsérelméről az ezzel kapcsolatos jogorvoslati, hatósági, illetve bírósági eljárás jogerős lezárását követően tájékoztathatja a nyilvánosságot.
(3) A (2) bekezdés szerinti korlátozás a hallgató jogorvoslati jogának tiszteletben tartása érdekében az Egyetemet is terheli.
(4) A fogadalom szövegét az Egyetem tanulmányi és vizsgaszabályzata tartalmazza.
28. § A hallgató a tanulmányi feladatainak ellátása során köteles tartózkodni a politikai tevékenységtől. Az Egyetemen, annak kollégiumában, valamint a gyakorlat teljesítésének helyén politikai szervezet képviselőjeként vagy megbízottjaként politikai véleményt nem nyilváníthat, más személy politikai véleményét nem befolyásolhatja.
29. § Az a hallgató, aki a közigazgatás szervei, a Magyar Honvédség vagy a rendvédelmi szervek törvényben meghatározott feladataival összeegyeztethetetlen

célú vagy tevékenységet folytató szervezethez tartozik, a hallgatói jogviszony időtartamára köteles a tagsági viszonyát felfüggeszteni és az azzal összefüggő tevékenységét mellőzni. Abban a kérdésben, hogy mely szervezetet kell e körbe tartozónak tekinteni, az érintett szerv állásfoglalásának kikérésével a hallgató kara szerinti dékán dönt.

30. § (1) A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató köteles különösen

- a)* részt venni a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény 36. § (1) bekezdés *a)*–*f)* pontja és (2) bekezdése szerinti feladatok ellátásában,
- b)* a haza katonai védelmére felkészülni, részt venni az ehhez szükséges kiképzésben, illetve a Magyar Honvédség Ludovika Zászlóalj által szervezett tanórán kívüli katonai felkészítésen,
- c)* ór-, ügyeleti, készenléti és futárszolgálatot, katonai rendészeti szolgálatot, valamint díszelgési és kegyeleti feladatokat ellátni,
- d)* kijelölés alapján alegységparancsnoki feladatokat ellátni,
- e)* megelőző védelmi helyzetben és rendkívüli állapot idején egyéb katonai feladat ellátására,
- f)* közreműködni a honvédelmi nevelés programjának megvalósításában, valamint
- g)* a Honvéd Vezérkar főnöke által elrendelt feladatokat ellátni.

(2) A rendészeti képzésben részt vevő hallgató köteles aktívan részt venni az oktatási-nevelési folyamatban, felkészülni a választott életpálya megkezdésére. Szolgálati feladatként köteles különösen:

- a)* részt venni a rendészeti kiképzési-nevelési egység által szervezett tanórákon kívüli rendészeti felkészítésben,
- b)* részt venni az alapkiképzésben és szakkiképzésben, valamint díszelgési és kegyeleti feladatokat ellátni,
- c)* ór-, ügyeleti és készenléti szolgálatot ellátni,
- d)* alegységparancsnoki feladatokat ellátni,
- e)* szakmai gyakorlatokat teljesíteni,
- f)* különleges jogrendben, valamint a katasztrófák megelőzése érdekében elrendelt közreműködés idején egyéb rendészeti feladat ellátására, valamint
- g)* a rendészetért felelős miniszter által elrendelt feladatokat ellátni.

(3) A rendészeti képzés nappali munkarendben tanuló hivatásos állományú hallgatóját a (2) bekezdés *c)*, *f)* és *g)* pontjaiban, ösztöndíjas hallgatóját a (2) bekezdés *f)* pontban rögzített feladatok végrehajtásáért külön jogszabályban meghatározott térítés illeti meg, amelyet az adott rendvédelmi szerv

költségvetésében kell biztosítani. Az érintett hallgató számára a térítést az adott rendvédelmi szerv folyósítja.

(4) A szakmai gyakorlat teljesítése során a hallgató állományviszonyának megfelelően jogosult, illetve köteles a szerv szolgálati feladatainak végrehajtásában közreműködni, bármely cselekménynél jelen lenni, intézkedésben részt venni, részfeladatokat felügyelet mellett végrehajtani.

(5) Az (1) bekezdésben, valamint a (2) bekezdés *f)* és *g)* pontjában meghatározott feladatok ellátásában részt vevő hallgató tanulmányi kötelezettségeinek a feladatellátás ideje alatti mulasztását a tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott módon igazoltnak kell tekinteni, továbbá biztosítani kell számára a tanulmányi és vizsgakötelezettségei utólagos teljesítésének lehetőségét.

31. § (1) A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató, valamint a doktori képzésben részt vevő hivatásos vagy szerződéses állományú hallgató külföldi tanulmányokat a Honvéd Vezérkar főnökének engedélyével folytathat. A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató esetében vendéghallgatói és további (párhuzamos) hallgatói jogviszony létesítéséhez, valamint a további szakképesítés, illetve szakképzettség megszerzéséhez szükséges tanulmányok folytatásához a Honvéd Vezérkar főnökének előzetes engedélye szükséges.

(2) A rendészeti felsőoktatási alap-, mester- és doktori képzésben részt vevő hivatásos állományú hallgató külföldi tanulmányokat, résztanulmányokat az adott rendvédelmi szerv országos parancsnokának előzetes engedélyével folytathat. Vendéghallgatói jogviszonyt, illetve további (párhuzamos) hallgatói jogviszonyt az adott rendvédelmi szerv országos parancsnokának előzetes engedélyével létesíthet.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt engedély megtagadását indokolni kell.

32. § A hallgató jogviszonya megszűnik, ha az Egyetem az igazolás céljából kiállított hatósági bizonyítvány tartalma alapján megállapítja, hogy a hallgatóval szemben fennáll a 21. és 22. §-ban meghatározott kizáró ok, vagy ha a hallgató a 23. § (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségének az ismételt szabályszerű felhívástól számított tizenöt munkanapon belül sem tesz eleget, és nem bizonyítja, hogy a kötelezettség elmulasztása rajta kívülálló ok következménye.

33. § (1) A honvédtiszti alap- és mesterképzésben részt vevő hallgató hallgatói jogviszonya – az e törvényben és az Ftv.-ben foglaltakon túlmenően – megszűnik a rektor határozata alapján elbocsátással, a határozat jogerőre emelkedésének napján.

(2) A hallgatói jogviszony – a (4) bekezdésben foglalt korlátozással – elbocsátással akkor szüntethető meg, ha

- a)* az Egyetemen a hallgató által látogatott szak vagy szakirány oktatása megszűnt,
- b)* a hallgató körülményeiben olyan változás állt be, amelynek következtében már nem felel meg a felvételtkor támasztott alkalmassági követelményeknek,
- c)* a hallgató a tanulmányi kötelezettségét a tanulmányi és vizsgaszabályzatban megengedett mértéket meghaladóan önhibájából nem teljesítette,
- d)* a honvéd tisztjelölti jogviszony alapján létesített hallgatói jogviszony esetén a honvéd tisztjelölti jogviszony megszűnt, vagy
- e)* a hivatásos jogviszony alapján létesített hallgatói jogviszony esetén a hivatásos jogviszony megszűnt.

(3) Az Egyetem az elbocsátást köteles megindokolni. Az indokolásból az elbocsátás okának világosan ki kell tűnnie, továbbá szükség esetén az Egyetemnek kell bizonyítania, hogy az elbocsátás indoka valós és okszerű.

(4) A hallgató a (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján csak akkor bocsátható el, ha más intézménybe vagy az Egyetemen belül más szakra, illetve szakirányra nem irányítható át, vagy ha az átirányítást a hallgató nem vállalta. Az átirányítási kötelezettségre nem hivatkozhat a hallgató, ha a (2) bekezdés *b)* pontja szerinti körülményváltozás neki felróható. A rendészeti képzésben részt vevő hallgató átirányításához mind a korábbi, mind az új szaknak, illetve szakiránynak megfelelő állományviszony szerinti rendvédelmi szerv hozzájárulása szükséges.

34. § (1) A hallgatói önkormányzat véleményezési jogot gyakorol a szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor, az alábbi körben:

- a)* tanulmányi és vizsgaszabályzat,
- b)* térítési és juttatási szabályzat,
- c)* az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendje.

(2) A hallgatói önkormányzat közreműködik az oktatók oktatói tevékenységének hallgatói véleményezésében, továbbá véleményezési jogot gyakorol az ifjúságpolitikai és hallgatói célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor.

VI. FEJEZET

Az egyetem gazdasági tevékenysége

35. § Az Egyetem önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv.
36. § (1) Az Egyetem költségvetését a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezetében kell biztosítani. A fenntartó miniszterek megállapodása alapján kiegészítő jelleggel költségvetési támogatást a rendészetért és a honvédelemért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium költségvetési fejezetében biztosít.
- (2) A rendészeti képzésben részt vevő ösztöndíjas hallgató pénzbeli juttatásának fedezetét az ösztöndíjszerződést kötő rendvédelmi szerv, illetve Nemzeti Adó- és Vámhivatal éves költségvetésében kell biztosítani.
- (3) A katonai képzést folytató kar működésének dologi feltételeit a honvédelemért felelős miniszter biztosítja.
- (4) Az FT és az FT hivatalának költségvetése az Egyetem költségvetésében szerepel.
37. § A térítési díjból és a költségtérítésből befolyt összeget az Egyetem és az adott kar a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott arányban jogosult felhasználni.

VII. FEJEZET

A minősített adat védelme az egyetemen

38. § (1) Az Egyetem vezetője, oktatója, tudományos kutatója és más alkalmazottja, továbbá a hallgató a minősített adatot képező vagy azt tartalmazó találmányainak szabadalmaztatását, tudományos kutatásainak közzétételét csak a (2) bekezdésben meghatározott, kar szerint illetékes miniszter engedélyével kezdeményezheti.
- (2) Találmányt, kutatási eredményt minősített adattá
- a) a közigazgatási képzést folytató kar tekintetében a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter,
- b) a katonai képzést folytató kar tekintetében a honvédelemért felelős miniszter,
- c) a rendészeti képzést folytató kar és a katasztrófavédelmi képzésért felelős oktatási szervezeti egység tekintetében a rendészetért felelős miniszter,

d) a nemzetbiztonsági felsőoktatás tekintetében a rendészetért felelős miniszter és a honvédelemért felelős miniszter közösen minősíthet a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 17. §-ának figyelembevételével.

(3) A (2) bekezdés szerinti minősítés során az érintett országos parancsnok véleményét ki kell kérni.

39. § A minősített adatot tartalmazó tananyaghozozók, dokumentációk, könyvtári segédletek minősítése és megismerése a minősített adat védelmére vonatkozó jogszabályok alapján az Egyetem minősített adat védelmére vonatkozó szabályzatában meghatározottak szerint történhet.

VIII. FEJEZET

A közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatás felügyelete

40. § A közigazgatási felsőoktatás felügyeletét a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter, a rendészeti felsőoktatás felügyeletét a rendészetért felelős miniszter, a katonai felsőoktatás felügyeletét a honvédelemért felelős miniszter, a nemzetbiztonsági felsőoktatás felügyeletét pedig a rendészetért és a honvédelemért felelős miniszter közösen látja el (a továbbiakban: felügyeletet gyakorló miniszterek). A felügyelet a miniszterek részére e fejezetben meghatározott jogokat foglalja magában.

41. § (1) Közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatási képzés az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter előzetes engedélye alapján indulhat.

(2) Kormányhatározat állapítja meg a felügyeletet gyakorló miniszterek közös javaslatára a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás tekintetében az adott évben államilag támogatott és költségtérítéssel képzésbe felvehető hallgatói létszámkeretet.

(3) A felügyeletet gyakorló miniszter az általa felügyelt felsőoktatás vonatkozásában meghatározza a (2) bekezdés szerint megállapított létszámkereten belül a hallgatói létszámok intézményenkénti és – az Egyetem kivételével – szakonkénti elosztását.

42. § Az oktatásért felelős miniszter a felsőoktatási intézmények működésével kapcsolatos eljárásaiban a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter egyetértésével dönt.

43. § Az oktatásért felelős miniszter alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeit megállapító rendelete a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az illetékes felügyeletet gyakorló miniszter egyetértésével adható ki.

IX. FEJEZET

Záró rendelkezések

3. Felhatalmazó rendelkezések

44. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza
- a) az FT és hivatala működésének szabályait,
 - b) az Egyetem gazdálkodásának, finanszírozásának különös szabályait, valamint
 - c) az Egyetem hallgatóinak juttatásaival és az általuk fizetendő egyes térítésekkel kapcsolatos szabályokat.
- (2) Felhatalmazást kap a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter, hogy – a honvédelemért és a rendészetért felelős miniszter egyetértésével – rendeletben határozza meg
- a) a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az évenként felvehető hallgatói létszám megállapításával és elosztásával kapcsolatos eljárás részletes szabályait,
 - b) az Egyetemre történő felvétel különös feltételeit, valamint
 - c) a külföldi hallgatók Egyetemre történő felvételének, jogállásának és tanulmányainak részletes szabályait.

4. Hatálybalépés

45. § (1) Ez a törvény – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
- (2) E törvény 3. §-a, 5. § *b)–d)* és *i)* pontja, 40–43. §-a az e törvény kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
- (3) E törvény 1., 2. és 4. §-a, 5. § *a)* és *e)–h)* pontja, 6–39. §-a, 44. §-a, 46–52. §-a, valamint 55–56. §-a 2012. január 1-jén lép hatályba.

5. Átmeneti rendelkezések

46. § Az Egyetem jogelőd intézményeinél alkalmazottak foglalkoztatásra irányuló jogviszonya és hallgatóinak hallgatói jogviszonya az Egyetemen folyamatos.
47. § (1) Az Egyetemen a főiskolai oktatói munkaköröket 2016. szeptember 1-jéig egyetemi oktatói munkakörökre kell átalakítani.
(2) A 11. § (3) bekezdésében és 18. § (2) bekezdésében szereplő egyetemi tanár és docens alatt 2016. szeptember 1-jéig főiskolai tanárt is érteni kell.
(3) Az Egyetem rendészeti képzést folytató karán 2012. január 31-ig létre kell hozni a rendészeti kiképzési-nevelési szervezeti egységet.
48. § Az Egyetemen – a jogelődnél indult alap- és mesterképzési szakokon, szakirányú továbbképzési szakokon, szakképzési programokban, valamint doktori képzéseken – a képzés folytatásának feltételeit biztosítani kell addig, amíg a 2011/2012. tanévre, illetve korábban felvett hallgatók nem fejezik be tanulmányaikat azon a szakon, amelyen azt megkezdték. A korábban besorolt és felvett hallgatók tanulmányaikat a hallgatói jogviszonyuk létesítésekor hatályos képzési és kimeneti követelményekben meghatározott feltételek szerint fejezik be.
49. § A 41. § (1) bekezdése tekintetében a közigazgatás-fejlesztésért felelős miniszter előzetes engedélyére a 2013/2014-es tanévtől, az új belépők számára induló képzések esetén van szükség.
50. § A 41. § (2) és (3) bekezdését a 2012/2013-as tanévre felvételre kerülő hallgatói létszáma vonatkozóan kell először alkalmazni.
51. § A 14., 25–26., 28–31. és 33. § rendelkezéseit 2012. január 1-jétől azon alkalmazottakra és hallgatókra is alkalmazni kell, akiknek jogviszonya e törvény hatálybalépését megelőzően keletkezett.

6. Módosító rendelkezések

52. § A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 46. § (3) bekezdés *h)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Szolgálat az (1) bekezdésben felsoroltakon kívül – vezénlyéssel – a következő szerveknél is teljesíthető]
„h) katonai képzést nem folytató felsőoktatási intézményeknél,”

53. § A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 1. számú melléklete a melléklet szerint módosul.

54. § (1) Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2006. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Áhtm.) 1. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az Országgyűlés, a Kormány, a minisztérium (miniszter), a központi államigazgatási szerv (vezetője) által önállóan, vagy a felsoroltak bármelyikével közösen (a továbbiakban: állami alapító) alapított alapítványt (közalapítványt), továbbá az állami alapító által államháztartáson kívüli alapítóval közösen alapított alapítványt (közalapítványt) az állami alapító kérelmére a bíróság – nemperes eljárásban – akkor is megszünteti, ha azt az állami alapító arra hivatkozással kéri, hogy az alapítvány (közalapítvány) céljainak megvalósítása, feladatának további ellátása központi költségvetési szerv, kizárólagos állami tulajdonban álló közhasznú nonprofit gazdasági társaság, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervezet által hatékonyabban megvalósítható. Ez esetben a megszüntetett alapítvány (közalapítvány) vagyont – cél szerinti feladatainak további ellátása érdekében – az állami alapító a megszüntetési kérelemben megjelölt központi költségvetési szerv, kizárólagos állami tulajdonban álló közhasznú nonprofit gazdasági társaság, illetve egyéb közfeladatot ellátó szervezet rendelkezésére bocsátja (nonprofit gazdasági társaság esetében apportként).”

(2) Az Áhtm. 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés szerint megszüntetett alapítvány (közalapítvány) vagyona – a megszüntetésre irányuló eljárás kezdő időpontjában lejárt tartozások kiegyenlítését követően – a kérelemben megjelölt jogi személyiséggel rendelkező nonprofit gazdasági társaság vagyonának részévé válik (apport). Az alapítvány (közalapítvány) vagyoni jogai és a megszüntetésre irányuló eljárás kezdő időpontját követően esedékessé váló kötelezettségei a nonprofit gazdasági társaságra szállnak át. A nonprofit gazdasági társaság vagyonává váló volt alapítványi (közalapítványi) vagyon kizárólag a megszüntetett alapítvány (közalapítvány) célja szerinti tevékenységre fordítható, és a társaság megszűnése esetén is – a tagok (részvényesek) közötti felosztása nélkül – csak e célokra megfelelően használható fel.”

(3) Az Áhtm. 2. §-a a következő (5) és (6) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az (1) bekezdés, valamint az 1. § (6) bekezdése szerinti nonprofit gazdasági társaság (3) bekezdés szerinti megalapítására az alapítvány (közalapítvány) megszüntetésétől függetlenül kerül sor. Az (1) bekezdés szerinti nonprofit gazdasági társaság alapításáról az állami alapító (1) bekezdés szerinti alapítvány (közalapítvány) megszüntetésének kezdeményezését megelőzően intézkedik. A cégbíróság az (1) bekezdés szerinti nonprofit gazdasági társaság megalapí-

tása körében nem vizsgálja az (1) bekezdés szerinti alapítvány (közalapítvány) megszűnését és annak jogkövetkezményeit.

(6) Az (1) bekezdés, valamint az 1. § (6) bekezdése szerinti nonprofit gazdasági társaság megalapítására és cégnyilvántartásba történő bejegyzésére gazdasági társaságokról szóló törvényben foglaltak alapján és a cégnyilvannosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvény szerinti cégbejegyzési eljárás szabályainak megfelelően kerül sor. A cégbíróság a cégbejegyzési kérelmet kizárólag a cégnyilvannosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvény nonprofit közhasznú gazdasági társaságokra irányadó előírásai szerint bírálja el, aminek során az eljáró cégbíróság kizárólag cégbejegyzési kérelemben, valamint a cégnyilvannosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 1., illetve 2. számú mellékletében felsorolt, az adott cégformára vonatkozó, a gazdasági társaság megalapításakor szükséges melléletekben foglaltak alapján dönt. A cégbejegyzési kérelemhez egyéb melléklet, nyilatkozat vagy okirat csatolását az eljáró cégbíróság hiánypótlásra felhívó végzésben sem írhatja elő. Az eljáró cégbíróság a gazdasági társaságot a cégjegyzékbe a kérelemben foglalt adatokkal bejegyzi, amennyiben a kérelem, valamint annak az előbbieik szerinti mellékletei a törvényben foglaltaknak megfelelnek.”

(4) Az Áhtm. a következő 2/A. §-sal egészül ki:

„2/A. § (1) Ha a Kormány a 2. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az általa vagy államháztartáson kívüli más alapítóval közösen alapított alapítvány (közalapítvány) megszüntetéséről dönt, az alapítvány (közalapítvány) nevében tett kötelezettséget vállaló vagy egyébként a vagyonát terhelő jognyilatkozatok érvényességéhez, ide értve a bankszámla feletti rendelkezést is, a Kormány erre vonatkozó – (3) bekezdés szerinti – döntése esetén a Kormány által kijelölt személy jóváhagyása szükséges.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat a megszüntetési döntéssel érintett alapítvány (közalapítvány) által alapított egyszemélyes gazdasági társaság jognyilatkozatai tekintetében is alkalmazni kell.

(3) A Kormány nyilvános határozatában dönthet az (1) bekezdés szerinti személy kijelöléséről. A Kormány erre vonatkozó döntése esetén az (1) bekezdés szerinti személy az (1) és (2) bekezdésben meghatározott jogkörét a Kormány erre vonatkozó nyilvános határozatának közzétételét követően gyakorolja.”

(5) Az Áhtm. 4. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az állami alapító kérelmére az 1. § (4) bekezdése, az 1. § (6) bekezdése, valamint a 2. § (1) bekezdése szerint megindított megszüntetési eljárást a kérelem benyújtásától számított 15 napon belül kell lefolytatni.”

(6) Az Áhtm. 4. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Az állami alapító kérelmére az általa alapított alapítvány (közalapítvány), továbbá az állami alapító által államháztartáson kívüli alapítóval közösen alapított alapítvány (közalapítvány) 1. § (4) bekezdése, 1. § (6) bekezdése, valamint 2. § (1) bekezdése szerinti megszüntetése esetén az állami alapító felelőssége a megszűnt alapítvány (közalapítvány) vagyonáról e törvényben foglaltak szerint gondoskodni. A megszüntetési eljárás során az eljáró bíróság a megszüntetésre kerülő alapítvány (közalapítvány) vagyonát kizárólag az alapítvány (közalapítvány) utolsó éves beszámolója, közhasznúsági jelentése, valamint az állami alapító nyilatkozata alapján vizsgálhatja. Az állami alapító áll helyt, ha az általa tett nyilatkozatban foglaltak valótlansága miatt az alapítvány (közalapítvány) hitelezőjét kár éri.”

(7) Az Áhtm. a következő 7. §-sal egészül ki:

„7. § E törvénynek a Nemzeti Közszerológati Egyetemról, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvényvel (a továbbiakban: 1. módosító törvény) megállapított 1. § (6) bekezdését, 2. § (2), (5)–(6) bekezdését, 2/A. §-át, 4. § (4) bekezdését az 1. módosító törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.”

55. § A

- a) fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szerológati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 38. § (2) bekezdésében a „katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények” szövegrész helyébe a „rendészeti képzést folytató felsőoktatási intézmény”,
- b) katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény 24. § (1) bekezdésében az „e törvény” szövegrész helyébe a „külön jogszabály”, 26. § (2) bekezdésében az „A Rendőrtiszti Főiskolán” szövegrész helyébe az „Az intézményen”, 26. § (3) bekezdésében az „a Rendőrtiszti Főiskolát” szövegrész helyébe az „az intézményt”, 34. § (2) bekezdésében a „Rendőrtiszti Főiskola polgári hallgatója” szövegrész helyébe a „rendészeti képzésben részt vevő polgári hallgató”, 34/H. § (1) bekezdés b) pontjában az „az Alkotmány 19/E. §-ában meghatározott időszakban” szövegrész helyébe az „a váratlan támadás idején”,
- c) Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 49. § (2) bekezdésében a „katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmény” szövegrész helyébe a „katonai, illetve rendészeti képzést folytató felsőoktatási intézmény”, 49. § (6) bekezdésében és 55. § (2) bekezdésében a „katonai felsőoktatási intézmény” szövegrész helyébe a „katonai képzést folytató felsőoktatási intézmény”,

- d)* felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 127. § (2) bekezdésében a „katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények” szövegrész helyébe a „Nemzeti Közszolgálati Egyetem” szöveg lép.

7. Hatályon kívül helyező rendelkezések

56. § (1) Hatályát veszti

- a)* a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény 1. § (1) bekezdés *a)* pontja, 1. § (2) bekezdése, 2. § *d)*, *e)*, *b)* és *i)* pontja, 3–6. §-a, 7/A. §-a, 8. §-a, 10–23. §-a, 25. §-a, 31. § (1) bekezdés *a)* pontja, 34. § (1) bekezdése, 34/A. §-a, 34/B. § (3) és (5) bekezdése, 34/C–34/D. §-a, 34/J. § (1) bekezdése, 34/K. § (1) bekezdésében a „pedig e törvény szabályai alapján” szövegrész, 34/L. §-a, 34/M. § (1) és (4) bekezdése, 34/N. §-a, 34/R–36. §-a, 37.§ (2) bekezdése, 37/A. §-a, 41/A–48. §-a és 50. §-a, valamint
- b)* a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 140. §-a és azt megelőző alcím, valamint 148. § (5) bekezdése.
- (2) Hatályát veszti 2012. január 2-án a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény 1–13. és 19. §-a.
- (3) Hatályát veszti 2013. január 2-án a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény.

Dr. Schmitt Pál s. k., *Kövér László s. k.,*
köztársasági elnök az Országgyűlés elnöke

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem olyan nagyszabású folyamat eredményeként jött létre, amely során többféle szétartó érdeket kellett összeegyeztetni, évtizedes ellentéteket kellett feloldani. Az ebben részt vevő főszereplők megszólaltatása fontos, hiszen az időközben eltelt bő évtizedben már történelemmé vált az eseménysor, így az interjúk az alapítástörténet feldolgozásának elsődleges forrásai.

Történelemmé vált, de még emocionális közelségben van, így lehetőséget ad erős – résztvevői – narratívák megjelenítésére, sőt az alapítás folyamatának, első eredményeinek értékelésére is. Nem maradhat el az NKE történeti előzményeinek, az integrációs kísérleteknek a bemutatása sem, hiszen az egyetem története nyilvánvalóan nem az alapítással vette kezdetét.

Kötetünknek, az NKE Egyetemi Levéltár első kiadványaként, nem titkolt célja, hogy megalapozza az integrált közszolgálati felsőoktatással kapcsolatos történeti kutatásokat.

9 789635 319350